กรมโยธาธิการและผังเมือง
DEPARTMENT OF PUBLIC WORKS
AND TOWN & COUNTRY PLANNING

คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

สำนักวิเคราะห์และประเมินผล
กรมโยธาธิการและผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย

คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

กรมโยธาธิการและผังเมือง

กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวมฉบับนี้ ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระจากคู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม สำนักพัฒนามาตรฐาน (มยผ. 2-0004) ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. มีการเพิ่มข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ เช่น ระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ระดับภาค ตลอดจนระดับจังหวัด เพื่อนำสู่ข้อมูลในระดับผังเมืองรวม

2. มีการปรับปรุงเนื้อหาของข้อมูลและการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยแสดงแนวทางและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวมโดยละเอียด เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้งาน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคู่มือฉบับนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ให้กับบุคลากรของกรมโยธาธิการและผังเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม และผู้ที่สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในภารกิจด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม หรือประยุกต์ใช้สำหรับเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อต่อไป

สำนักวิเคราะห์และประเมินผล
กรมโยธาธิการและผังเมือง
ตุลาคม 2567

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ 1 - 1

1.2 ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการศึกษาเพื่อการวางผังเมือง 1 - 3

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม 1 - 4

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 1 - 6

บทที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในแต่ละระดับ

2.1 นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ 2 - 2

2.2 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาค 2 - 23

2.3 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด 2 - 45

2.4 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับผังเมืองรวม 2 - 47

2.5 นโยบายและโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม 2 - 48

บทที่ 3 ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

3.1 ประวัติความเป็นมา 3 - 1

3.2 ลักษณะทางกายภาพ 3 - 2

3.2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่ 3 - 2

3.2.2 เขตการปกครอง 3 - 4

3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ 3 - 5

3.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ 3 - 12

3.2.5 ลักษณะธรณีวิทยา 3 - 13

3.2.6 ลักษณะธรณีสัณฐาน 3 - 14

3.3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3 - 15

3.3.1 ทรัพยากรดิน 3 - 15

3.3.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ 3 - 19

3.3.3 ทรัพยากรแร่ 3 - 23

3.3.4 ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช 3 - 31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.5 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	3 - 32
3.4 พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดภัยพิบัติ	3 - 32
3.4.1 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย	3 - 32
3.4.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง	3 - 33
3.4.3 พื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ	3 - 34
3.5 ราคาที่ดินและตลาดอสังหาริมทรัพย์	3 - 38
3.5.1 ราคาที่ดิน	3 - 38
3.5.2 ตลาดอสังหาริมทรัพย์	3 - 39
3.6 สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	3 - 40
3.7 ข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม	3 - 41
3.8 สรุปแนวทางการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	3 - 42
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร	
4.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร	4 - 1
4.2 ความหนาแน่นของประชากร	4 - 14
4.3 ประชากรเมืองและประชากรชนบท	4 - 19
4.4 โครงสร้างประชากร	4 - 22
4.5 ประชากรกับการมีงานทำ	4 - 40
4.6 การเปลี่ยนแปลงประชากร	4 - 47
4.7 ประชากรแฝง	4 - 59
4.8 การคาดประมาณประชากรในอนาคต	4 - 76
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	
5.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ	5 - 1
5.1.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค (GDP & GRP)	5 - 2
5.1.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	5 - 4
5.2 ภาคการผลิตที่สำคัญ	5 - 7
5.2.1 ภาคเกษตรกรรม	5 - 7
5.2.2 ภาคอุตสาหกรรม	5 - 15
5.2.3 ภาคการค้าและบริการ	5 - 20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 สถานการณ์เศรษฐกิจชุมชน	5 - 27
5.3.1 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน	5 - 27
5.3.2 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)/วิสาหกิจชุมชน	5 - 28
5.3.3 รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5 - 29
5.4 บทบาทและฐานเศรษฐกิจ	5 - 32
5.4.1 วิธีการวิเคราะห์สัดส่วนของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่หนึ่งเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค (Location Quotient : LQ)	5 - 32
5.4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่ง (Shift and Share Analysis : SSA) รวมกับการวิเคราะห์สัดส่วนของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่หนึ่งเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค (Location Quotient : LQ)	5 - 33
5.5 การค้าชายแดน	5 - 35
5.6 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	5 - 36
5.6.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ภาค และจังหวัด	5 - 36
5.6.2 การจัดกลุ่มโรงงานตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ 21 หมวด	5 - 38
5.6.3 การจัดกลุ่มประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	5 - 45
5.6.4 การจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล	5 - 46
บทที่ 6 ข้อมูลด้านสังคมเพื่อการวางผังเมืองรวม	
6.1 การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม	6 - 1
6.1.1 งานเทศกาล งานประเพณี และแหล่งท่องเที่ยว	6 - 2
6.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยว	6 - 6
6.1.3 จำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร	6 - 7
6.1.4 การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว	6 - 10
6.1.5 สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว	6 - 12
6.2 การคมนาคมและการขนส่ง	6 - 12
6.2.1 การคมนาคมและขนส่ง	6 - 12
6.2.2 การขนส่งผู้โดยสาร	6 - 16
6.2.3 ระบบโลจิสติกส์	6 - 18
6.3 สาธารณูปโภค	6 - 19
6.3.1 ไฟฟ้า	6 - 19
6.3.2 ระบบประปา	6 - 23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3.3 การกำจัดขยะมูลฝอย	6 - 24
6.3.4 ระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน	6 - 29
6.4 สาธารณูปการ	6 - 30
6.4.1 การบริการด้านสาธารณสุข	6 - 30
6.4.2 การบริการด้านการศึกษา	6 - 34
6.4.3 ศาสนสถาน	6 - 38
6.4.4 แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ	6 - 39
6.4.5 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	6 - 40
6.4.6 สถานที่ราชการ	6 - 43
6.4.7 ตลาดสด	6 - 43
6.4.8 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	6 - 45
6.5 สรุปสถานการณ์ด้านสังคม	6 - 46
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก ก ตัวอย่างสารบัญรายงานการวิเคราะห์ฯ	ก - 1
ภาคผนวก ข คำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ	ข - 1

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1-1	จำนวนราษฎร โดยจำแนกเป็นสัญชาติไทยและไม่ได้สัญชาติไทย ในประเทศไทย พ.ศ. 25...	4 - 3
ตารางที่ 4.1-2	จำนวนและร้อยละของประชากร จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอันดับจำแนกรายจังหวัดในภาค... พ.ศ. 25...	4 - 4
ตารางที่ 4.1-3	พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)	4 - 6
ตารางที่ 4.1-4	พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร อำเภอ... จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)	4 - 12
ตารางที่ 4.1-5	พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)	4 - 13
ตารางที่ 4.3-1	จำนวนและสัดส่วนของประชากรเมืองและชนบท จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกรายอำเภอ	4 - 20
ตารางที่ 4.4-1	จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...	4 - 31
ตารางที่ 4.4-2	จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ ผังเมืองรวม... จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...	4 - 36
ตารางที่ 4.4-3	จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล... จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...	4 - 38
ตารางที่ 4.5-1	จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25...	4 - 43
ตารางที่ 4.5-2	จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 44
ตารางที่ 4.5-3	จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 45
ตารางที่ 4.5-4	จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 46

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.5-5	ข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 46
ตารางที่ 4.6-1	องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 48
ตารางที่ 4.6-2	องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 52
ตารางที่ 4.6-3	องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เทศบาล.../องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 53
ตารางที่ 4.7-1	เปรียบเทียบจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร และประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25... (สำมะโนประชากรปีล่าสุด)	4 - 61
ตารางที่ 4.7-2	จำนวนประชากร และอาคารพักอาศัย จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 68
ตารางที่ 4.7-3	อัตราการใช้สาธารณูปโภคตามมาตรฐานทางผังเมือง	4 - 71
ตารางที่ 4.7-4	อัตราการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัย	4 - 72
ตารางที่ 4.8-1	จำนวนประชากรอนาคต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 81
ตารางที่ 4.8-2	การคาดประมาณจำนวนประชากร และอัตราการเพิ่มของประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 82
ตารางที่ 5.1-1	มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 47
ตารางที่ 5.1-2	มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 48
ตารางที่ 5.1-3	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 49
ตารางที่ 5.1-4	มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 50
ตารางที่ 5.1-5	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 51
ตารางที่ 5.1-6	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดทั่วประเทศ (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25...	5 - 52
ตารางที่ 5.1-7	มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ณ ราคาประจำปี) ภาค... จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 25...	5 - 53

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 5.1-8	การเปรียบเทียบมูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 54
ตารางที่ 5.1-9	มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 55
ตารางที่ 5.1-10	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...	5 - 56
ตารางที่ 5.2-1	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 57
ตารางที่ 5.2-2	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 58
ตารางที่ 5.2-3	การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 59
ตารางที่ 5.2-4	การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายอำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 60
ตารางที่ 5.2-5	การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญในชั้นความเหมาะสม จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด.... พ.ศ. 25...	5 - 61
ตารางที่ 5.2-6	จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 62
ตารางที่ 5.2-7	จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด.... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม...จังหวัด.... พ.ศ. 25...	5 - 63
ตารางที่ 5.2-8	จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 64

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 5.2-9	จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม และรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 65
ตารางที่ 5.2-10	จำนวนและร้อยละของคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 66
ตารางที่ 5.2-11	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 67
ตารางที่ 5.2-12	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและ คนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 68
ตารางที่ 5.2-13	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนก ตามขนาดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 69
ตารางที่ 5.2-14	จำนวนและสัดส่วนของโรงงานตามจำพวกโรงงาน และคนงาน จำแนกตามหมวด อุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562	5 - 70
ตารางที่ 5.2-15	จำนวนและสัดส่วนของโรงงานตามจำพวกโรงงาน และคนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562	5 - 71
ตารางที่ 5.2-16	จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2565	5 - 72
ตารางที่ 5.2-17	จำนวนและร้อยละของคนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 73
ตารางที่ 5.2-18	การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและ คนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 74
ตารางที่ 5.2-19	การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 75

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 5.2-20	จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ ตารางที่... จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 76
ตารางที่ 5.2-21	จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 77
ตารางที่ 5.2-22	จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25.... หรือ ตารางที่... จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 78
ตารางที่ 5.2-23	การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 79
ตารางที่ 5.2-24	นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 80
ตารางที่ 5.2-25	การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 81
ตารางที่ 5.2-26	นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบล ตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 82
ตารางที่ 5.3-1	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 83
ตารางที่ 5.3-2	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 84
ตารางที่ 5.3-3	รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 85
ตารางที่ 5.3-4	การเปลี่ยนแปลงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 86
ตารางที่ 5.3-5	การเปลี่ยนแปลงรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 87
ตารางที่ 5.4-1	การวิเคราะห์อัตราส่วนที่ตั้ง (LQ) และ Shift Share จังหวัด... เปรียบเทียบกับภาค... พ.ศ. 25... - 25...	5 - 88
ตารางที่ 6.1-1	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัด... จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว พ.ศ. 25...	6 - 4

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 6.1-2	แหล่งโบราณสถาน จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่ ... แหล่งโบราณสถาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกรายตำบล พ.ศ. 25...	6 - 4
ตารางที่ 6.1-3	จำนวนสถานที่พักแรม ห้องพัก ผู้เข้าพัก และระยะเวลาพำนักเฉลี่ย จำแนกตามประเภทสถานที่พักแรม จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 7
ตารางที่ 6.1-4	สถิติการท่องเที่ยวจังหวัด... ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 9
ตารางที่ 6.2-1	โครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน จังหวัด...	6 - 13
ตารางที่ 6.2-2	โครงข่ายทางหลวงชนบท จังหวัด...	6 - 13
ตารางที่ 6.2-3	รายละเอียดเส้นทางเดินรถ จังหวัด... หรือ ตารางที่... รายละเอียดเส้นทางเดินรถ ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 17
ตารางที่ 6.2-4	สถานีรถไฟ จังหวัด...	6 - 17
ตารางที่ 6.3-1	ปริมาณไฟฟ้าและพื้นที่จ่ายไฟฟ้าในปัจจุบัน จังหวัด...	6 - 20
ตารางที่ 6.3-2	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จังหวัด... ปีงบประมาณ 25... หรือ ตารางที่... จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ผังเมืองรวม... จังหวัด... ปีงบประมาณ 25...	6 - 21
ตารางที่ 6.3-3	ข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำแนกตามประเภท จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... ข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำแนกตามประเภท ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 22
ตารางที่ 6.3-4	สถิติจำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิตและการใช้น้ำประปา จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่... สถิติจำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิตและการใช้น้ำประปา ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 24
ตารางที่ 6.3-5	สถิติปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัด... ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 26
ตารางที่ 6.4-1	จำนวนสถานบริการสาธารณสุข จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25...	6 - 31
ตารางที่ 6.4-2	ข้อมูลบุคลากรทางการแพทย์ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 31
ตารางที่ 6.4-3	นักเรียน จำนวนห้องเรียน และจำนวนครู ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 36
ตารางที่ 6.4-4	จำนวนวัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุ และสามเณร จังหวัด... พ.ศ. 25... หรือ ตารางที่...จำนวนวัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุ และสามเณร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	6 - 39
ตารางที่ 6.4-5	สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 41

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 6.4-6	สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 41
ตารางที่ 6.4-7	สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... ประเภทความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 42
ตารางที่ 6.4-8	สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... ประเภทความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...	6 - 42
ตารางที่ 6.4-9	จำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 25...	6 - 46

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 4.4-1	โครงสร้างอายุประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 32
แผนภูมิที่ 4.4-2	โครงสร้างอายุประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 32
แผนภูมิที่ 4.4-3	โครงสร้างอายุประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 37
แผนภูมิที่ 4.4-4	โครงสร้างอายุประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 37
แผนภูมิที่ 4.4-5	โครงสร้างอายุประชากร เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 39
แผนภูมิที่ 4.4-6	โครงสร้างอายุประชากร เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	4 - 39
แผนภูมิที่ 4.5-1	จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 42
แผนภูมิที่ 4.6-1	จำนวนประชากรจังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 47
แผนภูมิที่ 4.6-2	เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 49
แผนภูมิที่ 4.6-3	จำนวนประชากร อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ แผนภูมิที่... จำนวนประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 51
แผนภูมิที่ 4.6-4	เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... หรือ แผนภูมิที่... เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...	4 - 51

สารบัญแผนที่

		หน้า
แผนที่ที่ 3.2-1	เขตการปกครอง จังหวัด...	3 - 7
แผนที่ที่ 3.2-2	เขตการปกครอง อำเภอ... จังหวัด...	3 - 8
แผนที่ที่ 3.2-3	เขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 9
แผนที่ที่ 3.2-4	ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัด...	3 - 10
แผนที่ที่ 3.2-5	ลักษณะภูมิประเทศ ผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 11
แผนที่ที่ 3.3-1	กลุ่มชุดดิน จังหวัด...	3 - 17
แผนที่ที่ 3.3-2	กลุ่มชุดดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 18
แผนที่ที่ 3.3-3	ระบบลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย จังหวัด...	3 - 21
แผนที่ที่ 3.3-4	แหล่งน้ำผิวดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 22
แผนที่ที่ 3.3-5	ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัด...	3 - 27
แผนที่ที่ 3.3-6	เขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัด...	3 - 28
แผนที่ที่ 3.3-7	ทรัพยากรป่าไม้ ผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 29
แผนที่ที่ 3.3-8	เขตปฏิรูปที่ดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...	3 - 30
แผนที่ที่ 3.4-1	พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย จังหวัด...	3 - 36
แผนที่ที่ 3.4-2	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จังหวัด...	3 - 37
แผนที่ที่ 4.2-1	การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 17
แผนที่ที่ 4.2-2	การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	4 - 18
แผนที่ที่ 5.2-1	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)	5 - 89
แผนที่ที่ 5.2-2	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562))	5 - 90
แผนที่ที่ 5.2-3	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)	5 - 91
แผนที่ที่ 5.2-4	การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 92
แผนที่ที่ 5.2-5	จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 93
แผนที่ที่ 5.2-6	จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 94
แผนที่ที่ 6.1-1	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัด... หรือ แผนที่ที่... แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 5

สารบัญแผนที่ (ต่อ)

		หน้า
แผนที่ที่ 6.1-2	สถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 11
แผนที่ที่ 6.2-1	ระบบคมนาคมและการขนส่ง จังหวัด...	6 - 14
แผนที่ที่ 6.2-2	ระบบคมนาคมและการขนส่ง ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 15
แผนที่ที่ 6.3-1	สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง จังหวัด...	6 - 27
แผนที่ที่ 6.3-2	สถานที่กำจัดขยะมูล ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 28
แผนที่ที่ 6.4-1	ที่ตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภอ จังหวัด...	6 - 32
แผนที่ที่ 6.4-2	ที่ตั้งสถานบริการสาธารณสุข ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 33
แผนที่ที่ 6.4-3	ที่ตั้งสถานศึกษา ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 37

สารบัญรูปภาพ

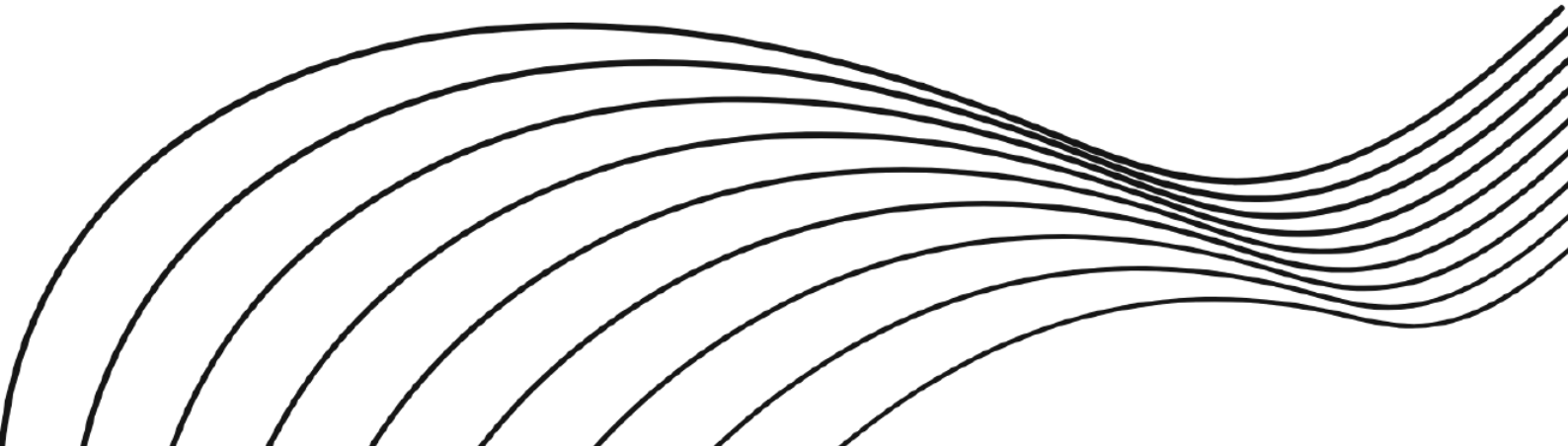
		หน้า
รูปที่ 1.1-1	วัฏจักรของกระบวนการวางผังเมือง (Urban Planning Cycle)	1 - 2
รูปที่ 1.3-1	กระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562	1 - 5
รูปที่ 1.3-2	ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวมของสำนักวิเคราะห์และประเมินผล	1 - 7
รูปที่ 2.1-1	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย	2 - 5
รูปที่ 2.1-2	แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ	2 - 8
รูปที่ 2.1-3	กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573	2 - 12
รูปที่ 2.1-4	วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda : NUA)	2 - 13
รูปที่ 2.1-5	ขอบเขตนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN)	2 - 15
รูปที่ 2.1-6	ประเทศสมาชิกในกรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN Connectivity)	2 - 16
รูปที่ 2.1-7	ขอบเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)	2 - 18
รูปที่ 2.1-8	ประเทศกลุ่มเอเชียใต้ในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative on Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC)	2 - 19
รูปที่ 2.1-9	ประเทศสมาชิกในความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyarwady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)	2 - 20
รูปที่ 2.1-10	ประเทศสมาชิกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT-GT)	2 - 21
รูปที่ 2.1-11	แนวพื้นที่เศรษฐกิจแม่โขง-อินเดีย (Mekong - India Economic Corridor : MIEC)	2 - 22
รูปที่ 2.2-1	โครงสร้างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2 - 27
รูปที่ 2.2-2	หมุดหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13	2 - 32
รูปที่ 2.2-3	แผนที่นำทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570	2 - 34
รูปที่ 2.2-4	ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน	2 - 36
รูปที่ 2.2-5	ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566	2 - 38
รูปที่ 3.3-1	อ่างเก็บน้ำในพื้นที่อำเภอ... จังหวัด...	3 - 20
รูปที่ 3.3-2	วนอุทยาน... อำเภอ... จังหวัด...	3 - 25
รูปที่ 4.1-1	หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	4 - 10
รูปที่ 4.1-2	หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง	4 - 11
รูปที่ 4.4-1	พีระมิดแบบขยายตัว (Expansive Pyramid)	4 - 22

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

		หน้า
รูปที่ 4.4-2	พีระมิดแบบคงที่ (Stationary Pyramid)	4 - 23
รูปที่ 4.4-3	พีระมิดแบบเสถียร (Stable Pyramid)	4 - 23
รูปที่ 4.4-4	พีระมิดแบบหดตัว (Constrictive Pyramid)	4 - 24
รูปที่ 4.4-5	หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	4 - 29
รูปที่ 4.4-6	หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง	4 - 30
รูปที่ 4.6-1	หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กรณีผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ)	4 - 57
รูปที่ 4.6-2	หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กรณีผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ)	4 - 58
รูปที่ 4.6-3	หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง	4 - 58
รูปที่ 4.7-1	หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	4 - 63
รูปที่ 4.8-1	แนวคิดการฉายภาพประชากรด้วยวิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ (Cohort Component Method)	4 - 77
รูปที่ 4.8-2	วิธีการคำนวณอัตราการเกิดรายอายุ (Age Specific Fertility Rates : ASFR) หรือ วิธีการคำนวณอัตราเจริญพันธุรวม (Total Fertility Rate : TFR)	4 - 78
รูปที่ 5.1-1	หน้าเว็บไซต์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	5 - 6
รูปที่ 5.2-1	เนื้อที่ปลูกข้าวตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 11
รูปที่ 5.2-2	เนื้อที่ปลูกอ้อยตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 11
รูปที่ 5.2-3	เนื้อที่ปลูกมันสำปะหลังตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 12
รูปที่ 5.2-4	เนื้อที่ปลูกยางพาราตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...	5 - 12
รูปที่ 5.2-5	หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง	5 - 24
รูปที่ 5.3-1	หน้าเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	5 - 31
รูปที่ 6.2-1	ระบบการขนส่งผู้โดยสาร จังหวัด...	6 - 17
รูปที่ 6.2-2	จุดขึ้นลงท่าเรือเฟอร์รี่ จังหวัด... / ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 17
รูปที่ 6.2-3	ระบบโลจิสติกส์ จังหวัด...	6 - 19
รูปที่ 6.3-1	บริเวณที่กำจัดขยะมูลฝอย จังหวัด... หรือ รูปที่... บริเวณที่กำจัดขยะมูลฝอย ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 25
รูปที่ 6.4-1	ที่ตั้งตลาดสด/ตลาดนัด ผังเมืองรวม... จังหวัด...	6 - 44

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ

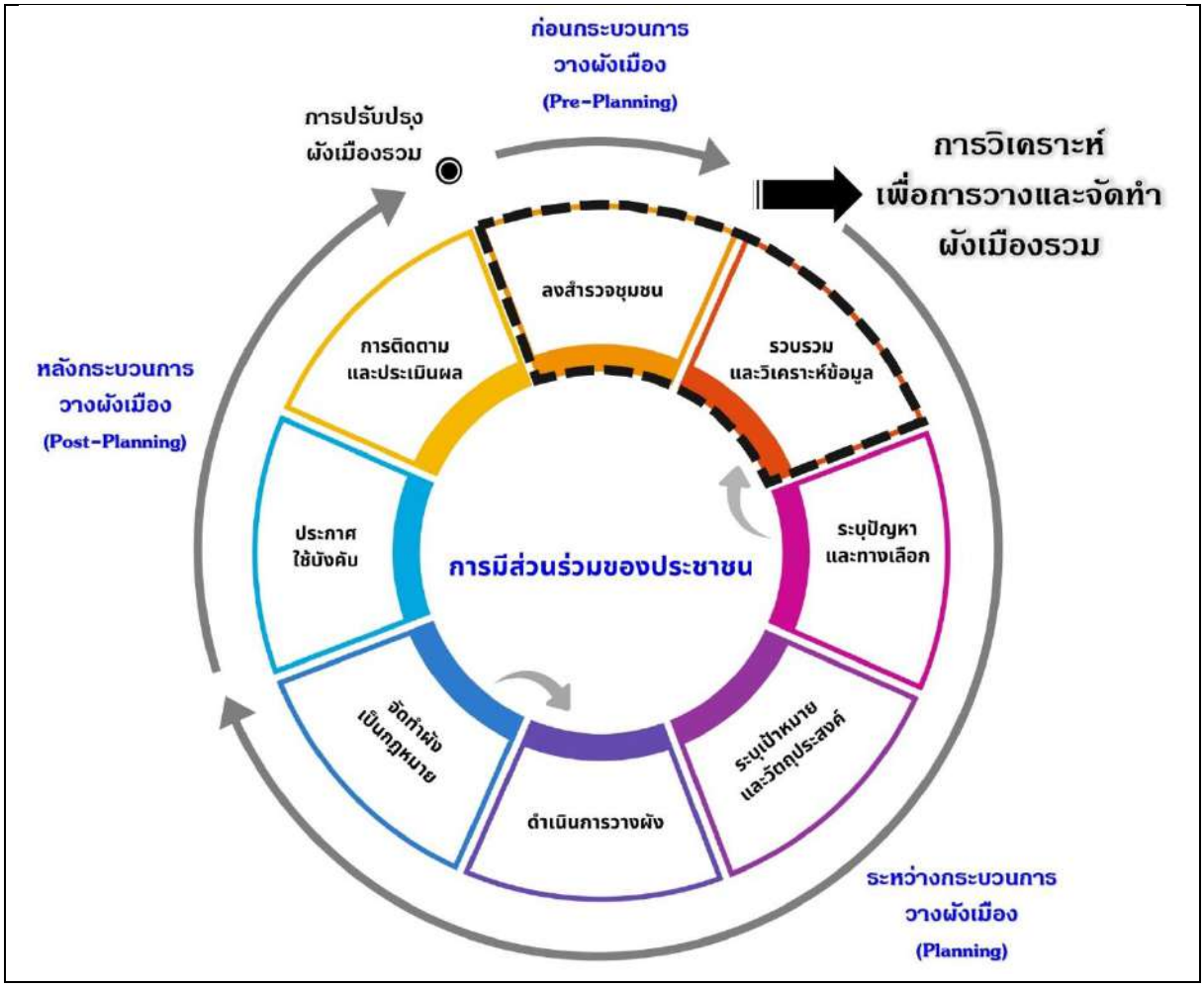
ในกระบวนการทางผังเมือง (Urban Planning Cycle) ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ กระบวนการที่ 1 กระบวนการก่อนการวางผังเมือง (Pre-Planning) เป็นการเตรียมการก่อนการวางผังเมือง ซึ่งเป็นการดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูล คือ การจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลทุก ๆ ด้าน การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล รวมถึงการประชุมและหารือเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงาน และนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวางผังเมือง ดังนั้น กระบวนการก่อนการวางผังเมือง จึงเป็นรากฐานสำคัญของงานวางผังเมือง ก่อนนำวัตถุดิบทั้งหมดเข้าสู่ช่วงที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นตอนในกระบวนการระหว่างกระบวนการวางผังเมือง (Planning) ซึ่งจะเป็นขั้นตอนในการวางและจัดทำผังเมือง โดยผู้วางผังจะนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการ เพื่อพิจารณาปัญหา ศักยภาพ ข้อจำกัด รวมถึงทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาของชุมชน โดยจัดทำผังทางเลือกเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาเมืองและชุมชน พร้อมระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผังเมือง นำผังเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อพิจารณากลั่นกรอง ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ก่อนนำผังไปปิดประกาศ 15 วัน และ 90 วัน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและคำร้องตามขั้นตอนแห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นหลังปิดประกาศ 90 วันแล้ว จึงได้ผังเมืองรวมฉบับสมบูรณ์ที่นำไปเข้าขั้นตอนการจัดทำผังเมืองรวมเป็นกฎหมายเพื่อประกาศใช้บังคับ เมื่อผังเมืองรวมประกาศใช้บังคับแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการที่ 3 คือ กระบวนการวางผังเมือง (Post-Planning) โดยทำการติดตามและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวมตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเมื่อการประเมินผลผังเมืองรวมที่ประกาศใช้บังคับแล้วมีมติให้ปรับปรุงผังเมืองรวม จึงเข้าสู่ขั้นตอนก่อนการวางผังเมืองอีกครั้งเป็นวัฏจักรต่อไป **ดังรูปที่ 1.1-1**

ดังนั้น การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่กล่าวถึงในกระบวนการแรก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงรวบรวมข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจที่สำคัญเบื้องต้นของกระบวนการวางผังเมืองรวมที่จำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความชัดเจนและถูกต้อง สำหรับการดำเนินการในกระบวนการต่อไป และเนื่องจากการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการที่ค่อนข้างยุ่งยากประกอบด้วยข้อมูลที่ต้องทำการวิเคราะห์มีจำนวนมาก สำนักวิเคราะห์และประเมินผลจึงจัดทำคู่มือสำหรับแนะนำเป็นแนวทาง วิธีการในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการวิเคราะห์ด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปใช้ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมให้มีหลักการและเหตุผลในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอื่น ๆ

ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของประชาชน เพื่อวางผังเมืองรวมให้มีความสวยงาม น่าอยู่ มีความปลอดภัย และสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งคู่มือการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ขอบเขตการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ภาค จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

2) แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้าน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูล แนวทางการดำเนินการ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และแหล่งข้อมูล

รูปที่ 1.1-1 วัฏจักรของกระบวนการวางผังเมือง (Urban Planning Cycle)

1.2 ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการศึกษาเพื่อการวางผังเมือง

1) ความหมายของศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา อาจอยู่ในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ที่เป็นตัวเลข ได้แก่ จำนวน ปริมาณ ระยะทาง เป็นต้น หรือเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ได้แก่ ชื่อ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา เป็นต้น โดยจำแนกแหล่งที่มาของข้อมูลได้ดังนี้

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลโดยตรง หรือที่เรียกว่า “แหล่งปฐมภูมิ” (Primary Data) ซึ่งเป็นแหล่งที่เกิดของข้อมูลโดยไม่มีการเปลี่ยนรูป เปลี่ยนความหมาย ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้มากที่สุด เช่น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ หรือการสำรวจพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งยังไม่ผ่านการวิเคราะห์หรือการตีความจากผู้อื่น

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่ผู้อื่นหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้เก็บรวบรวมไว้แล้ว หรือที่เรียกว่า “แหล่งทุติยภูมิ” (Secondary Data) ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลดิบที่นำมาประมวลผลหรือเป็นข้อมูลที่มีการวิเคราะห์ สรุป เปรียบเทียบ และตีความแล้ว

ดังนั้น ประเภทของข้อมูลที่ใช้ในการวางผังเมือง จึงเป็นข้อมูลทั้งในเชิงพื้นที่ (Spatial Data) เช่น ลักษณะทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะดิน ธรณีวิทยา ธรณีสัณฐาน ที่ตั้งของโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งปลูกสร้าง ฯลฯ ซึ่งแสดงในรูปของแผนที่ต่าง ๆ หรือเป็นข้อมูลในเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข (Quantitative Data) เช่น จำนวนประชากร โครงสร้างอายุ รายได้ จำนวนสถานประกอบการ ฯลฯ หรือข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถวัดได้เป็นตัวเลขโดยตรง แต่อธิบายลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น ประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรมของพื้นที่ การตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ ซึ่งข้อมูลทั้ง 3 ลักษณะ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวมในประเด็นที่จะดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่ในส่วนของนโยบาย กายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม โดยอ้างอิงและวิเคราะห์ตามสถานการณ์ปัจจุบัน การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาที่ทำการศึกษา การเปรียบเทียบสถานที่ ขนาดพื้นที่ศึกษาตามสัดส่วน และการเปรียบเทียบรายสาขา เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ผู้วิเคราะห์ข้อมูลจึงจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายการศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการทราบหรือวิเคราะห์เรื่องใด เพื่ออะไร จะได้กำหนดประเภท ชนิด ลักษณะขอบเขต และรายละเอียดของข้อมูล ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เป็นการแปลความหมายหรือตีความข้อมูลที่สำรวจมาได้ โดยเชื่อมโยงกับขอบเขตการศึกษาข้อมูลที่กำหนดไว้ และสรุปผลการศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงสถิติ รวมทั้งเทคนิคการวิเคราะห์อื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นกระบวนการนำข้อมูลดิบมาประมวลผลข้อมูล โดยการแปรสภาพหรือการจัดรูปข้อมูลดิบให้อยู่ในรูปที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งเป็นการนำ

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำเข้าข้อมูลและจัดระเบียบเป็นหมวดหมู่ ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หรือการคำนวณทางสถิติ เป็นต้น โดยการประมวลผลด้วยมือหรือประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

2) ขอบเขตการศึกษาข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

มีขอบเขตการศึกษาข้อมูลตามประเด็นการศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาข้อมูลระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จะพิจารณาศึกษาข้อมูลในระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อพื้นที่วางผังเมืองในอนาคต ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาที่ค่อนข้างกว้างขวาง ตั้งแต่ในระดับประเทศจนถึงหน่วยเล็กที่สุดของพื้นที่ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

(2) การศึกษาข้อมูลกายภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวม มีขอบเขตการศึกษาเป็นระดับเขตการปกครองในระดับจังหวัดถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนย่อยต่อภาพรวมจังหวัด และอำเภอของพื้นที่ศึกษา

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

การศึกษาโดยภาพรวมจังหวัด อำเภอ เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกัน จำแนกตามเขตการปกครอง ระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชนเมือง/ชนบท

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

การศึกษาพื้นที่วางผังเมืองรวม เป็นการศึกษาพื้นที่โดยละเอียด จำแนกเป็นรายเขตการปกครองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นความแตกต่างภายในชุมชนมีความแตกต่างทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม แต่ละบริเวณมีกิจกรรมการใช้ประโยชน์อะไรบ้าง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลให้ใช้เขตการปกครองตามประกาศกระทรวงมหาดไทย หรือมีการอ้างถึงขอบเขตพื้นที่ตามหน่วยงานเจ้าของข้อมูล

1.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

กรมโยธาธิการและผังเมือง กำหนดขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน **ดังรูปที่ 1.3-1** ดังนี้

1) การสำรวจ กำหนดเขตผัง วิเคราะห์และจัดทำร่างผังเมืองรวม

2) การประชุมเพื่อพิจารณาร่างผังเมืองรวม

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

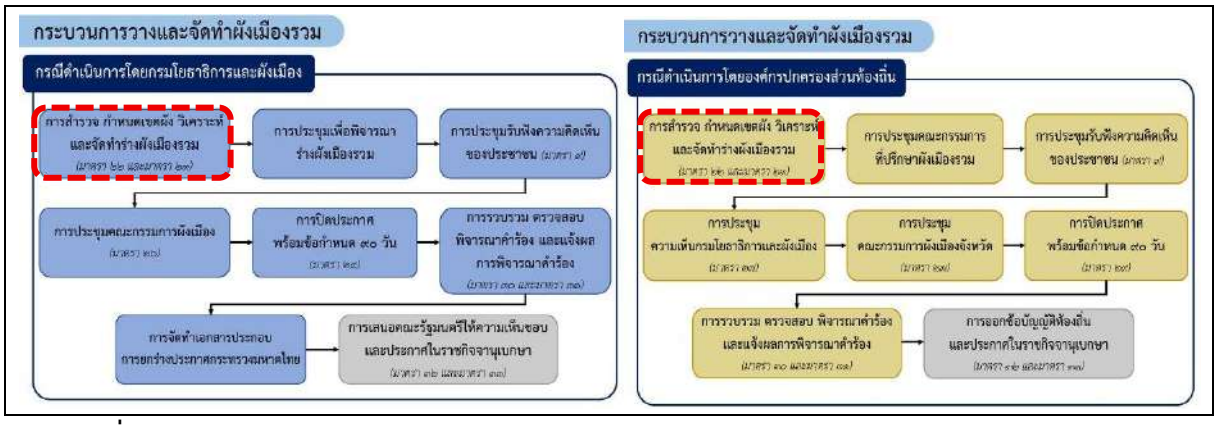
4) การประชุมคณะกรรมการผังเมือง

5) การปิดประกาศพร้อมข้อกำหนด 90 วัน

6) การรวบรวม ตรวจสอบ พิจารณาคำร้อง และแจ้งผลการพิจารณาคำร้อง

7) การจัดทำเอกสารประกอบการยกร่างประกาศกระทรวงมหาดไทย

8) การเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

รูปที่ 1.3-1 กระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม โดยอยู่ในขั้นตอนที่ 1.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังร่างฯ ทั้งนี้ ขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม **ดังรูปที่ 1.3-2** มีดังนี้

1) จัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เช่น แผนที่การใช้ประโยชน์อาคาร 1 : 4,000 แบบสอบถาม คู่มือการสำรวจสำหรับอธิบายการถาม-ตอบแบบสอบถาม ฯลฯ กรณีที่มีการจัดเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติม ต้องวางแผนและกำหนดตัวอย่างในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล

2) การสำรวจและจัดเก็บข้อมูล ควรเตรียมการสืบค้นข้อมูลที่หาได้ก่อนมีการแบ่งแยกประเภทของข้อมูลที่ต้องการสำรวจและจัดเก็บ โดยการวางแผนตามประเภทของชุมชน มีการจัดทำหนังสือขอข้อมูล การจัดทำรายการขอข้อมูลและหน่วยงานที่ต้องจัดเก็บ รวมถึงประเด็นคำถามในการสอบถามหรือสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลตามประเภทของข้อมูล ดังนี้

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม ไม่สามารถสืบค้นหรือขอหน่วยงานได้ เช่น ข้อมูลประชากรในครัวเรือนพักอาศัยทั่วไป พักอาศัยในพาณิชย์ พักอาศัยในอุตสาหกรรม ข้อมูลสถานประกอบการการค้าและบริการ ข้อมูลอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งกรณีนี้มักเน้นข้อมูลที่ผู้วิเคราะห์ต้องการทราบข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงลึกในพื้นที่

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและจัดเก็บจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการใช้ในการศึกษา เช่น สถิติประชากรภาพรวม จังหวัด อำเภอ และตำบล ข้อมูลกิจการ

การค้าและบริการ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม จังหวัด อำเภอ และตำบล ข้อมูลการคลังส่วนท้องถิ่น ข้อมูลการบริการทางสังคม จังหวัด อำเภอ และตำบล โครงการพัฒนาภาครัฐและเอกชน ฯลฯ

3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลผลข้อมูล (จัดการข้อมูลให้เป็นระเบียบและพร้อมใช้งาน) และการวิเคราะห์ข้อมูล (ตรวจสอบ คิด วิเคราะห์ ตีความข้อมูลที่ประมวลผลแล้ว เพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือข้อเท็จจริง) ดังนี้

(1) ข้อมูลด้านนโยบาย/โครงการระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการสำคัญที่เกี่ยวกับพื้นที่วางผังเมืองรวม แสดงผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย ตาราง แผนภูมิ หรือรูปภาพ ประกอบ

(2) ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม แสดงผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย ตาราง แผนภูมิ หรือรูปภาพ ประกอบ

4) การนำเสนอรายงาน โดยจัดทำเล่มรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) มีแนวทาง วิธีการ ขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบายหรือโครงการของรัฐบาล ความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

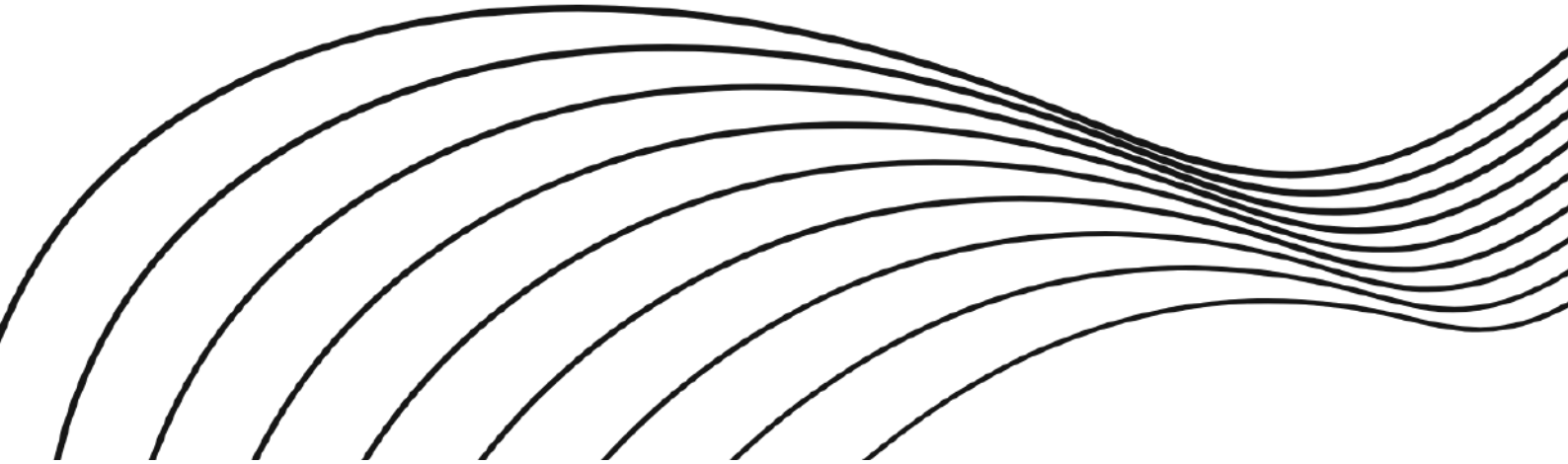
2) ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักการ แนวทาง และวิธีการ ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถปฏิบัติงานได้และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้งานได้ตามเป้าหมายและตรงตามวัตถุประสงค์

3) กรมโยธาธิการและผังเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูลเพื่อการวางแผนงาน โครงการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ ได้

รูปที่ 1.3-2 ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวมของสำนักวิเคราะห์และประเมินผล

บทที่ 2
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในแต่ละระดับ

บทที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในแต่ละระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในแต่ละระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อการวางผังเมืองรวมได้ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวมในทุกระดับ ข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่ครอบคลุมพื้นที่วางผังเมืองรวม หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมในระดับประเทศจนถึงระดับพื้นที่วางผังเมืองรวม ได้แก่ ระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคของพื้นที่ ระดับอนุภูมิภาค (ถ้ามี) ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวมโดยตรง เพื่อให้ผู้ศึกษามองภาพรวมของการถ่ายทอดนโยบายที่มีในพื้นที่ในภาพกว้างจนถึงส่วนที่เล็กที่สุดในระดับพื้นที่วางผังเมืองรวม และมีความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบันของโลก ของประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศที่มีข้อตกลงความสัมพันธ์ในด้านใดด้านหนึ่งร่วมกัน มีความเข้าใจในแนวโน้มและทิศทางการพัฒนาตามกรอบนโยบายการพัฒนาประเทศ ภาค และจังหวัด ที่สอดคล้องกัน รวมถึงเป็นข้อมูลที่ทำให้สามารถคาดการณ์สถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มและทิศทางการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในอนาคตได้ อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในการวิเคราะห์ส่วนต่อไป รวมถึงการวางผังเมืองรวมได้

ทั้งนี้ การศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม ผู้ดำเนินการควรพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลนโยบายและแผนงานโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวมเท่านั้น เนื่องจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดของเนื้อหาที่ค่อนข้างมาก จึงควรสรุปเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องหรืออาจมีผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมมาแสดงผลการศึกษาเท่านั้น โดยผลหรือกรอบของนโยบายที่กำหนดในพื้นที่ภาพรวมจะปรากฏข้อมูลในส่วนรายละเอียดของนโยบายแต่ละประเด็นแล้ว และทำการวิเคราะห์ผลกระทบเพิ่มเติมในส่วนที่คาดว่าจะมีผลกับพื้นที่วางผังเมืองรวมที่ชัดเจน เพื่อนำไปใช้สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ถัดไป ซึ่งในที่นี้จะสรุปประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบายไว้ ประกอบด้วย 4 ระดับ ดังนี้

2.1 นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ คือ แผนและแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินความสัมพันธ์และการร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านต่าง ๆ เช่น ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมประโยชน์ของสังคมโลก และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือในระดับสากล เป็นการดำเนินการระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations; ASEAN) โดยพิจารณาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อรวบรวบข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อความร่วมมือระหว่างประเทศที่ครอบคลุมพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ทราบถึงสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบของนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศ ภูมิภาค หรือจังหวัดที่วางผังเมืองรวม เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลก

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูล แนวคิด กรอบความร่วมมือ ข้อตกลง รวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในระหว่างประเทศที่อาจมีผลต่อพื้นที่ผังเมืองรวม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประชากร เศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อผังเมืองรวม ซึ่งข้อมูลนั้นต้องนำมาจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เชื่อถือได้

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือของไทยกับประเทศอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนา รวมถึงการวิเคราะห์ตามพื้นที่ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายความร่วมมือที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และการวิเคราะห์ความร่วมมือในสาขาเฉพาะที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว การพัฒนาชนบท และพลังงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือในระดับสากล เป็นการดำเนินการระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียน[1] เช่น เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs ค.ศ. 2016 – 2030) กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 - 2030) วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda: NUA) ข้อมูลหลักกฎหมาย สากล แนวโน้มโลก หรือกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าในการประชุมระดับโลกที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ พร้อมรูปภาพประกอบ (ถ้ามี)

จ. แหล่งข้อมูล

1) กระทรวงการต่างประเทศ

2) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3) ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือ https://www.sdgmove.com/

4) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) กระทรวงพลังงาน

5) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

6) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

7) เว็บไซต์หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับประเด็นนั้น ๆ เช่น กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 – 2573 ของกรมป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ฯลฯ

ทั้งนี้ สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้รวบรวมข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ แนวคิด กรอบความร่วมมือ ข้อตกลง และยุทธศาสตร์ในระดับสากลและระดับอาเซียน โดยมีรายละเอียดเบื้องต้น ดังนี้

[1] **การดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้เลือกใช้นโยบายและยุทธศาสตร์ที่มีการประกาศใช้ในช่วงเวลาที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวม** ทั้งนี้ คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ดำเนินการจัดทำใน พ.ศ. 2567 มีนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้รวบรวมและสรุปไว้ดังที่ปรากฏในคู่มือฯ เล่มนี้

- **<u>ระดับระหว่างประเทศ</u>**

1. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2573[2] (Sustainable Development Goals : SDGs ค.ศ. 2016 – 2030)

ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้มีการเสนอวาระการพัฒนาเพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใน ค.ศ. 2030 โดยมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 193 ประเทศ ลงนามรับรองเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 ซึ่งมีทั้งหมด 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ 241 ตัวชี้วัด ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ ลดความยากจนทั้งทางเศรษฐกิจและความยากจนในมิติอื่น ๆ ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ทั้งชาย หญิง เด็ก คนยากจน และกลุ่มคนเปราะบาง

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ยกระดับโภชนาการและส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และส่งเสริมสวัสดิการสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ ในเรื่องเศรษฐกิจการเติบโตของรายได้

เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

[2] ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move).//(2567).//**เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.**//(ออนไลน์)

เป้าหมายที่ 13 เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดิน ฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข ครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพรับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 2.1-1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เกี่ยวเนื่องกับด้านผังเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 11 หรือ SDGs 11 เป็นเป้าหมายที่ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านผังเมืองโดยตรง มีเป้าประสงค์ครอบคลุมในหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเมืองและชุมชนดังนี้

- สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัย และการบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้และยกระดับชุมชนแออัดภายใน พ.ศ. 2573

- จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงถึงเป็นพิเศษกับกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง เช่น ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และผู้สูงอายุ ภายใน พ.ศ. 2573

- ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการ การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วมบูรณาการและยั่งยืนในทุกประเทศภายใน พ.ศ. 2573

- เสริมความพยายามที่จะปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก

- ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ ลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวกับน้ำ โดยมุ่งเป้าเพื่อปกป้องคนจน และคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบางภายใน พ.ศ. 2573

- ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากร ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาลและอื่น ๆ ภายใน พ.ศ. 2573

- จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัย ครอบคลุม และเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกายภายใน พ.ศ. 2573

- สนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในทางบวกระหว่างพื้นที่เมืองรอบเมืองและชนบท โดยการเสริมความแข็งแกร่งของการวางแผนการพัฒนาในระดับชาติและระดับภูมิภาค

ในการนี้ รัฐบาลไทยได้จัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีกรรมการจำนวน 37 คน คัดเลือกมาจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม มีเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นกรรมการและเลขานุการ

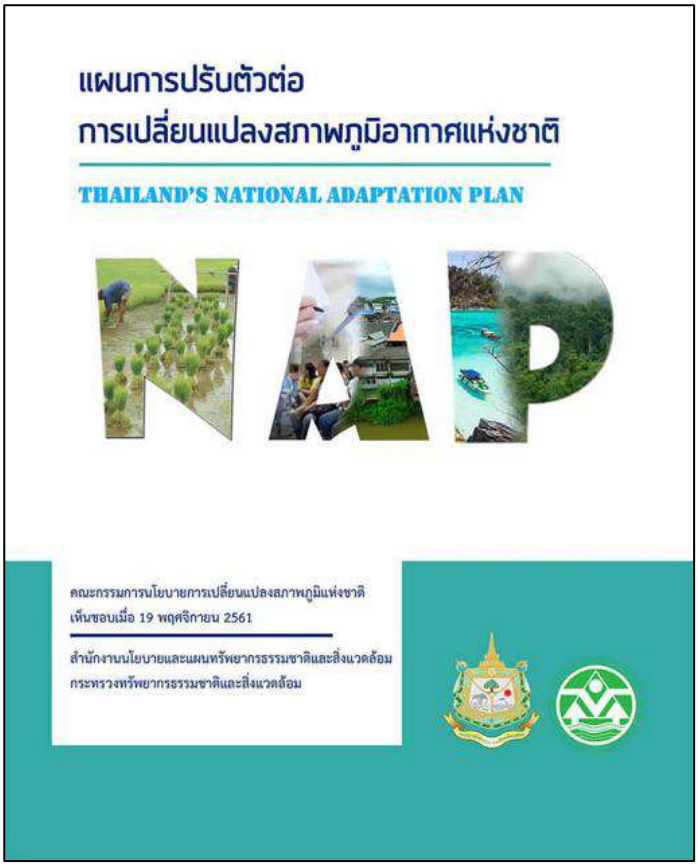
2. กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC)

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลกได้จัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change หรือ IPCC) ขึ้นใน พ.ศ. 2531 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เตรียมมาตรการและกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ต่อมาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวนมากกว่า 150 ประเทศ ได้มีการลงนามให้สัตยาบันในระหว่างการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 โดยเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ทำให้ระดับก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ทำให้พื้นผิวและบรรยากาศของโลกร้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติจึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างประเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามหลักการความรับผิดชอบที่แตกต่าง และเป็นไปตามความสามารถและสภาพเศรษฐกิจสังคมของแต่ละประเทศ

ในการดำเนินการเพื่อรับมือกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดยกองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (กปอ.) ในฐานะหน่วยประสานงานกลางของประเทศภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้จัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558 - 2593 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 36 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายในการกำหนดทิศทางของประเทศให้มุ่งสู่การมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีการเติบโตแบบปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2593 ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ (1) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (2) การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และ (3) การสร้างขีดความสามารถด้านการบริการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีกรอบแนวทางที่ชัดเจนขึ้น

ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความเปราะบางในการได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ ทั้งการอุณหภูมิที่เพิ่มสูง น้ำท่วม น้ำแล้ง การกัดเซาะชายฝั่ง และภัยธรรมชาติต่าง ๆ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำ**แผนการปรับตัว**

ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ[3] **(National Adaptation Plan: NAP)** ซึ่งเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศ พร้อมรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 6 สาขาสำคัญ ได้แก่ การจัดการน้ำ การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว สาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมีความร่วมมือกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย โดยแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์มุ่งเน้นการบรรเทาความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการเสริมสร้างความพร้อมและความสามารถในการปรับตัวของบุคคล ชุมชน และเมือง โดยมีรายละเอียดของแต่ละแนวทาง/มาตรการ ดังนี้

รูปที่ 2.1-2 แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

[3] กองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.//(2567).//**แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ**.//(ออนไลน์)

แนวทางที่ 1 การจัดการมหานครและเมืองขนาดใหญ่

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นพร้อมทางเลือกในการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือเหตุฉุกเฉินที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และพัฒนาแผนเผชิญเหตุในสภาวะฉุกเฉิน โดยอาศัยแนวทางการมีส่วนร่วมในพื้นที่เสี่ยง พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) สนับสนุนให้มีข้อกำหนดของผังเมืองหรือกฎหมาย ควบคุมอาคารในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอาคารที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงจะต้องมีโครงสร้างที่มีความมั่นคงแข็งแรงและมีรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถรับมือกับสภาพภูมิอากาศได้

3) สนับสนุนการพัฒนาโดยใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสาน (Mixed Use) เพื่อให้มีความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพาการขนส่งหรือเดินทางระยะไกล

4) พัฒนาพื้นที่สีเขียวอเนกประสงค์ที่เชื่อมต่อกันทั้งภายในเมืองและบริเวณใกล้เคียงเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5) ประสานและจัดทำแผนสำรองระบบที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อรองรับกรณีเกิดภัยพิบัติที่สืบเนื่องจากสภาพภูมิอากาศหรือภาวะวิกฤติ

6) เสริมสร้างขีดความสามารถของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมในการเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการความเสี่ยงจากผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการมีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิผลของทางเลือกในการปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบท กับประเภทธุรกิจและอุตสาหกรรมนั้น ๆ

7) กำหนดแนวทางเพื่อรับมือผลกระทบจากภาวะอุณหภูมิสูงขึ้นหรือปรากฏการณ์เกาะความร้อนในเมืองขนาดใหญ่

แนวทางที่ 2 การจัดการเมืองขนาดเล็กและชุมชน

1) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นบูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวและเข้ากับแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง ชุมชน และท้องถิ่น โดยให้มีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องและคำนึงถึงปัจจัยทางภูมิอากาศและมีมาตรการปรับตัวที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและวิทยาการสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและเป็นที่ยอมรับของชุมชนซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

2) พัฒนาการจัดทำผังเมืองเฉพาะ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งข้อกำหนดของผังเมืองเฉพาะและ/หรือกฎหมายควบคุมอาคารในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปยังทิศทางที่เหมาะสมได้ เช่น การพัฒนาเมืองแบบ 2 ศูนย์กลาง ในกรณีที่พื้นที่พัฒนาเดิมเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) พัฒนาแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สงวนรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งน้ำ การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว เพื่อรักษาระบบนิเวศ และแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

5) จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับท้องถิ่นที่มีความเชื่อมโยงกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับชาติ รวมทั้งการประสานการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัว เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่เผชิญภัยคล้ายคลึงกัน เป็นต้น

6) เสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันและเฝ้าระวังการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ในพื้นที่เมืองและชุมชนชายฝั่งทะเล ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดและจำแนกเขตพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลตามระดับความรุนแรงและความเร่งด่วนของปัญหาหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาขึ้นในอนาคต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการการป้องกันและแก้ไขหรือฟื้นฟูพื้นที่แต่ละประเภท

7) สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงข่าวสารข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ กำหนดบทบาทและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการเตือนภัยและสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายในชุมชนให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกระดับ โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้สูงอายุผู้มีรายได้น้อย ชุมชนในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น

8) พัฒนาระบบสำรองที่จำเป็นภายในครัวเรือนหรือชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือเมื่อถึงฤดูกาลที่เสี่ยงภัย เช่น การมีแหล่งพลังงาน แหล่งน้ำ แหล่งอาหารสำรอง ภายในครัวเรือนหรือชุมชน เป็นต้น

แนวทางที่ 3 กลไกสนับสนุนด้านการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

1) พัฒนาเกณฑ์และตัวชี้วัดความสามารถในการปรับตัวและรับมือต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเมือง

2) พัฒนากลไกการเตือนภัยพิบัติและรายงานสถานการณ์ เตือนภัยพิบัติที่ครอบคลุมสำหรับเมืองในทุกระดับ ที่มีความแม่นยำ เข้าถึงง่าย ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับระบบเตือนภัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างสมบูรณ์ และสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถ เข้าถึงข้อมูลได้

3) เร่งรัดให้มีการผนวกรวมประเด็นเรื่องของสิ่งปลูกสร้างที่สอดคล้องกับสภาพอากาศ (Climate Resilience Building) เป็นมาตรฐานและหลักเกณฑ์ในการออกแบบก่อสร้างอาคาร ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โดยให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและรูปแบบความรุนแรงของภัยพิบัติ ที่สืบเนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละพื้นที่

4) ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างที่ใช้แนวคิดเรื่อง สถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสภาพอากาศ (Climate Resilience Architecture) โดยอาศัยหลักการออกแบบที่ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ (Adaptive Design) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนภายใต้การเปลี่ยนแปลง

ภูมิอากาศในอนาคต และให้ชุมชน สามารถรับมือต่อภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

5) ผลักดันให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐต้องจัดทำการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (CCBA) เพื่อออกแบบโครงการให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันและในอนาคต

6) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการดำเนินมาตรการรับมือและจัดการความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านกลไกทางการเงิน เช่น สนับสนุนธุรกิจ การประกันภัยด้านภูมิอากาศ เพื่อเป็นทางเลือกในการรับมือกับความเสี่ยง โดยมุ่งเน้นความเป็นธรรมและการเอื้อให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการประกันภัยจากความเสี่ยงทางภูมิอากาศได้ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำหรือการยกเว้นภาษีสำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องด้านการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

7) เสริมสร้างขีดความสามารถของภาคประชาชน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการรับมือและจัดการความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8) สนับสนุนให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงและผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ และได้รับความเป็นธรรม เช่น กองทุนเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระบบการประกันภัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3. กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 - 2030)

กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573 ได้รับการรับรองจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ครั้งที่ 3 ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมหารือร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นับตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 และการเจรจาของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2558 โดยการสนับสนุนของสำนักงานลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ ตามคำร้องขอจากที่ประชุมใหญ่สมัชชาแห่งสหประชาชาติ กรอบการดำเนินงานเซนได ชี้ชัดให้เห็นถึง

1) ความจำเป็นในการสร้างความเข้าใจต่อความเสี่ยงจากภัยพิบัติในทุกมิติ ทั้งโอกาสในการเปิดรับความเสี่ยง ความเปราะบาง และคุณลักษณะของภัยพิบัติ

2) การสร้างศักยภาพการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ เช่น การจัดตั้งสมัชชาระดับชาติ

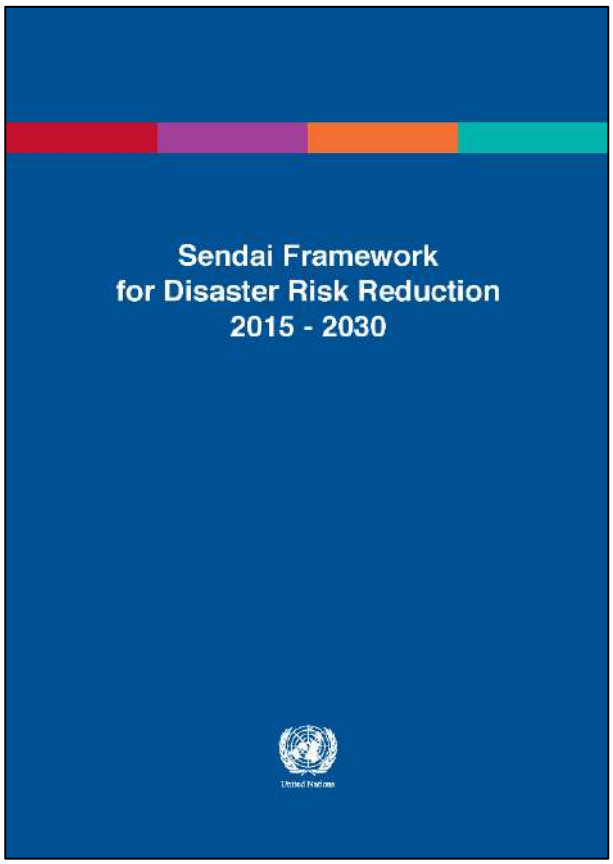
3) ความร่วมรับผิดชอบในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเตรียมความพร้อมเพื่อการ “ซ่อมสร้างที่ดีกว่าเดิม”

4) การตระหนักถึงบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5) การลงทุนที่คำนึงถึงความสี่ยงจากภัยพิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการสร้างความเสี่ยงใหม่

6) การสร้างสาธารณูปโภคและบริการด้านสุขภาพ สถานที่มรดกทางวัฒนธรรมและที่ทำงาน ให้มีความพร้อมในการรับมือและฟื้นคืนกลับเมื่อเกิดภัยพิบัติ

7) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศและการเป็นหุ้นส่วนระดับโลกและการพัฒนานโยบายและแผนงาน โครงการให้ทุนที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการสนับสนุนทางการเงิน และการให้เงินกู้ของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

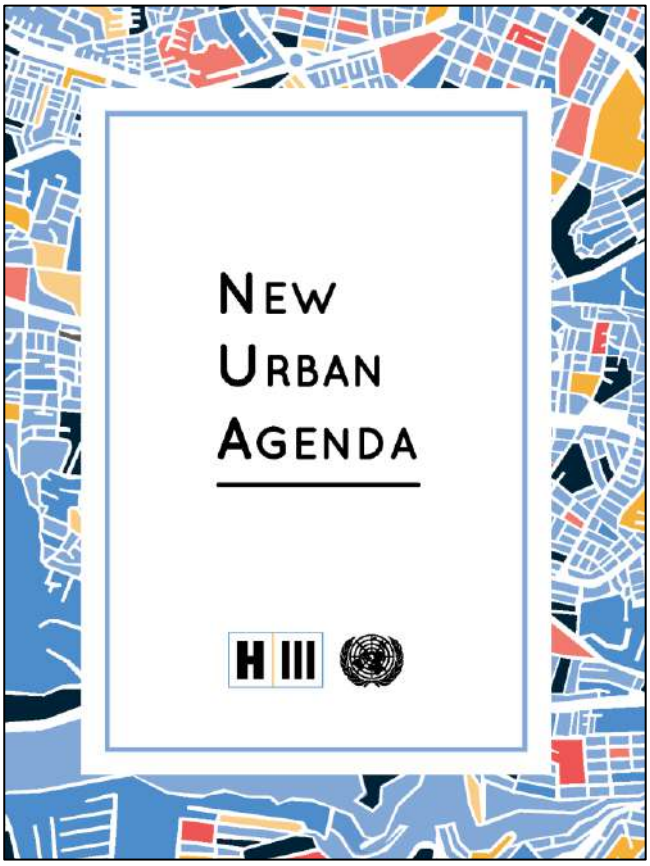
รูปที่ 2.1-3 กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการวางผังเมืองรวมทุกระดับ ควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสี่ยงด้านภัยพิบัติซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้สภาพอากาศแปรปรวน จนก่อให้เกิดภัยพิบัติที่สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจของเมือง และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้น ผู้วางผังควรทำการศึกษารายละเอียดของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) เพื่อลดการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก และปฏิบัติตามกรอบการดำเนินงานเซนได อันเป็นกรอบที่กระชับ ชัดเจน มุ่งไปยังอนาคตและเน้นการปฏิบัติ

ทำให้การวางและจัดทำผังเมืองรวม สามารถส่งเสริมให้เมืองหรือชุมชนเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้

4. วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda : NUA)

วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda : NUA) เป็นเอกสารรับรองร่วมกันในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองอย่างยั่งยืน ครั้งที่ 3 (Habitat III) ณ เมืองกีโต สาธารณรัฐเอกวาดอร์ ในระหว่างวันที่ 17 - 20 ตุลาคม พ.ศ. 2559

รูปที่ 2.1-4 วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda : NUA)

วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง เป็นเสมือนวิสัยทัศน์ของประชาคมโลกในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืน โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมบทบาทและอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่นตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการพัฒนาเมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในทุกมิติ โดยเชื่อมโยงกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) และความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดมาตรฐานและหลักการต่าง ๆ สำหรับการวางผังเมือง การก่อสร้างการพัฒนา การจัดการ และการปรับปรุงพื้นที่เมือง ควบคู่ไปกับเสาหลักทั้ง 5 ในการนำไปปฏิบัติ ได้แก่

1) นโยบายเกี่ยวกับเมืองระดับชาติ

2) กฎเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเมือง

3) การวางแผนและออกแบบเมือง

4) เศรษฐกิจท้องถิ่นและการเงินการคลังของเทศบาล

5) การนำไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (NUA) ได้ให้ความสำคัญในประเด็นความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเมืองกับการสร้างงานการสร้างโอกาสในการดำรงชีวิต และการปรับปรุงคุณภาพชีวิต ซึ่งควรถูกบรรจุไว้ในนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเมืองทุกฉบับ

หลักการและคำมั่นของวาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง

ก) ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยการยุติความยากจนทุกรูปแบบและทุกมิติ

ข) เศรษฐกิจเมืองที่ครอบคลุมและยั่งยืน การรวมตัวกันของเมืองที่มีการวางแผนอย่างดี มีผลิตภาพสูงมีความสามารถในการแข่งขันและมีนวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างงานที่เหมาะสม การเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิผลอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน

ค) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมพลังงานสะอาด การใช้ที่ดินและทรัพยากรในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ปกป้องระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความยืดหยุ่นปรับตัวได้ของเมือง การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ รวมทั้งการบรรเทาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- **<u>ระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN)</u>**

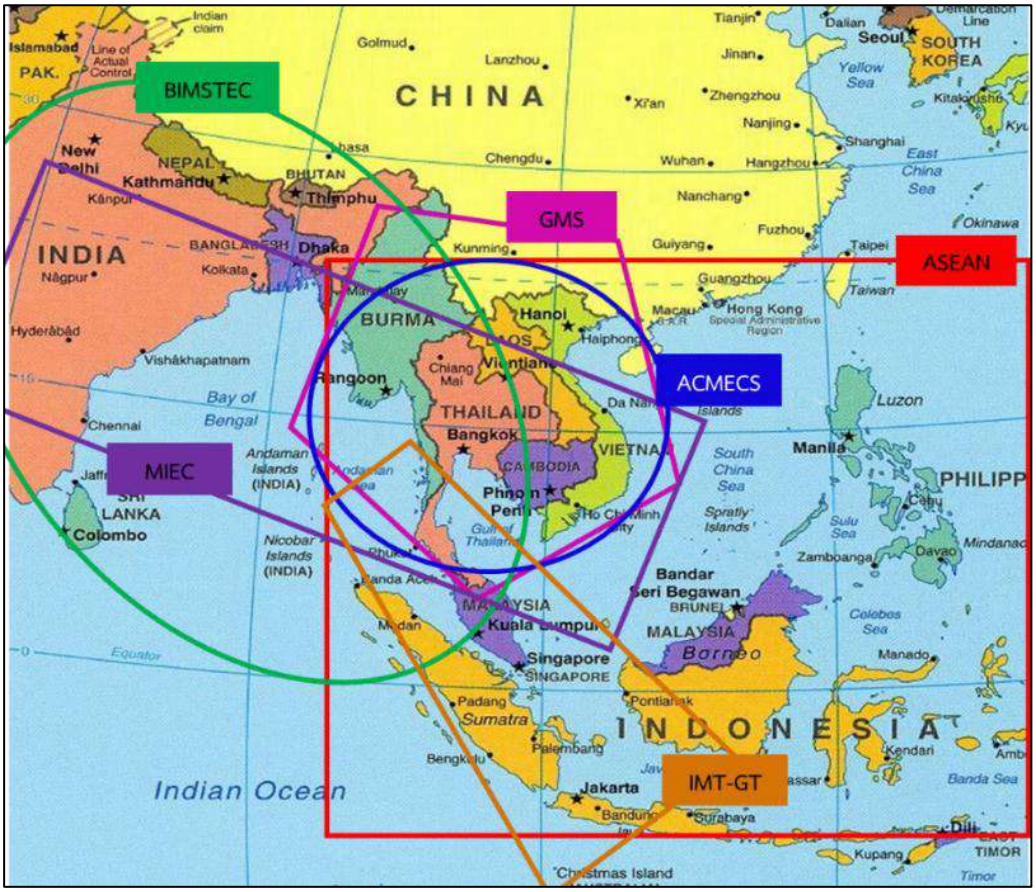
อาเซียน (ASEAN) เป็นการรวมตัวกันของ 10 ประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุส-ซาลาม เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และประเทศกัมพูชา โดยกำหนดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) มุ่งให้ประเทศกลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาระหว่างกันโดยสันติวิธี มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของเหล่าประชาชน

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) มุ่งเน้นให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) มุ่งหวังให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางสังคม มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และมีสังคมแบบเอื้ออาทร

โดยจะมีแผนงานสร้างความร่วมมือ 6 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และการลดช่องว่างทางการพัฒนา

รูปที่ 2.1-5 ขอบเขตนโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN)

1. กรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN Connectivity)

ความเชื่อมโยงกันระหว่างอาเซียน (ASEAN Connectivity) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน โดยที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อให้ประชาคมอาเซียนเป็นประชาคมที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ได้มีการออกถ้อยแถลงและตั้งคณะทำงานระดับสูงเพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity- MPAC) โดยแบ่งเป็น 3 สาขา ได้แก่ ความเชื่อมโยงทางกายภาพ ความเชื่อมโยงทางกฎระเบียบและการพัฒนา และความเชื่อมโยงระดับประชาชน ซึ่งแผนแม่บทฉบับแรกมีผลใช้บังคับระหว่าง ค.ศ. 2010 - 2015 และปัจจุบันเป็นแผนแม่บทฉบับที่สอง ค.ศ. 2016 – 2025

รูปที่ 2.1-6 ประเทศสมาชิกในกรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN Connectivity)

2. แผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS)

แผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS) เป็นเขตเศรษฐกิจธรรมชาติที่มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา จีน (มลฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง) ลาว เมียนมาร์ ไทย และประเทศเวียดนาม ครอบคลุมพื้นที่ 2.6 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 338.8 ล้านคน ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอนุภูมิภาคที่บูรณาการเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความปรองดองและความมั่งคั่ง สาขาความร่วมมือประกอบด้วย 10 สาขา ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งพลังงาน การเกษตร สิ่งแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเมือง การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เขตเศรษฐกิจชายแดนและสหสาขา ทั้งนี้ การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมนับเป็นโครงการที่มีความสำคัญ และมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน นำไปสู่ความร่วมมือในระเบียงเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (GMS Economic corridors) ซึ่งแบ่งเป็น 3 แนว ได้แก่

1) แนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor : NSEC) เชื่อมโยงประเทศไทย-พม่า-ลาว-จีน สำหรับจังหวัดของไทยซึ่งตั้งอยู่ตามแนวพื้นที่พัฒนานี้ประกอบด้วย 13 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง นครสวรรค์ อยุธยา ลำพูน พะเยา แพร่ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร ตาก พิษณุโลก และกรุงเทพมหานคร

2) แนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) เชื่อมโยงประเทศเวียดนาม-ลาว-ไทย-พม่า สำหรับจังหวัดของไทยซึ่งตั้งอยู่ตามแนวพื้นที่พัฒนานี้ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และจังหวัดมุกดาหาร

3) แนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor : SEC) เชื่อมโยงประเทศไทย-กัมพูชา-เวียดนาม สำหรับจังหวัดของไทยซึ่งตั้งอยู่ตามแนวพื้นที่พัฒนานี้ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และจังหวัดกาญจนบุรี

แผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) กลายเป็นจุดสนใจและเป้าหมายของประเทศมหาอำนาจมากขึ้น เช่น ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย และประเทศเกาหลีใต้ เนื่องจากเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการพัฒนาลุ่มน้ำโขง ที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาคมอาเซียน ซึ่งจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมายภายใต้ GMS จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเน้นที่การรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมที่เกิดจากการจัดตั้ง

เขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาพื้นที่ชายแดน การค้าและการลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งการขยายตัวของเส้นทางคมนาคมและขนส่งด้วย

รูปที่ 2.1-7 ขอบเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)

- **<u>ระดับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่วางผังเมืองรวม</u>**

สำหรับนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศให้พิจารณาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวมดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเอเชียใต้ในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative on Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC)

เป็นกรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล ประกอบด้วย ประเทศบังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมาร์ เนปาล ศรีลังกา และประเทศไทย ซึ่ง BIMSTEC เป็นกรอบเดียวที่เชื่อมเอเชียใต้เข้ากับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยที่ไทยและเมียนมาร์เป็นประเทศอาเซียน 2 ประเทศที่เป็นสมาชิก BIMSTEC ทำให้ไทยอยู่ในสถานะเป็นสะพานเชื่อมโยงอนุภูมิภาคทั้งสองและเป็นกลไก

หนึ่งที่ไทยสามารถขยายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเดียที่ตั้งอยู่ในแถบเอเชียใต้ ถือเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ มีแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรที่สำคัญต่าง ๆ อยู่มาก เช่น ก๊าซธรรมชาติและศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และอินเดียจะเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศหนึ่งในอนาคต โดย BIMSTEC มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนในประเทศสมาชิก และเพื่อดึงดูดนักธุรกิจจากภายนอกให้เข้ามาทำการค้าและการลงทุนกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ให้มากขึ้น

รูปที่ 2.1-8 ประเทศกลุ่มเอเชียใต้ในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative on Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC)

2. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyarwady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)

เป็นข้อริเริ่มของไทยตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 โดยเป็นเวทีที่ไทยชูบทบาทในการเป็นประเทศผู้ให้ประเทศเดียว ในการให้ความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านวิชาการมุ่งเน้นการนำความเจริญไปสู่แนวชายแดน เพื่อปูทางไปสู่การค้าการลงทุนตามแนวชายแดน ซึ่งจะช่วยในการสร้างงาน สร้างรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ/ช่องว่างการพัฒนา ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ เวียดนาม และประเทศไทย เป็นเวทีหารือเฉพาะของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งเป็นสมาชิกอาเซียน

รูปที่ 2.1-9 ประเทศสมาชิกในความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyarwady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)

3. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT-GT)

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (IMT-GT) ได้เริ่มต้นขึ้นในช่วง พ.ศ. 2536 โดยผู้นำทั้ง 3 ประเทศ ได้เห็นชอบที่จะให้ผลักดันการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคี ระหว่างภาคใต้ของไทย (14 จังหวัด) ภาคเหนือของมาเลเซีย (8 รัฐ) และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย (10 จังหวัด) โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้และกำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นความร่วมมือด้านการผลิตการส่งเสริมการลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของพื้นที่ IMT – GT นอกจากนั้น ยังมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ

รูปที่ 2.1-10 ประเทศสมาชิกในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle : IMT-GT)

4. การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจแม่โขง-อินเดีย (Mekong - India Economic Corridor : MIEC)

การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจแม่โขง-อินเดีย (MIEC) ประกอบไปด้วย 4 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ ไทย กัมพูชา และประเทศเวียดนาม เพื่อเชื่อมโยงกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของประเทศอินเดีย แนวพื้นที่ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงเมืองโฮจิมินท์ซิตี้ ประเทศเวียดนาม และท่าเรือน้ำลึกทวาย ประเทศเมียนมาร์ โดยผ่านกรุงเทพมหานครและกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา และจะไปเชื่อมต่อกับท่าเรือเจนไน (Chennai) ของประเทศอินเดียต่อไป เมื่อแนวพื้นที่เศรษฐกิจดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับเมืองท่าสำคัญของประเทศอินเดียสำเร็จ จะทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล เนื่องจากจะทำให้เกิดการเติบโตทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศอินเดียกับ 4 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

รูปที่ 2.1-11 แนวพื้นที่เศรษฐกิจแม่โขง-อินเดีย (Mekong - India Economic Corridor : MIEC)

จากนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่วางผังเมืองรวมข้างต้น (BIMSTEC ACMECS IMT-GT และ MIEC) เน้นด้านการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังนั้น พื้นที่วางผังเมืองรวมจึงจำเป็นต้องพิจารณาการเตรียมความพร้อมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค โดยเฉพาะการคมนาคมและการขนส่งที่เชื่อมต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้ การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจยังจำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรโดยเฉพาะกลุ่มที่มีทักษะ และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2.2 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาค

นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับประเทศและระดับภาค คือ กรอบการพัฒนาที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายระยะยาวของประเทศ โดยจะเลือกใช้ข้อมูลที่ปรากฏและมีการดำเนินการอย่างชัดเจนในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลระดับประเทศและระดับภาค ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับนโยบาย โครงการ และการดำเนินงานที่คาดว่าจะส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อรวบรวมข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับภาค

2) ทราบถึงสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาค เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นโดยเฉพาะด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบของนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาคที่มีต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ แผนในแต่ละระดับ รวมถึงนโยบาย แนวคิด โครงการ และ/หรือการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการประกาศใช้ในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการ (ปีที่วางผังเมืองรวม) ที่ส่งผลในระดับประเทศและระดับภาค โดยการบูรณาการระดับพื้นที่เป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งข้อมูลนั้นต้องนำมาจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เชื่อถือได้และส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมอย่างมีนัยสำคัญ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในระดับประเทศและระดับภาคที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์นั้น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อประเมินความครอบคลุม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ โดยประเมินความเชื่อมโยงของแผนในแต่ละระดับ ตั้งแต่วิสัยทัศน์ไปจนถึงโครงการปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่ชัดเจน เช่น แผนยุทธศาสตร์ระดับภาค ต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) วิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบของนโยบายและยุทธศาสตร์ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมและในด้านใดบ้าง (นโยบายและยุทธศาสตร์นั้นต้องมีความชัดเจน)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมถึงแนวคิด โครงการ และ/หรือ การดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นเป้าหมายในระดับประเทศและระดับภาค[4] เช่น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่... (พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25...) ประเทศไทย 4.0 การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เมืองอัจฉริยะ (Smart City) ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566 ฯลฯ พร้อมรูปภาพประกอบ (ถ้ามี)

จ. แหล่งข้อมูล

1) มูลนิธิชัยพัฒนา

2) กรมโยธาธิการและผังเมือง

3) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

6) สำนักงานนโยบายและแผนการคมนาคมและขนส่ง

7) เว็บไซต์หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับประเด็นนั้น ๆ เช่น รถไฟทางคู่ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ฯลฯ

ทั้งนี้ สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้รวบรวมข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาค พร้อมสรุปประเด็นที่สำคัญ รวมถึงแผนระดับต่าง ๆ แนวคิดและนโยบายที่มีความสำคัญในระดับประเทศ ส่งผลต่อเนื่องมาสู่ระดับภาค และมีความเชื่อมโยงมายังพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยมีรายละเอียดเบื้องต้น ดังนี้

---

[4] **การดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับประเทศและภาค ให้เลือกใช้นโยบายและยุทธศาสตร์ที่มีการบังคับใช้ในช่วงเวลาที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวม** ทั้งนี้ คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ดำเนินการจัดทำใน พ.ศ. 2567 ซึ่งอยู่ในช่วงที่มีการประกาศใช้นโยบายและยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

- **<u>ระดับประเทศ</u>**

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ให้ประเทศไทยแบ่งระดับของแผนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

<u>แผนระดับที่ 1</u> ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันโดยการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ 2 และ 3 อย่างเป็นระบบ

<u>แผนระดับที่ 2</u> แนวทางการขับเคลื่อนประเทศ เป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์และถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย 3 แผน ได้แก่ 1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 3) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

<u>แผนระดับที่ 3</u> แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ระยะ 5 ปี และรายปี เป็นแผนในเชิงปฏิบัติที่มีความชัดเจนตามภารกิจของส่วนราชการที่สอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 1 และระดับที่ 2 สู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือจัดทำขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดหรือจัดทำขึ้นตามพันธกรณีหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ รวมถึงแผนปฏิบัติการทุกระดับ โดยนับตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติกำหนดการตั้งชื่อแผนในระดับที่ 3 ให้ใช้ชื่อว่า “แผนปฏิบัติการด้าน ... ระยะที่... (พ.ศ. .... - ....)” เว้นแต่ได้มีการระบุชื่อแผนไว้ในกฎหมายก่อนที่จะมีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น ว่าให้ใช้ชื่อแผนว่า แผนแม่บทด้าน... แผนพัฒนา... หรือแผนอื่น ๆ จึงจะสามารถใช้ชื่อแผนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบายระดับประเทศ ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง[5]” เป็นหนึ่งในหลักการทรงงานที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) พระราชทานแก่สังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เพื่อชี้แนะแก่คนไทยให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลง

การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถูกนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานอย่างเป็นทางการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) เป็นต้นมา และภายหลังมีการจัดทำ

[5] ชล บุนนาค และ ภูษณิศา กมลนรเทพ.//(2563, ตุลาคม).//หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.//**ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs).**// (ออนไลน์)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”

หลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและเชื่อมกับสังคมโลก เป็นหลักการที่มุ่ง **“ความสุข”** และ **“ประโยชน์สุข”** ของประชาชน และสังคม

“ความสุข” เป็นสภาวะทางจิตใจที่เป็นบวก เป็นผลมาจากทั้งปัจจัยภายนอก คือ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายใน คือ ระดับสติปัญญา วิธีคิด หลักคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลนั้น

“ประโยชน์สุข” คือ สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและนำมาซึ่งความสุข สงบ และเจริญก้าวหน้าของสังคม การจะบรรลุสู่ความสุขและประโยชน์สุข คือ มิติต่าง ๆ ของชีวิต และสังคมมีความสุข สงบ และสมดุล และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลง มิติที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญ คือ มิติสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

การจะเกิดความสมดุลและพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ข้างต้นได้ กระบวนการตัดสินใจควรอยู่บนพื้นฐานของหลักการ 3 ประการ และเงื่อนไข 2 ประการ ดังนี้

<u>หลักการ 3 ประการ</u> ประกอบด้วย

1. ความมีเหตุผล คือ ในการดำเนินการใด ๆ ต้องมองเห็นทางเลือกที่เกี่ยวข้อง เห็นเหตุและผลและผลกระทบทั้งทางบวกและลบของทางเลือกต่าง ๆ เห็นผลที่เป็นคุณค่าแท้ของการดำเนินการนั้น ๆ

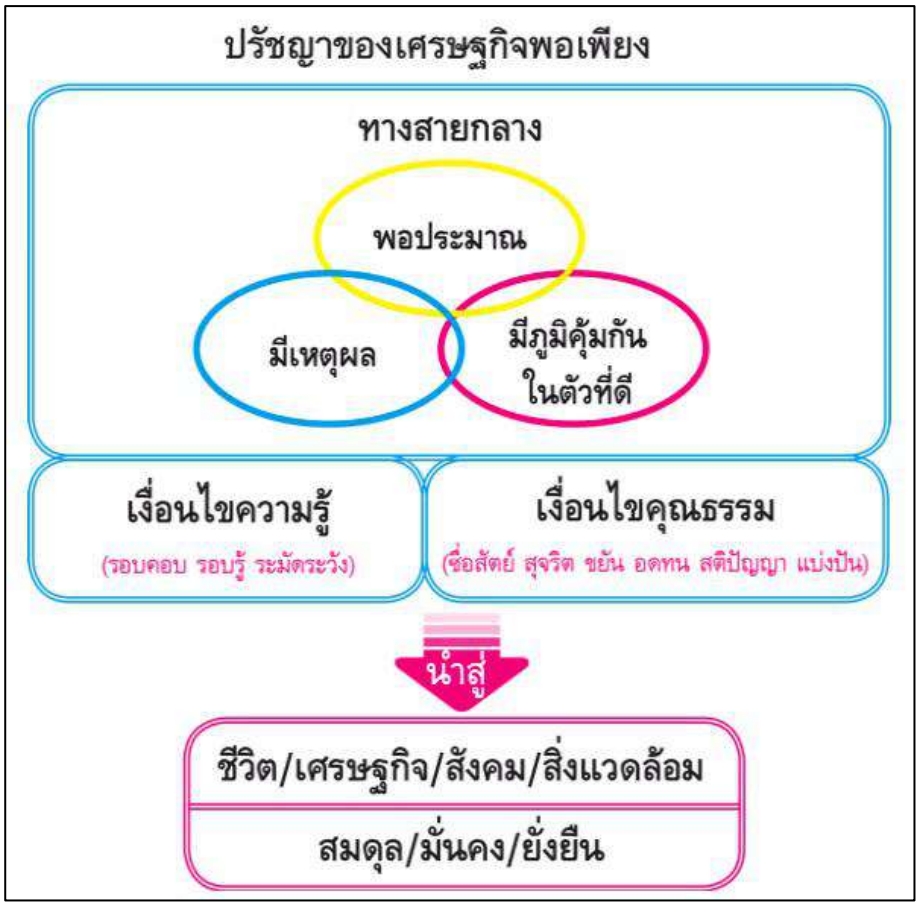
2. ความพอประมาณ คือ การดำเนินการควรต้องใช้ทรัพยากรและดำเนินการในระดับที่พอดี เหมาะสมกับเงื่อนไขที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายในแบบที่ประหยัดไม่เกิดของเสียโดยไม่จำเป็น

3. มีภูมิคุ้มกัน คือ มีการพิจารณาถึงแผนสำรอง รองรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดไม่ถึง

<u>เงื่อนไข 2 ประการ</u> ประกอบด้วย

1. เงื่อนไขความรู้ คือ ต้องมีทั้งองค์ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องและมีสติปัญญาที่จะพิจารณาว่าสิ่งที่เลือกจะนำไปสู่ความสุขและประโยชน์สุขหรือไม่

2. เงื่อนไขคุณธรรม คือ อยู่บนฐานของหลักคุณธรรมและศีลธรรมอันดีของสังคม ไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อคนอื่นหรือสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 2.2-1 โครงสร้างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)[6]

ยุทธศาสตร์ชาติ คือ เป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (กยช.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (กจย.) รวม 6 ด้าน ได้แก่

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 1</u> ด้านความมั่นคง มุ่งรักษาความสงบภายในประเทศ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง พัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ บูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ พัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการ

[6] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.//(2561).//**ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับย่อ).**//(ออนไลน์)

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 2</u> ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ และการท่องเที่ยว ตามแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ “ต่อยอดอดีต” “ปรับปัจจุบัน” และ “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” พัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่าย คมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร เชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 3</u> ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เน้นเรื่องความซื่อสัตย์ มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อส่วนรวม พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย เสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 4</u> ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เน้นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยี เสริมสร้างพลังทางสังคม เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตัวเอง

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 5</u> ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>ยุทธศาสตร์ที่ 6</u> ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีความทันสมัย ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

3. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2566 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม คือ แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยเป็นแผนระดับ 2 หลักที่ได้มีการถ่ายระดับเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านมากำหนด ประเด็นการพัฒนาในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันการเกิดความสับสน ซึ่งแผนแม่บทฯ เป็นแผนระดับชาติ มิได้เป็นแผนของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

แผนแม่บทฯ มีจำนวน 23 ประเด็น ได้แก่ 1) ความมั่นคง 2) การต่างประเทศ 3) การเกษตร 4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 5) การท่องเที่ยว 6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 7) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล 8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ 9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ 10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม 11) ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 12) การพัฒนาการเรียนรู้ 13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี 14) ศักยภาพการกีฬา 15) พลังทางสังคม 16) เศรษฐกิจฐานราก 17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม 18) การเติบโตอย่างยั่งยืน 19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ 20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ 21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ 22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ 23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ทั้งนี้ **ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการผังเมืองในแผนแม่บทฯ** ได้แก่

<u>ประเด็นที่ 3</u> การเกษตร การพัฒนาพื้นที่เมืองที่คำนึงถึงระบบนิเวศ และการคุ้มครองที่ดินเกษตรกรรม เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงทางอาหาร

<u>ประเด็นที่ 4</u> อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การกำหนดโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรมระบบรางเพื่อรองรับระบบคมนาคมในอนาคต

<u>ประเด็นที่ 5</u> การท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเชิงธุรกิจ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนน ราง น้ำ และอากาศ สิ่งอำนวยความสะดวกสู่เมืองรองในประเทศ และเชื่อมโยงภายในภูมิภาคอาเซียน

<u>ประเด็นที่ 6</u> พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ การพัฒนาเมืองในจังหวัดให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในทุกภาคของประเทศ รวมทั้งผลักดันการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเมืองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

<u>ประเด็นที่ 7</u> โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมโดยเฉพาะระบบขนส่งทางราง เพื่อให้สามารถสนับสนุนการขนส่งสินค้าต่อเนื่อง ซึ่งจะสอดคล้องกับการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ และดิจิทัล สอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ เกษตรกรรม ท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้งเมืองหลักในภูมิภาค

<u>ประเด็นที่ 9</u> เขตเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดไว้ 3 แผนย่อยดังนี้ 1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 2) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 3) การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม และโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อรองรับความต้องการในการลงทุนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ รวมถึงสร้างการเติบโตของเมืองให้น่าอยู่บนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

<u>ประเด็นที่ 18</u> การเติบโตอย่างยั่งยืน การกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั้งในเขตเมืองและชุมชน มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการเติบโตบนหลักของการใช้ประโยชน์ สงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเลอย่างยั่งยืน

<u>ประเด็นที่ 19</u> การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางพัฒนาระบบจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านน้ำของประเทศในทุกภาคส่วน ครอบคลุมความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง การรับมือกับภัยพิบัติทางน้ำทั้งในสภาวะแล้งและอุทกภัย การเพิ่มผลิตภาพจากการใช้น้ำเพื่อการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการปรับสมดุลของระบบนิเวศและภูมิทัศน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำ

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ แผนที่ระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีฐานะเป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ 3 ในช่วง 5 ปีที่ 2 ของยุทธศาสตร์ชาติ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 หมุดหมาย ซึ่งเป็นการบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศ ได้แก่

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง มุ่งเน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยลดการท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณ สร้างการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์

หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก สร้างความพร้อมให้ผู้ประกอบการไทย ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ และเตรียมโครงสร้างพื้นฐานรองรับการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้า

หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง ยกระดับบริการทางการแพทย์และสุขภาพด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและอัตลักษณ์ไทย

หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค พัฒนาความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ปรับปรุงระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ให้เชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ

หมุดหมายที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน มุ่งเน้นผลักดันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกภาคส่วน ต่อยอดอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ

หมุดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เข้มแข็งมีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ โดยสนับสนุนให้ SMEs เข้าถึงเทคโนโลยีและแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม สร้างการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่าง SMEs กับรายใหญ่

หมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยกระจายความเจริญไปสู่ระดับพื้นที่ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก

หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลงและมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสมโดยสนับสนุนครัวเรือนยากจนให้เข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ สร้างความคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสมและครอบคลุมคนทุกกลุ่ม

หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ให้ความสำคัญกับการนำขยะและของเสียมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ รวมถึงเพิ่มการใช้พลังงานสะอาดเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

หมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปรับการใช้ที่ดินให้เหมาะสม จัดทำระบบจัดการน้ำที่สอดรับกับภูมิประเทศและภูมิอากาศ พัฒนาการแจ้งเตือนภัยให้แม่นยำและทันเวลา

หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยเพิ่มกำลังคนคุณภาพรองรับภาคการผลิตเป้าหมาย และพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ประชาชน โดยเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของภาครัฐให้เป็นดิจิตอล และปรับโครงสร้างของภาครัฐให้ยืดหยุ่น

ทั้งนี้ **ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองจะสัมพันธ์โดยตรงกับหมุดหมายที่ 8** ที่มีเป้าหมายจะพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง โดยกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาภาคให้เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ โดยใช้แนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาภาคและการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมือง

ที่คำนึงถึงการวางและจัดทำผังเมืองที่ครอบคลุมทุกมิติ ส่งเสริมกระบวนการจัดรูปที่ดินควบคู่ไปกับการวางแผนพัฒนาพื้นที่จัดรูปดังกล่าวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สอดรับกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในเมือง สนับสนุนการศึกษาความเหมาะสมในการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน เพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สาธารณะของเมือง ลดปัญหาเมืองที่เติบโตแบบไร้ระเบียบเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมือง เสริมสร้างสมรรถนะของท้องถิ่นทุกระดับให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่และเมือง รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมและการรับรู้ของประชาชนในกระบวนการประเมินผลการพัฒนาพื้นที่และเมือง

นอกจากหมุดหมายที่ 8 ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางผังเมืองแล้ว นักวิเคราะห์ฯ จำเป็นต้องพิจารณาหมุดหมายอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและสังคมของเมืองที่มีลักษณะเฉพาะร่วมด้วย ได้แก่ หมุดหมายที่ 6 หมุดหมายที่ 10 และหมุดหมายที่ 11

รูปที่ 2.2-2 หมุดหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

5. ประเทศไทย 4.0

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยภายใต้รูปแบบ **"ประเทศไทย 4.0 หรือ ไทยแลนด์ 4.0"** เป็นนโยบายที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคั่ง มั่งคง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

ประเทศไทย 4.0 เป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุล การสร้างโมเดลประเทศไทย 4.0 คือ การเสริมศักยภาพและสร้างโอกาสสู่ "การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วยนวัตกรรม" (Value-Based Economy) และปรับเปลี่ยนวิธีจาก "ทำมากได้น้อย" เป็น "ทำน้อยได้มาก" จะช่วยยกระดับให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูง พร้อมปรับสมดุลประเทศเพื่อความยั่งยืน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศโดยเปลี่ยนจากความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศที่มีอยู่ 2 ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบทางการแข่งขันและโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม โดยเพิ่มมูลค่าและสร้างมูลค่า ซึ่งมี 5 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

1) กลุ่มอาหารเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น การแปรรูปอาหาร การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ เชื้อเพลิงชีวภาพ และเคมีชีวภาพ

2) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เป็นอุตสาหกรรมที่สอดรับกับกระแสความต้องการของโลก ได้แก่ ยาและสมุนไพร อุปกรณ์การแพทย์ บริการทางการแพทย์

3) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกล ที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม มีความสามารถในการเติบโตในอนาคตสูง ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์โทรคมนาคม หุ่นยนต์ อากาศยาน และชิ้นส่วนดิจิทัล ซึ่งรวมถึงการออกแบบและพัฒนาระบบการจัดการข้อมูล เช่น แอปพลิเคชัน ปัญญาประดิษฐ์ สมองกลฝังตัว พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4) กลุ่มดิจิทัลเทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เช่น เทคโนโลยีการศึกษา E-Marketplace และ E-Commerce

5) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ อุตสาหกรรมแฟชั่น ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว

6. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2564 ให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป และให้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว พิจารณากำหนดและดำเนินแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570 เพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมขับเคลื่อนวาระแห่งชาตินี้ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วและยั่งยืน ซึ่งโมเดลเศรษฐกิจ BCG นี้เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างสมดุลเป็นธรรมและยั่งยืน

ทั้งนี้ โมเดลเศรษฐกิจ BCG มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสอดรับกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ที่มา : การประชุมคณะกรรมการบริหารการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Model ครั้งที่ 2/2564

รูปที่ 2.2-3 แผนที่นำทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570

7. เมืองอัจฉริยะ (Smart City)

เมืองอัจฉริยะ (Smart City) หมายถึง เมืองที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการของเมือง การลดค่าใช้จ่ายการใช้ทรัพยากร และการเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมของประชาชนที่เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City Model) มี 3 รูปแบบ คือ

1. การพัฒนาเมืองใหม่ (New Urban Development) เป็นการพัฒนาเมืองใหม่บนพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อรองรับการเติบโตของประชากร โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปการ ที่อยู่อาศัย แหล่งงาน ย่านพาณิชยกรรม พื้นที่นันทนาการ และสร้างฐานการผลิตทางเศรษฐกิจแห่งใหม่ของประเทศ

2. การพัฒนาฟื้นฟูเมือง (Urban Redevelopment) คือ การปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ให้ดีขึ้น พร้อมกับการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด และเพิ่มอาคารประหยัดพลังงานในพื้นที่

3. การพัฒนาระบบบริหารจัดการเมือง (Development of Urban Management System) เป็นการพัฒนาเมืองที่ไม่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงกายภาพ แต่เน้นการพัฒนาระบบ ICT เพื่อควบคุมการบริการสาธารณูปโภค การคมนาคม การให้บริการข้อมูล และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการพัฒนาในรูปแบบนี้มักจะพบในประเทศที่พัฒนาแล้ว

สำนักงานเมืองอัจฉริยะ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ลงวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2560 มีภารกิจในการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการ และการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย จึงมีการประเมินเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 Smart Economy หรือเศรษฐกิจอัจฉริยะ เป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ ICT เพื่อสร้างแรงดึงดูดการจ้างงานและการลงทุน รวมถึงการแข่งขันทางธุรกิจและการค้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Business & E-Commerce) การใช้ ICT ในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตการขนส่งและการขับเคลื่อนนวัตกรรม

ด้านที่ 2 Smart People หรือพลเมืองอัจฉริยะ เป็นการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการให้บริการทางสังคมที่พอเพียงได้มาตรฐาน และการส่งเสริมสภาพความหลากหลายทางสังคม (Social Plurality)

ด้านที่ 3 Smart Environment หรือสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ เป็นการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้าง (Natural and Man-made Environments) การให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศ การแก้ไขและป้องกันปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ด้านที่ 4 Smart Mobility หรือการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ เป็นการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ การใช้ระบบขนส่งสาธารณะการคมนาคมขนส่งที่ใช้เครื่องยนต์แบบประหยัดพลังงาน และการใช้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร

ด้านที่ 5 Smart Energy หรือพลังงานอัจฉริยะ เป็นการใช้พลังงานทดแทนจากแหล่งต่าง ๆ และการมีประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน ทั้งการใช้พลังงานอย่างประหยัด และการบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 6 Smart Living หรือการดำรงชีวิตอัจฉริยะ เป็นการสร้างเมืองที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่คำนึงถึงหลักอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้ประชาชนมีสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิต

ด้านที่ 7 Smart Governance หรือการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ เป็นการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมสาธารณะ การให้บริการทางสังคมและสาธารณูปการ และการบริหารปกครองที่มีความโปร่งใส

รูปที่ 2.2-4 ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน

การคำนึงถึงรูปแบบและตัวชี้วัดของเมืองอัจฉริยะ ในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองในปัจจุบันเพื่อรองรับเมืองในอนาคตเป็นแนวโน้มที่สำคัญ เนื่องจากการพัฒนาเมืองในอนาคตจะไม่ใช่เพียงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างในอดีต แต่การพัฒนาเมืองไปสู่อนาคตจะต้องเป็นการพัฒนาในรูปแบบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศต่าง ๆ ในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้กับเมืองหรือชุมชน เพิ่มโอกาสการพัฒนาเพื่อรองรับสังคมในยุคดิจิทัลต่อไป

8. ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566[7]

ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง ได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 โดยให้คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเป็นผู้จัดทำ เพื่อใช้เป็นหลักการพื้นฐานที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองพึงปฏิบัติ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการต่อไปตามหน้าที่และอำนาจของตน (มาตรา 7 และมาตรา 75 (8)) ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องการใช้พื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน โดยต้องมีการกำหนดนโยบายการตั้งถิ่นฐานและการผังเมืองให้มีหน่วยงานระดับชาติกำกับดูแล และทำงานควบคู่ไปกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และให้มีธรรมนูญว่าด้วยการผังเมืองในการกำกับไม่ให้หน่วยงานต่าง ๆ ละเมิด หรือปล่อยให้มีการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามหลักการ

การวางผังเมืองมีกรอบหลักการพื้นฐานที่เป็นสากล ซึ่งทุกประเทศจะยึดถือเป็นกฎที่ต้องคำนึงถึงเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองที่ดี ประกอบด้วย 1) หลักแห่งความมีเอกภาพ เพื่อความมั่นคงและเป็นปึกแผ่นเดียวกันในบริบทเชิงพื้นที่ของการวางผังเมืองทุกระดับ 2) หลักแห่งความสอดคล้องเชื่อมโยงเพื่อความกลมกลืนกันในเชิงพื้นที่สำหรับการวางผังในแต่ละระดับ และ 3) หลักแห่งความยั่งยืนหรือหลักของความสมดุลยั่งยืน โดยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 72 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562ตามมาตรา 6 มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 25 มาตรา 36 และมาตรา 45 ซึ่งเป็นที่มาของหลักการพื้นฐานในธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง จำนวน 3 หมวด 26 ข้อ ได้แก่

[7] ประกาศคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ เรื่องธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566 ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566 ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนพิเศษ 63 วันที่ 17 มีนาคม 2566

รูปที่ 2.2-5 ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566

<u>หมวด 1 หลักการเชิงนโยบาย</u>

ข้อ 1 รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการผังเมืองให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ 2 รัฐพึงบรรจุเรื่องการผังเมืองไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลและแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีผลผูกพันนำไปสู่การปฏิบัติ

ข้อ 3 รัฐพึงใช้ผังเมืองเป็นกรอบนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ของประเทศ และดำเนินการหรือสนับสนุนการพัฒนาประเทศแบบบูรณาการในทุกภาคส่วน ให้เป็นไปตามที่ผังเมืองแต่ละระดับกำหนด

ข้อ 4 หน่วยงานของรัฐพึงจัดทำแผนงานและโครงการให้สอดคล้องกับผังเมืองทุกระดับ

ข้อ 5 หน่วยงานของรัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามผังเมืองที่กำหนด

ข้อ 6 รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ด้านผังเมืองทั้งในและนอกระบบการศึกษาให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคมด้วยหลักสูตรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 7 รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีอื่นที่เหมาะสมกับการดำเนินการในการจัดทำและปฏิบัติทางผังเมือง

<u>หมวด 2 หลักการพื้นฐาน</u>

ข้อ 8 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นหลัก

ข้อ 9 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการเข้าถึงสาธารณประโยชน์

ข้อ 10 การผังเมืองต้องคำนึงถึงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมและแสดงข้อคิดเห็น

ข้อ 11 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการป้องกันสาธารณภัย และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ 12 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อ 13 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการสร้างความเชื่อมโยงในการคมนาคมและการขนส่งให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ข้อ 14 การวางและปฏิบัติตามผังเมืองต้องยึดมั่นในหลักวิชาการทางผังเมือง

ข้อ 15 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงความสำคัญในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อ 16 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการวางแผนการตั้งถิ่นฐานให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ลดความเสี่ยงและความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบจากสาธารณภัย

ข้อ 17 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ข้อ 18 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานและพื้นที่สาธารณะที่เพียงพอและเหมาะสมให้กับประชาชน

ข้อ 19 การวางผังเมืองต้องคำนึงถึงการจัดให้มีพื้นที่เปิดโล่งและพื้นที่สีเขียวที่เพียงพอและเหมาะสม

ข้อ 20 การวางผังเมืองต้องสนับสนุนแนวทางการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและการพัฒนาเมืองแห่งอนาคต

ข้อ 21 การวางผังเมืองต้องออกแบบวางผังพื้นที่ กลุ่มอาคาร สิ่งก่อสร้าง และโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

<u>หมวด 3 หลักการเชิงพื้นที่</u>

ข้อ 22 การวางผังเมืองต้องกำหนดเขตสงวน เขตอนุรักษ์ เขตพัฒนา ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ข้อ 23 การวางผังเมืองต้องคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความสมบูรณ์

ข้อ 24 การวางผังเมืองต้องกำหนดพื้นที่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 25 การวางผังเมืองและการพัฒนาพื้นที่ต้องคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

ข้อ 26 การวางผังเมืองและการพัฒนาพื้นที่ ต้องดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และวิถีชุมชน

9. ผังนโยบายระดับประเทศ[8]

ตามพระราชพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 6 บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน

(2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน

(3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

(5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ

[8] คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ดำเนินการจัดทำใน พ.ศ. 2567 ซึ่งข้อมูลผังนโยบายระดับประเทศอยู่ในระหว่างการดำเนินการ (ตุลาคม 2567)

- **<u>ระดับภาค</u>**

1. แผนพัฒนาภาค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. 2566 - 2570 ทั้ง 6 ภาค เพื่อถ่ายทอดแผนระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ สำหรับเป็นทิศทางในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการบูรณาการแผนของส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง

1) แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคเหนือประกอบด้วย 17 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และจังหวัดอุทัยธานี

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **“ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ”** ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC-Creative LANNA) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาคและฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ

(2) ยกระดับการท่องเที่ยว และบริการที่มีศักยภาพให้มีคุณภาพ สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน

(3) พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง

(4) เสริมศักยภาพของเมือง พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระบบโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์สำคัญของภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย

(5) พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

(6) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2) แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย บึงกาฬ มุกดาหาร สกลนคร นครพนม ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ และจังหวัดยโสธร

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **"ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง"** ตามแนวคิดการเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) พัฒนาภาคเกษตรโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่มุ่งสู่ฐานเศรษฐกิจชีวภาพที่มีมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(2) บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

(3) พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน

(4) พัฒนาเมืองเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค

(5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

(6) ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจน ให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

3) แผนพัฒนาภาคกลาง พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคกลางประกอบด้วย 17 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **"ฐานการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง"** โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ได้มาตรฐานระดับสากล

(2) ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวคุณภาพ

(3) พัฒนาระบบบริการส่งเสริมสุขภาพและการให้บริการทางการแพทย์ที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ได้มาตรฐานในระดับสากล

(4) พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก ให้เป็นศูนย์กลางการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจของภาคกลาง

(5) พัฒนาและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตของภาคกลาง

(6) ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

4) แผนพัฒนาภาคตะวันออก พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคตะวันออกประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด นครนายก และจังหวัดสระแก้ว

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **"ฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียนควบคู่กับคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดี"** โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียวของภาคตะวันออก

(2) พัฒนาการเกษตรคุณภาพให้เชื่อมโยงสู่การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่ห่วงโซ่การผลิตในระดับประเทศ และการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ

(3) ยกระดับการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกสู่การเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวของโลกที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

(4) พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วและตราด รวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่มีศักยภาพให้เป็นประตูเชื่อมโยงการค้า การลงทุนที่ทันสมัยกับประเทศเพื่อนบ้าน

(5) พัฒนาพื้นที่และเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่

(6) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5) แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคใต้ประกอบด้วย 11 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และจังหวัดสตูล

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **"แหล่งท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค"** โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวและบริการ รวมทั้งธุรกิจต่อเนื่องด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและมูลค่าสูง

(2) พัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรหลักด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

(3) ส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและปศุสัตว์หลักของภาค

(4) อนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

(5) พัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและด่านพรมแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ให้เป็นประตูการค้าการลงทุนและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ของภาค

(6) เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี

6) แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน พ.ศ. 2566 - 2570 ภาคใต้ชายแดนประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และจังหวัดนราธิวาส

เป้าหมายการพัฒนา เป็น **“ฐานเศรษฐกิจชายแดนที่มั่นคงบนสังคมพหุวัฒนธรรม”** โดยมีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

(1) พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค

(2) พัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นเมืองเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนตอนใต้ และพัฒนาเมืองยะลาเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน

(3) ยกระดับรายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและสันติสุข

(4) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการผลิตของภาค

2. ผังนโยบายระดับภาค[9]

ตามพระราชพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 6 บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน

(2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน

(3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

(5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ

2.3 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด

นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด คือ กรอบการพัฒนาที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายของจังหวัด ประกอบด้วย ข้อมูลที่ปรากฏและมีการดำเนินการอย่างชัดเจนในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงข้อมูลด้านนโยบายและโครงการที่ส่งผลต่อพื้นที่และมีการดำเนินงานที่คาดว่าจะมีผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม กรณีพื้นที่การปกครองพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ให้พิจารณานโยบาย แนวคิด และ/หรือโครงการด้านการบริการจัดการเมืองของผู้บริหารเมืองที่เป็นปัจจุบันร่วมด้วย

[9] คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ดำเนินการจัดทำใน พ.ศ. 2567 ซึ่งข้อมูลผังนโยบายระดับภาค อยู่ในระหว่างการดำเนินการ (ตุลาคม 2567)

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อรวบรวมข้อมูลสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และลักษณะทางกายภาพ ในระดับจังหวัด

2) สามารถพิจารณาความเชื่อมโยงของข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) เพื่อรับรู้ข้อมูลและสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาพื้นที่ที่ระบุยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด วิสัยทัศน์ นโยบาย แนวคิด โครงการ และ/หรือการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลในระดับจังหวัด โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งข้อมูลนั้นต้องนำมาจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เชื่อถือได้และส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมอย่างมีนัยสำคัญ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเชื่อมโยงว่าแผนระดับจังหวัดมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาระดับภาคหรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาประเทศ รวมถึงประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

เว็บไซต์ของจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด ฯลฯ

2.4 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับผังเมืองรวม

นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับผังเมืองรวม คือ กรอบการพัฒนาที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายของอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ข้อมูลที่ปรากฏและมีการดำเนินการอย่างชัดเจนในอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม เช่น แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงข้อมูลด้านนโยบายหรือโครงการและมีการดำเนินงานที่คาดว่าจะส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อรวบรวบข้อมูลสำคัญที่ส่งผลการพัฒนาเมืองด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และลักษณะทางกายภาพ ในระดับอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) สามารถพิจารณาความเชื่อมโยงของข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) เพื่อรับรู้ข้อมูลและสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมแผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ระบุยุทธศาสตร์การพัฒนา วิสัยทัศน์ นโยบาย แนวคิด โครงการ และ/หรือการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน และลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งข้อมูลนั้นต้องนำมาจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่เชื่อถือได้ และส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมอย่างมีนัยสำคัญ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ความเชื่อมโยงว่าแผนระดับอำเภอมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาระดับภาคหรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาอำเภอเป็นไปในทิศทางเดียวกับการพัฒนาจังหวัด การขับเคลื่อนแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่หรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณาบริบทของพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง เป็นไปได้จริง และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

2) วิเคราะห์และคาดการณ์ผลของนโยบายและยุทธศาสตร์ที่คาดว่าจะส่งผลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม (นโยบายและยุทธศาสตร์นั้นต้องมีความชัดเจน)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาของอำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จ. แหล่งข้อมูล

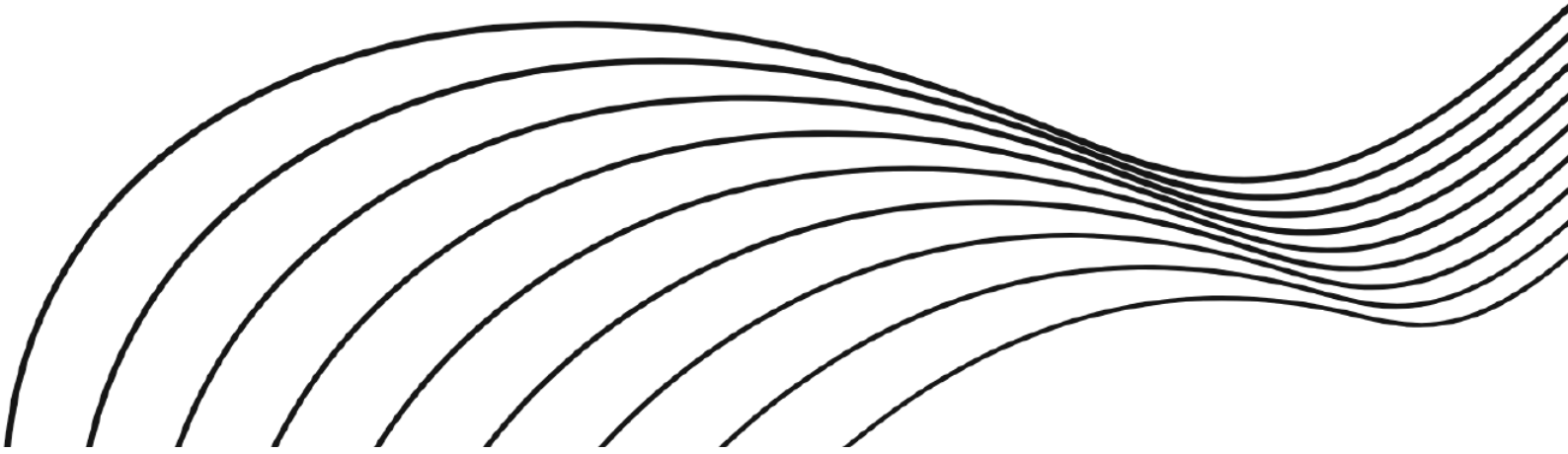
1) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

2) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

2.5 นโยบายและโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

นโยบายและโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนโยบายหรือโครงการอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่วางผังเมืองรวมที่มีความสำคัญ และคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่วางผังเมืองรวมในด้านต่าง ๆ เช่น เขื่อนป้องกันตลิ่ง โครงการพระราชดำริ โครงการและมาตรการบรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำ โครงการก่อสร้างถนนเลี่ยงเมือง ฯลฯ โดยสามารถสอบถามข้อมูลได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่วางผังเมืองรวม

บทที่ 3
ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

บทที่ 3

ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

การศึกษาข้อมูลทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นส่วนประกอบของเปลือกโลก เช่น ลักษณะพื้นผิวภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งนี้ ข้อมูลกายภาพจะกำหนดรูปแบบของการตั้งถิ่นฐานของประชากรและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่ การวางผังเมืองรวมจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเหล่านี้เป็นเบื้องต้นก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอื่นในลำดับถัดไป เพื่อทราบถึงความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับเป็นฐานข้อมูลในการอธิบายความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร การวิเคราะห์เศรษฐกิจและสังคมต่อไป เช่น พื้นที่ราบจะเหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานหรือพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ลาดชันต้องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พื้นที่ใกล้แม่น้ำจะต้องคำนึงถึงการป้องกันน้ำท่วม ฯลฯ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และแหล่งข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางผังเมืองรวม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประวัติความเป็นมา

เพื่อศึกษาความเป็นมาและวิวัฒนาการของพื้นที่ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม รวมถึงบทบาทความสำคัญของพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมา การก่อตั้ง เรื่องราวของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ความสำคัญ เอกลักษณ์หรือจุดเด่น คำขวัญ และเชื่อมโยงถึงบทบาทในอดีตถึงปัจจุบันได้ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือรูปภาพประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาประวัติความเป็นมา การก่อตั้ง เรื่องราวของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ความสำคัญ เอกลักษณ์หรือจุดเด่น คำขวัญที่แสดงถึงความสำคัญ และบทบาทของพื้นที่

2) วิเคราะห์บทบาทและความสำคัญของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลประวัติความเป็นมา คำขวัญและความสำคัญของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานจังหวัด

2) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

3) สำนักงานสถิติจังหวัด

4) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.2 ลักษณะทางกายภาพ

การศึกษาลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ตั้ง อาณาเขต ขนาดพื้นที่ เขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทางธรณี และธรณีสัณฐานวิทยา เพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่การบริหารการปกครอง และลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อข้างเคียง และขนาดพื้นที่จังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม การคมนาคมและขนส่ง ฯลฯ เพื่อแสดงบทบาทและความสำคัญของพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ ขนาดพื้นที่ตามเขตการปกครอง การคมนาคม การเข้าถึงชุมชน โดยถนนเชื่อมระหว่างชุมชนและถนนภายในชุมชนของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัด อำเภอ และพื้นที่วางผังเมืองรวม ตั้งอยู่ในตำแหน่งใดของอำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ ขนาดพื้นที่จังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวมเท่าไร และมีระยะทางห่างจากศูนย์กลางหลักของจังหวัด ภาค และประเทศอย่างไร

2) พิจารณาขนาดพื้นที่ หน่วยเป็น “ตารางกิโลเมตรและไร่” ทั้งนี้ ข้อมูลขนาดพื้นที่จากแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกัน จึงควรระบุแหล่งที่มาและหน่วยงานของข้อมูลพื้นที่ที่เลือกใช้ และคำนวณหาสัดส่วนร้อยละของพื้นที่วางผังเมืองรวมต่อจังหวัด

3) พิจารณาพื้นที่ข้างเคียงที่มีอาณาเขตติดกับจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

4) วิเคราะห์ความสำคัญและบทบาทของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม จากที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ และอาณาเขตติดต่อ ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานจังหวัด

2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

3) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.2.2 เขตการปกครอง

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของเขตการปกครอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม (ชื่อ จำนวน ขนาดพื้นที่)

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม การคมนาคมและขนส่ง ฯลฯ เพื่อแสดงบทบาทและความสำคัญรายเขตการปกครองในพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) รวบรวมข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก่ เขตเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ

2) นำข้อมูลที่ตั้งและเขตการปกครอง มาจัดทำแผนที่จังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม **ดังแผนที่ที่ 3.2-1 ถึง แผนที่ที่ 3.2-3**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) แสดงขนาดพื้นที่ในจังหวัดและพื้นที่ผังเมืองรวม จำแนกตามเขตการปกครองย่อย (อำเภอ, ตำบล) หน่วยเป็น “ตารางกิโลเมตร” ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองและพื้นที่จากกรมการปกครอง ควรระบุหน่วยงานที่อ้างอิงข้อมูลพื้นที่ เนื่องจากในบางพื้นที่มีปัญหาขอบเขตการปกครองจากต่างหน่วยงานไม่ตรงกัน

2) แสดงข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองในจังหวัด และพื้นที่ผังเมืองรวม จำแนกตามการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับ เช่น เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

3) คำนวณหาสัดส่วนร้อยละของแต่ละเขตการปกครอง (อำเภอ, ตำบล) หรือสัดส่วนร้อยละตามการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาความสำคัญในด้านที่ตั้งและขนาดพื้นที่

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลพื้นที่เขตการปกครอง และเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (โครงการวางจัดทำแผนที่สารสนเทศภูมิศาสตร์ 1 : 4,000)

2) กรมการปกครอง

3) สำนักงานจังหวัด

4) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

5) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

7) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ

การศึกษาลักษณะภูมิประเทศ เพื่อทำให้ทราบถึงศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัดของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการตั้งถิ่นฐานของประชากรและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งแสดงถึงปัญหา ข้อจำกัด หรือศักยภาพของลักษณะภูมิประเทศ เช่น สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ระดับความสูง ความลาดชัน และเส้นทางน้ำ

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) รวบรวมข้อมูลรูปแบบและลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ในภาพรวม เช่น ระดับความสูง ความลาดชัน เทือกเขา ภูเขา เนินเขา ที่ราบลอนลูกคลื่น ที่ราบ ที่ราบลุ่ม ที่ราบชายฝั่ง ทางน้ำ ทิศทางการไหลของน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล ฯลฯ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ

2) แสดงข้อมูลลักษณะภูมิประเทศ ความลาดชัน หรือเส้นชั้นความสูงของจังหวัดหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบแผนที่ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ความสูง ความลาดชัน ที่ลุ่ม ลำน้ำ แหล่งน้ำ ฯลฯ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลัก **ดังแผนที่ที่ 3.2-4 ถึง แผนที่ที่ 3.2-5**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์รูปแบบและลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ในภาพรวม ลักษณะภูมิประเทศในบริเวณที่มีรูปแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เรียงตามลำดับปรากฏในพื้นที่บริเวณใด (อธิบายตามทิศ หรือเขตการปกครอง) เช่น ระดับความสูง ความลาดชัน เทือกเขา ภูเขา เนินเขา ที่ราบลอนลูกคลื่น ที่ราบ ที่ราบลุ่ม ที่ราบชายฝั่ง ทางน้ำ ทิศทางการไหลของน้ำ แหล่งน้ำ และทะเล ฯลฯ

2) วิเคราะห์ลักษณะภูมิประเทศ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา ผลกระทบ หรือข้อจำกัดของลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้ทราบบทบาทและความสำคัญของลักษณะภูมิประเทศด้านต่าง ๆ ในแต่ละบริเวณของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะภูมิประเทศตามระดับความสูงเฉลี่ยน้ำทะเล ระดับลาดชัน และเส้นชั้นความสูงของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

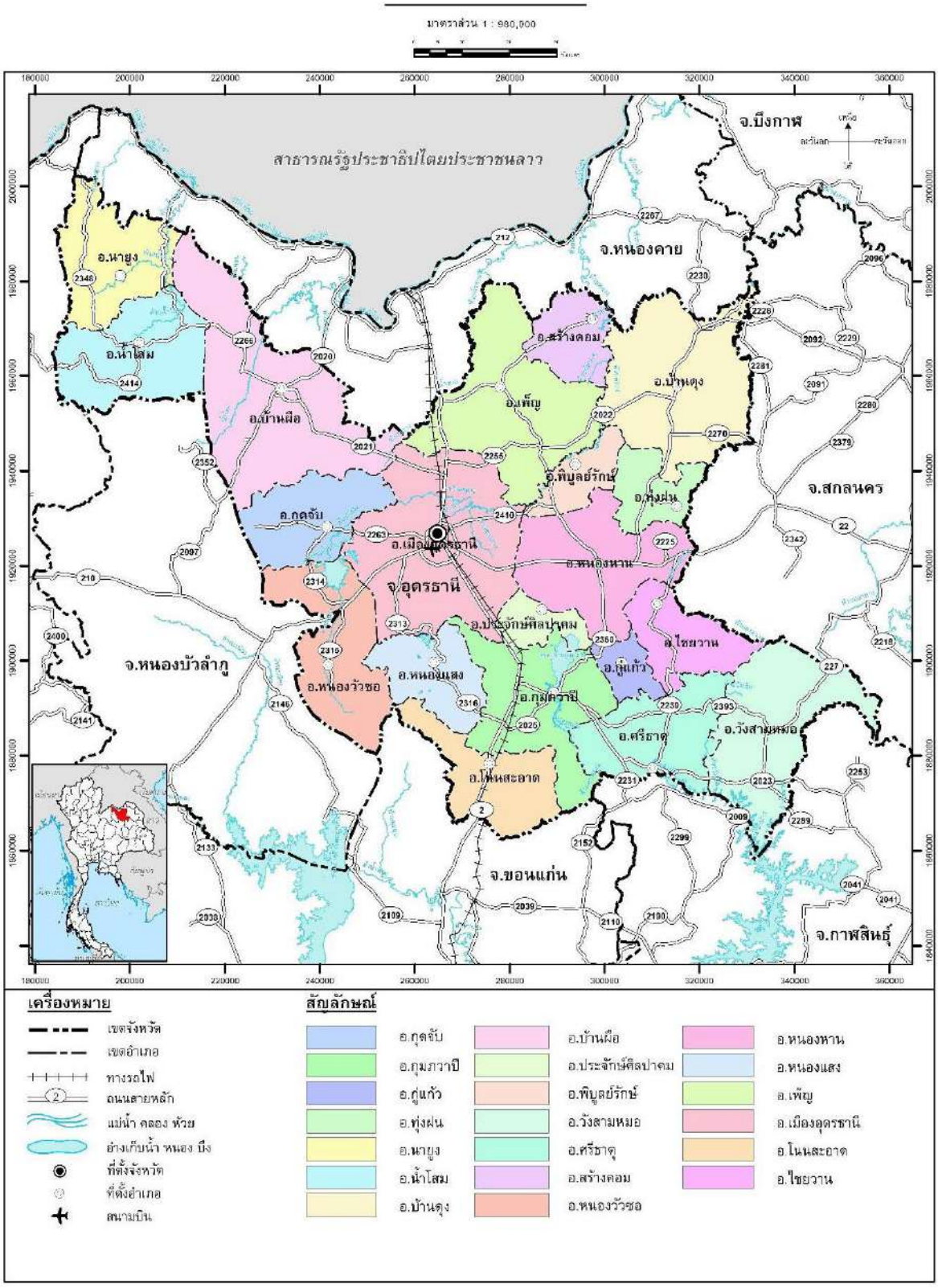
3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

4) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

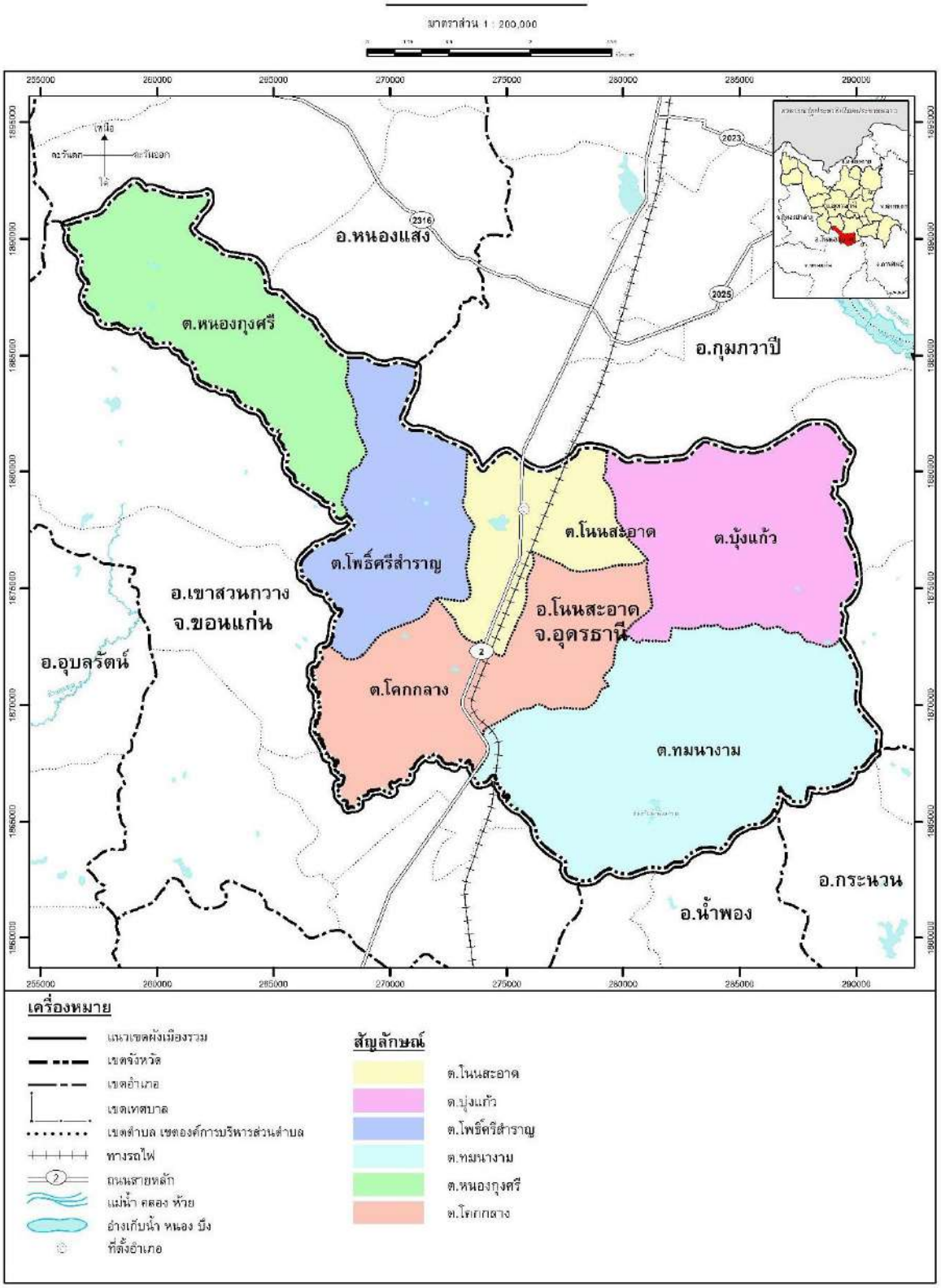
แผนที่ที่ 3.2-1 เขตการปกครอง จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.2-1 เขตการปกครอง จังหวัด...

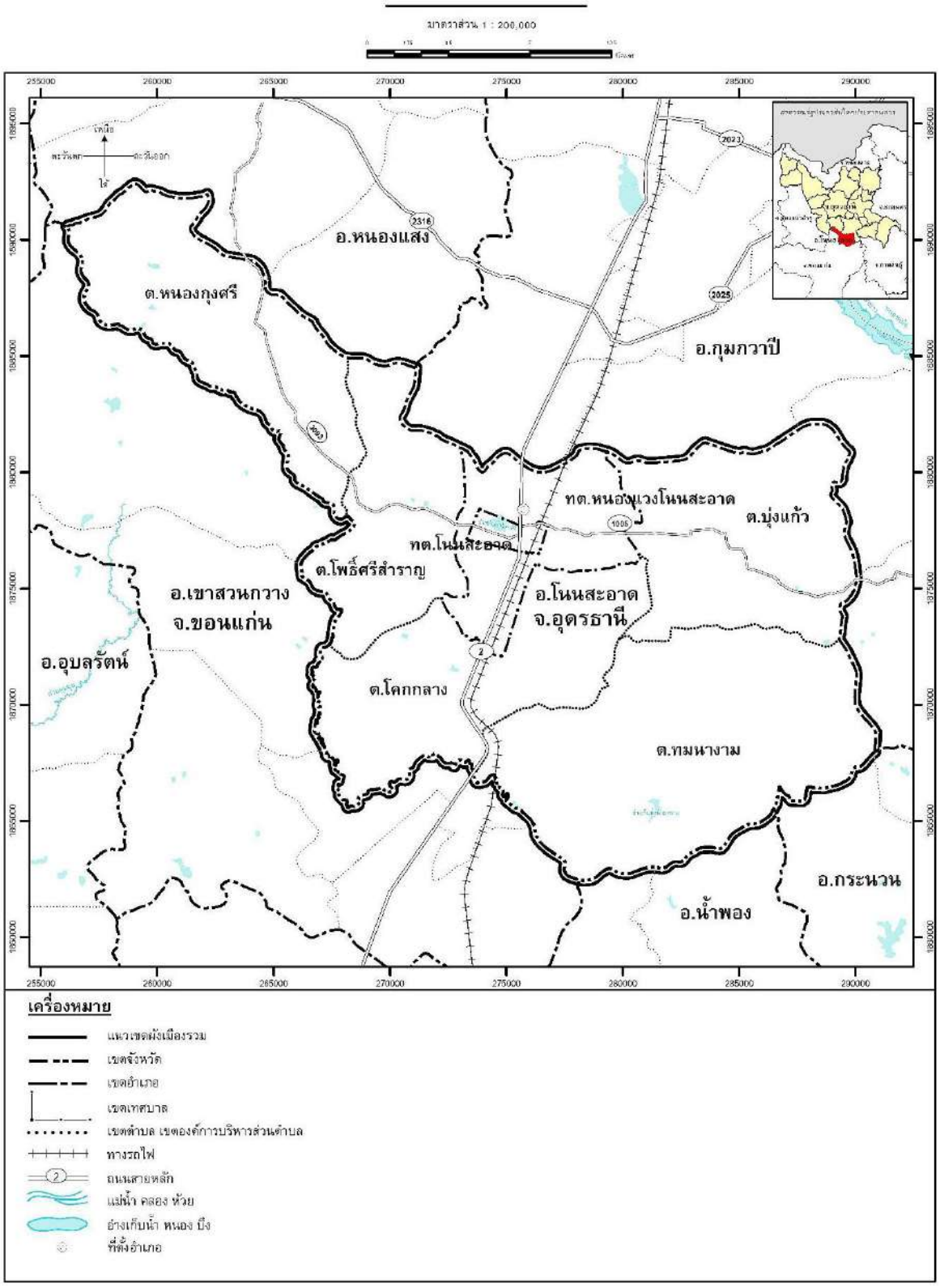
แผนที่ที่ 3.2-2 เขตการปกครอง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.2-2 เขตการปกครอง อำเภอ... จังหวัด...

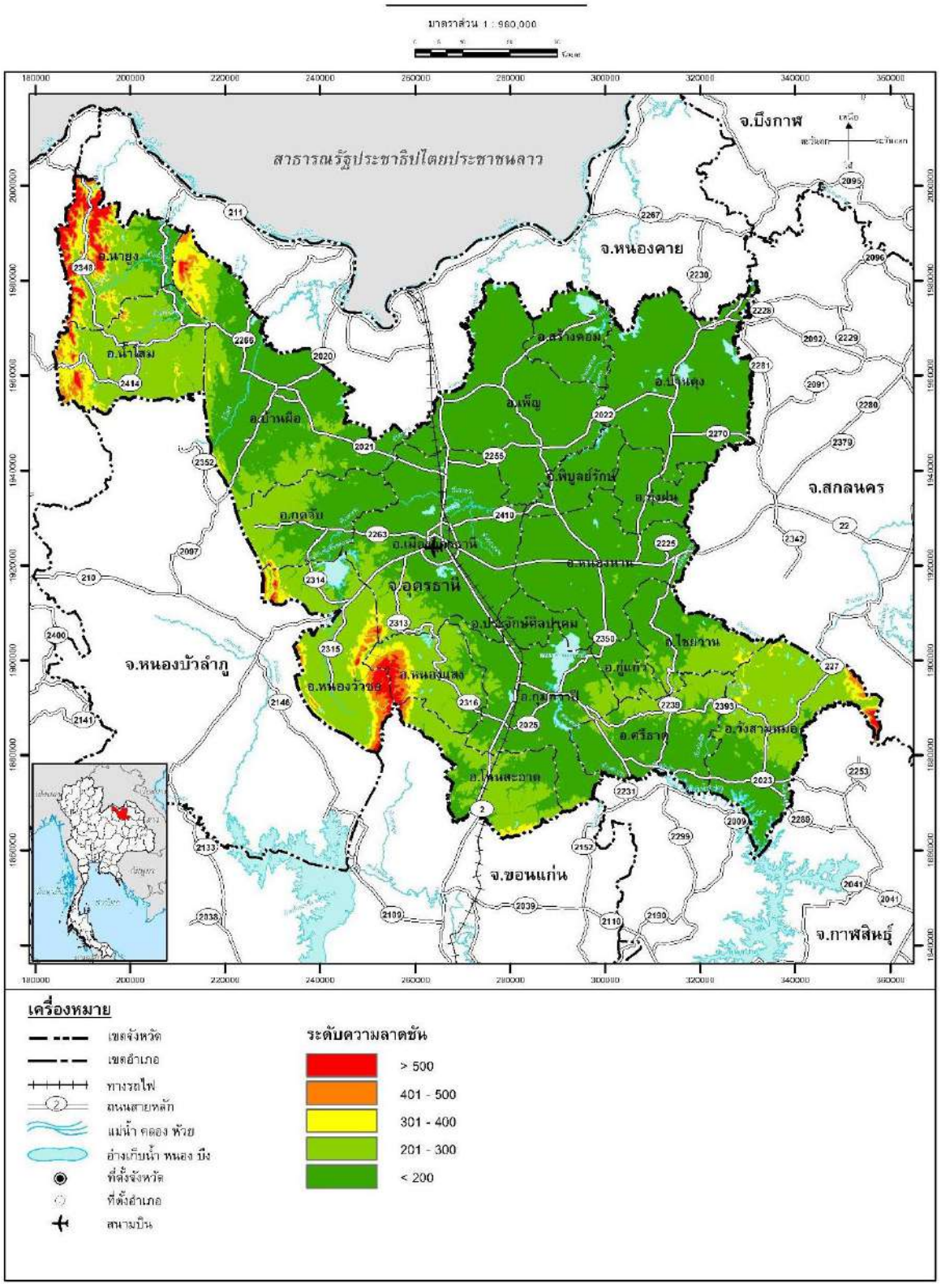
แผนที่ที่ 3.2-3 เขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.2-3 เขตท้องที่ที่จะวางและจัดทำผังเมืองรวม... จังหวัด...

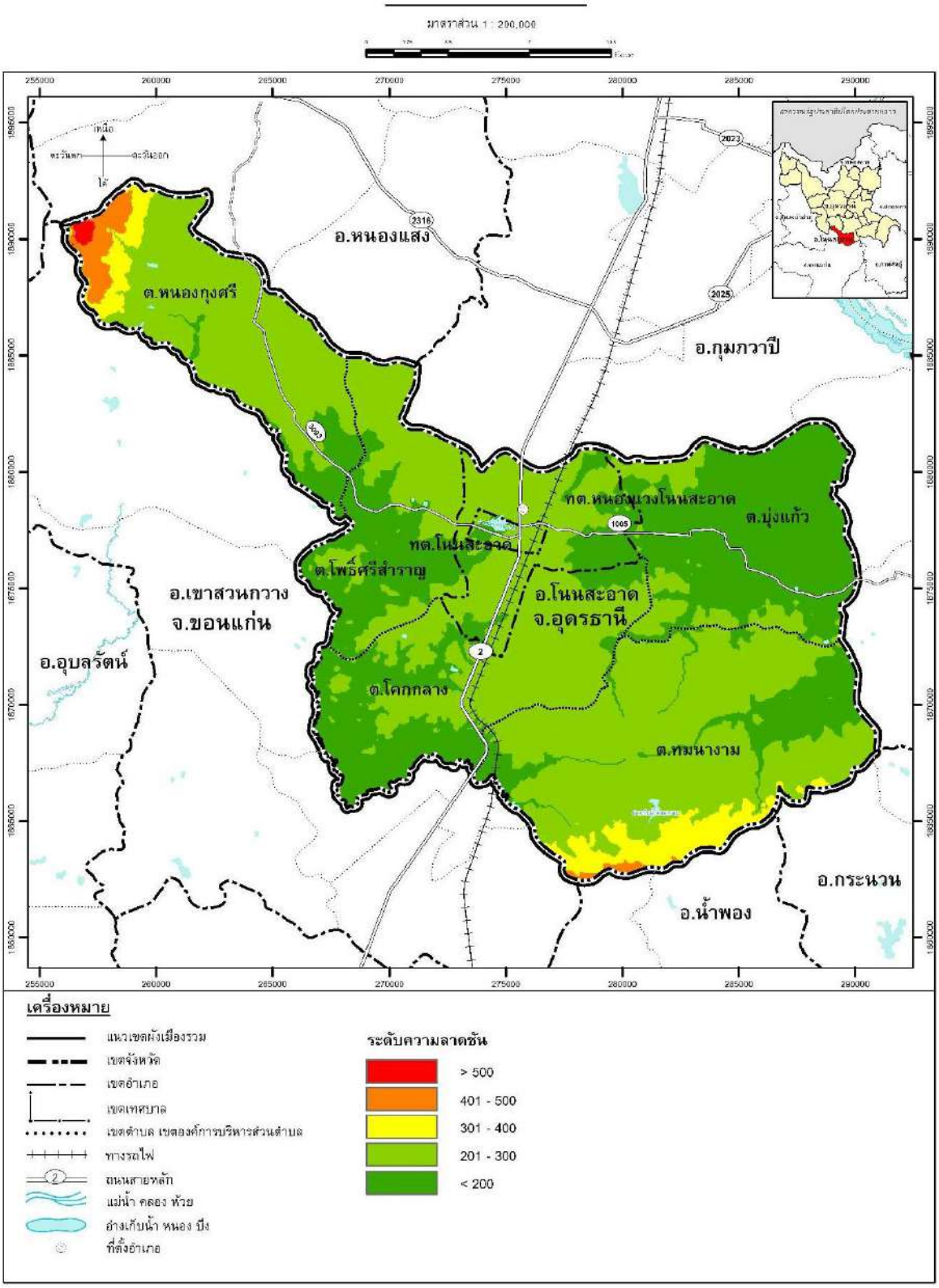
แผนที่ที่ 3.2-4 ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.2-4 ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัด...

แผนที่ที่ 3.2-5 ลักษณะภูมิประเทศ ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.2-5 ลักษณะภูมิประเทศ ผังเมืองรวม... จังหวัด...

3.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะภูมิอากาศ ประกอบด้วย ฤดูกาล อุณหภูมิ ทิศทางลม ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณน้ำฝน ความเร็วลมตามฤดูกาล และช่วงระยะเวลาของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางหรือแผนที่ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะภูมิอากาศของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม มีลักษณะอย่างไร พื้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งส่งผลต่อภูมิอากาศในพื้นที่นั้น ๆ อย่างไร ในแต่ละฤดูกาลมีลักษณะอย่างไร ลักษณะภูมิอากาศที่ปรากฏตามพื้นที่ (อธิบายตามทิศหรือเขตการปกครอง)

2) วิเคราะห์ลักษณะภูมิอากาศ โดยแสดงถึงศักยภาพปัญหา ผลกระทบ หรือข้อจำกัดของลักษณะภูมิอากาศ ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจในภาคเกษตรกรรมและสังคม

3) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชากร

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลลักษณะภูมิอากาศ เช่น ฤดูกาล อุณหภูมิ ทิศทางลม ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณน้ำฝน ความเร็วลมตามฤดูกาล และช่วงระยะเวลา ฯลฯ ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

4) กรมอุตุนิยมวิทยา

5) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

7) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.2.5 ลักษณะธรณีวิทยา

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะธรณีวิทยาของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะธรณีวิทยา โครงสร้างทางธรณีวิทยา ได้แก่ แร่ธาตุ หิน ดิน และน้ำ และสภาพทางธรณีวิทยาของพื้นที่ภูมิประเทศ ซึ่งเป็นที่มาและลักษณะการเกิดภัยธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ภูเขาไฟ แผ่นดินไหว รอยเลื่อน สึนามิ อุทกภัย น้ำท่วม น้ำหลาก การกัดเซาะ ดินถล่ม หลุมยุบ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล ฯลฯ ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ ได้แก่ แผนที่แสดงลักษณะทางธรณีวิทยา

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ภาพรวมของลักษณะธรณีวิทยาของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โครงสร้างทางธรณีวิทยาของพื้นที่ ได้แก่ แร่ธาตุ หิน ดิน และน้ำ ในแต่ละบริเวณ การเปลี่ยนแปลงสภาพจากอดีตถึงปัจจุบัน ลักษณะและสภาพทางธรณีวิทยาของพื้นที่ภูมิประเทศ ซึ่งเป็นที่มาของลักษณะการเกิดภัยธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ภูเขาไฟ แผ่นดินไหว รอยเลื่อน สึนามิ อุทกภัย น้ำท่วม น้ำหลาก การกัดเซาะ ดินถล่ม หลุมยุบ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล ฯลฯ

2) วิเคราะห์ลักษณะทางธรณีวิทยา การใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา ผลกระทบ หรือข้อจำกัดของลักษณะธรณีวิทยา ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม พื้นที่ที่มีคุณค่า พื้นที่มีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีผลกระทบจากคุณลักษณะทางธรณีวิทยาอื่น ๆ เป็นต้น

3) วิเคราะห์แหล่งทรัพยากรธรณีที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ บริเวณ ประเภท หรือปริมาณที่พบตามสัดส่วนร้อยละ รวมถึงศักยภาพและข้อจำกัดในการนำมาใช้ประโยชน์

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะธรณีวิทยา เช่น แร่ธาตุ หิน ดิน และน้ำ ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) กรมทรัพยากรธรณี

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.2.6 ลักษณะธรณีสัณฐาน

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะธรณีสัณฐานของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะธรณีสัณฐาน (หมายถึง แบบรูปหรือลักษณะของเปลือกโลกที่มีรูปพรรณสัณฐานต่าง ๆ เช่น เป็นภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบ และอื่น ๆ การศึกษาเกี่ยวกับต้นกำเนิดและวิวัฒนาการของภูมิประเทศชนิดต่าง ๆ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยาตามกระบวนการทางกายภาพหรือทางเคมี เช่น ภูมิประเทศ ที่เกิดจากการกัดเซาะ การผุพัง การพัดพา การเคลื่อนไหวของเปลือกโลก การสึกกร่อน การสะสมตัว จนทำให้รูปร่างเปลี่ยนไป) ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ ได้แก่ แผนที่แสดงลักษณะทางธรณีสัณฐาน

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างของธรณีสัณฐาน การใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา ผลกระทบ หรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีคุณค่า พื้นที่มีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม เสี่ยงต่อภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากคุณลักษณะทางธรณีสัณฐานอื่น ๆ เป็นต้น และแสดงประเภท บริเวณ หรือปริมาณที่พบตามสัดส่วนร้อยละ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะธรณีสัณฐาน เช่น แบบรูปหรือลักษณะของเปลือกโลกที่มีรูปพรรณสัณฐานต่าง ๆ ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)
2) สำนักงานจังหวัด
3) กรมทรัพยากรธรณี
4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิเคราะห์เพื่อการวางผังเมืองรวม โดยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแหล่งน้ำ ทรัพยากรแร่ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ทรัพยากรดิน

การศึกษาทรัพยากรดิน ให้ความสำคัญกับลักษณะและชนิดของดิน ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของทรัพยากรดินในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยจำแนกตามกลุ่มชุดดิน พร้อมทั้งแสดงถึงคุณสมบัติของดิน ความอุดมสมบูรณ์ และความเหมาะสมในการปลูกพืช หรือปัญหาในการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะของทรัพยากรดินของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม จำแนกตามกลุ่มชุดดิน ซึ่งแสดงถึงคุณสมบัติของดิน ความอุดมสมบูรณ์ และความเหมาะสม หรือปัญหาในการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ **ดังแผนที่ที่ 3.3-1 ถึง แผนที่ที่ 3.3-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ลักษณะของคุณสมบัติของดิน โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา หรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม ตามประเภท บริเวณ หรือปริมาณที่พบตามสัดส่วนร้อยละ

2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช รวมไปถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมเกษตร โดยศึกษาถึงความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่สำหรับโรงงานแปรรูป ผลิตภัณฑ์เกษตร และตลาดสินค้าเกษตร ในการวางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลชุดดิน ซึ่งแสดงลักษณะถึงคุณลักษณะดินหรือความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืช และการใช้ประโยชน์อื่น ๆ

จ. แหล่งข้อมูล

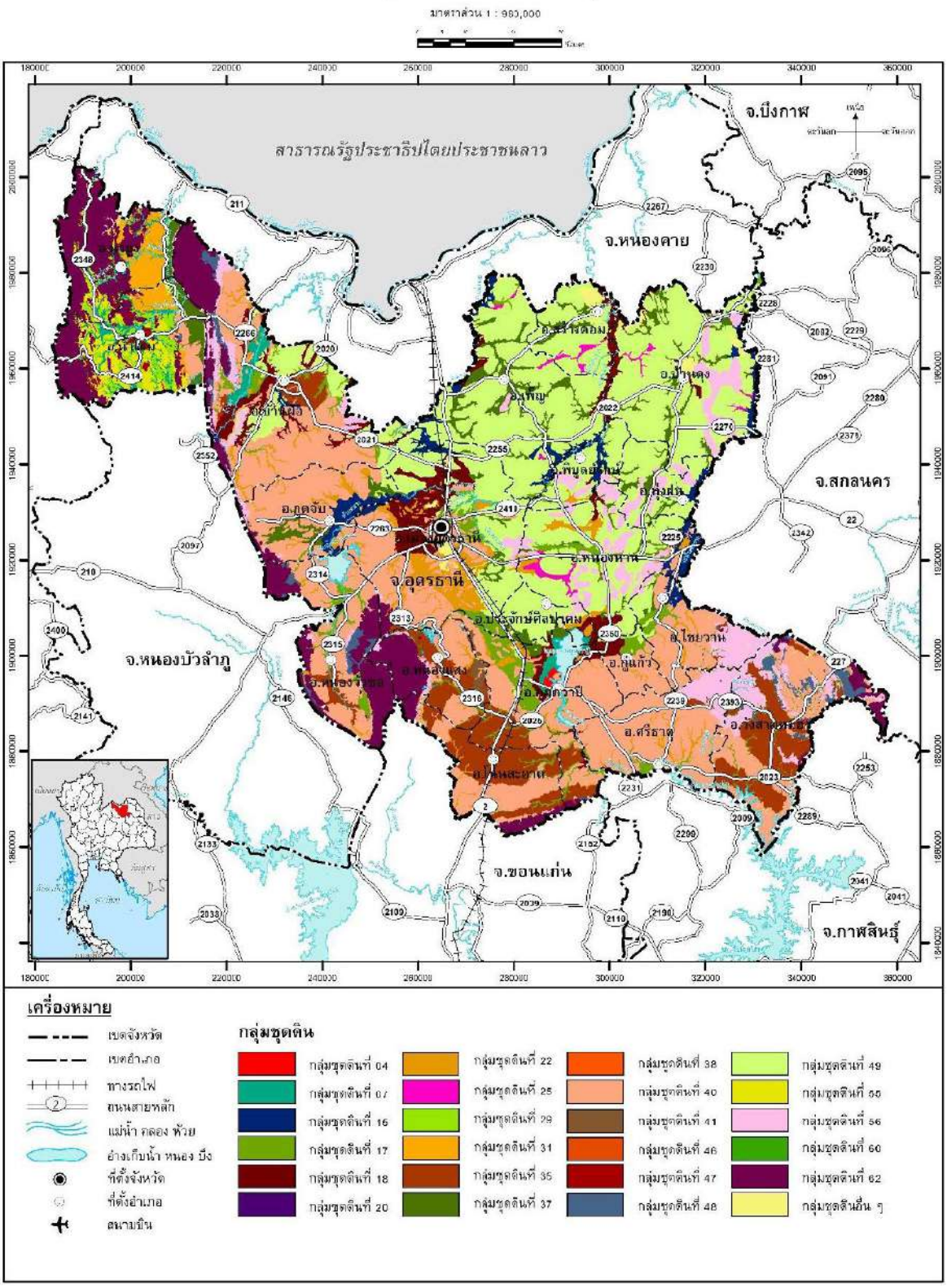
1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) กรมพัฒนาที่ดิน

4) กรมทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ

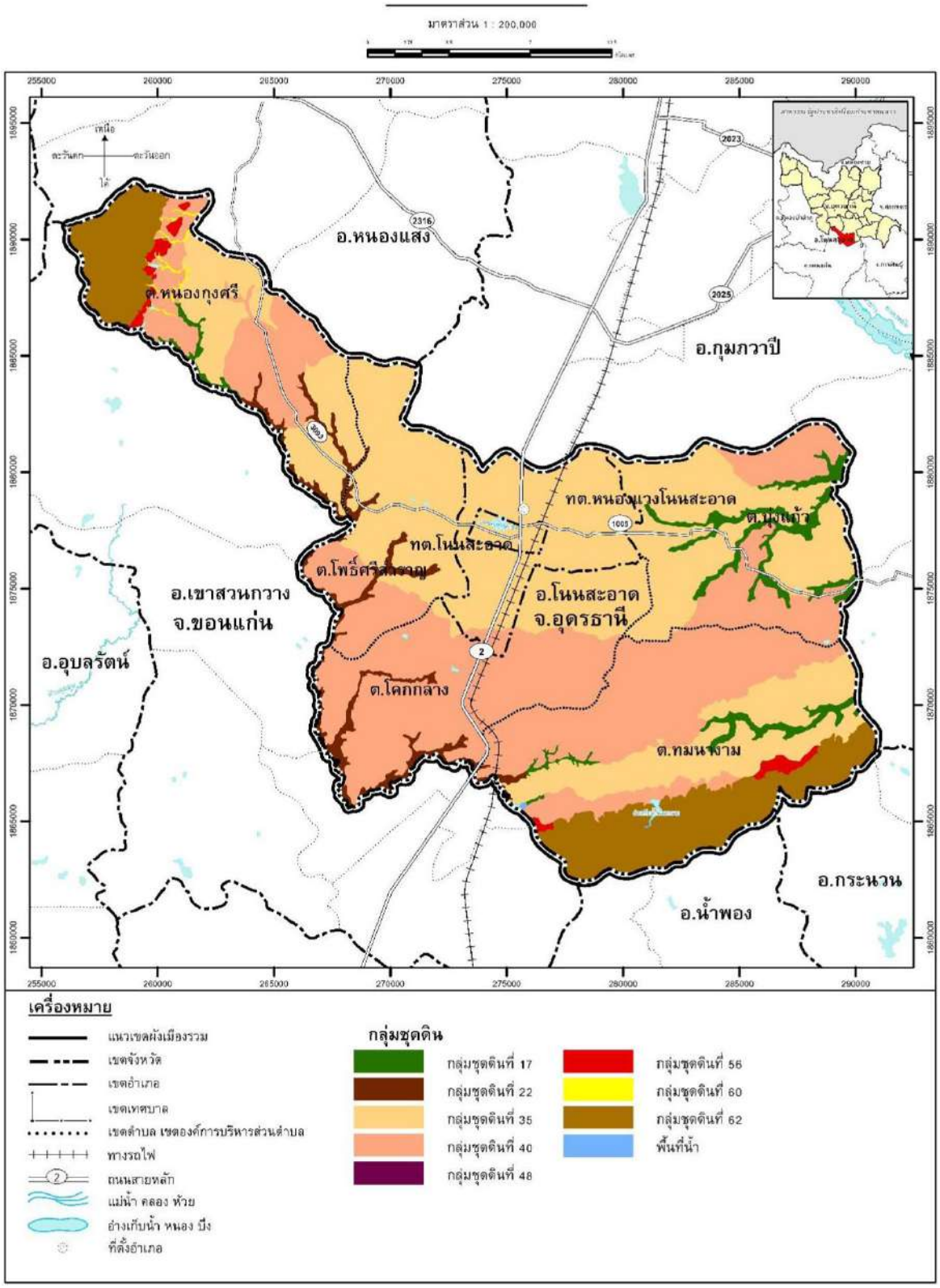
แผนที่ที่ 3.3-1 กลุ่มชุดดิน จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-1 กลุ่มชุดดิน จังหวัด...

แผนที่ที่ 3.3-2 กลุ่มชุดดิน ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-2 กลุ่มชุดดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...

3.3.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ

การศึกษาข้อมูลด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ จำเป็นต้องพิจารณาถึงทรัพยากรน้ำผิวดิน พื้นที่ลุ่มน้ำ แหล่งน้ำใต้ดิน และระบบชลประทาน ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม จำแนกตามประเภท และลักษณะของแหล่งน้ำ ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะของทรัพยากรน้ำ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำ แหล่งทรัพยากรน้ำผิวดินตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น พื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำใต้ดิน และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม จำแนกตามประเภทและลักษณะของแหล่งน้ำ (แหล่งน้ำธรรมชาติ - แหล่งน้ำผิวดิน - แหล่งน้ำใต้ดิน, แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น - เขื่อน - อ่างเก็บน้ำ - คลองชลประทาน ฯลฯ) พื้นที่การแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ปริมาณและคุณภาพน้ำ ลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาในการใช้ประโยชน์ทรัพยากร โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ **ดังรูปที่ 3.3-1 และ แผนที่ที่ 3.3-3 ถึง แผนที่ที่ 3.3-4**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ลักษณะของทรัพยากรน้ำ จำแนกตามประเภทและลักษณะของแหล่งน้ำ (แหล่งน้ำธรรมชาติ - แหล่งน้ำผิวดิน - แหล่งน้ำใต้ดิน, แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น - เขื่อน - อ่างเก็บน้ำ - คลองชลประทาน ฯลฯ) อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำใด พื้นที่การแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำเป็นแบบใด พร้อมทั้งแสดงสัดส่วนร้อยละในพื้นที่ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาในการใช้ประโยชน์ทรัพยากร

2) วิเคราะห์ลักษณะทรัพยากรแหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหาหรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม และความพอเพียงในการใช้ทรัพยากร โดยแสดงประเภท ขนาด ปริมาณหรือบริเวณของแหล่งน้ำตามสัดส่วนร้อยละ

3) จำแนกพื้นที่ในเขตผังเมืองรวม โดยพื้นที่ต้นน้ำของประเทศต้องกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์พื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมบ่อยจำเป็นต้องกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ควบคุมการเจริญเติบโตของสิ่งก่อสร้าง รวมไปถึงออกแบบระบบระบายน้ำ เขื่อน ให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ คลองชลประทาน ฯลฯ รวมถึงปริมาณ และคุณภาพของน้ำ

2) ข้อมูลน้ำบาดาล

3) ข้อมูลพื้นที่ลุ่มน้ำ

4) ข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด, รายงานโครงการโดยวางผังและมาตรการบรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำ)

2) สำนักงานจังหวัด

3) กรมทรัพยากรน้ำ

4) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

5) กรมชลประทาน

6) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

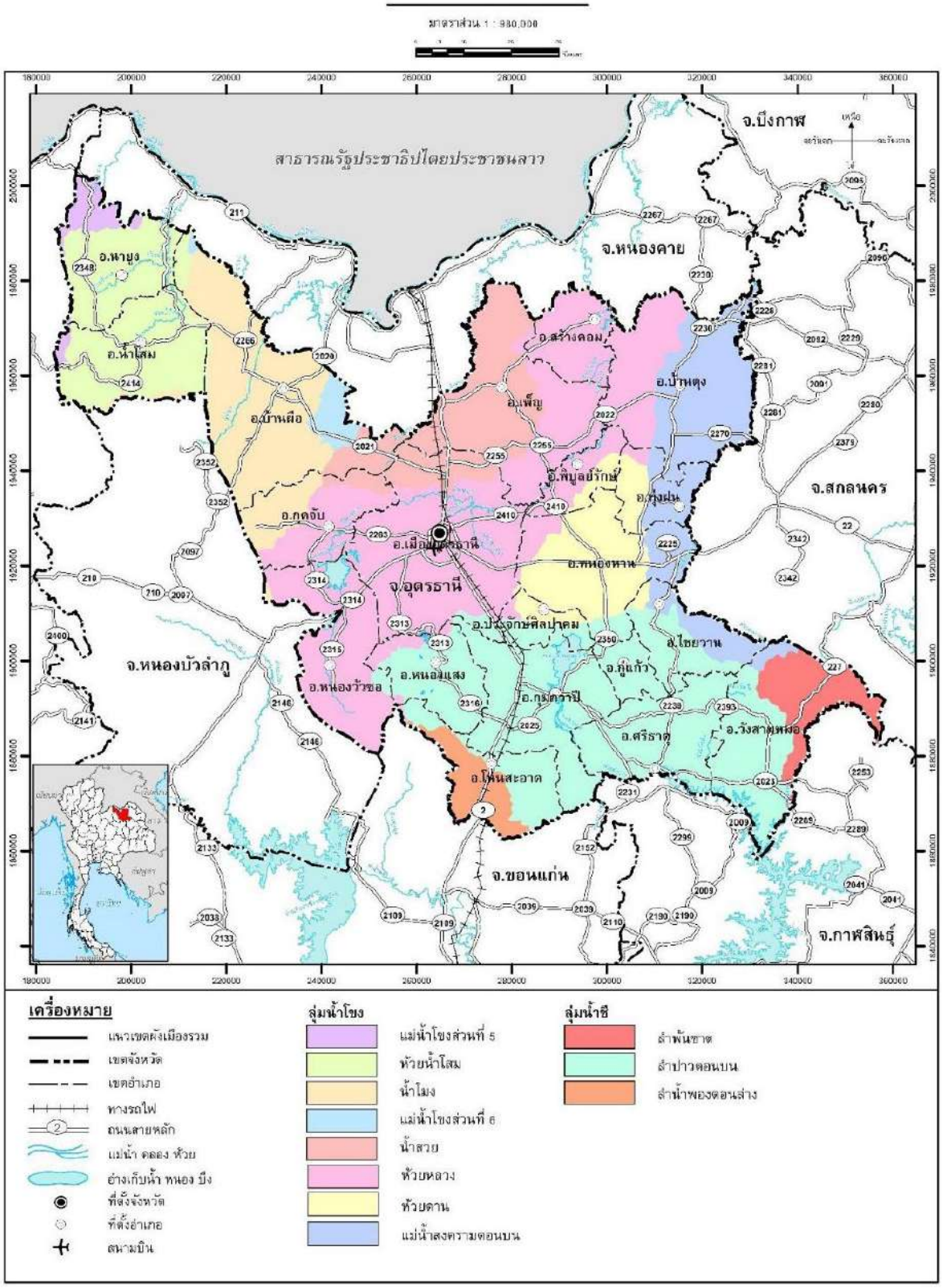
8) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปอ่างเก็บน้ำโสกรังและอ่างเก็บน้ำห้วยทราย อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

รูปที่ 3.3-1 อ่างเก็บน้ำในพื้นที่อำเภอ... จังหวัด...

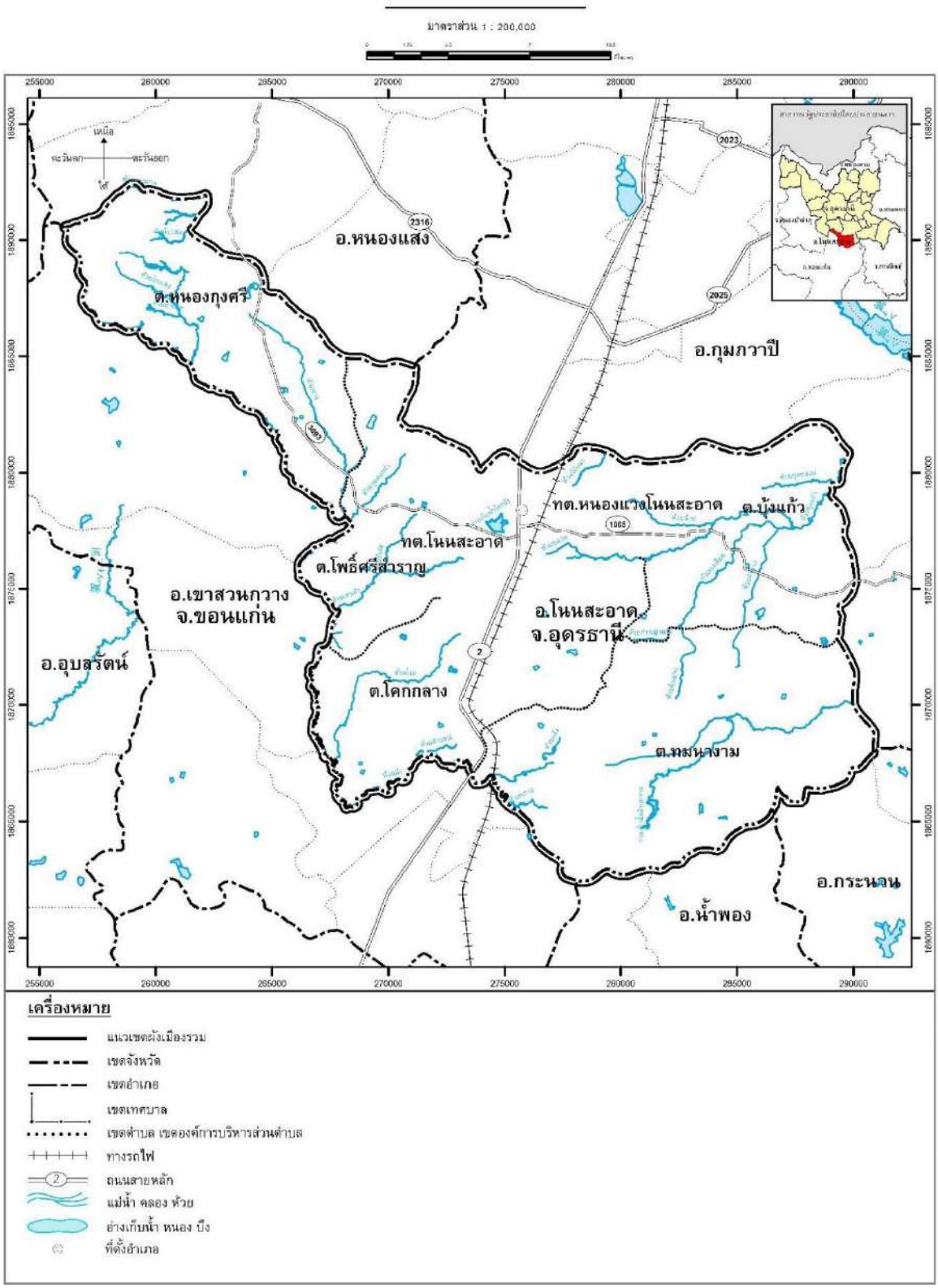
แผนที่ที่ 3.3-3 ระบบลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-3 ระบบลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำย่อย จังหวัด...

แผนที่ที่ 3.3-4 แหล่งน้ำผิวดิน ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-4 แหล่งน้ำผิวดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...

3.3.3 ทรัพยากรแร่

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงทรัพยากรแร่ที่มีของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยจำแนกตามประเภทของแหล่งแร่ธาตุ คุณลักษณะ ปริมาณ และการนำไปใช้ประโยชน์

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลลักษณะของทรัพยากรแร่ต่าง ๆ ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม บริเวณที่พบ ปริมาณ คุณสมบัติและการนำไปใช้ประโยชน์ คุณค่าทางเศรษฐกิจ สัดส่วนร้อยละของพื้นที่ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางหรือแผนที่ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ ได้แก่ แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรแร่

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ลักษณะทรัพยากรแร่ การใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหาหรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) แหล่งทรัพยากรแร่และการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

2) ผลจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ในเชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

3) กรมทรัพยากรธรณี

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.3.4 ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช และวิเคราะห์ถึงศักยภาพ ปัญหาหรือข้อจำกัด ที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับลักษณะการติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ดังนี้

1) ข้อมูลสถิติพื้นที่ป่าไม้รายปี (ย้อนหลัง 5 ปี)

2) ศึกษาข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายในพื้นที่ โดยจำแนกตามประเภทของพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน พื้นที่ป่า ตามมติ ครม. พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ ส.ป.ก.

3) ศึกษาข้อมูลสัตว์ป่าที่สำคัญในพื้นที่ พร้อมบรรยายชนิดของสัตว์ป่า บริเวณที่พบ และความสมบูรณ์หรือความหลากหลายทางชีวภาพ

4) ศึกษาข้อมูลกลุ่มพรรณพืชสำคัญในพื้นที่ จำแนกตามประเภทของป่าไม้ พร้อมบรรยายประเภท/ลักษณะ/ชนิดของพรรณพืช บริเวณที่พบ และความสมบูรณ์หรือความหลากหลายทางชีวภาพ

5) ศึกษาข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำตามอนุสัญญาแรมซาร์ในพื้นที่ ระดับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ ความสมบูรณ์หรือความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่าในพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงแสดงคุณค่าความสำคัญ หรือการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร

โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ ได้แก่ แผนที่แสดงทรัพยากรป่าไม้ แผนที่แสดงพื้นที่ชุ่มน้ำ **ดังรูปที่ 3.3-2 และ แผนที่ที่ 3.3-5 ถึง แผนที่ที่ 3.3-8**

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปวนอุทยานภูเขาสวนกวาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

รูปที่ 3.3-2 วนอุทยาน... อำเภอ... จังหวัด...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นที่ป่าไม้รายปี (ย้อนหลัง 5 ปี) และสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด พร้อมแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) วิเคราะห์ประเภท/ลักษณะ/ชนิดของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช ในพื้นที่อยู่บริเวณใด จำแนกตามประเภทของพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน พื้นที่ป่าตามมติ ครม. พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ ส.ป.ก.

3) แสดงที่ตั้ง พื้นที่ และขอบเขตบริเวณของทรัพยากร ความสมบูรณ์หรือความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากร รวมถึงแสดงคุณค่า ความสำคัญ หรือการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร เช่น การเป็นแหล่งพื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งแสดงด้วยข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่ และสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

4) วิเคราะห์ลักษณะทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช การใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา หรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน พื้นที่ป่าตามมติ ครม. พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ ส.ป.ก. ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ทรัพยากรสัตว์ป่าและพรรณพืชของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) พื้นที่ชุ่มน้ำของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

3) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

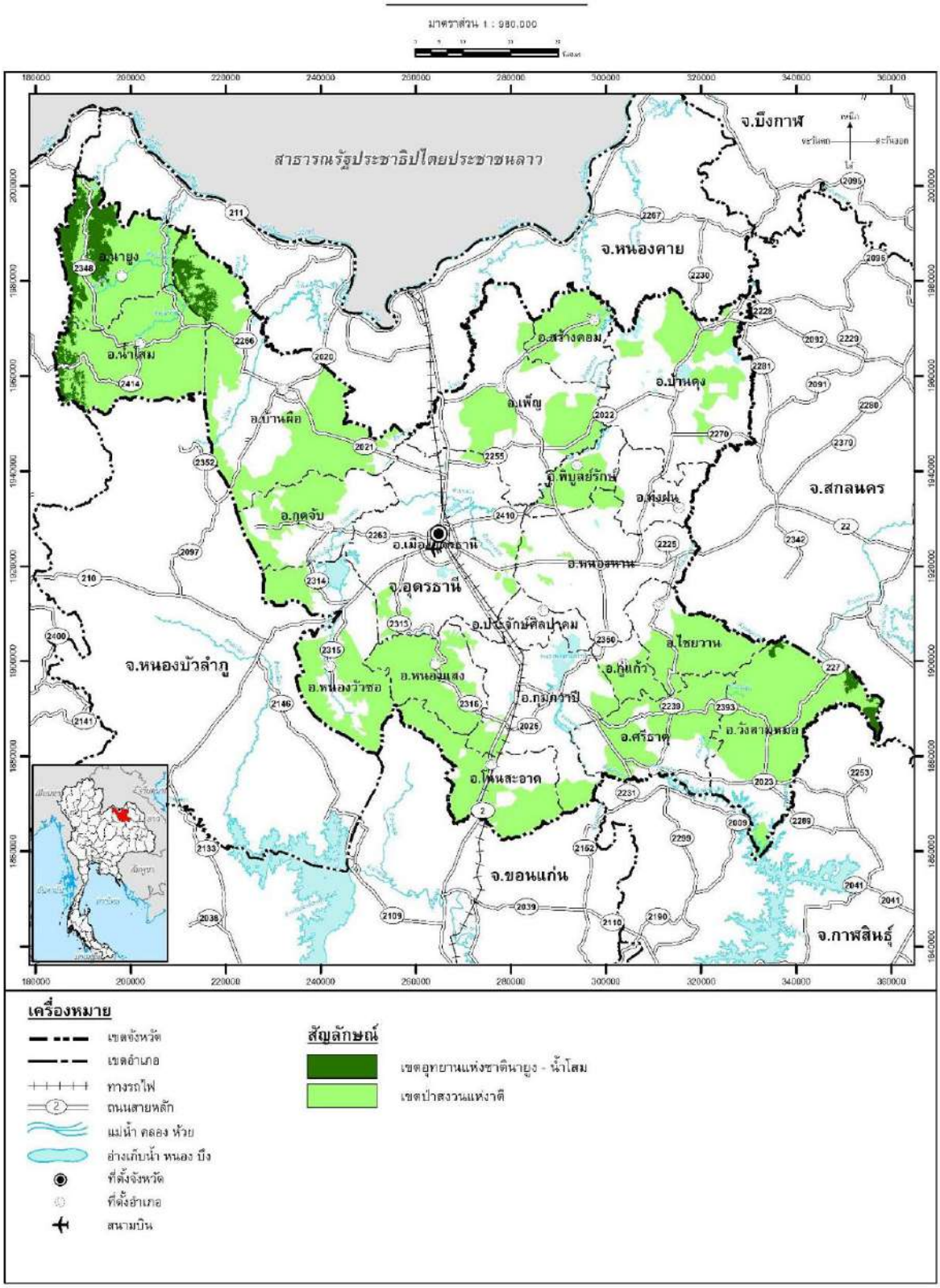
4) กรมป่าไม้

5) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

6) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

7) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

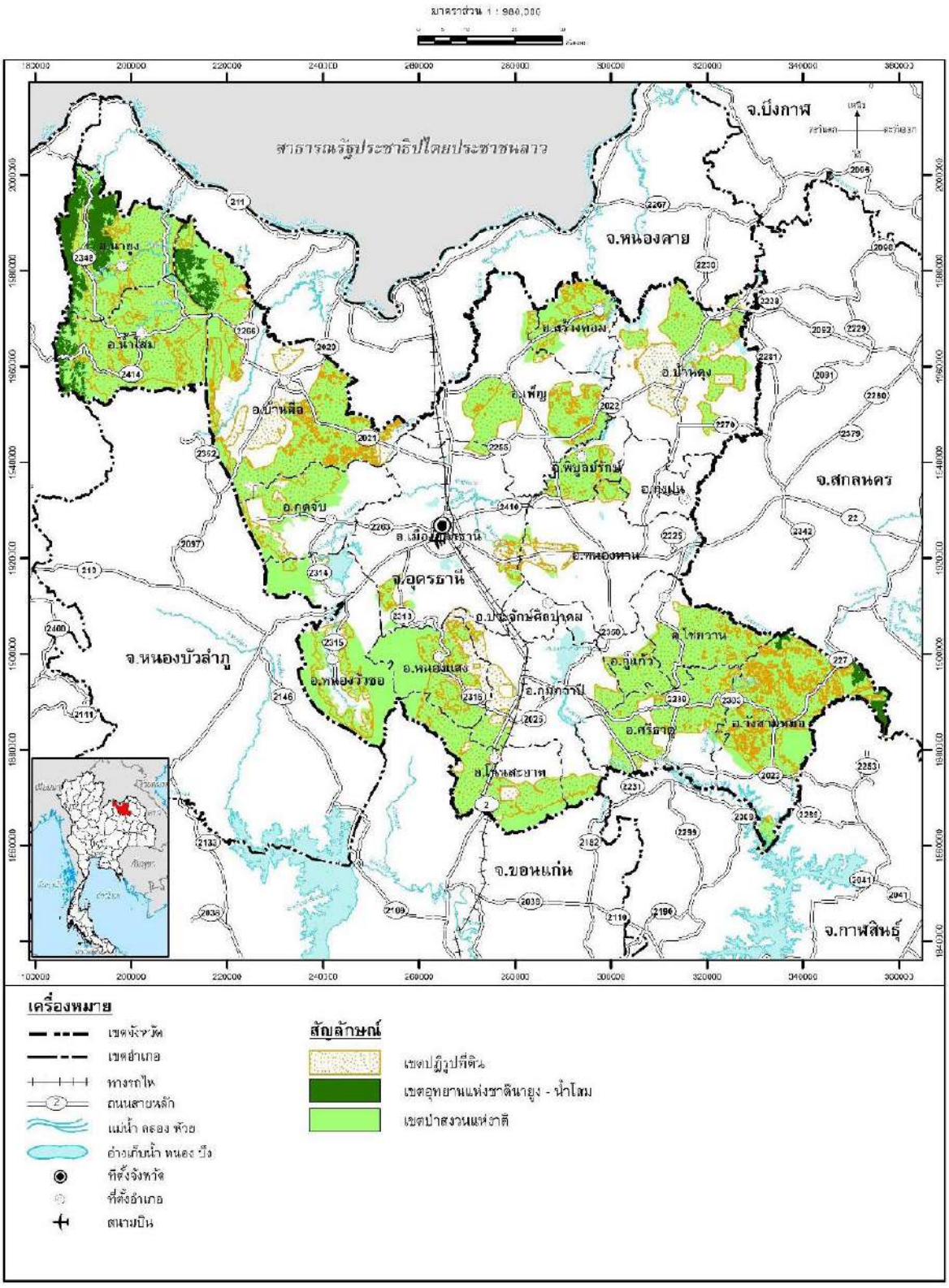
แผนที่ที่ 3.3-5 ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-5 ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัด...

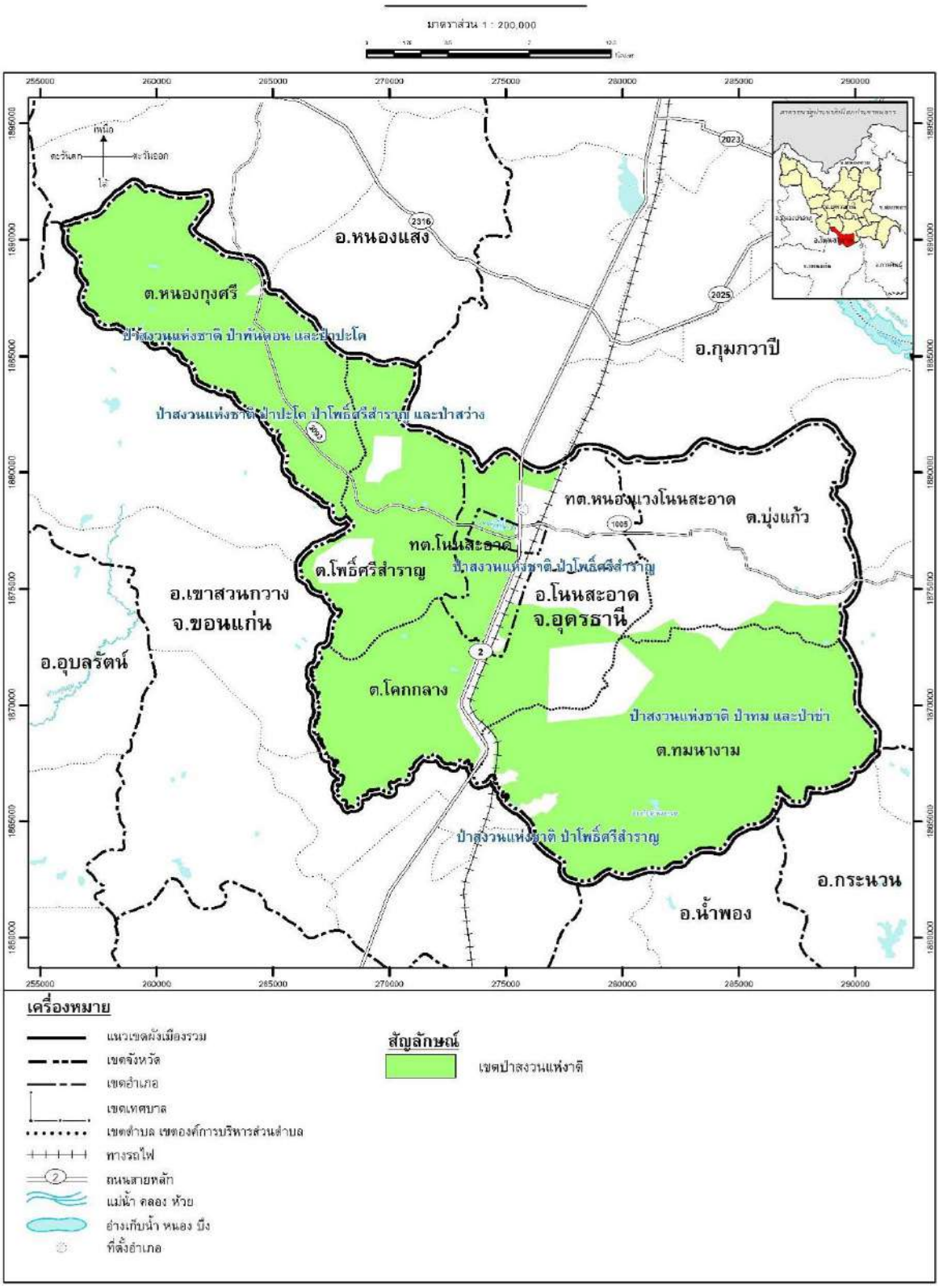
แผนที่ที่ 3.3-6 เขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-6 เขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัด...

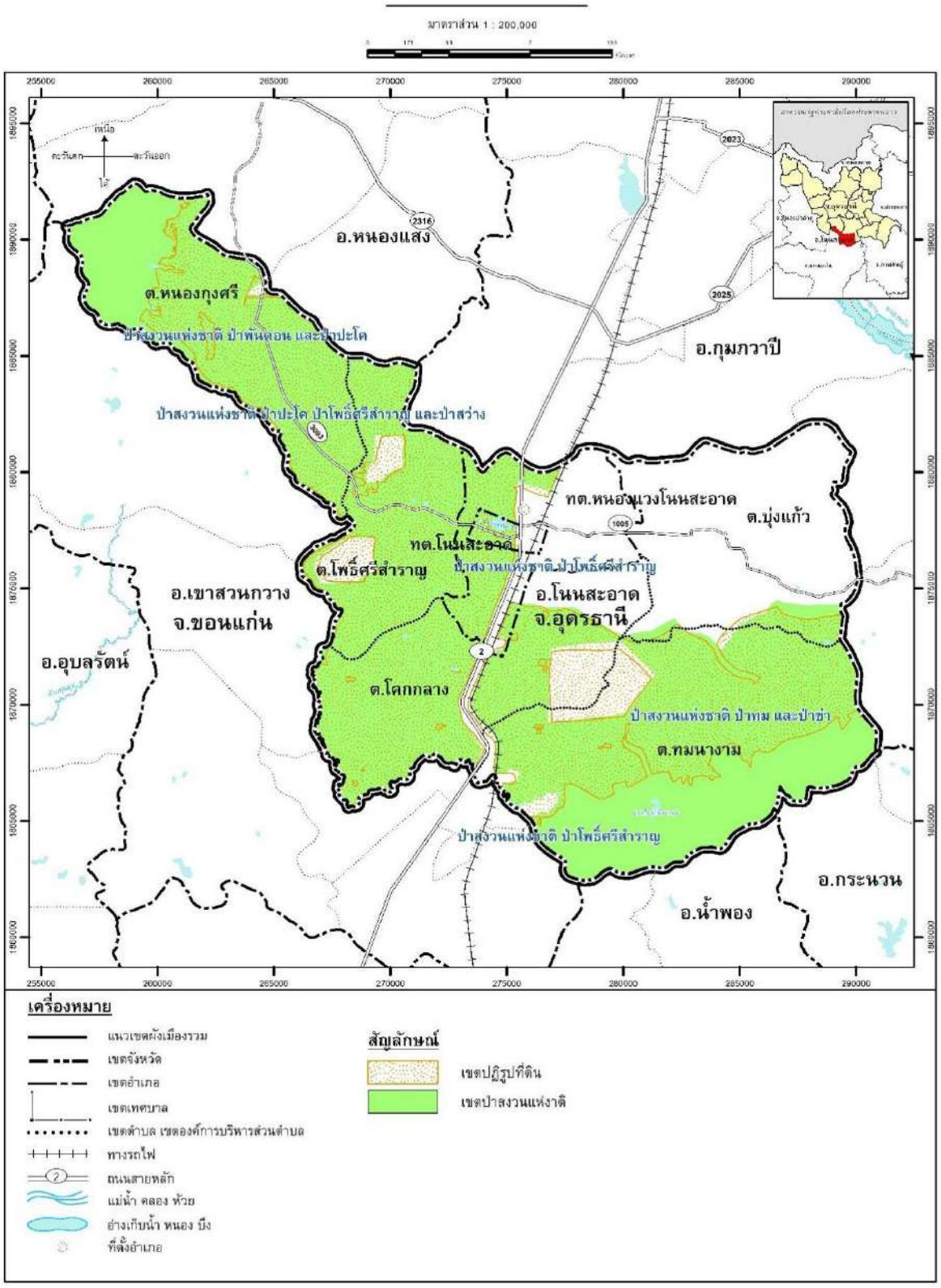
แผนที่ที่ 3.3-7 ทรัพยากรป่าไม้ ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-7 ทรัพยากรป่าไม้ ผังเมืองรวม... จังหวัด...

แผนที่ที่ 3.3-8 เขตปฏิรูปที่ดิน ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.3-8 เขตปฏิรูปที่ดิน ผังเมืองรวม... จังหวัด...

3.3.5 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม จำแนกตามประเภท/ชนิดของทรัพยากร ลักษณะ ปริมาณ ขอบเขตการสงวน และการใช้ประโยชน์

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลพื้นที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และทรัพยากรชีวภาพที่พบในทะเลและชายฝั่งของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ตามประเภท ลักษณะ ปริมาณ หรือขอบเขตพื้นที่สงวนหรือใช้ประโยชน์ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ ได้แก่ แผนที่แสดงทรัพยากรป่าชายเลน หาดทราย/ชายฝั่งทะเล สัตว์ทะเล

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ประเภท ลักษณะ ชนิดของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอยู่บริเวณใด แสดงที่ตั้ง พื้นที่ และขอบเขตบริเวณของทรัพยากร รวมถึงแสดงคุณค่า การใช้ประโยชน์ และสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

2) วิเคราะห์ลักษณะทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการใช้ประโยชน์ โดยแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา หรือข้อจำกัด ซึ่งมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีความสำคัญในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.4 พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดภัยพิบัติ

พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดภัยพิบัติ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการวางแผนและบริหารจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืน เนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติสามารถก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมได้ การศึกษาพื้นที่เสี่ยงภัยช่วยให้สามารถประเมินระดับความเปราะบางของพื้นที่ และกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองให้สอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และระบบคมนาคม ให้มีความปลอดภัย หรือการกำหนดเขตปลอดภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติ เพื่อช่วยให้สามารถรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อการวิเคราะห์สำหรับการวางและจัดทำผังเมืองรวม จึงมีความสำคัญในการศึกษาสภาพปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัด เพื่อการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาในระยะยาว ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย สถานการณ์ความรุนแรง และผลกระทบที่เกิดต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมที่รอบปีการเกิดซ้ำ ได้แก่ 2 5 10 25 50 และ 100 ปี รวมถึงข้อมูลสถิติอุทกภัยที่เคยเกิดขึ้นในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ระดับความรุนแรง ผลกระทบ และมาตรการด้านการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางหรือแผนที่ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ **ดังแผนที่ที่ 3.4-1**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถานการณ์และผลกระทบของภัยพิบัติที่มีต่อประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลสถิติอุทกภัยที่เคยเกิดขึ้นหรือพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) โครงการป้องกันน้ำท่วม/ระบบป้องกันน้ำท่วม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด, รายงานโครงการวางผังและมาตรการบรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำ)

2) สำนักงานจังหวัด

3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

4) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

5) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.4.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง สถานการณ์ความรุนแรง และผลกระทบที่เกิดต่อพื้นที่เกษตรกรรม และการดำรงชีวิตของประชาชน

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง รวมถึงข้อมูลสถิติการเกิดภัยแล้งที่เคยเกิดขึ้นในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ระดับความรุนแรง ผลกระทบ และมาตรการด้านการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ **ดังแผนที่ที่ 3.4-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถานการณ์และผลกระทบของภัยพิบัติที่มีต่อประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลสถิติการเกิดภัยแล้งที่เคยเกิดขึ้นหรือพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

4) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

5) กรมพัฒนาที่ดิน

6) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

7) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

3.4.3 พื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ สถานการณ์ความรุนแรง และผลกระทบที่อาจเกิดต่อการตั้งถิ่นฐานชุมชน

2) ใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

3) เพื่อประกอบการพิจารณาการกำหนดการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และที่ตั้งสาธารณูปโภค ที่มีผลกระทบต่อชุมชนจากแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ ในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ระดับความรุนแรง ผลกระทบ และมาตรการด้านการป้องกันหรือแก้ไขผลกระทบ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถานการณ์และผลกระทบของภัยพิบัติที่มีต่อประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมโยธาธิการและผังเมือง (รายงานการศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด)

2) สำนักงานจังหวัด

3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ/สำนักงานสถิติจังหวัด

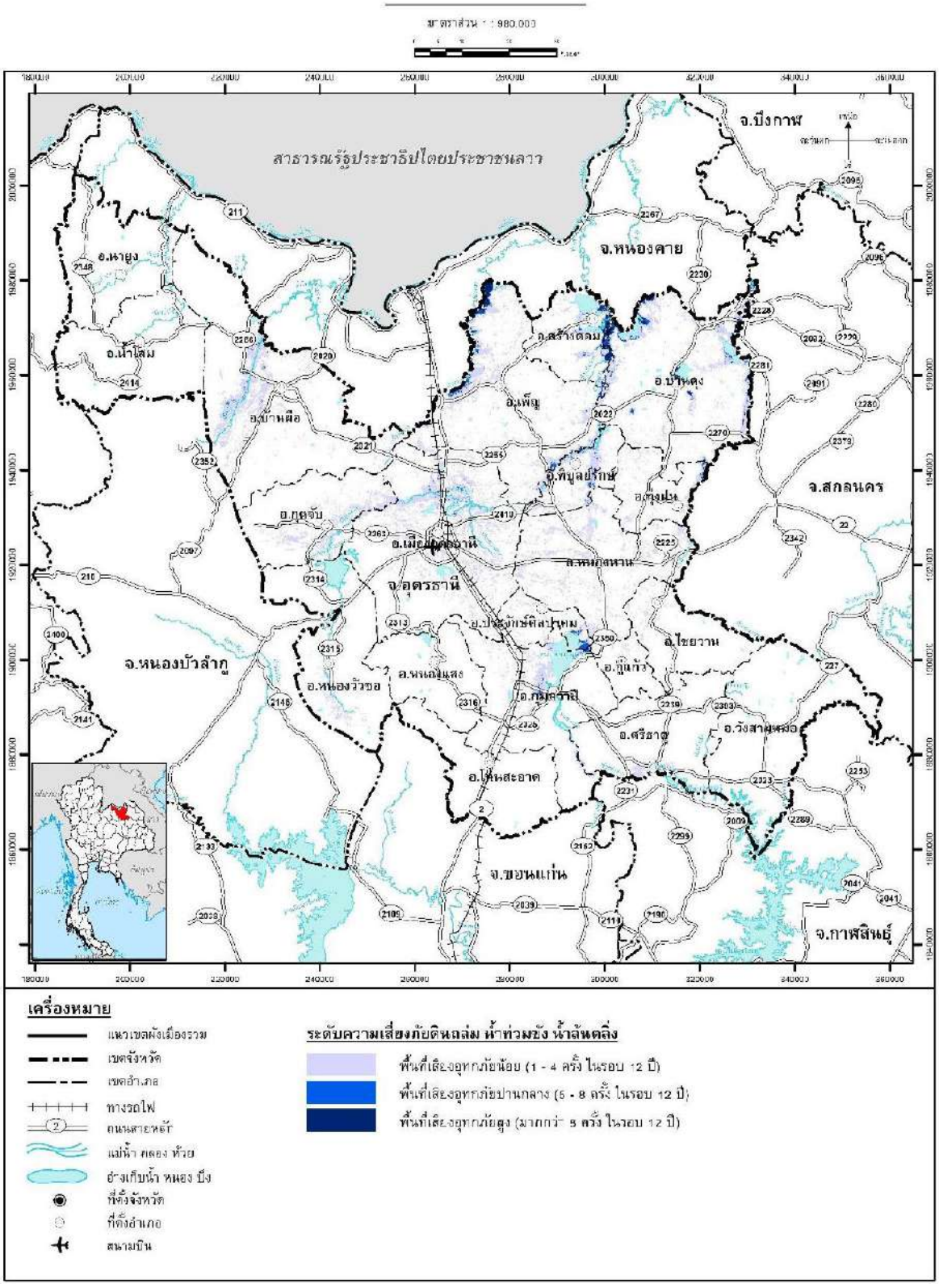
4) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย/สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

5) กรมทรัพยากรธรณี

6) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

7) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

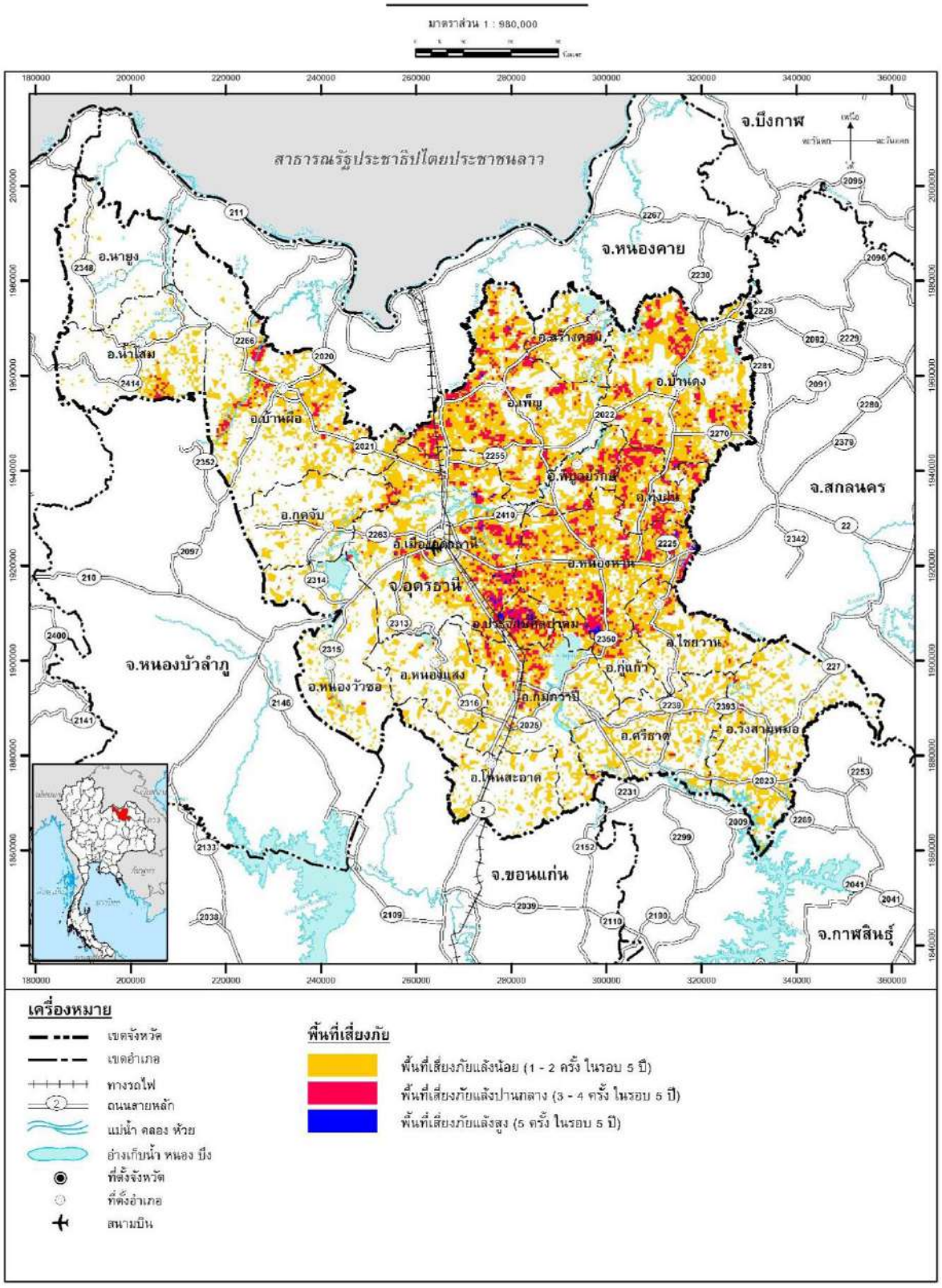
แผนที่ที่ 3.4-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.4-1 พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย จังหวัด...

แผนที่ที่ 3.4-2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 3.4-2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จังหวัด...

3.5 ราคาที่ดินและตลาดอสังหาริมทรัพย์

ราคาที่ดินและตลาดอสังหาริมทรัพย์ เป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินและทิศทางการพัฒนาเมืองในอนาคต การศึกษาแนวโน้มราคาที่ดินช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ และเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวคิดการวางผังเมืองรวมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ข้อมูลราคาอสังหาริมทรัพย์ยังเป็นตัวชี้วัดความต้องการที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และการลงทุนในพื้นที่ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อรูปแบบและทิศทางการขยายตัวของเมือง **โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม** ดังต่อไปนี้

3.5.1 ราคาที่ดิน

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ราคาประเมิน มูลค่าที่ดิน ศักยภาพในการพัฒนา ประกอบการวิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงแนวโน้มในอนาคต

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของพื้นที่วางผังเมืองรวม ตามแนวเส้นทางคมนาคม หรือเขตการปกครอง เช่น ตารางบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของพื้นที่วางผังเมืองรวมในบริเวณต่างๆ (ที่มีโฉนด) และบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สำหรับที่ดินซึ่งมีเอกสารสิทธิ์ประเภทอื่นนอกเหนือจากโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) พร้อมทั้งศึกษาแนวโน้มและทิศทางการใช้ที่ดินสำหรับการตั้งถิ่นฐานของประชากร และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถานการณ์ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินของพื้นที่วางผังเมืองรวมในบริเวณต่าง ๆ ตามแนวเส้นทางคมนาคม หรือเขตการปกครอง

2) วิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการใช้ที่ดินในอนาคต เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของประชากร และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลราคาประเมินที่ดินในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมที่ดิน/สำนักงานที่ดินจังหวัด

2) กรมธนารักษ์/สำนักงานธนารักษ์ ฯลฯ

3.5.2 ตลาดอสังหาริมทรัพย์

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบสถานการณ์ตลาดอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่วางผังเมืองรวม ประกอบการวิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานของประชากร การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงแนวโน้มในอนาคต

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลจำนวนที่อยู่อาศัยสะสม (Housing Stock) ในพื้นที่วางผังเมืองรวม ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและย้อนหลัง 5 ปี และข้อมูลโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อให้ทราบถึงทิศทางการใช้ที่ดินสำหรับการตั้งถิ่นฐานของประชากรในอนาคต โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ โดยมีเขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม และแม่น้ำลำคลองสายหลักประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สถานการณ์ของตลาดอสังหาริมทรัพย์ของพื้นที่วางผังเมืองรวมในบริเวณต่าง ๆ ตามแนวเส้นทางคมนาคม หรือเขตการปกครอง

2) คำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนที่อยู่อาศัยสะสม (Housing Stock) รวมถึงวิเคราะห์ทิศทางแนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคต เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของประชากร และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์

2) ข้อมูลโครงการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมที่ดิน/สำนักงานที่ดินจังหวัด

2) ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ฯลฯ

3.6 สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และระดับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในด้านคุณภาพน้ำ อากาศ ขยะมูลฝอย ฯลฯ เพื่อให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชน ระบบนิเวศ และโครงสร้างของเมืองโดยรวม ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำ อากาศ และขยะมูลฝอย ฯลฯ

ข. แนวทางการดำเนินการ

ศึกษาสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำ อากาศ ขยะมูลฝอย ฯลฯ ข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ ระดับความรุนแรง ปัญหา และผลกระทบ ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่พบในพื้นที่ ระดับความรุนแรง สถานการณ์ของปัญหาและผลกระทบที่เกิดในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมควบคุมมลพิษ

2) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

3) ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

4) ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3.7 ข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ สามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เมือง และช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เช่น การจำกัดเขตตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้อยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชน การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและแนวกันชนเพื่อลดมลพิษ ดังนั้น การบูรณาการข้อมูลข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เพื่อการวางผังเมืองจะช่วยให้ทราบสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชากร เศรษฐกิจ และสังคม **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>** ดังนี้

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบสถานการณ์และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น กลิ่นเหม็น เสียงดัง/รบกวน ฝุ่นละออง/เขม่าควัน น้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ของเสียอันตราย ความสั่นสะเทือน และอื่น ๆ รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประเภทปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่วางผังเมืองรวมในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและย้อนหลัง 5 ปี ระดับความรุนแรง สถานการณ์ของปัญหา/ผลกระทบ และแนวทางแก้ไข โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมที่พบในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยพิจารณาตามสถิติย้อนหลังที่ผ่านมา จำแนกเป็นรายประเภทของปัญหาของพื้นที่ ระดับความรุนแรง สถานการณ์ของปัญหาผลกระทบ และแนวทางแก้ไข ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

สถิติข้อร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมทุกประเภทในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมควบคุมมลพิษ

2) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

3) ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ

4) ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3.8 สรุปแนวทางการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ใช้เพื่อประกอบรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานด้านการผังเมืองสำหรับผู้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม เพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย ได้แก่ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ที่บัญญัติให้มีการวาง จัดทำ และดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่าง ๆ สำหรับเป็นกรอบชี้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพ ในระดับเมืองและชนบท เพื่อพัฒนาให้มีหรือให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสุขลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าทางด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าตามธรรมชาติ จึงเห็นได้ว่าการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพเพื่อการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวางและจัดทำผังเมืองรวม จึงมีความสำคัญที่จะทำให้ทราบความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวางและจัดทำผังเมืองรวม จำเป็นต้องทำการศึกษาข้อมูลเชิงรายละเอียดและภาพรวมของพื้นที่ โดยข้อมูลด้านกายภาพเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ของข้อมูลในเชิงกายภาพหรือข้อมูลเชิงพื้นที่กับข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเกิดจากการตั้งถิ่นฐาน การอยู่อาศัย การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมทางสังคมของประชากรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ทำให้ทราบถึงเหตุและผลของสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในพื้นที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศักยภาพ ปัญหา ข้อจำกัด และสามารถคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตได้ เพื่อให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความเข้าใจภาพรวมคุณลักษณะของพื้นที่ทางกายภาพโดยรวมในเบื้องต้น สำหรับต่อยอดการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ของพื้นที่ที่ทำการศึกษาได้อย่างถูกต้อง และเป็นเหตุเป็นผล

ก. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านกายภาพทั้งหมดที่มีในพื้นที่ระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดจนปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่

2) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพในระดับจังหวัด เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

3) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพในระดับผังเมืองรวม เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในพื้นที่วางผังเมืองรวม ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ข. ขอบเขตการศึกษา

1) ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลทางกายภาพเพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม ประกอบด้วย ตำแหน่งที่ตั้ง สภาพโดยทั่วไป อาณาเขต เขตการปกครอง ลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรณีวิทยา ธรณีสัณฐาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ข้อมูลด้านกายภาพเหล่านี้ แบ่งขอบเขตพื้นที่ศึกษาเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด และระดับผังเมืองรวม โดยมีขอบเขตการนำเสนอ ดังนี้

1.1) การศึกษาภาพรวมระดับจังหวัด โดยทำการศึกษาภาพรวมของจังหวัด และจำแนกเป็นรายอำเภอ เพื่อพิจารณาลักษณะภาพรวมที่สำคัญ สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงถึงศักยภาพ ปัญหา หรือข้อจำกัดทางกายภาพของจังหวัด และบทบาทของลักษณะทางกายภาพในระดับภาคหรือประเทศ (ถ้ามี) รวมถึงมีการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลทางกายภาพในด้านนั้น ๆ ของระดับอำเภอต่อจังหวัด เพื่อแสดงบทบาทหรือลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับพื้นที่วางผังเมืองรวม

1.2) การศึกษาภาพรวมระดับผังเมืองรวม โดยทำการศึกษาข้อมูลภาพรวมของพื้นที่วางผังเมืองรวม และจำแนกเป็นรายตำบล รายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาลักษณะภาพรวมที่สำคัญ สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนศักยภาพ ปัญหา หรือข้อจำกัดของพื้นที่วางผังเมืองรวมในเรื่องที่ทำการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างตำบลต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อแสดงบทบาทหรือลำดับความสำคัญของแต่ละพื้นที่ และวิเคราะห์เชื่อมโยงของตำบลซึ่งเป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่จะดำเนินการวางผังเมืองรวมต่ออำเภอ หรือต่อพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยมีข้อพิจารณาเรื่องเขตผังเมืองรวมสำหรับการศึกษา ดังนี้

(1) กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ ตามนโยบายกรมโยธาธิการและผังเมือง จะทำการศึกษาข้อมูลทั้งอำเภอตามเขตการปกครอง

(2) กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ หรือครอบคลุมพื้นที่มากกว่าหนึ่งอำเภอ (กรณีกำหนดเขตผังตามขอบเขตอิทธิพลการขยายตัวของเมืองหรือชุมชน หรือจากการกำหนดเขตตามความต้องการวางผังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกำหนดเขตผังตามแผนงาน/โครงการของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาพื้นที่บางแห่งเป็นกรณีพิเศษ เช่น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต้องทำการศึกษาข้อมูลระดับอำเภอที่เชื่อมโยงกับพื้นที่วางผังเมืองรวมโดยสังเขปก่อนดำเนินการทำการศึกษาข้อมูลระดับพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ขอบเขตข้อมูลการศึกษา

เนื้อหาที่ทำการศึกษา ควรพิจารณาให้น้ำหนักการศึกษาตามลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความโดดเด่น หรือคุณค่าของแต่ละพื้นที่ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่อาจทำการศึกษาควบรวมกันในบางเรื่องได้ในกรณีที่มีเนื้อหาไม่มากหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ในบางพื้นที่อาจไม่มีบางหัวข้อการศึกษา โดยอาจข้ามไปหรือระบุว่าไม่มีในพื้นที่ได้ โดยมีหัวข้อหลักของขอบเขตข้อมูลการศึกษาทั้งหมด ดังนี้

1. สภาพทั่วไป
    1.1 ประวัติความเป็นมา
2. ลักษณะทางกายภาพ
    2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่
    2.2 เขตการปกครอง
    2.3 ลักษณะภูมิประเทศ
    2.4 ลักษณะภูมิอากาศ
    2.5 ลักษณะทางธรณีวิทยา
    2.6 ลักษณะทางธรณีสัณฐาน
3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ปรากฏในพื้นที่
    3.1 ทรัพยากรดิน
    3.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำ และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
    3.3 ทรัพยากรแร่
    3.4 ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช และพื้นที่ชุ่มน้ำ
    3.5 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

4. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ ที่ปรากฏในพื้นที่
    4.1 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย
    4.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง
    4.3 พื้นที่เสี่ยงต่อการกัดเซาะชายฝั่ง
    4.4 พื้นที่เสี่ยงต่อการแผ่นดินไหว ดินถล่ม หลุมยุบ
    4.5 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติอื่น ๆ
5. ราคาที่ดินและตลาดอสังหาริมทรัพย์ (ระดับผังเมืองรวม)
    5.1 ราคาที่ดิน
    5.2 ตลาดอสังหาริมทรัพย์
6. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม และข้อร้องเรียน

ค. แนวทางการนำเสนอข้อมูล

การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลตามหัวข้อที่ปรากฏในขอบเขตการศึกษา ในแต่ละหัวข้อการศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานเจ้าของข้อมูลโดยตรง หรือสามารถสืบค้นข้อมูลจากหน่วยงานหรือรายงานการศึกษาที่มีหน่วยงานต่าง ๆ ศึกษาไว้ได้ โดยควรมีการอ้างอิงหน่วยงานที่นำข้อมูลมาใช้ศึกษาให้ครบถ้วน เพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง และทราบที่มาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูลนั้น

นอกจากนี้ยังสามารถหาข้อมูลได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่การนำไปใช้ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องด้วย ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้มีการศึกษาข้อมูลทางกายภาพเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองรวมในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ศึกษาได้ แต่ควรพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขข้อมูล โดยหากผู้ศึกษาทำการสำรวจสภาพพื้นที่เพิ่มเติม จะทำให้มีความเข้าใจสภาพพื้นที่ศึกษา สามารถทำการบูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องมากขึ้น

ง. แนวทางการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

1) แนวทางการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ข้อมูลลักษณะทางกายภาพที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ อาณาเขต เขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทางธรณีวิทยา ลักษณะทางธรณีสัณฐาน ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแหล่งน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำ และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ทรัพยากรแร่ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพรรณพืช และพื้นที่ชุ่มน้ำ ทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง และสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและข้อร้องเรียน ซึ่งจะทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดังนี้

(1) ความสัมพันธ์กับข้อมูลประชากร ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานและการอยู่อาศัยของประชากร เช่น เป็นพื้นที่ราบ มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก มีแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าหรือนำมาใช้ประโยชน์ได้ หรือพื้นที่มีความเหมาะสมของดิน สามารถเพาะปลูกพืชที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือมีที่ตั้งใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงดึงดูดให้เกิดการตั้งถิ่นฐานเพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการอยู่อาศัยของประชากรในพื้นที่ ซึ่งทำให้พื้นที่มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทั้งจากการเพิ่มตามธรรมชาติ และการย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่

(2) ความสัมพันธ์กับข้อมูลเศรษฐกิจ ลักษณะทางกายภาพที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมีทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งที่สนับสนุนแก่การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ พื้นที่ที่มีแหล่งทรัพยากรแร่ที่มีคุณค่า จะเอื้อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องตั้งแต่การผลิตขั้นต้นถึงขั้นปลาย เช่น การเกษตรกรรม การขุดแร่ การแปรรูปผลผลิต และอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิต และอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ใช้วัตถุดิบดังกล่าว รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวเนื่องจากการเป็นที่ตั้งของคนทำงานในกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้เกิดแหล่งที่อยู่อาศัย ย่านการค้าและบริการ และอุตสาหกรรมบริการในเมืองนั้น

(3) ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับสังคม ลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ ทำให้เกิดการอยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่หนาแน่นเพิ่มขึ้น การอยู่อาศัยของประชากรที่หนาแน่นมาแต่ในอดีต ทำให้เกิดกิจกรรมทางสังคมที่เพิ่มขึ้นและเป็นระยะเวลานาน สืบเนื่องจนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรม และทำให้เกิดบริการพื้นฐานทางด้านสังคมมากขึ้น ทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ปริมาณและการกระจายตัวเพื่อวิเคราะห์ความพอเพียงของบริการขั้นพื้นฐานทางสังคม ในทางตรงข้ามทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ขาดแคลน เป็นอุปสรรค ปัญหา มีข้อจำกัด หรือมีผลกระทบต่อการตั้งถิ่นฐานหรือการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จะทำให้พื้นที่นั้นไม่เกิดการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของประชากรในพื้นที่

ดังนั้น ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดบทบาทของเมือง ได้แก่ เมืองตั้งอยู่ใกล้ชายทะเล หรือมีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีภูมิทัศน์สวยงาม เมืองที่มีแหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี จะมีบทบาทด้านการท่องเที่ยว การค้า และบริการ เมืองที่มีที่ตั้งเป็นเมืองศูนย์กลางระดับภาค จะมีบทบาทความเป็นศูนย์กลางทั้งในด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม เช่น มีศูนย์กลางการบริการการค้าขนาดใหญ่ ศูนย์กลางการบริการด้านสาธารณสุข ด้านการค้าและบริการ

2) แนวทางการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

แนวทางการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติและสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการวิเคราะห์ ทบทวนหรือทำความเข้าใจจากการศึกษารายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูลภัยพิบัติหรือสิ่งแวดล้อมโดยสังเขป ดังนี้

2.1) การวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงพื้นที่เสี่ยงภัยที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในระดับความรุนแรงต่าง ๆ เนื่องจากข้อมูลภัยพิบัติมีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่

(1) ลักษณะของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ระดับความรุนแรงหรือความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกตามพื้นที่

(2) ความถี่หรือโอกาสในการเกิดภัยพิบัติ

(3) ผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

(4) ศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับหรือรับมือกับภัยพิบัติ (บุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี แผนการรับมือ การซักซ้อม ฯลฯ)

(5) มาตรการป้องกัน/ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ

2.2) การวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ ดังนี้

(1) <u>ด้านประชากร</u>

(1.1) การลดลงของจำนวนและความหนาแน่นของประชากร จากการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงภัย

(1.2) การอพยพย้ายถิ่นของประชากร จากการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยไปยังพื้นที่ปลอดภัย ทำให้เกิดการลดลงหรือเพิ่มขึ้นของประชากรในแต่ละบริเวณ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร และความหนาแน่นในแต่ละบริเวณในอนาคต

(1.3) การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอายุของประชากรช่วงวัยต่าง ๆ จากการย้ายถิ่นของประชากร หรือการลดลงของประชากรในบางช่วงอายุ ซึ่งได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ

(1.4) ทราบทิศทางและแนวโน้มการขยายตัวหรือการลดลงของจำนวนประชากร ฯลฯ

(2) <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

(2.1) การเปลี่ยนแปลงจากการลดลงของมูลค่ารายได้ประชากรต่อคนหรือรายได้ประชากรต่อครัวเรือน มูลค่าผลผลิตในรายสาขาการผลิต (เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การบริการ

และการท่องเที่ยว) รายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ จากการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตของประชากรที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ความเสียหายของพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยว ความเสียหายของผลผลิต หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน เช่น อาคารที่อยู่อาศัย อาคารประกอบกิจกรรมการผลิตต่าง ๆ ฯลฯ ในบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยอาจเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเศรษฐกิจรายสาขาการผลิตในระดับผังเมืองรวม อำเภอ หรือจังหวัด

(2.2) การเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนวิธีการผลิต/ขบวนการผลิต/ห่วงโซ่การผลิต เพื่อเลี่ยง/ลดผลกระทบจากภัยนั้น ฯลฯ

(3) <u>ด้านสังคม</u>

วิเคราะห์ผลกระทบด้านสังคม เช่น การอพยพย้ายถิ่นของประชากร เนื่องจากการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยมากไปยังพื้นที่ปลอดภัยหรือพื้นที่เสี่ยงภัยต่ำ ซึ่งจะทำให้การเกิดลดลงหรือเพิ่มขึ้นของประชากรในแต่ละบริเวณ ส่งผลกระทบต่อด้านสังคมทางตรงและทางอ้อม เช่น ผู้ได้รับผลกระทบสูญเสียอวัยวะหรือเสียชีวิต ทำให้ครอบครัวขาดผู้หารายได้หลัก ต้องดูแลผู้เจ็บป่วยหรือช่วยตนเองไม่ได้เพิ่มขึ้น ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานต้องดูแลวัยพึ่งพิง คือ วัยเด็กและวัยชรา เพิ่มขึ้น มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากร ความเสียหายจากการขาดรายได้หรือสูญเสียการประกอบอาชีพเดิมที่ส่งผลกระทบด้านสังคมในระดับครัวเรือน เช่น ความสามารถในการเข้าถึงบริการด้านการศึกษาหรือสาธารณสุขที่ลดลง

3) แนวทางการบูรณาการข้อมูลด้านกายภาพ

การสรุปสถานการณ์ด้านกายภาพ การสรุปภาพรวมสถานการณ์ด้านกายภาพของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยให้วิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพที่สำคัญ ดังนี้

(1) สรุปลักษณะทางกายภาพที่สำคัญ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะทางธรณี

(2) สรุปลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของพื้นที่

(3) สรุปพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติที่สำคัญในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ พื้นที่เสี่ยงภัย ตลอดจนสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการวิเคราะห์ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ และสังคม และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีผลต่อขนาด รูปร่าง และโครงสร้างของเมือง ทำให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของชุมชนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัด ที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของชุมชน ซึ่งข้อมูลกายภาพที่ผู้วิเคราะห์ได้รวบรวมและศึกษานั้น อาจอยู่ในรูปของข้อมูลเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ตารางตัวเลขสัดส่วน แผนภูมิ หรือแผนที่ต่าง ๆ เป็นข้อมูลในเบื้องต้นสำหรับการทำงาน ซึ่งหากผู้วางผังเมืองจะนำไปใช้ต่อยอดสำหรับการวางผังเมืองรวม จำเป็นต้องทำการศึกษาในเชิงลึก

และบูรณาการข้อมูลทางกายภาพมากขึ้น ทั้งนี้ผลการบูรณาการข้อมูลทั้งหมดอาจแสดงให้เห็นถึงปัญหา ศักยภาพ ข้อจำกัดของพื้นที่วางผังเมืองรวมที่ชัดเจนมากขึ้น

ดังนั้น ผู้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจึงต้องมีความเข้าใจหลักของการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพธรรมชาติ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ที่ต้องยึดโยงด้วยระบบข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลทางกายภาพ และด้านอื่น ๆ ในเชิงลึก ที่ประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ หลายชั้นข้อมูลในระบบแผนที่ การวิเคราะห์ข้อมูลในระบบนี้เป็นการวิเคราะห์จากปัญหา ผลกระทบ หรือข้อจำกัด ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ศักยภาพ และความสามารถในการพัฒนา รวมถึงโอกาสความเสี่ยงภัยที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งในที่นี้จะอธิบายคำจำกัดความ และเป้าหมายของศึกษา ให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้าใจในการบูรณาการข้อมูลของพื้นที่ที่นำมาใช้ศึกษา ดังนี้

1. ปัญหา ในความหมายของข้อมูลทางกายภาพ คือ สภาพที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงหรือบรรเทาลงได้โดยการวางผังเมืองรวมที่เหมาะสม เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ขาดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เพียงพอ น้ำท่วมขัง ภัยพิบัติ การขยายตัวของชุมชนที่ไร้ระเบียบ หรือไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

2. ข้อจำกัด คือ สภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา แม้ว่าจะต้องการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขหรือข้อจำกัดดังกล่าวก็ยังไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้ในอนาคตอันใกล้ ข้อจำกัดที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ สภาพทางกายภาพของพื้นที่ แต่ข้อจำกัดบางประเด็นอาจเป็นศักยภาพได้ด้วยในเวลาเดียวกัน จึงต้องตั้งเป้าหมายการวิเคราะห์ให้ชัดเจน

3. ศักยภาพ คือ สิ่งที่มีอยู่อันเป็นทรัพยากรของพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันอาจยังไม่มีการนำมาใช้หรือนำมาใช้บ้างแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนา โดยที่ปัจจัยใดที่คิดว่าเป็นศักยภาพ อาจเป็นเงื่อนไขด้วยในเวลาเดียวกัน เช่น มีทำเลที่ตั้งที่ดี มีพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม

เมื่อสามารถบูรณาการข้อมูลด้านกายภาพได้ตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น อาจนำผลการบูรณาการ คือ ข้อมูลกายภาพ และข้อมูลความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ มาสรุปโครงสร้างปัญหาในแต่ละด้านหรือโครงสร้างปัญหารวม (Overall problems Structure) เพื่อสรุปข้อมูลในเชิงบูรณาการให้เห็นประเด็นความเชื่อมโยง ความสำคัญของปัญหา ผลกระทบและความรุนแรงของปัญหา ความเร่งด่วนและสำคัญกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบในแต่ละพื้นที่ ความซับซ้อนของปัญหา หรืออาจจัดทำเป็นตารางสรุปภาพรวม

การศึกษาข้อมูลทางกายภาพอาศัยข้อมูลจากแผนที่หรือสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เพื่อการนำเสนอวิเคราะห์สภาพการณ์ตั้งถิ่นฐาน เงื่อนไข ข้อจำกัด ตลอดจนแนวโน้มและศักยภาพของการพัฒนาในแต่ละบริเวณ การนำเสนอวิเคราะห์อาจกระทำโดยเทคนิค

การวิเคราะห์ต่าง ๆ เช่น เทคนิคการทับซ้อนข้อมูล (Overlay Technique) หรือโดยการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ (Potential Surface Analysis : PSA)

ข้อมูลด้านกายภาพเบื้องต้นอาจอาศัยข้อมูลจากแผนที่ที่ได้จัดทำขึ้นไว้แล้ว หรือแผนที่ที่จัดทำขึ้นใหม่ โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศหรือภาพสัญญาณดาวเทียม ประกอบการสำรวจภาคสนาม ในที่นี้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลอาจใช้การนำเสนอและประมวลผลข้อมูลกายภาพจากแผนที่ที่ทำการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลมาหรือใช้ฐานข้อมูลที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายในกรมโยธาธิการและผังเมืองมาประยุกต์ใช้ แต่ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่นำมาใช้ทุกครั้ง และทำการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของพื้นที่

4) แนวทางและหลักการการนำเสนอผลศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อการวางผังเมืองรวม มีแนวทางและหลักการนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

4.1) เนื้อหาข้อมูลทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่นำเสนอมีความชัดเจนและตรงกับหัวข้อ/เรื่อง โดยควรมีการเรียบเรียงหรือลำดับเนื้อหาก่อนทำการบรรยาย เพื่อความเข้าใจง่ายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการนำเสนอในหัวข้อนั้น ๆ

4.2) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่ทำการนำเสนอวิเคราะห์ และแปรผล จากแผนที่หรือภาพถ่าย มีการคำนวณซึ่งไม่ใช่หน่วยงานเจ้าของข้อมูล บางครั้งอาจพบความผิดปกติของข้อมูล เช่น ข้อมูลไม่ถูกต้อง ข้อมูลตัวเลขกับเนื้อหาการวิเคราะห์ไม่สอดคล้องกัน หรือมีความผิดปกติ ควรตรวจสอบเบื้องต้นกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูล

4.3) ลำดับของการศึกษาวิเคราะห์แต่ละเรื่องในรายงานการวิเคราะห์ ควรมีแนวทางการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะภาพรวมของพื้นที่ในลำดับแรก (สภาพโดยทั่วไปหรือโดยส่วนใหญ่ของพื้นที่)

(2) ศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ในแต่ละบริเวณที่มีลักษณะทางกายภาพเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน โดยจัดลำดับตามความสำคัญของลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ บางพื้นที่อาจอธิบายตามเส้นทางการคมนาคมที่มีความสำคัญ บางพื้นที่อาจกล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญที่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์ก่อน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างหรือความสำคัญในรายพื้นที่

(3) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัด ของแต่ละพื้นที่ในเรื่องนั้นแต่ละระดับ

(4) กรณีเป็นข้อมูลระดับจังหวัด ควรมีการอ้างอิงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อแสดงถึงบทบาทของพื้นที่

4.4) ควรกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อมูลกายภาพให้ชัดเจน ได้แก่

(1) เพื่อทราบความสัมพันธ์หรือเหตุผลทางกายภาพกับคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ที่เป็นอยู่ในพื้นที่เพื่อบูรณาการข้อมูลทางกายภาพกับการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสังคม

(2) เพื่อทราบความสำคัญ บทบาท หรือศักยภาพทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา หรือการเติบโตทางด้านประชากร และเศรษฐกิจ ในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน

จ. แนวทางการแสดงผลแผนที่กายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

หัวใจสำคัญของการแสดงผลข้อมูลการวิเคราะห์ทางกายภาพ คือ แผนที่ โดยแสดงข้อมูลสภาพภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ป่าพรุ ป่าชายเลน แหล่งน้ำ และแหล่งแร่ พื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติ พื้นที่ที่มีความเปราะบางของสิ่งแวดล้อม (พื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ) แหล่งน้ำ ได้แก่ แม่น้ำ คลอง หนอง บึง ทะเลสาบ และอ่างเก็บน้ำ โดยใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แสดง โดยผู้ทำการนำเสนอและประมวลผลข้อมูลควรทำความเข้าใจ และสามารถแสดงผลข้อมูลในแผนที่ ดังนี้

1) เข้าใจแผนที่และการใช้ประโยชน์แผนที่ประเภทต่าง ๆ
2) เข้าใจองค์ประกอบของแผนที่
3) สามารถอ่านมาตราส่วน และอ่านพิกัดหรือที่ตั้งของแผนที่
4) สามารถแปลความหมายได้
5) สามารถจัดทำแผนที่ฐาน (Base Map) ได้ เพื่อนำไปจัดทำหรือประยุกต์ใช้กับแผนที่เฉพาะเรื่อง (Thematic Map) ที่ศึกษาต่อไป

องค์ประกอบของแผนที่ฐาน (Base Map) ที่นำมาใช้ประกอบด้วย ชื่อแผนที่ มาตราส่วน ทิศทาง เครื่องหมาย การอ้างอิงที่มา และ พ.ศ.

มาตรฐาน/รูปแบบของแผนที่ การนำเสนอและประมวลผลข้อมูลกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการวางผังเมืองรวม โดยส่วนใหญ่เป็นการนำข้อมูลมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการนำเสนอ ส่วนใหญ่ผู้นำเสนอไม่ได้เป็นผู้จัดทำแผนที่เอง ซึ่งควรนำแผนที่ดังกล่าวมาประยุกต์หรือปรับใช้ให้แสดงผลได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และใกล้เคียงกับมาตรฐานแผนที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยมีแนวทางการปรับแผนที่แสดงผลข้อมูลกายภาพ ดังนี้

(1) ควรมีการแสดงองค์ประกอบของแผนที่ฐาน (Base Map) ครบถ้วน ได้แก่ ชื่อแผนที่ มาตราส่วน ทิศ เครื่องหมาย การอ้างอิงที่มาของแผนที่ และ พ.ศ. ของข้อมูล

(2) ควรแสดงเครื่องหมายพื้นฐานของแผนที่เพื่อการวางผังเมืองรวม เช่น แสดงข้อมูลเขตพื้นที่วางผังเมืองรวม เขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม เส้นทางน้ำ เส้นชั้นความสูง และค่าพิกัดแผนที่

(3) ขนาดตัวอักษร สี เครื่องหมาย ควรให้ใช้ตามแนวทาง **“มาตรฐานสัญลักษณ์แผนที่และแผนผังผังเมืองรวม”** ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

(4) กรณีเครื่องหมายไม่ปรากฏในมาตรฐานฯ แผนที่กรมฯ สามารถใช้เครื่องหมายที่เป็นสากลแสดง ซึ่งต้องมีความชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย

(5) แผนที่ประกอบในเล่มรายงานการวิเคราะห์สามารถปรับรูปแบบกรอบแผนที่ได้ตามความเหมาะสมในการนำเสนอ (รูปร่างของพื้นที่นำเสนอแนวตั้ง/แนวนอน และการจัดวางกรอบเครื่องหมายด้านข้างหรือด้านล่าง)

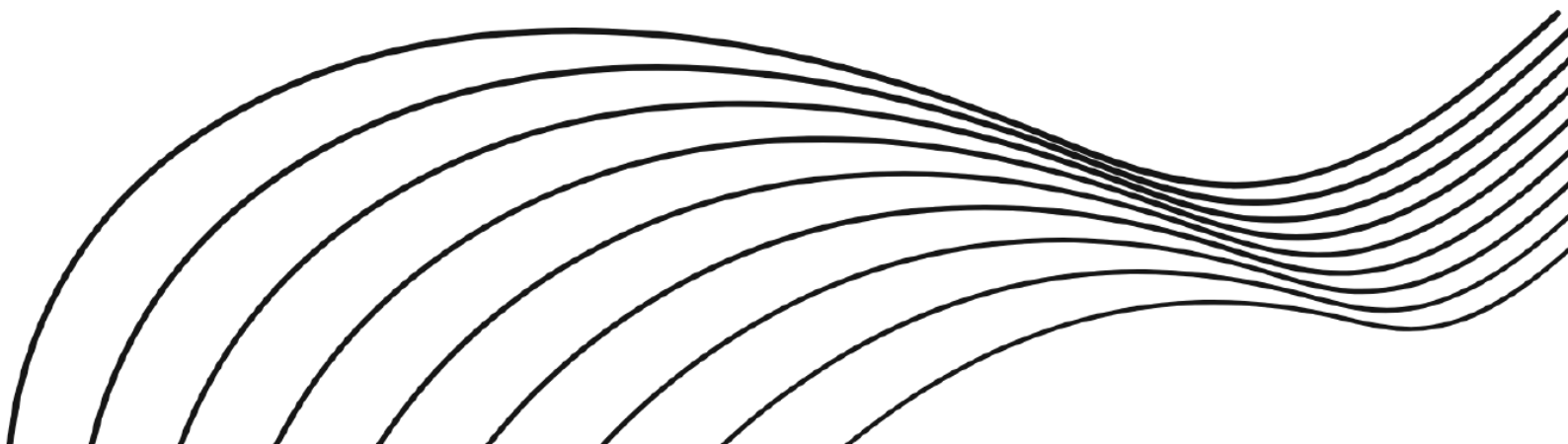
(6) หลีกเลี่ยงการแสดงแผนที่ในรูปแบบรูปภาพ เนื่องจากไม่สามารถวัดระยะที่แน่นอนได้ ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกับแผนที่แผ่นอื่นได้ และอาจจะทำให้แปรผลผิดพลาด

(7) กรณีนำแผนที่หรือรูปภาพมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานต้นสังกัดของข้อมูลหรือแผนที่ที่มีการวิเคราะห์เพิ่มเติม ควรต้องตรวจสอบความถูกต้องหรือความเป็นไปได้ของข้อมูลด้วย โดยตรวจสอบเทียบกับข้อมูลของเจ้าของหน่วยงาน รวมถึงความสอดคล้องของตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ที่เกี่ยวเนื่องกัน

(8) รายละเอียดในแผนที่ ควรแสดงสิ่งที่ต้องการครบถ้วน และชัดเจน และซ้อนทับอยู่บนแผนที่ฐานที่เป็นมาตรฐานของกรมโยธาธิการและผังเมือง

(9) หากสามารถดำเนินการวิเคราะห์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ได้ ควรดำเนินการวิเคราะห์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยซ้อนทับองค์ประกอบของข้อมูลกายภาพที่ต้องการวิเคราะห์กับแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้ทราบปัญหา ศักยภาพ หรือข้อจำกัด ของแผนที่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูลประชากรในบทนี้ จัดทำเพื่อให้ผู้วางผังสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปศึกษาและพิจารณาเพื่อความเหมาะสมในการวางผังเมืองรวม โดยข้อมูลด้านประชากรเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์เพื่อการวางผังเมืองรวม จำเป็นต้องใช้สถิติ สูตรทางคณิตศาสตร์ และระเบียบวิธีการวิเคราะห์วิจัยทางด้านประชากรศาสตร์มาวิเคราะห์เพื่อแสดงคุณลักษณะของประชากรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ จำนวน ความหนาแน่น เพศ อายุตามช่วงวัยต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรที่มาจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น รวมถึงการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในพื้นที่วางผังเมืองรวม ทั้งนี้ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ประชากรในรายละเอียดของพื้นที่วางผังเมืองรวม จำเป็นต้องศึกษาจำนวนประชากรในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและความสำคัญของพื้นที่ครอบคลุมเขตวางผังเมืองรวมนั้น รวมถึงเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรของพื้นที่วางผังเมืองรวมนั้น จึงแบ่งการศึกษาด้านประชากรออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. **ระดับประเทศและระดับภาค** เป็นการศึกษาขนาดและการกระจายตัวของประชากรในภาพรวม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากรในระดับจังหวัด

2. **ระดับจังหวัด** เพื่อใช้กำหนดนโยบายและวางแผนด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดและท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. **ระดับผังเมืองรวม** เพื่อใช้เป็นฐานในการคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต เพื่อหาสาธารณูปโภคและการบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ได้ตรงตามความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงในพื้นที่ (หมู่บ้าน เทศบาล ตำบล อำเภอ และจังหวัด) **โดยกรณีที่เขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ ให้ใช้ฐานข้อมูลของอำเภอมาทำการวิเคราะห์ สำหรับกรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ ให้พิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรของอำเภอและพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม**

4.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

ขนาดและการกระจายตัวของประชากร คือ จำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่อาศัยในพื้นที่ โดยในสภาพธรรมชาติการตั้งถิ่นฐานของประชากรส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต ดังนั้น บริเวณที่ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ส่วนใหญ่มักเป็นแหล่งที่มีความมั่นคงทางอาหาร มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะแก่การอยู่อาศัยหรือมีความปลอดภัย เช่น พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยทำการวิเคราะห์ในระดับประเทศและระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับประเทศและระดับภาค</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ และจำนวนประชากรของจังหวัดในภาคที่พื้นที่วางผังเมืองรวมนั้นตั้งอยู่ เพื่อแสดงลำดับความสำคัญของประชากรในพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจำนวนประชากร[10] จำแนกเป็นสัญชาติไทยและไม่ได้สัญชาติไทย พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.1-1** โดยเรียงลำดับจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดไปจนถึงจังหวัดที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด

2) นำข้อมูลจำนวนประชากรของภาค[11] จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.1-2** โดยเรียงลำดับจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดไปจนถึงจังหวัดที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดของประเทศ 5 อันดับแรกของประเทศ และจังหวัดที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดของประเทศ รวมถึงพิจารณาอันดับของจังหวัดที่ดำเนินการวางผังเมืองรวม และร้อยละของจำนวนประชากรในจังหวัดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ

2) พิจารณาจำนวนประชากรของภาค จำแนกรายจังหวัด โดยเรียงลำดับจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรกของภาค และจังหวัดที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดของภาค รวมถึงพิจารณาอันดับของจังหวัดที่ดำเนินการวางผังเมืองรวม และร้อยละของจังหวัดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งภาค

---

[10] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**ข้อมูลทะเบียนราษฎร.**//(ออนไลน์)

[11] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน.**//(ออนไลน์)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรและจำนวนบ้านของประเทศ ภาค และจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

ตารางที่ 4.1-1 จำนวนราษฎร โดยจำแนกเป็นสัญชาติไทยและไม่ได้สัญชาติไทย ในประเทศไทย พ.ศ. 25...

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนราษฎร						
		สัญชาติไทย			ไม่ได้สัญชาติไทย			รวมทั้งสิ้น
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
	ทั่วประเทศไทย							
1	จังหวัด...							
2	จังหวัด...							
3	จังหวัด...							
4	จังหวัด...							
5	จังหวัด...							
6	จังหวัด...							
7	จังหวัด...							
8	จังหวัด...							
9	จังหวัด...							
10	จังหวัด...							
.								
.								
.								
75	จังหวัด...							
76	จังหวัด...							
77	จังหวัด...							

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

ตารางที่ 4.1-2 จำนวนและร้อยละของประชากร จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอันดับจำแนกรายจังหวัดในภาค... พ.ศ. 25...

เขตการปกครอง	ประชากร (คน)		จำนวนบ้าน (หลัง)	ขนาดครัวเรือน (คนต่อบ้าน)	อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ			
ภาค...					
จังหวัด...					
จังหวัด...					
จังหวัด...					
จังหวัด...					
จังหวัด...					

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ที่กระจายตัวตามเขตการปกครอง บริเวณใดมีผู้อาศัยอยู่มากที่สุด สะท้อนให้เห็นลักษณะรูปแบบของชุมชน ศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัด ในการพัฒนา

2) เพื่อเปรียบเทียบจำนวน ขนาด การกระจายตัว และความหนาแน่นของประชากรระดับจังหวัด จำแนกรายอำเภอ

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัด[12] จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)) ย้อนหลัง 10 ปี และข้อมูลพื้นที่จังหวัด[13] จัดทำ **ตารางที่ 4.1-3**

[12] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน.**//(ออนไลน์)

[13] สำนักงานสถิติแห่งชาติ.//(2568).//**สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ.**//(ออนไลน์)

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด

2) จำแนกประชากรรายอำเภอ โดยเรียงลำดับอำเภอที่มีจำนวนและร้อยละของประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรก อำเภอที่มีจำนวนและร้อยละของประชากรน้อยที่สุด และอันดับ จำนวน และร้อยละของประชากรของอำเภอที่ดำเนินการวางผังเมืองรวมเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งจังหวัด

3) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรจังหวัดย้อนหลัง 10 ปี มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยอธิบายถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรจังหวัดในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และจำนวนบ้านของจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

3) สำนักงานสถิติจังหวัด ฯลฯ

ตารางที่ 4.1-3 พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร จังหวัด...

จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)

จังหวัด/อำเภอ/ตำบล	พื้นที่ (ตร.กม.)			พื้นที่ (ไร่)			ประชากร (คน)			สัดส่วน (ร้อยละ)			ความหนาแน่น (คนต่อตร.กม.)			ความหนาแน่น (คนต่อไร่)			จำนวนบ้าน (หลัง)			ขนาดครัวเรือน (คนต่อบ้าน)			อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร (ร้อยละต่อปี)		
	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (10 ปี)
จังหวัด...	A			B			C	D	E	F			G			H			I			J			K	L	M
ในเขตเทศบาล							C1			F1																		
นอกเขตเทศบาล							C2			F2																		
อำเภอ...																												
ในเขตเทศบาล																												
เทศบาล...																												
เทศบาล...																												
นอกเขตเทศบาล																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												
อำเภอ...																												
ในเขตเทศบาล																												
เทศบาล...																												
เทศบาล...																												
นอกเขตเทศบาล																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												
องค์การบริหารส่วนตำบล...																												

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น F1 = (C1 ÷ C) x 100

สูตรความหนาแน่น = จำนวนคน/พื้นที่ เช่น G = (C ÷ A) หรือ H = (C ÷ B)

สูตรขนาดครัวเรือนเฉลี่ย = จำนวนคน/จำนวนบ้าน เช่น H = (B ÷ G)

สูตรคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร = ((LN(ประชากรปีปลาย/ประชากรปีต้น)/ช่วงปี)*100) เช่น K = ((LN(D ÷ C) ÷ 5) x 100), L = ((LN(E ÷ D) ÷ 5) x 100), M = ((LN(E ÷ C) ÷ 10) x 100)

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ที่กระจายตัวตามเขตการปกครอง บริเวณใดมีผู้อาศัยอยู่มากที่สุด สะท้อนให้เห็นลักษณะรูปแบบของชุมชน ศักยภาพ ปัญหา ข้อจำกัด ในการพัฒนา

2) เพื่อเปรียบเทียบจำนวน ขนาด และการกระจายตัว ระดับอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวมจำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม[14] จำแนกตามเขตการปกครองช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)) ย้อนหลัง 10 ปี และข้อมูลพื้นที่อำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม[15] จัดทำดังนี้

- กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ จัดทำ **ตารางที่ 4.1-4**

- กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ จัดทำ **ตารางที่ 4.1-4** และ **ตารางที่ 4.1-5**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวมในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด

2) จำแนกประชากรตามรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเรียงลำดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนและร้อยละของประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนและร้อยละของประชากรน้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรอำเภอย้อนหลัง 10 ปี มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยอธิบายถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรอำเภอในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา

4) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้วิเคราะห์ ข้อ 1) – 3) โดยพิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม

[14] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน.**//(ออนไลน์)

[15] สำนักงานสถิติแห่งชาติ.//(2568).//**สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ.**//(ออนไลน์)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และจำนวนบ้านของอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

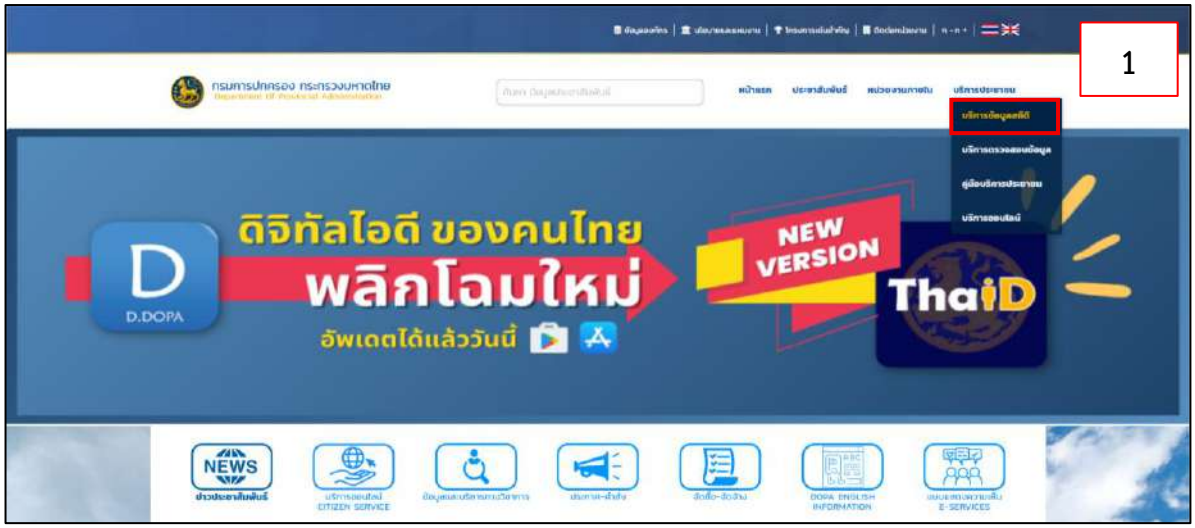
1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

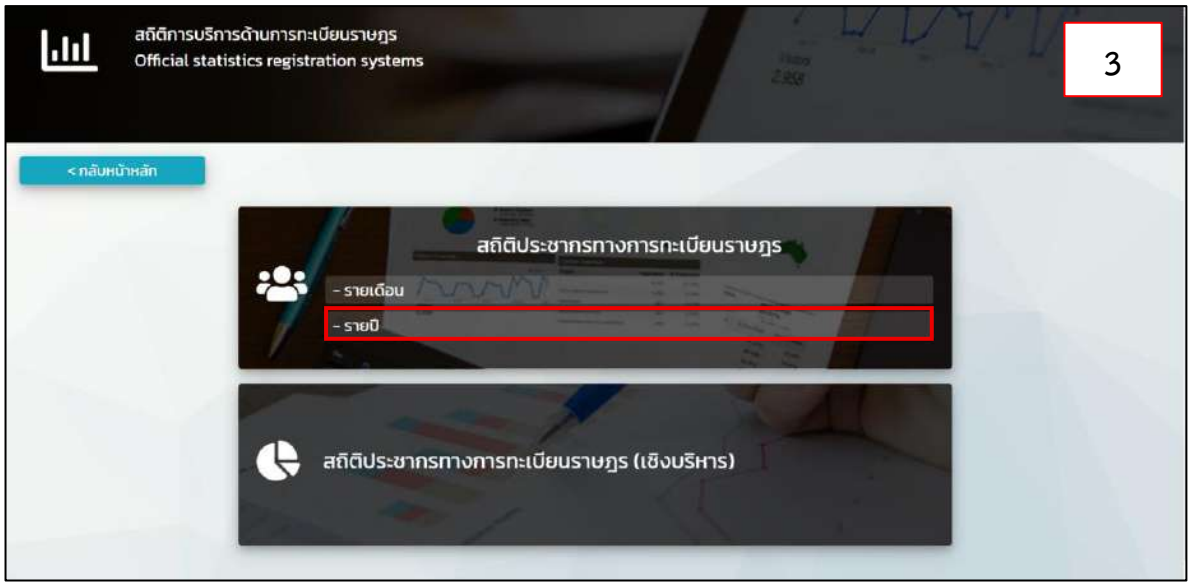
3) สำนักงานสถิติจังหวัด ฯลฯ

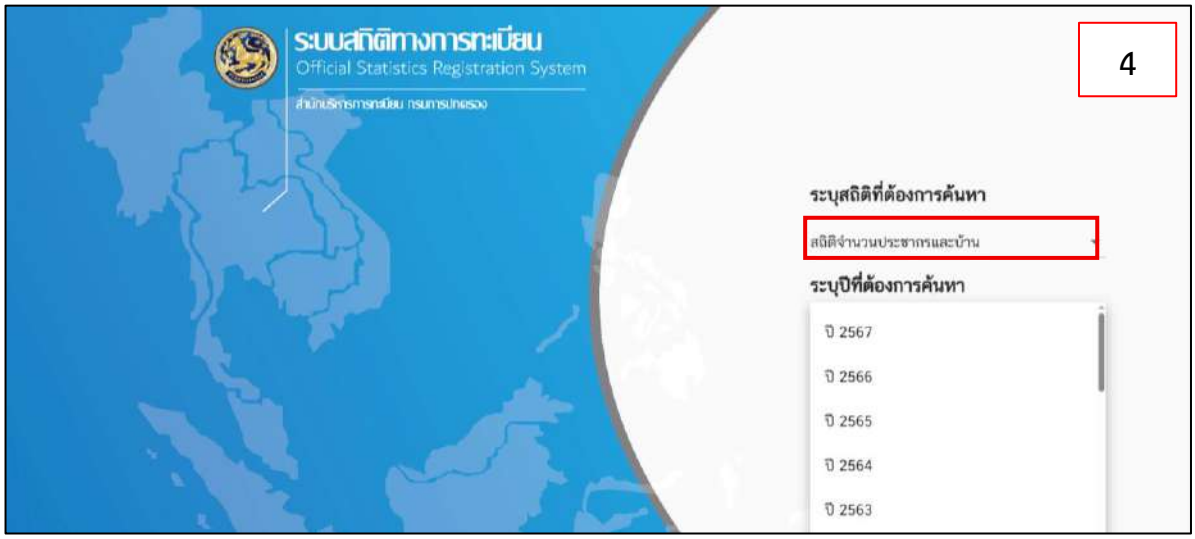
ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

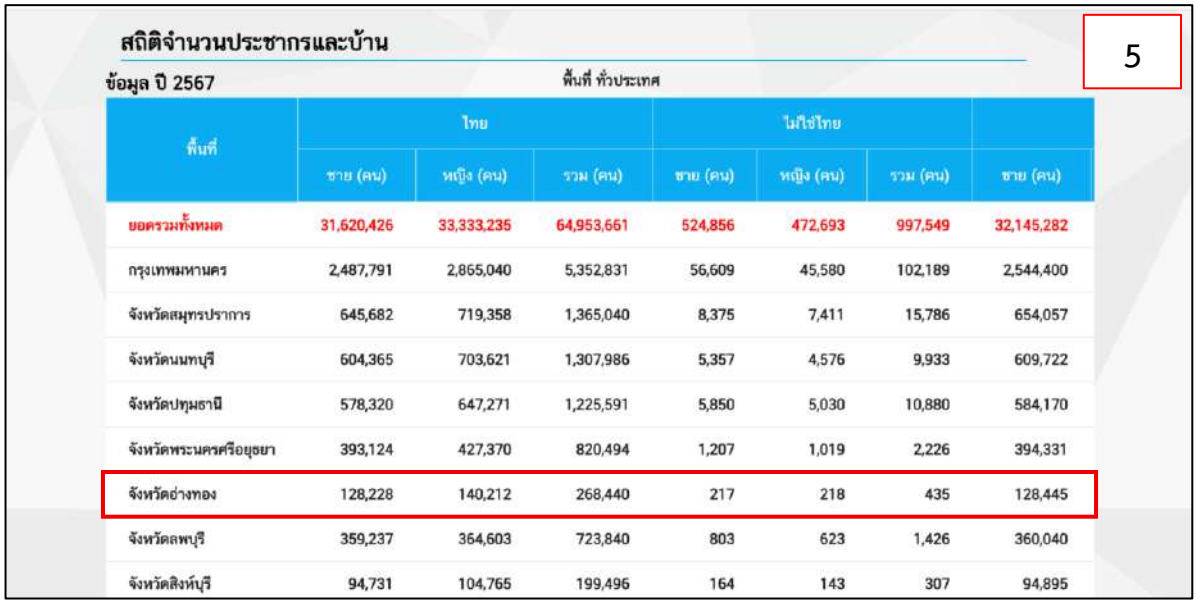
1) สามารถค้นหาข้อมูล จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th **ดังรูปที่ 4.1-1**

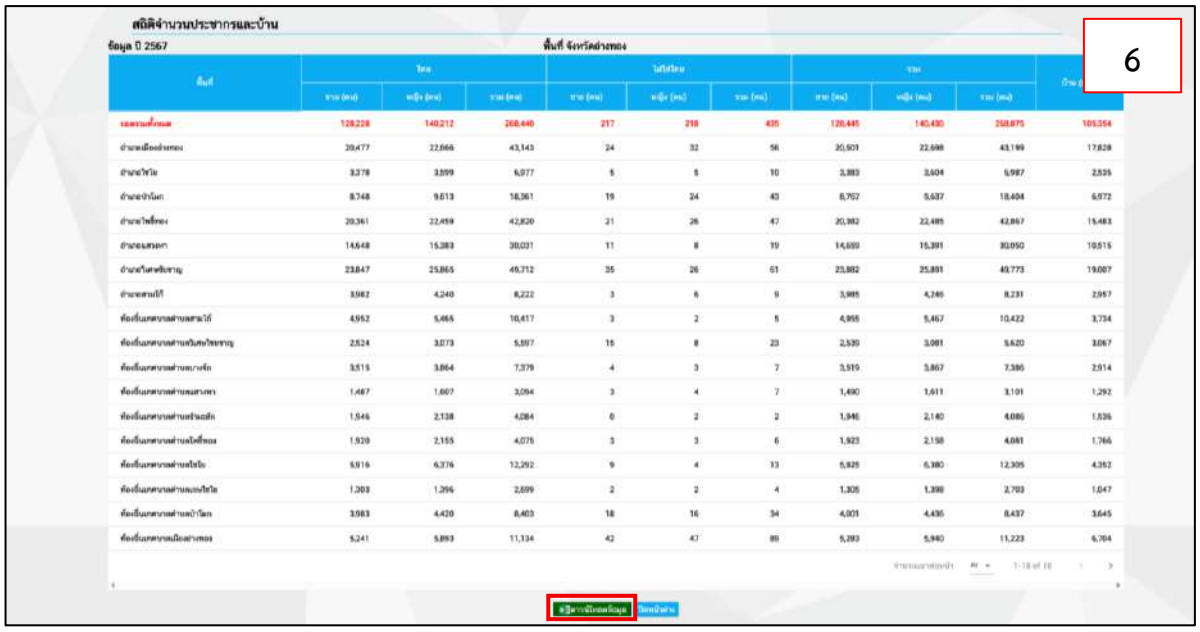

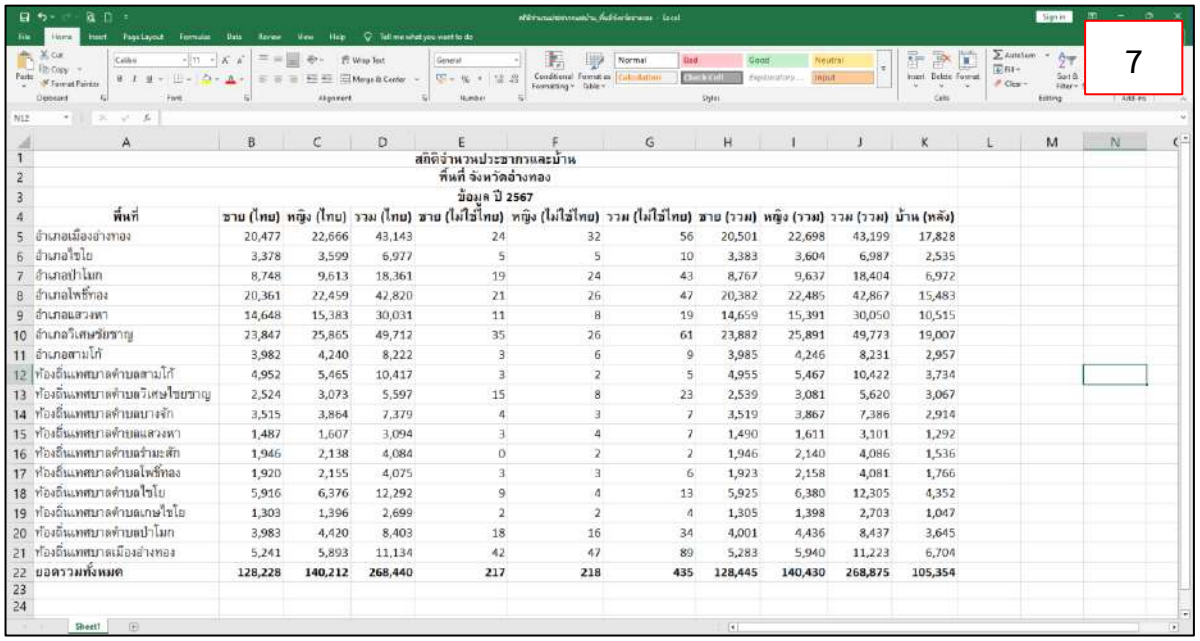

พื้นที่	ไทย			ไม่ใช่ไทย			
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ชาย (คน)
ยอดรวมทั้งหมด	31,620,426	33,333,235	64,953,661	524,856	472,693	997,549	32,145,282
กรุงเทพมหานคร	2,487,791	2,865,040	5,352,831	56,609	45,580	102,189	2,544,400
จังหวัดสมุทรปราการ	645,682	719,358	1,365,040	8,375	7,411	15,786	654,057
จังหวัดนนทบุรี	604,365	703,621	1,307,986	5,357	4,576	9,933	609,722
จังหวัดปทุมธานี	578,320	647,271	1,225,591	5,850	5,030	10,880	584,170
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	393,124	427,370	820,494	1,207	1,019	2,226	394,331
จังหวัดอ่างทอง	128,228	140,212	268,440	217	218	435	128,445
จังหวัดลพบุรี	359,237	364,603	723,840	803	623	1,426	360,040
จังหวัดสิงห์บุรี	94,731	104,765	199,496	164	143	307	94,895

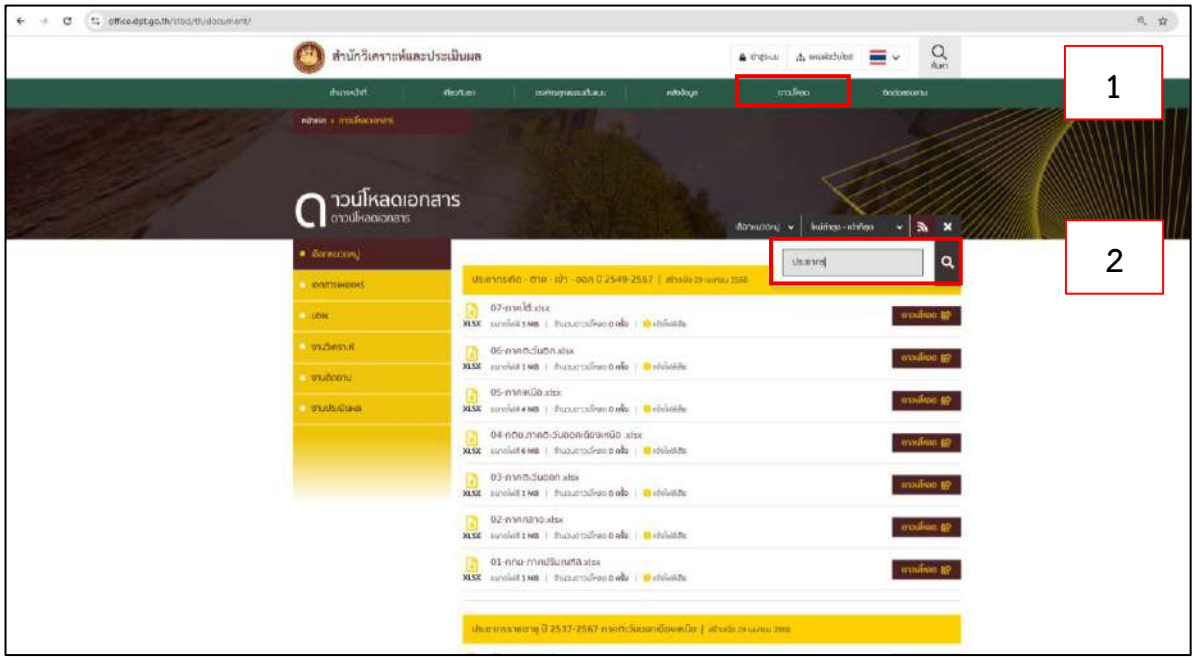

พื้นที่	ชาย (ไทย)	หญิง (ไทย)	รวม (ไทย)	ชาย (ไม่ใช่ไทย)	หญิง (ไม่ใช่ไทย)	รวม (ไม่ใช่ไทย)	ชาย (รวม)	หญิง (รวม)	รวม (รวม)	บ้าน (หลัง)
อำเภอเมืองอ่างทอง	20,477	22,666	43,143	24	32	56	20,501	22,698	43,199	17,828
อำเภอไชโย	3,378	3,599	6,977	5	5	10	3,383	3,604	6,987	2,535
อำเภอป่าโมก	8,748	9,613	18,361	19	24	43	8,767	9,637	18,404	6,972
อำเภอโพธิ์ทอง	20,361	22,459	42,820	21	26	47	20,382	22,485	42,867	15,483
อำเภอแสวงหา	14,648	15,383	30,031	11	8	19	14,659	15,391	30,050	10,515
อำเภอวิเศษชัยชาญ	23,847	25,865	49,712	35	26	61	23,882	25,891	49,773	19,007
อำเภอสามโก้	3,982	4,240	8,222	3	6	9	3,985	4,246	8,231	2,957
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสามโก้	4,952	5,465	10,417	3	2	5	4,955	5,467	10,422	3,734
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ	2,524	3,073	5,597	15	8	23	2,539	3,081	5,620	3,067
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางจัก	3,515	3,864	7,379	4	3	7	3,519	3,867	7,386	2,914
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสวงหา	1,487	1,607	3,094	3	4	7	1,490	1,611	3,101	1,292
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลจำมะสัก	1,946	2,138	4,084	0	2	2	1,946	2,140	4,086	1,536
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง	1,920	2,155	4,075	3	3	6	1,923	2,158	4,081	1,766
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลไชโย	5,916	6,376	12,292	9	4	13	5,925	6,380	12,305	4,352
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเกษไชโย	1,303	1,396	2,699	2	2	4	1,305	1,398	2,703	1,047
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลป่าโมก	3,983	4,420	8,403	18	16	34	4,001	4,436	8,437	3,645
ท้องถิ่นเทศบาลเมืองอ่างทอง	5,241	5,893	11,134	42	47	89	5,283	5,940	11,223	6,704
ยอดรวมทั้งหมด	**128,228**	**140,212**	**268,440**	**217**	**218**	**435**	**128,445**	**140,430**	**268,875**	**105,354**

รูปที่ 4.1-1 หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) สามารถค้นหาข้อมูล จากหน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง (https://office.dpt.go.th/stbd/th/document/) **ดังรูปที่ 4.1-2**

รูปที่ 4.1-2 หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง

ตารางที่ 4.1-4 พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร

อำเภอ... จังหวัด...

จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)

อำเภอ/ตำบล	พื้นที่ (ตร.กม.)			พื้นที่ (ไร่)			ประชากร (คน)			สัดส่วน (ร้อยละ)			ความหนาแน่น (คนต่อตร.กม.)			ความหนาแน่น (คนต่อไร่)			จำนวนบ้าน (หลัง)			ขนาดครัวเรือน (คนต่อบ้าน)			อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร (ร้อยละต่อปี)		
	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (10 ปี)
อำเภอ...	A			B			C	D	E	F			G			H			I			J			K	L	M
ในเขตเทศบาล							C1			F1																	
เทศบาล...																											
เทศบาล...																											
นอกเขตเทศบาล							C2			F2																	
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น F1 = (C1 ÷ C) x 100

สูตรความหนาแน่น = จำนวนคน/พื้นที่ เช่น G = (C ÷ A) หรือ H = (C ÷ B)

สูตรขนาดครัวเรือนเฉลี่ย = จำนวนคน/จำนวนบ้าน เช่น H = (B ÷ G)

สูตรคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร = ((LN(ประชากรปีปลาย/ประชากรปีต้น)/ช่วงปี)*100) เช่น K = ((LN(D ÷ C) ÷ 5) x 100), L = ((LN(E ÷ D) ÷ 5) x 100), M = ((LN(E ÷ C) ÷ 10) x 100)

ตารางที่ 4.1-5 พื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร

ผังเมืองรวม... จังหวัด...

จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...)

เขตการปกครอง	พื้นที่ (ตร.กม.)			พื้นที่ (ไร่)			ประชากร (คน)			สัดส่วน (ร้อยละ)			ความหนาแน่น (คนต่อตร.กม.)			ความหนาแน่น (คนต่อไร่)			จำนวนบ้าน (หลัง)			ขนาดครัวเรือน (คนต่อบ้าน)			อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร (ร้อยละต่อปี)		
	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (5 ปี)	25... - 25... (10 ปี)
ผังเมืองรวม...	A			B			C	D	E	F			G			H			I			J			K	L	M
ในเขตเทศบาล																											
เทศบาล...							C1			F1																	
เทศบาล...							C2			F2																	
นอกเขตเทศบาล																											
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											
องค์การบริหารส่วนตำบล...																											

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น F1 = (C1 ÷ C) x 100

สูตรความหนาแน่น = จำนวนคน/พื้นที่ เช่น G = (C ÷ A) หรือ H = (C ÷ B)

สูตรขนาดครัวเรือนเฉลี่ย = จำนวนคน/จำนวนบ้าน เช่น H = (B ÷ G)

สูตรคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร = ((LN(ประชากรปีปลาย/ประชากรปีต้น)/ช่วงปี)*100) เช่น K = ((LN(D ÷ C) ÷ 5) x 100), L = ((LN(E ÷ D) ÷ 5) x 100), M = ((LN(E ÷ C) ÷ 10) x 100)

4.2 ความหนาแน่นของประชากร

ความหนาแน่นของประชากร คือ จำนวนประชากรต่อหน่วยพื้นที่หรือปริมาตรหน่วยที่ใช้ในการวัดความหนาแน่น ได้แก่ จำนวนประชากรต่อตารางกิโลเมตรหรือจำนวนประชากรต่อไร่ โดยความหนาแน่นของประชากรมีการเปลี่ยนแปลงผันแปรตามจำนวนประชากร ขึ้นอยู่กับอัตราการเกิด อัตราการตาย อัตราการย้ายเข้า และอัตราการย้ายออก ประชากรจะมีรูปแบบความหนาแน่น หรือการกระจายตัวมากน้อยอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางกายภาพ โครงสร้างอายุ ที่สนับสนุนการอยู่อาศัย และการประกอบอาชีพเป็นสำคัญ โดยทำการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาความหนาแน่นของประชากรของจังหวัด จำแนกรายอำเภอ

2) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรต่อพื้นที่ ความเป็นเมืองหรือชนบทจากความหนาแน่นของประชากรตามเขตการปกครอง

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.1-3** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ จำนวนและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)) ย้อนหลัง 10 ปี มาวิเคราะห์

2) จัดทำแผนที่การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากรจังหวัด **ดังแผนที่ที่ 4.2-1**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาขนาดพื้นที่ของจังหวัด หน่วยเป็น “ตารางกิโลเมตร” และพิจารณาความหนาแน่นของประชากรจังหวัด หน่วยเป็น “คนต่อตารางกิโลเมตร”

2) พิจารณาความหนาแน่นของประชากรจังหวัด อำเภอ จำแนกเป็นในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

3) พิจารณาความหนาแน่นของประชากรอำเภอ โดยเรียงลำดับจากอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดไปน้อยที่สุด ตามลำดับ

4) เปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากรจังหวัดย้อนหลัง 10 ปี เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของประชากร รายเขตการปกครอง และในพื้นที่เมืองหรือชนบทว่ามีความ

หนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร พร้อมพิจารณาข้อมูลลักษณะของประชากรด้านอื่นประกอบเพื่ออธิบายหรือหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

5) พิจารณาขนาดครัวเรือน (จำนวนคนต่อบ้าน) ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด และเปรียบเทียบขนาดครัวเรือน จังหวัดย้อนหลัง 10 ปี เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขนาดครัวเรือนว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และจำนวนบ้านของอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาความหนาแน่นของประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม จำแนกตามเขตการปกครอง

2) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประชากรต่อพื้นที่ ความเป็นเมืองหรือชนบทจากความหนาแน่นของประชากรตามเขตการปกครอง

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ** ให้นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.1-4** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ จำนวนและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร อำเภอ... จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)) ย้อนหลัง 10 ปี มาวิเคราะห์

2) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ**

2.1) ให้ดำเนินการตามข้อ 1)

2.2) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.1-5** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ จำนวนและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร

ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกตามเขตการปกครอง ช่วง 5 ปี (พ.ศ. 25... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)) ย้อนหลัง 10 ปี มาวิเคราะห์เพิ่มเติม

3) จัดทำแผนที่การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม **ดังแผนที่ที่ 4.2-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาขนาดพื้นที่ของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม หน่วยเป็น “ไร่” และพิจารณาความหนาแน่นของประชากรอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม หน่วยเป็น “คนต่อไร่”

2) พิจารณาความหนาแน่นของประชากร รายเขตการปกครอง โดยบรรยายความหนาแน่นของประชากรเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ตามลำดับ

3) เปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากรอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม ย้อนหลัง 10 ปี เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของประชากร รายเขตการปกครอง ว่ามีความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร พร้อมพิจารณาข้อมูลลักษณะประชากรด้านอื่นประกอบ เพื่ออธิบายหรือหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

4) พิจารณาขนาดครัวเรือน (จำนวนคนต่อบ้าน) ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด และเปรียบเทียบขนาดครัวเรือน จังหวัดย้อนหลัง 10 ปี เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขนาดครัวเรือนว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

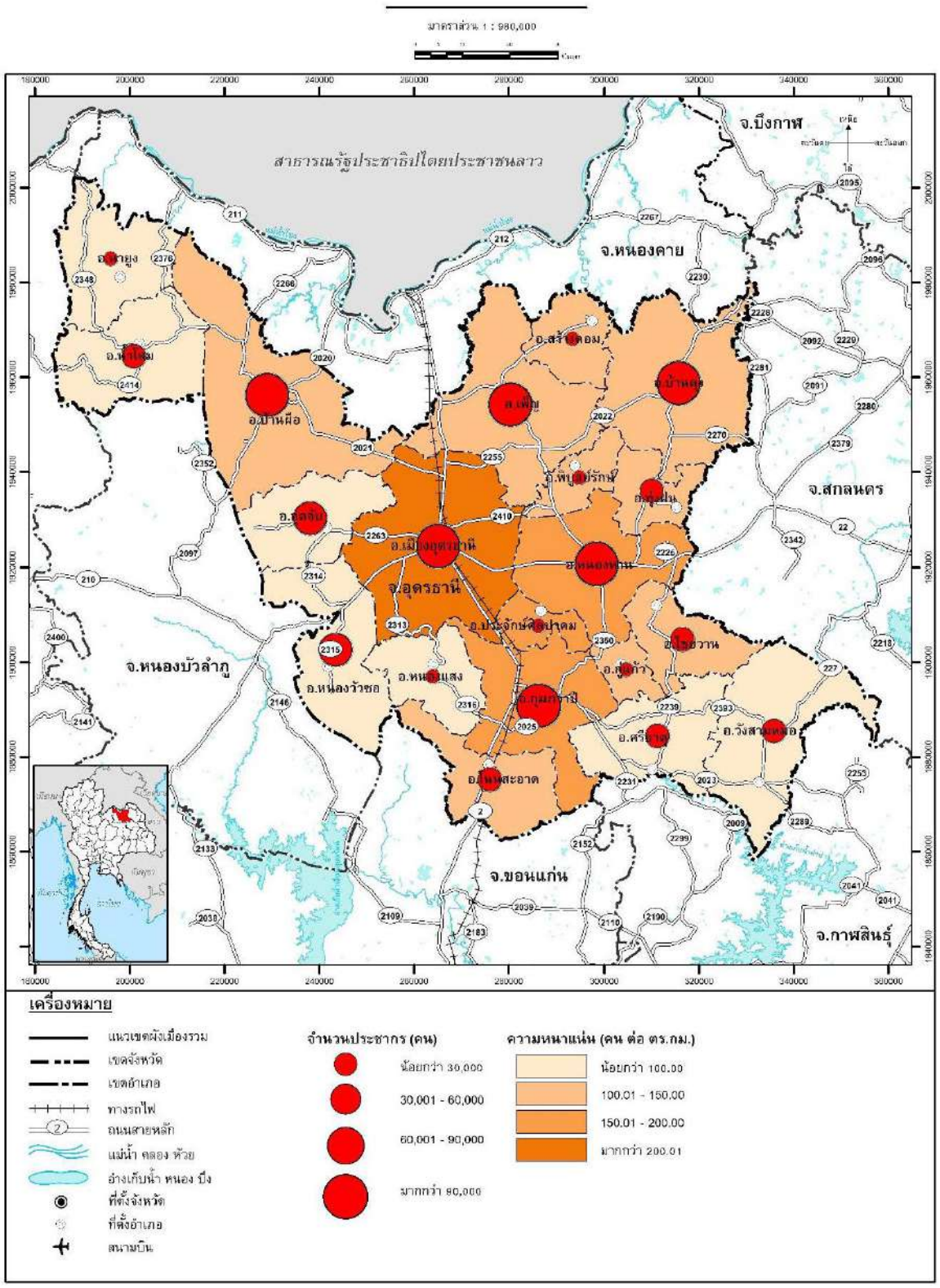
ขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และจำนวนบ้านของอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

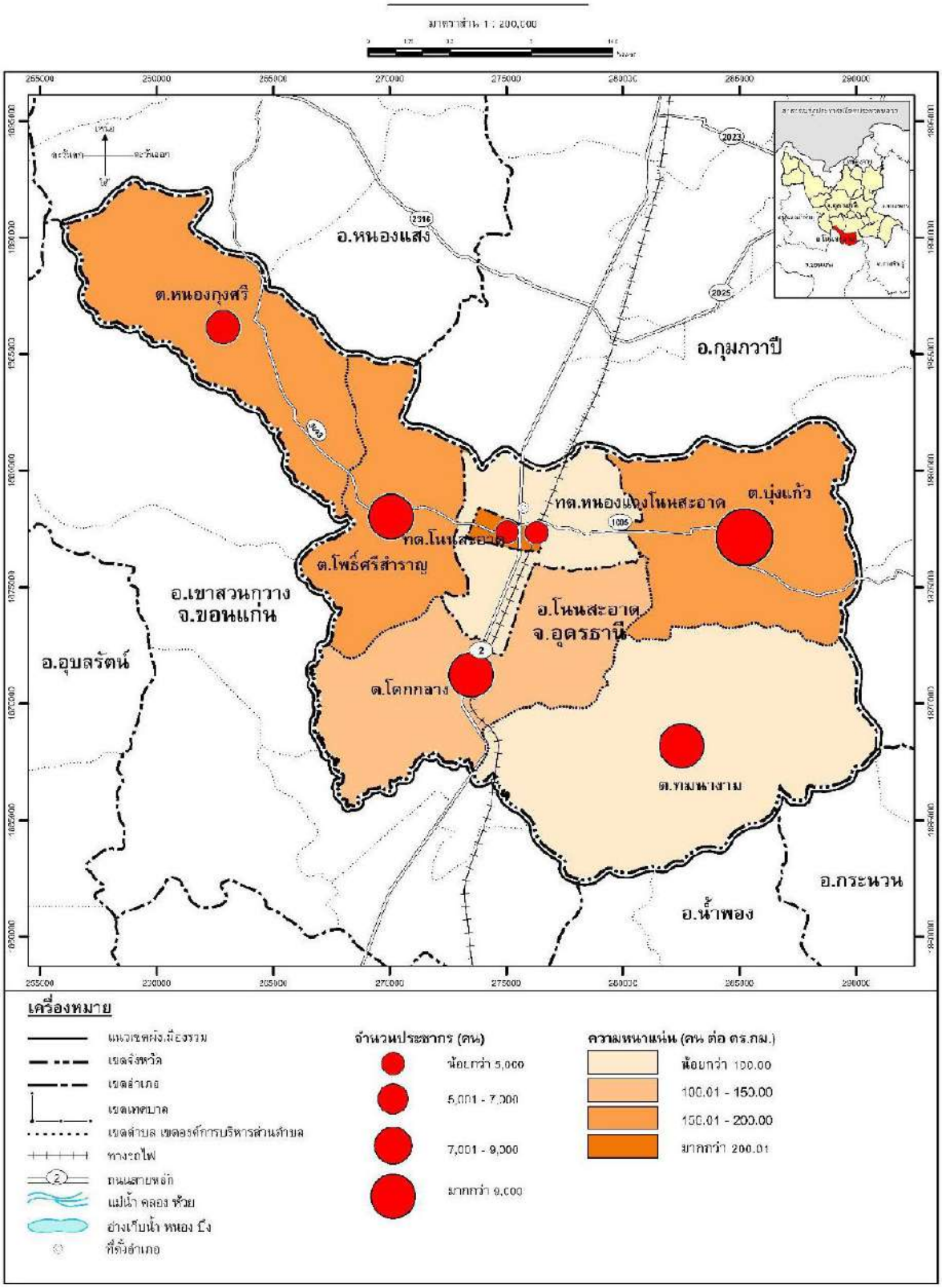
แผนที่ที่ 4.2-1 การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากร จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2563

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 4.2-1 การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25...

แผนที่ที่ 4.2-2 การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากร
ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2563

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

4.3 ประชากรเมืองและประชากรชนบท

ประชากรเมือง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรสูง ในพื้นที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ประชากรประกอบอาชีพหลากหลาย ไม่ใช่เกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจหลัก มีโครงสร้างทางสังคมที่ซับซ้อน และมีการพึ่งพาตนเองสูง ในการวิเคราะห์ด้านผังเมืองจะพิจารณาจากจำนวนประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลตามฐานข้อมูลประชากรของกรมการปกครอง

ประชากรชนบท คือ ประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง มีความหนาแน่นของประชากรเบาบาง บ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างกระจายตัว สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นธรรมชาติ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เกษตรกรรม การประมง หรือปศุสัตว์ และมีความสัมพันธ์ในชุมชน ในการวิเคราะห์ด้านผังเมืองจะพิจารณาจากจำนวนประชากรที่ตั้งถิ่นฐานอยู่นอกเขตเทศบาลทั้งหมดตามฐานข้อมูลประชากร ของกรมการปกครอง

ทั้งนี้ ในบางพื้นที่ความเจริญของชุมชนเมืองทำให้เกิดการอพยพของประชากรในเขตชนบทเข้ามาในเขตเมืองมากขึ้น มีความหนาแน่นมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และเกิดการขยายตัวของเมือง ส่งผลให้พื้นที่ที่รองรับการขยายตัวของเมือง ในที่นี้หมายถึงชานเมือง มีจำนวนประชากรหนาแน่นเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันกรณีพื้นที่เมืองพบว่าจำนวนประชากรมีความหนาแน่นสูง ประชากรจะขยายตัวเพิ่มในพื้นที่ชนบทมากกว่าพื้นที่เมือง จึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมด้วย โดยทำการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสำคัญของขนาดประชากรในเขตเมือง (เขตเทศบาล) และประชากรในเขตชนบท (นอกเขตเทศบาล) ของจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัด[16] จำแนกตามเขตการปกครอง ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.3-1**

[16] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน**.//(ออนไลน์)

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรเมือง (ในเขตเทศบาล) กับประชากรชนบท (นอกเขตเทศบาล) ของจังหวัด

2) พิจารณาสัดส่วนของอำเภอที่มีประชากรเมือง (ในเขตเทศบาล) มากที่สุด 3 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละของประชากรทั้งจังหวัด

3) วิเคราะห์สัดส่วนของประชากรเมืองต่อประชากรชนบท พร้อมทั้งอธิบายสาเหตุเพิ่มเติม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

ตารางที่ 4.3-1 จำนวนและสัดส่วนของประชากรเมืองและชนบท จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกรายอำเภอ

เขตการปกครอง	ประชากร (คน)					สัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบท (ร้อยละ)
	ประชากรรวม	ในเขตเทศบาล	ร้อยละ	นอกเขตเทศบาล	ร้อยละ	
จังหวัด...						
อำเภอ...						
อำเภอ...						
อำเภอ...						

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสำคัญของขนาดประชากรในเขตเมือง (เขตเทศบาล) และประชากรในเขตชนบท (นอกเขตเทศบาล) ของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจาก **ตารางที่ 4.1-4** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาวิเคราะห์

2) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ**

2.1) ให้ดำเนินการตามข้อ 1)

2.2) นำข้อมูลจาก **ตารางที่ 4.1-5** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นที่ ขนาดและร้อยละของประชากร ความหนาแน่น จำนวนบ้าน ขนาดครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาวิเคราะห์เพิ่มเติม

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของประชากรเมือง (ในเขตเทศบาล) กับประชากรชนบท (นอกเขตเทศบาล) ของอำเภอ จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) วิเคราะห์สัดส่วนของประชากรเมืองต่อประชากรชนบท พร้อมทั้งอธิบายสาเหตุเพิ่มเติม

3) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้วิเคราะห์ ข้อ 1) - 2) โดยพิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลของอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

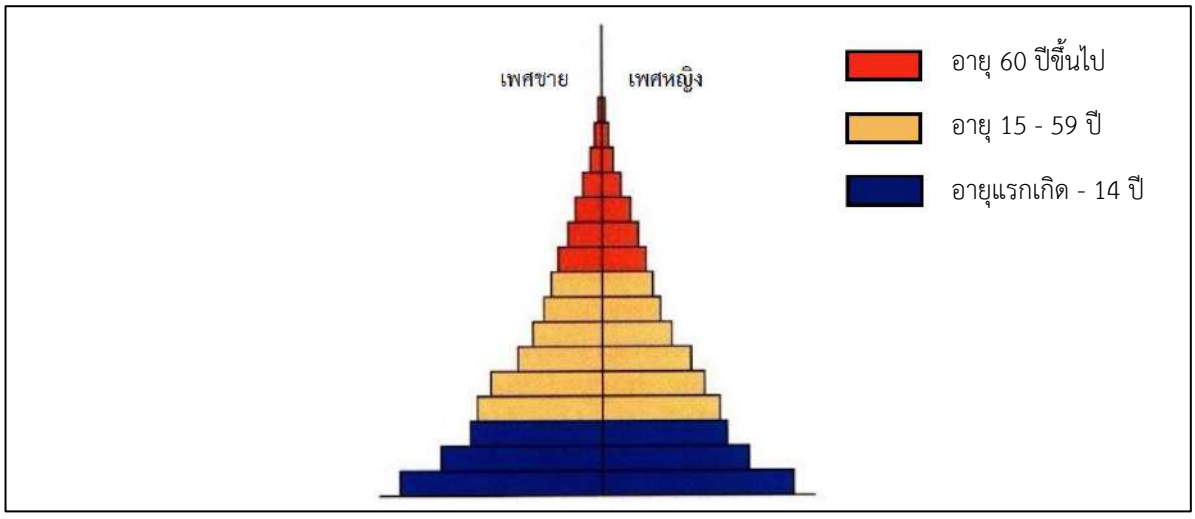
4.4 โครงสร้างประชากร

โครงสร้างประชากร[17] (Population Structure) นิยมแสดงด้วยพีระมิดประชากร (Population Pyramid) ซึ่งเป็นแผนภาพประกอบด้วยแผนภูมิแท่งแสดงอายุของประชากรในแต่ละช่วงวัยที่ต่างกัน โดยแบ่งเป็น วัยเด็ก มีอายุตั้งแต่แรกเกิด - 14 ปี วัยทำงาน มีอายุตั้งแต่ 15 - 59 ปี และวัยสูงอายุ มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งแผนภูมิแต่ละแท่งจะแสดงจำนวนร้อยละของประชากรทั้งหมดในช่วง 5 ปี เช่น 0 - 4 ปี 5 - 9 ปี และ 10 - 14 ปี นอกจากนี้ แผนภูมิแท่งที่แสดงนี้จะแยกประชากรเพศชายและเพศหญิงออกจากกัน คนละด้านในแผนภาพเดียวกัน

พีระมิดประชากร (Population Pyramid)[18] สามารถวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

(1) พีระมิดแบบขยายตัว (Expansive Pyramid)

เป็นพีระมิดประชากรที่มีรูปแบบของฐานพีระมิดกว้างและยอดแหลม ซึ่งแสดงถึงรูปแบบของอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรที่สูง มีอัตราการเติบโตของประชากรอย่างรวดเร็ว โดยสามารถพบโครงสร้างของประชากรลักษณะนี้ได้ในประเทศกัวเตมาลา ซาอุดีอาระเบีย และประเทศในทวีปแอฟริกา เช่น เคนยา และไนจีเรีย

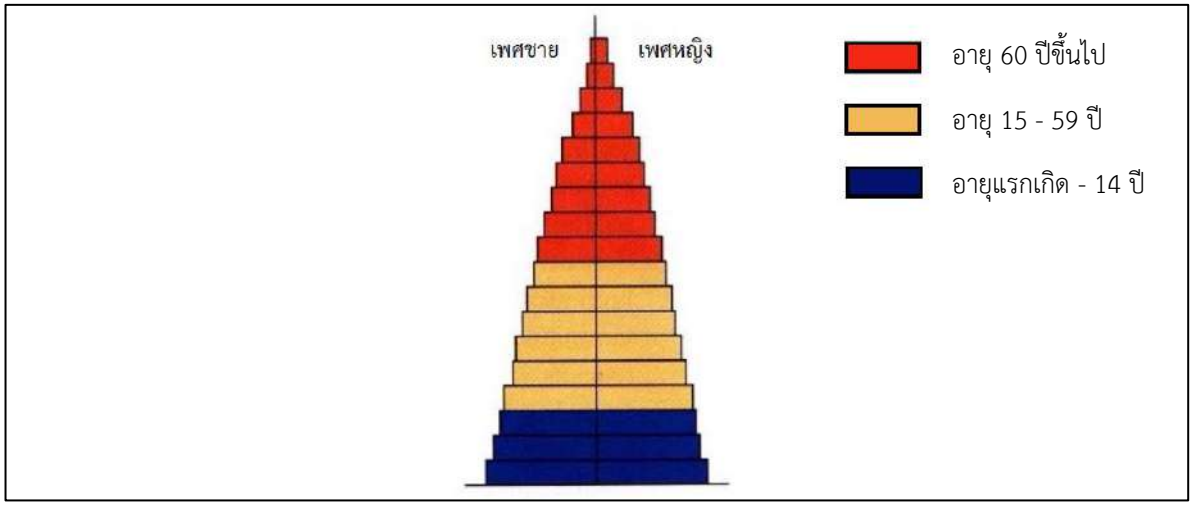
รูปที่ 4.4-1 พีระมิดแบบขยายตัว (Expansive Pyramid)

[17] ดร.วนิดา ธนประโยชน์ศักดิ์.//(2554, กรกฎาคม).//โครงสร้างประชากรไทยกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (ธ.ค. 53).//**สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.**//(ออนไลน์)

[18] Biovidyalaya.//(2020, January 27).//**Types of Population.**//(VDO)

(2) พีระมิดแบบคงที่ (Stationary Pyramid)

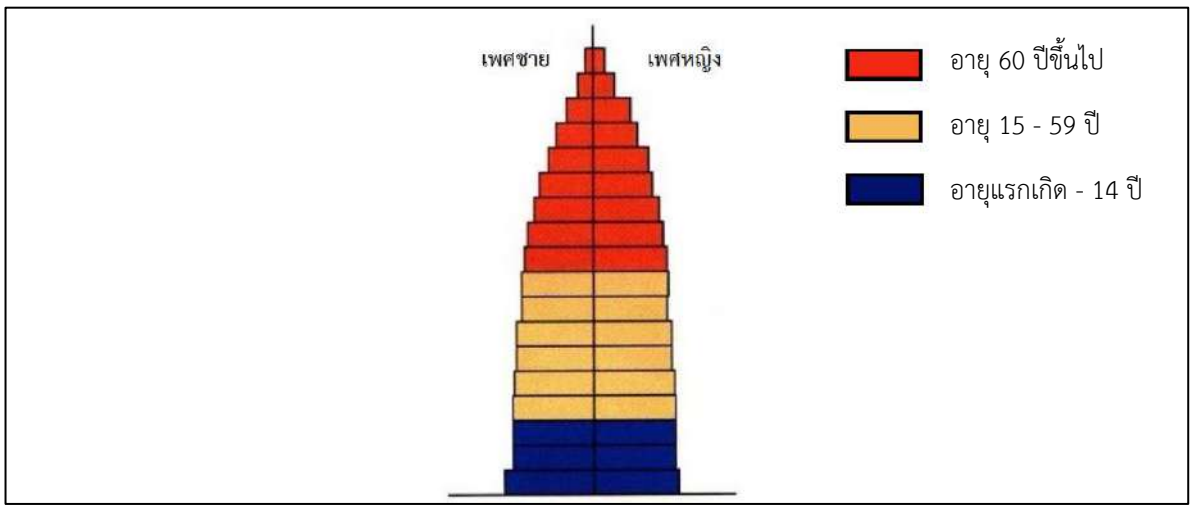
เป็นพีระมิดประชากรที่มีรูปแบบคล้ายทรงกรวยปากแคบ หรือมีโครงสร้างของประชากรที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ มีรูปแบบของอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรที่ค่อนข้างต่ำ สามารถพบโครงสร้างอายุประชากรลักษณะนี้ได้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา และไทย เป็นต้น

รูปที่ 4.4-2 พีระมิดแบบคงที่ (Stationary Pyramid)

(3) พีระมิดแบบเสถียร (Stable Pyramid)

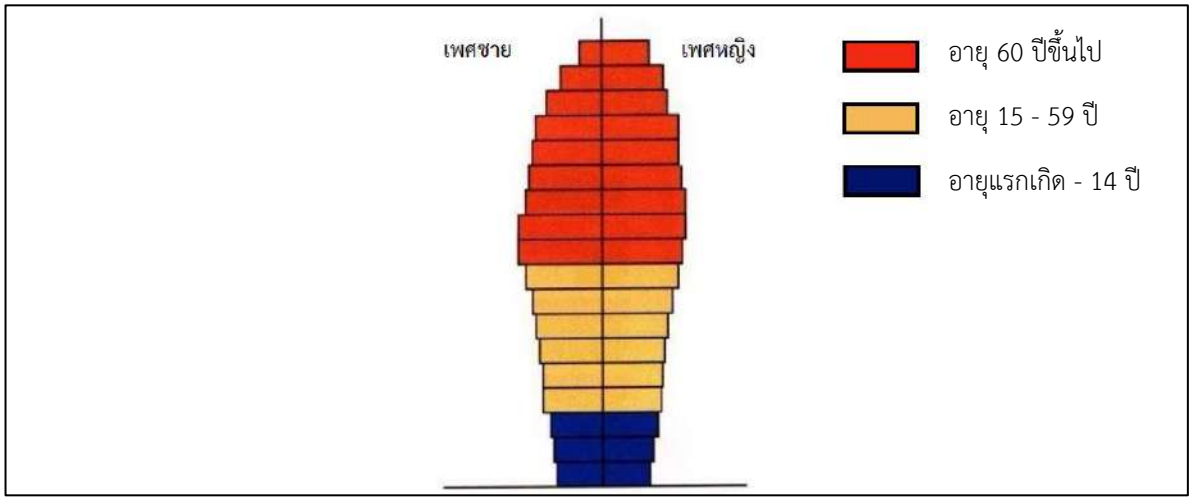
เป็นพีระมิดประชากรที่มีรูปแบบคล้ายกับระฆังคว่ำ หรือมีโครงสร้างของประชากรที่คงที่ ซึ่งแสดงรูปแบบของอัตราการเกิดและอัตราการตายไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก สามารถพบโครงสร้างอายุประชากรลักษณะนี้ได้ในประเทศสเปน เดนมาร์ก อินโดนีเซีย และออสเตรีย เป็นต้น

รูปที่ 4.4-3 พีระมิดแบบเสถียร (Stable Pyramid)

(4) พีระมิดแบบหดตัว (Constrictive Pyramid)

เป็นพีระมิดประชากรที่มีรูปแบบของฐานพีระมิดแคบ ตรงกลางพองออกและยอดค่อย ๆ แคบเข้า คล้ายรูปดอกบัวตูม ซึ่งแสดงถึงรูปแบบของอัตราการเกิดและอัตราการตายที่ต่ำ หรือมีโครงสร้างประชากรลดลง โดยสามารถพบโครงสร้างอายุประชากรลักษณะนี้ได้ในประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น บัลแกเรีย และสิงคโปร์ เป็นต้น

รูปที่ 4.4-4 พีระมิดแบบหดตัว (Constrictive Pyramid)

การวิเคราะห์โครงสร้างประชากร ทำการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาโครงสร้างของประชากรในระดับจังหวัด โดยพิจารณาจากสัดส่วนโครงสร้างอายุประชากร 3 ช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก (อายุแรกเกิด - 14 ปี) วัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สำหรับเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพื้นที่วางผังเมืองรวมที่แสดงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของประชากรวัยแรงงานและการวางระบบบริการทางสังคมสำหรับวัยพึ่งพิง

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัด[19] ผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยไม่นับรวมประชากรซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง และผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า) พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 10 ปี จัดทำ **ตารางที่ 4.4-1 แผนภูมิที่ 4.4-1 และ แผนภูมิที่ 4.4-2** เพื่อนำมาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอายุของจังหวัด ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของโครงสร้างอายุประชากร อัตราส่วนพึ่งพิง อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน และดัชนีการสูงอายุ ของจังหวัด ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด

อัตราส่วนพึ่งพิง หมายถึง ประชากรวัยทำงานจำนวน 100 คน ซึ่งเป็นประชากรที่เป็นที่พึ่งทางเศรษฐกิจของประชากรกลุ่มอื่น นอกจากจะต้องทำงานเชิงเศรษฐกิจเพื่อดูแลตนเองแล้ว ยังต้องดูแลประชากรที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจ คือ วัยเด็กและวัยสูงอายุ ดังนั้น ถ้าค่านี้ต่ำย่อมแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประชากรในเชิงเศรษฐกิจที่ดี

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน หมายถึง จำนวนคนในวัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) เทียบกับประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงจำนวนคนในวัยทำงานที่จะมีศักยภาพในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุหนึ่งคน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดศักยภาพแรงงานในการสนับสนุนผู้สูงอายุ ดังนั้น ค่าที่ลดลงส่งผลให้ความมั่นคงโดยรวมของสังคมลดลงด้วย กล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องรับภาระการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ดัชนีการสูงอายุ หมายถึง จำนวนผู้สูงอายุเทียบกับกลุ่มประชากรวัยเด็ก เป็นอัตราส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรวัยเด็ก 100 คน เป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางอายุของประชากรในแต่ละพื้นที่ว่ามีอัตราส่วนเด็กมากหรือผู้สูงอายุมาก ซึ่งแม้ทั้ง 2 กลุ่ม จะเป็นประชากรผู้เป็นภาระก็ตาม แต่การทราบแนวโน้มว่ากลุ่มไหนมากกว่ากัน ก็จะเป็นตัวเลขที่จะช่วยในการวางแผนพัฒนาให้ตรงกับสภาพการณ์ได้ โดยดัชนีการสูงวัยมีค่าต่ำกว่า 100 แสดงว่า จำนวนประชากรสูงอายุมีน้อยกว่าจำนวนเด็ก ในทางตรงกันข้ามถ้าดัชนีการสูงวัยมีค่าสูงกว่า 100 แสดงว่า จำนวนประชากรสูงอายุมีมากกว่าจำนวนเด็ก

[19] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรแยกรายอายุ.**//(ออนไลน์)

โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

อัตราส่วนพึ่งพิง = (ประชากรวัยสูงอายุ + ประชากรวัยเด็ก) ÷ ประชากรวัยทำงาน x 100

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน = ประชากรวัยทำงาน ÷ ประชากรวัยสูงอายุ

ดัชนีการสูงอายุ = (ประชากรวัยสูงอายุ ÷ ประชากรวัยเด็ก) x 100

หมายเหตุ : ประชากรวัยเด็ก หมายถึง ประชากรอายุ 0 - 14 ปี
ประชากรวัยทำงาน หมายถึง ประชากรอายุ 15 - 59 ปี
ประชากรวัยสูงอายุ หมายถึง ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป

2) พิจารณาช่วงวัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) วัยทำงาน (15 - 59 ปี) วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) และวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) ของจังหวัด เปรียบเทียบย้อนหลังการเปลี่ยนแปลง ในช่วง 5 ปี และ 10 ปี เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของประชากรวัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ว่าเป็นไปในทิศทางใด สัดส่วนของประชากรกลุ่มใดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง และอธิบายถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

3) เปรียบเทียบอัตราส่วนพึ่งพิง อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน และดัชนีการสูงอายุ ของจังหวัด ในช่วง 5 ปี และ 10 ปี เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของจังหวัด จำแนกตามช่วงอายุ

จ. แหล่งข้อมูล

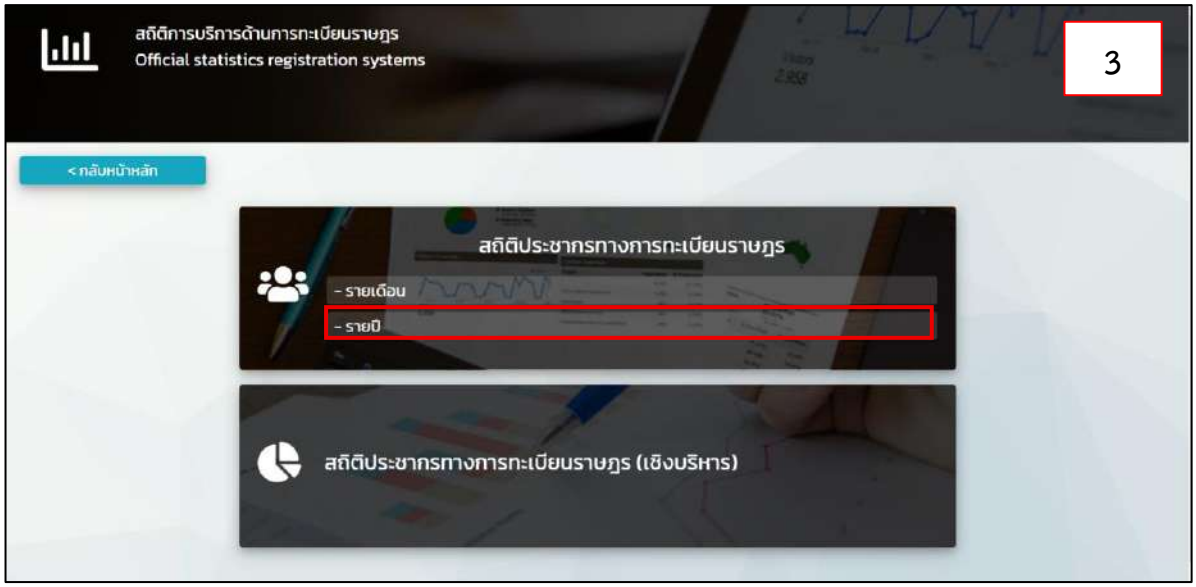
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

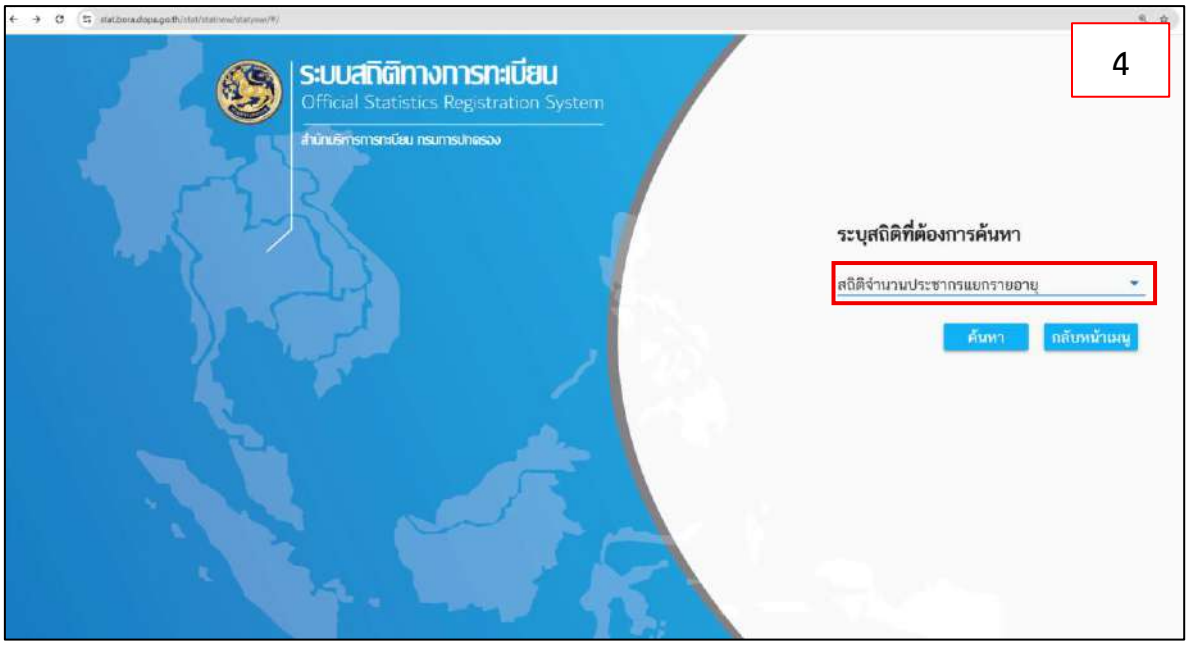
ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

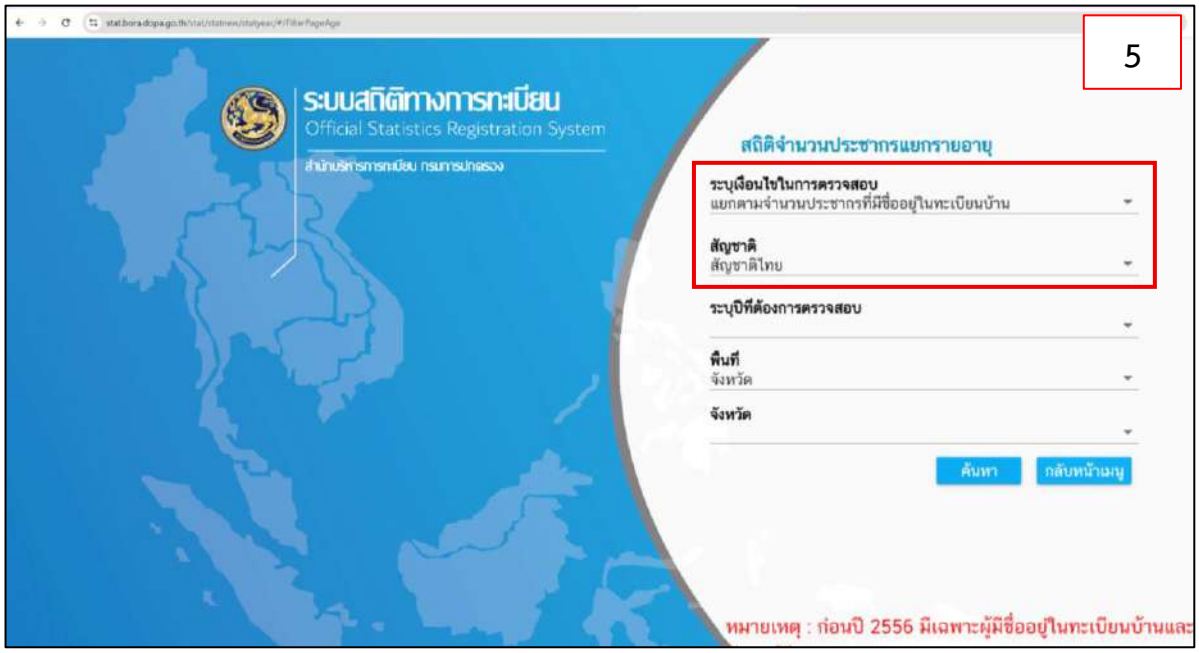
1) สามารถค้นหาข้อมูล จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th **ดังรูปที่ 4.4-5**

1
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
บริการข้อมูลสถิติ
ดิจิทัลไอดี ของคนไทย
พลิกโฉมใหม่
อัพเดตได้แล้ววันนี้
NEW VERSION
ThaiD
D.DOPA
NEWS

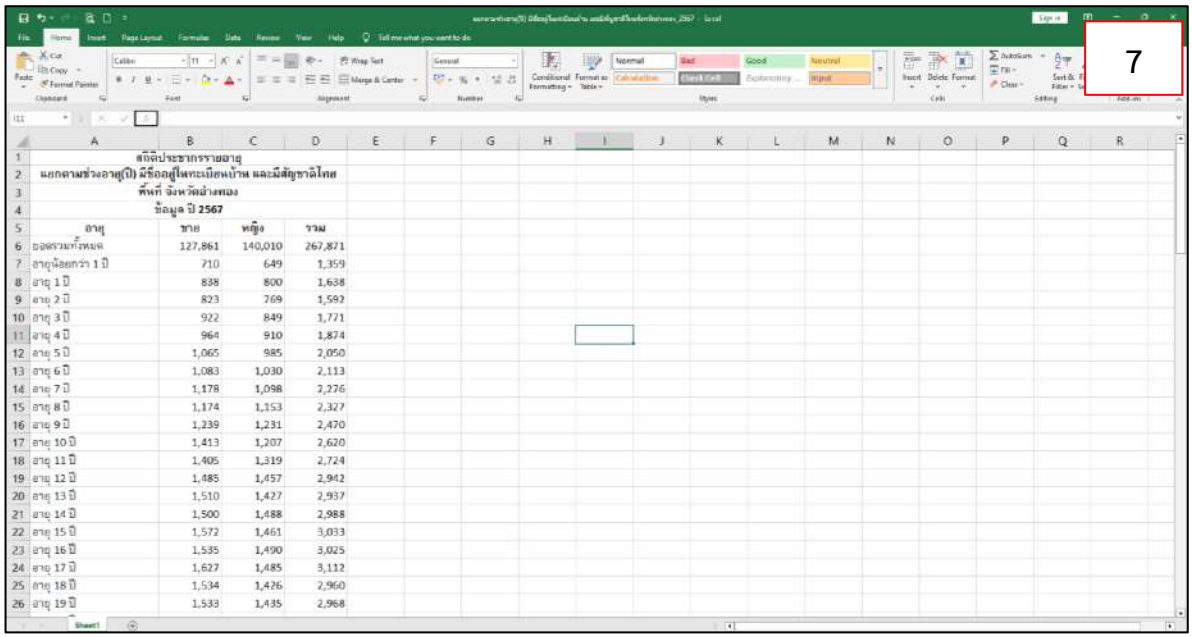

2
ระบบสถิติทางการทะเบียน
Official statistics registration systems
สถิติการบริการด้านการทะเบียน
แสดงผลได้ดีบน Chrome, Firefox และ Microsoft Edge บนหน้าเมนู Internet
ทำเนียบท้องที่
สถิติการบริการ
ด้านการทะเบียนราษฎร
ประกาศสถิติ
จำนวนประชากรประจำปี
Download
จำนวนประชากรรายอายุ
Download
จำนวนประชากร
การแสดงสถิติรูปแบบกราฟ

3
สถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎร
Official statistics registration systems
< กลับหน้าหลัก
สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร
- รายเดือน
- รายปี
สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (เชิงบริหาร)

4
ระบบสถิติทางการทะเบียน
Official Statistics Registration System
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
ระบุสถิติที่ต้องการค้นหา
สถิติจำนวนประชากรแยกรายอายุ
ค้นหา
กลับหน้าเมนู

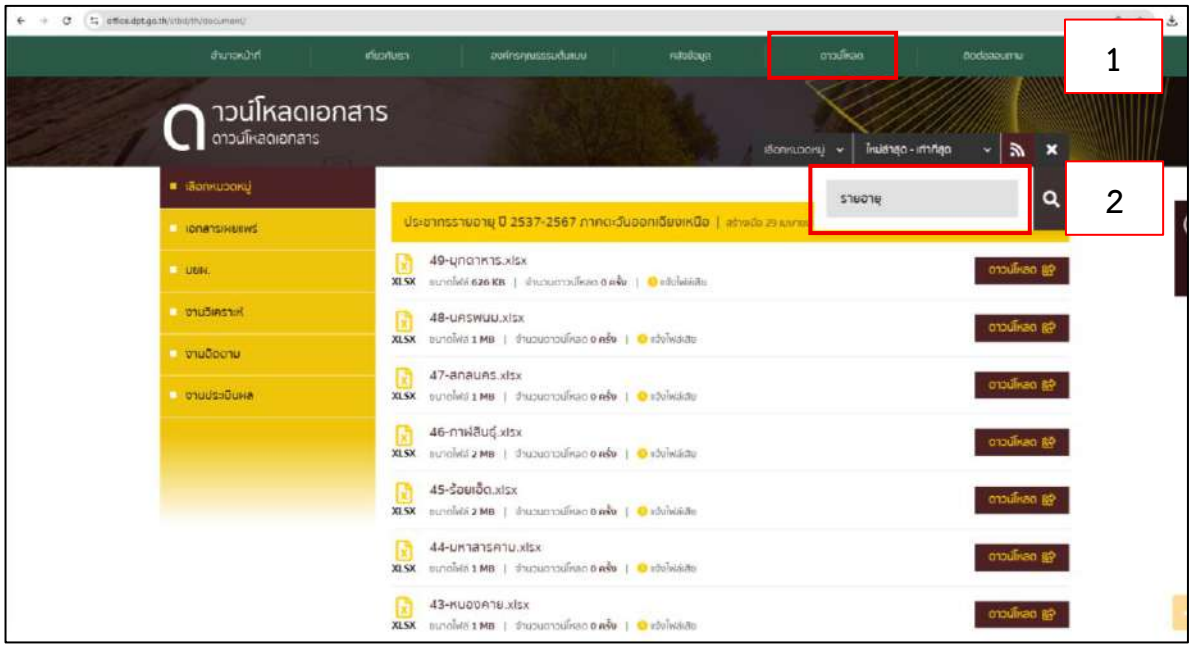

5
ระบบสถิติทางการทะเบียน
Official Statistics Registration System
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
สถิติจำนวนประชากรแยกรายอายุ
ระบุเงื่อนไขในการตรวจสอบ
แยกตามจำนวนประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
สัญชาติ
สัญชาติไทย
ระบุปีที่ต้องการตรวจสอบ
พื้นที่
จังหวัด
จังหวัด
ค้นหา
กลับหน้าเมนู
หมายเหตุ : ก่อนปี 2556 มีเฉพาะผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและ

รูปที่ 4.4-5 หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) สามารถค้นหาข้อมูล จากหน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง (https://office.dpt.go.th/stbd/th/document/) **ดังรูปที่ 4.4-6**

รูปที่ 4.4-6 หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง

ตารางที่ 4.4-1 จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...

พ.ศ. 25...								พ.ศ. 25...							
กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ	กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
จังหวัด...															
0 - 4 ปี								0 - 4 ปี							
5 - 9 ปี								5 - 9 ปี							
10 - 14 ปี								10 - 14 ปี							
15 - 19 ปี		B1						15 - 19 ปี							
20 - 24 ปี		B2						20 - 24 ปี							
25 - 29 ปี		B3						25 - 29 ปี							
30 - 34 ปี		B4						30 - 34 ปี							
35 - 39 ปี		B5						35 - 39 ปี							
40 - 44 ปี		B6						40 - 44 ปี							
45 - 49 ปี		B7						45 - 49 ปี							
50 - 54 ปี								50 - 54 ปี							
55 - 59 ปี								55 - 59 ปี							
60 - 64 ปี								60 - 64 ปี							
65 - 69 ปี								65 - 69 ปี							
70 - 74 ปี								70 - 74 ปี							
75 - 79 ปี								75 - 79 ปี							
80 - 84 ปี								80 - 84 ปี							
85 ปีขึ้นไป								85 ปีขึ้นไป							
รวม	A	B	AB	C			D	รวม							
0 - 14 ปี (วัยเด็ก)			ก					0 - 14 ปี (วัยเด็ก)							
15 - 59 ปี (วัยทำงาน)			ข					15 - 59 ปี (วัยทำงาน)							
60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)			ค					60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)								65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี			ง			จ		สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี							
อัตราส่วนพึ่งพิง						ฉ		อัตราส่วนพึ่งพิง							
อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน						ช		อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน							
ดัชนีการสูงอายุ						ซ		ดัชนีการสูงอายุ							

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น C = (A ÷ AB) x 100

สูตรอัตราส่วนเพศ = (ประชากรชาย/ประชากรหญิง)*100 เช่น D = (A ÷ B) x 100

สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี เช่น ง = (B1 + B2 + B3 + B4 + B5 + B6 + B7)

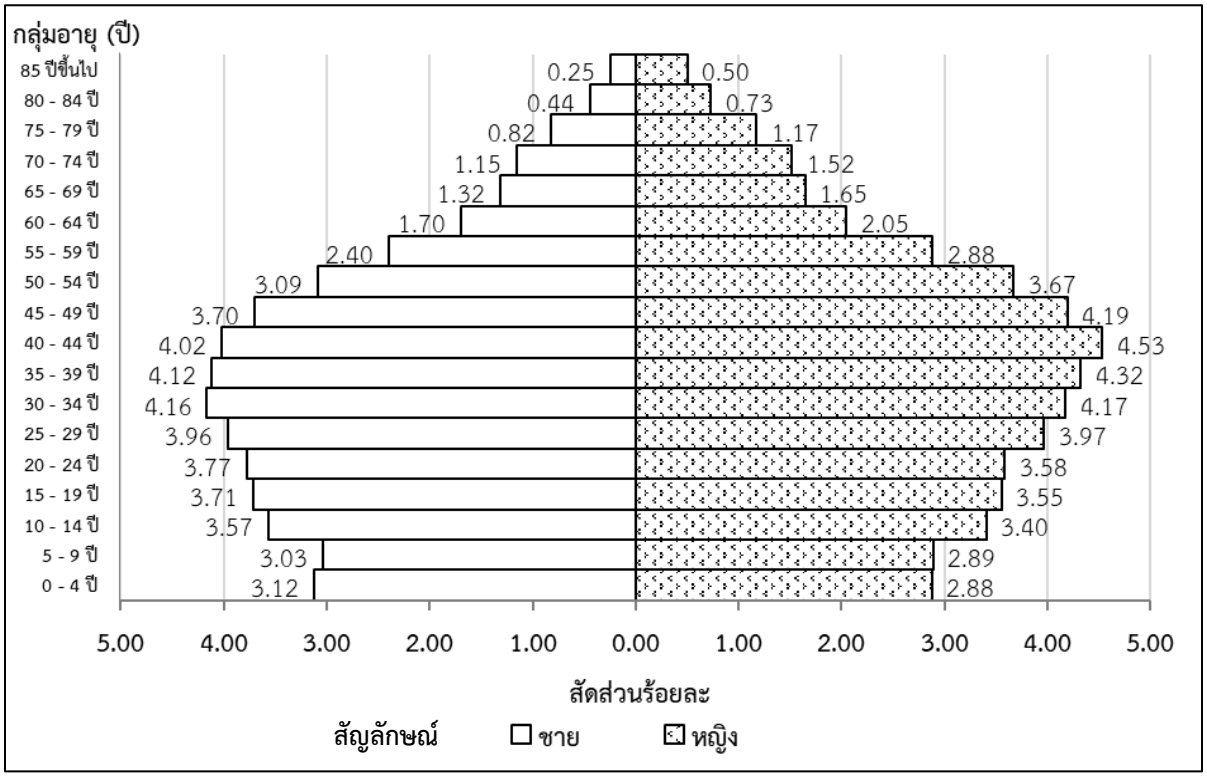
สัดส่วนสตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = (ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี ÷ ประชากรหญิงทั้งหมด) x 100 เช่น จ = (ง ÷ B) x 100

อัตราส่วนพึ่งพิง = (ประชากรวัยสูงอายุ+ประชากรวัยเด็ก)/ประชากรวัยทำงาน*100 เช่น ฉ = ((ค + ก) ÷ ข) x 100

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน = ประชากรวัยทำงาน/ประชากรวัยสูงอายุ เช่น ช = ข ÷ ค

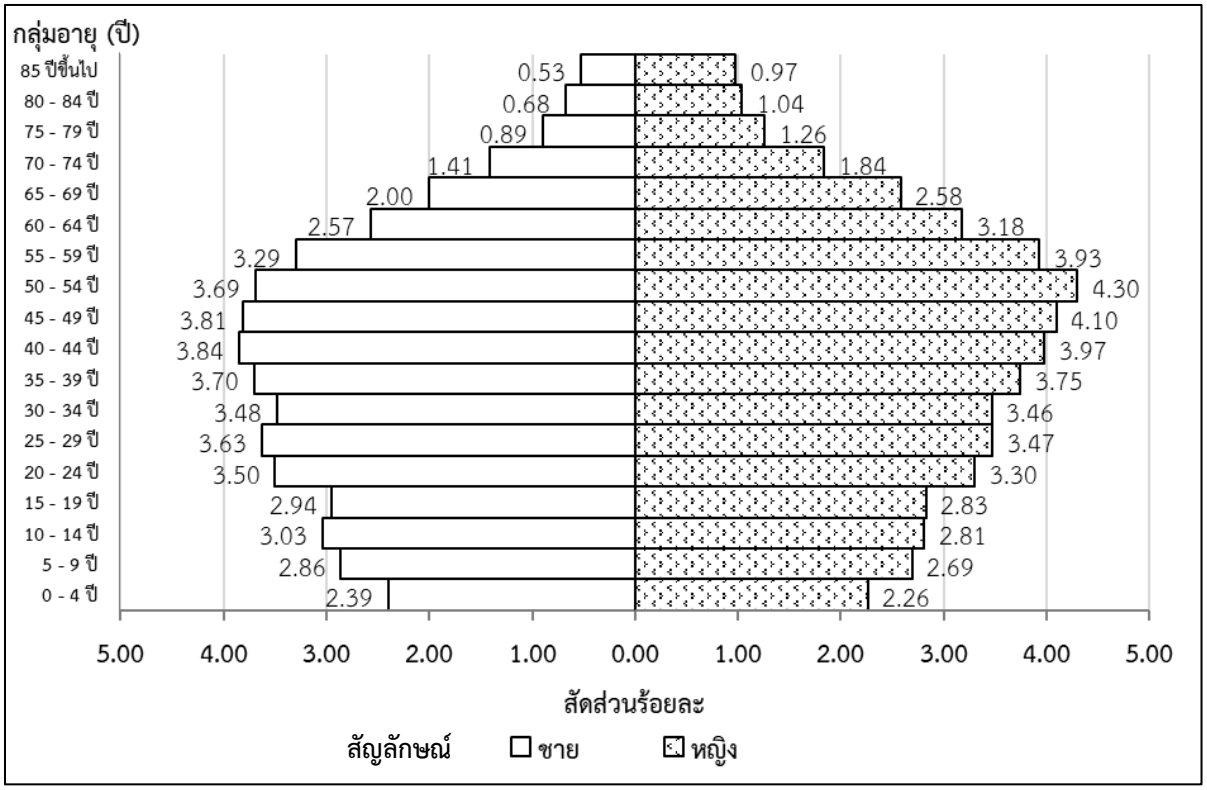
ดัชนีการสูงอายุ = (ประชากรวัยสูงอายุ/ประชากรวัยเด็ก) x 100 เช่น ซ = (ค ÷ ก) x 100

แผนภูมิที่ 4.4-1 โครงสร้างอายุประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี, 2552

แผนภูมิที่ 4.4-2 โครงสร้างอายุประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี, 2562

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาโครงสร้างของประชากรในระดับผังเมืองรวม โดยพิจารณาจากสัดส่วนโครงสร้างอายุประชากร 3 ช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก (อายุแรกเกิด - 14 ปี) วัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจของประชากรวัยแรงงาน การวางระบบบริการสำหรับประชากร และเป็นข้อมูลสำหรับการวางผังเมืองรวมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชากรตามช่วงวัย

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม[20] ผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดย<u>ไม่นับรวม</u>ประชากรซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง และผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า) พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 10 ปี จัดทำ **ตารางที่ 4.4-2 แผนภูมิที่ 4.4-3 และ แผนภูมิที่ 4.4-4** เพื่อนำมาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอายุของพื้นที่วางผังเมืองรวม ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

2) นำข้อมูลจำนวนประชากร ผู้ที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดย<u>ไม่นับรวม</u>ประชากรซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง และผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ย้ายเข้า) พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 10 ปี จัดทำ **ตารางที่ 4.4-3 แผนภูมิที่ 4.4-5 และ แผนภูมิที่ 4.4-6** จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอายุของรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาว่ามีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

3) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้จัดทำตารางและแผนภูมิในพื้นที่วางผังเมืองรวม และจำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม

[20] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรแยกรายอายุ.**//(ออนไลน์)

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ภาพรวมของโครงสร้างอายุประชากร อัตราส่วนพึ่งพิง อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน และดัชนีการสูงอายุของพื้นที่วางผังเมืองรวมในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด

อัตราส่วนพึ่งพิง หมายถึง ประชากรวัยทำงานจำนวน 100 คน ซึ่งเป็นประชากรที่เป็นที่พึ่งทางเศรษฐกิจของประชากรกลุ่มอื่น นอกจากจะต้องทำงานเชิงเศรษฐกิจเพื่อดูแลตนเองแล้ว ยังต้องดูแลประชากรที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจ คือ วัยเด็กและวัยสูงอายุ ดังนั้น ถ้าค่านี้ต่ำย่อมแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประชากรในเชิงเศรษฐกิจที่ดี

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน หมายถึง จำนวนคนในวัยทำงาน (อายุ 15 - 59 ปี) เทียบกับประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงจำนวนคนในวัยทำงานที่จะมีศักยภาพในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุหนึ่งคน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดศักยภาพแรงงานในการสนับสนุนผู้สูงอายุ ดังนั้น ค่าที่ลดลงส่งผลให้ความมั่นคงโดยรวมของสังคมลดลงด้วย กล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องรับภาระการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ดัชนีการสูงอายุ หมายถึง จำนวนผู้สูงอายุเทียบกับกลุ่มประชากรวัยเด็ก เป็นอัตราส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรวัยเด็ก 100 คน เป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางอายุของประชากรในแต่ละพื้นที่ว่ามีอัตราส่วนเด็กมากหรือผู้สูงอายุมาก ซึ่งแม้ทั้ง 2 กลุ่ม จะเป็นประชากรผู้เป็นภาระก็ตาม แต่การทราบแนวโน้มว่ากลุ่มไหนมากกว่ากัน ก็จะเป็นตัวเลขที่จะช่วยในการวางแผนพัฒนาให้ตรงกับสภาพการณ์ได้ โดยดัชนีการสูงวัยมีค่าต่ำกว่า 100 แสดงว่า จำนวนประชากรสูงอายุมีน้อยกว่าจำนวนเด็ก ในทางตรงกันข้ามถ้าดัชนีการสูงวัยมีค่าสูงกว่า 100 แสดงว่า จำนวนประชากรสูงอายุมีมากกว่าจำนวนเด็ก โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

อัตราส่วนพึ่งพิง = (ประชากรวัยสูงอายุ + ประชากรวัยเด็ก) ÷ ประชากรวัยทำงาน x 100

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน = ประชากรวัยทำงาน ÷ ประชากรวัยสูงอายุ

ดัชนีการสูงอายุ = (ประชากรวัยสูงอายุ ÷ ประชากรวัยเด็ก) x 100

หมายเหตุ : ประชากรวัยเด็ก หมายถึง ประชากรอายุ 0-14 ปี
ประชากรวัยทำงาน หมายถึง ประชากรอายุ 15-59 ปี
ประชากรวัยสูงอายุ หมายถึง ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป

2) พิจารณาช่วงวัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) วัยทำงาน (15 - 59 ปี) วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) และวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) ของพื้นที่วางผังเมืองรวม เปรียบเทียบย้อนหลังการเปลี่ยนแปลง ในช่วง 5 ปี และ 10 ปี เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของประชากรวัยเด็ก วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ว่าเป็นไปในทิศทางใด สัดส่วนของประชากรกลุ่มใดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง และอธิบายถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

3) เปรียบเทียบอัตราส่วนพึ่งพิง อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน และดัชนีการสูงอายุของพื้นที่วางผังเมืองรวม ในช่วง 5 ปี และ 10 ปี เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4) วิเคราะห์ข้อ 1) - 3) จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของพื้นที่วางผังเมืองรวมและรายเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามช่วงอายุ

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

ตารางที่ 4.4-2 จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

ผังเมืองรวม... จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...

พ.ศ. 25...								พ.ศ. 25...							
กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ	กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ผังเมืองรวม...															
0 - 4 ปี								0 - 4 ปี							
5 - 9 ปี								5 - 9 ปี							
10 - 14 ปี								10 - 14 ปี							
15 - 19 ปี		B1						15 - 19 ปี							
20 - 24 ปี		B2						20 - 24 ปี							
25 - 29 ปี		B3						25 - 29 ปี							
30 - 34 ปี		B4						30 - 34 ปี							
35 - 39 ปี		B5						35 - 39 ปี							
40 - 44 ปี		B6						40 - 44 ปี							
45 - 49 ปี		B7						45 - 49 ปี							
50 - 54 ปี								50 - 54 ปี							
55 - 59 ปี								55 - 59 ปี							
60 - 64 ปี								60 - 64 ปี							
65 - 69 ปี								65 - 69 ปี							
70 - 74 ปี								70 - 74 ปี							
75 - 79 ปี								75 - 79 ปี							
80 - 84 ปี								80 - 84 ปี							
85 ปีขึ้นไป								85 ปีขึ้นไป							
รวม	A	B	AB	C			D	รวม							
0 - 14 ปี (วัยเด็ก)			ก					0 - 14 ปี (วัยเด็ก)							
15 - 59 ปี (วัยทำงาน)			ข					15 - 59 ปี (วัยทำงาน)							
60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)			ค					60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)								65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี			ง			จ		สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี							
อัตราส่วนพึ่งพิง						ฉ		อัตราส่วนพึ่งพิง							
อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน						ช		อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน							
ดัชนีการสูงอายุ						ซ		ดัชนีการสูงอายุ							

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น C = (A ÷ AB) x 100

สูตรอัตราส่วนเพศ = (ประชากรชาย/ประชากรหญิง)*100 เช่น D = (A ÷ B) x 100

สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี เช่น ง = (B1 + B2 + B3 + B4 + B5 + B6 + B7)

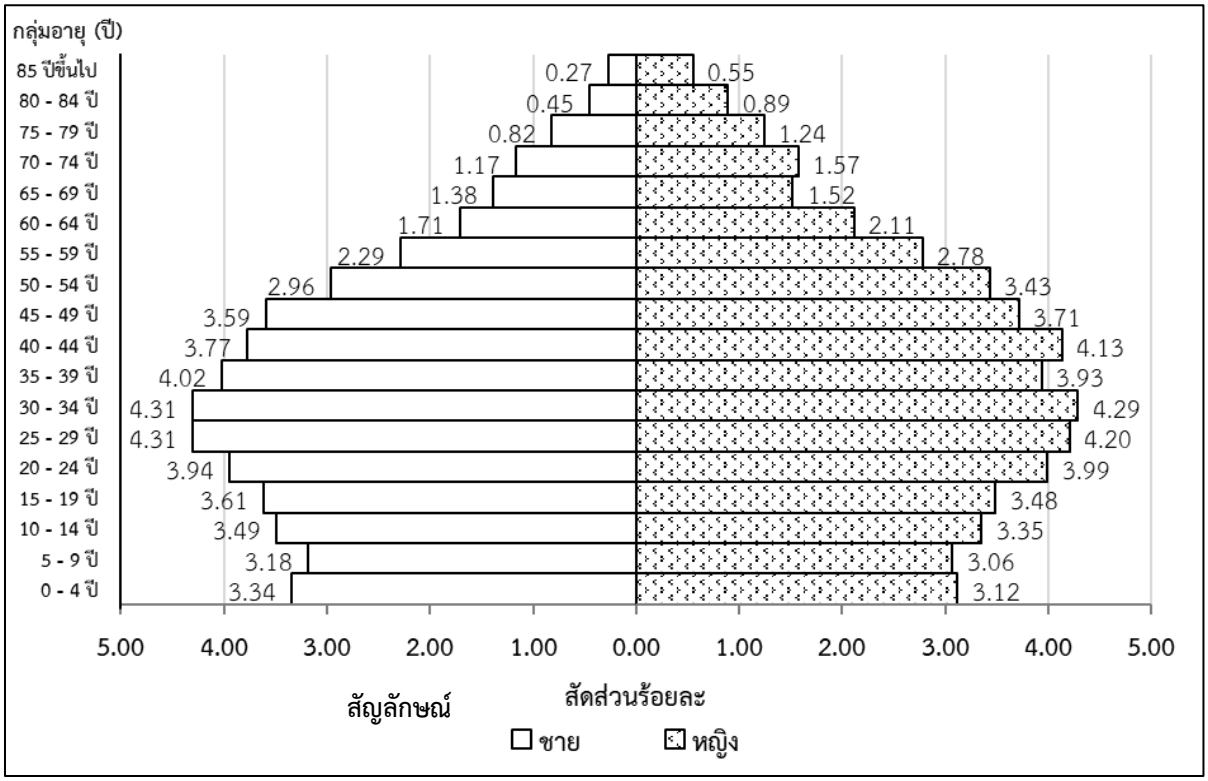
สัดส่วนสตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = (ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี ÷ ประชากรหญิงทั้งหมด) x 100 เช่น จ = (ง ÷ B) x 100

อัตราส่วนพึ่งพิง = (ประชากรวัยสูงอายุ+ประชากรวัยเด็ก)/ประชากรวัยทำงาน*100 เช่น ฉ = ((ค + ก) ÷ ข) x 100

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน = ประชากรวัยทำงาน/ประชากรวัยสูงอายุ เช่น ช = ข ÷ ค

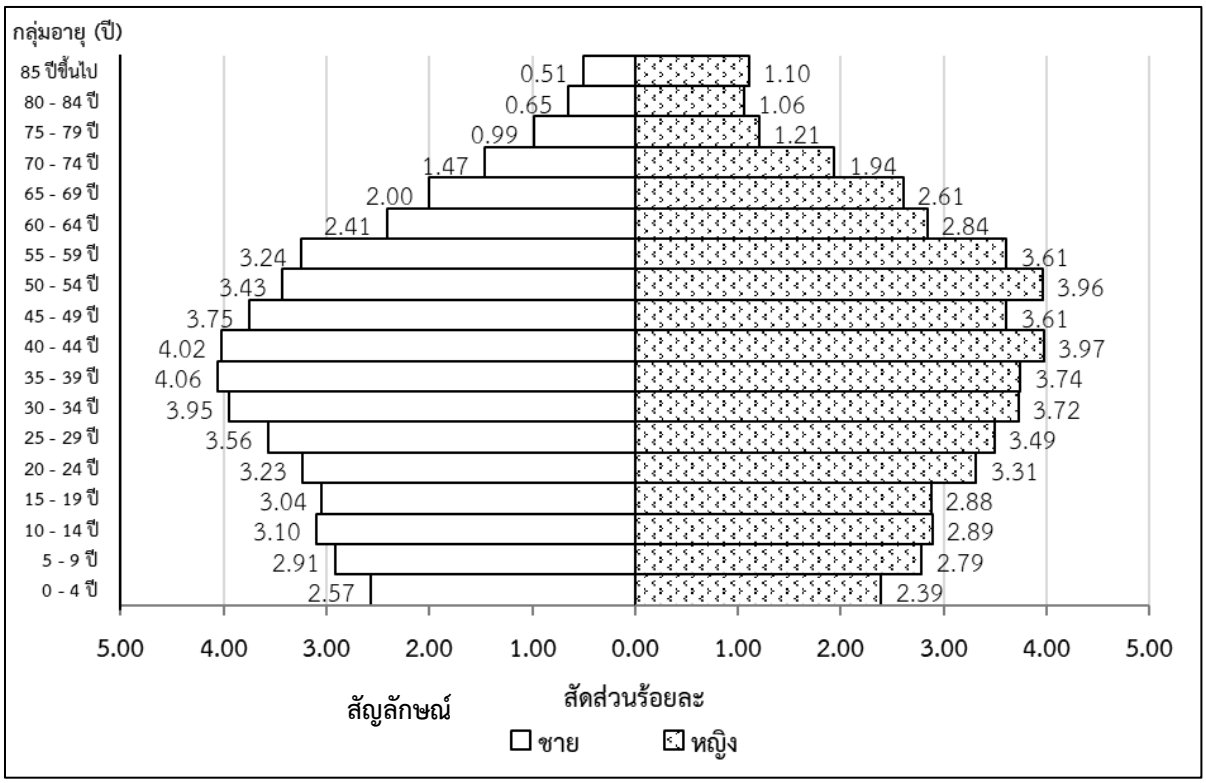
ดัชนีการสูงอายุ = (ประชากรวัยสูงอายุ/ประชากรวัยเด็ก) x 100 เช่น ซ = (ค ÷ ก) x 100

แผนภูมิที่ 4.4-3 โครงสร้างอายุประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี, 2552

แผนภูมิที่ 4.4-4 โครงสร้างอายุประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี, 2562

ตารางที่ 4.4-3 จำนวนและร้อยละของประชากรที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและมีสัญชาติไทย จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล... จังหวัด.... พ.ศ. 25... และ พ.ศ. 25...

พ.ศ. 25...								พ.ศ. 25...							
กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ	กลุ่มอายุ	จำนวนประชากร			สัดส่วนระหว่างกลุ่มอายุและเพศ			อัตราส่วนเพศ
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล...															
0 - 4 ปี								0 - 4 ปี							
5 - 9 ปี								5 - 9 ปี							
10 - 14 ปี								10 - 14 ปี							
15 - 19 ปี		B1						15 - 19 ปี							
20 - 24 ปี		B2						20 - 24 ปี							
25 - 29 ปี		B3						25 - 29 ปี							
30 - 34 ปี		B4						30 - 34 ปี							
35 - 39 ปี		B5						35 - 39 ปี							
40 - 44 ปี		B6						40 - 44 ปี							
45 - 49 ปี		B7						45 - 49 ปี							
50 - 54 ปี								50 - 54 ปี							
55 - 59 ปี								55 - 59 ปี							
60 - 64 ปี								60 - 64 ปี							
65 - 69 ปี								65 - 69 ปี							
70 - 74 ปี								70 - 74 ปี							
75 - 79 ปี								75 - 79 ปี							
80 - 84 ปี								80 - 84 ปี							
85 ปีขึ้นไป								85 ปีขึ้นไป							
รวม	A	B	AB	C			D	รวม							
0 - 14 ปี (วัยเด็ก)			ก					0 - 14 ปี (วัยเด็ก)							
15 - 59 ปี (วัยทำงาน)			ข					15 - 59 ปี (วัยทำงาน)							
60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)			ค					60 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)								65 ปีขึ้นไป (วัยสูงอายุ)							
สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี			ง			จ		สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี							
อัตราส่วนพึ่งพิง						ฉ		อัตราส่วนพึ่งพิง							
อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน						ช		อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน							
ดัชนีการสูงอายุ						ซ		ดัชนีการสูงอายุ							

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรสัดส่วนร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย/ประชากรผลรวม)*100 เช่น C = (A ÷ AB) x 100

สูตรอัตราส่วนเพศ = (ประชากรชาย/ประชากรหญิง)*100 เช่น D = (A ÷ B) x 100

สตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี เช่น ง = (B1 + B2 + B3 + B4 + B5 + B6 + B7)

สัดส่วนสตรีวัยเจริญพันธุ์ 15 - 49 ปี = (ผลรวมของประชากรหญิง อายุ 15 - 49 ปี ÷ ประชากรหญิงทั้งหมด) x 100 เช่น จ = (ง ÷ B) x 100

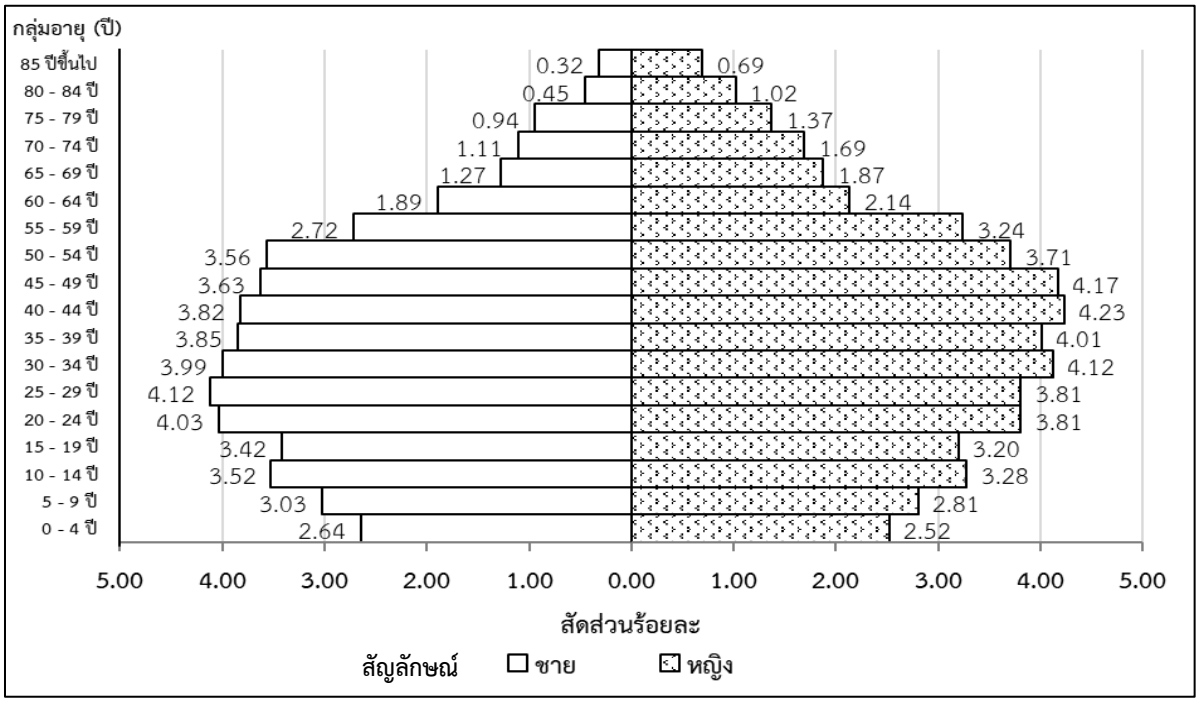
อัตราส่วนพึ่งพิง = (ประชากรวัยสูงอายุ+ประชากรวัยเด็ก)/ประชากรวัยทำงาน*100 เช่น ฉ = ((ค + ก) ÷ ข) x 100

อัตราส่วนศักยภาพการเกื้อหนุน = ประชากรวัยทำงาน/ประชากรวัยสูงอายุ เช่น ช = ข ÷ ค

ดัชนีการสูงอายุ = (ประชากรวัยสูงอายุ/ประชากรวัยเด็ก) x 100 เช่น ซ = (ค ÷ ก) x 100

แผนภูมิที่ 4.4-5 โครงสร้างอายุประชากร เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล...

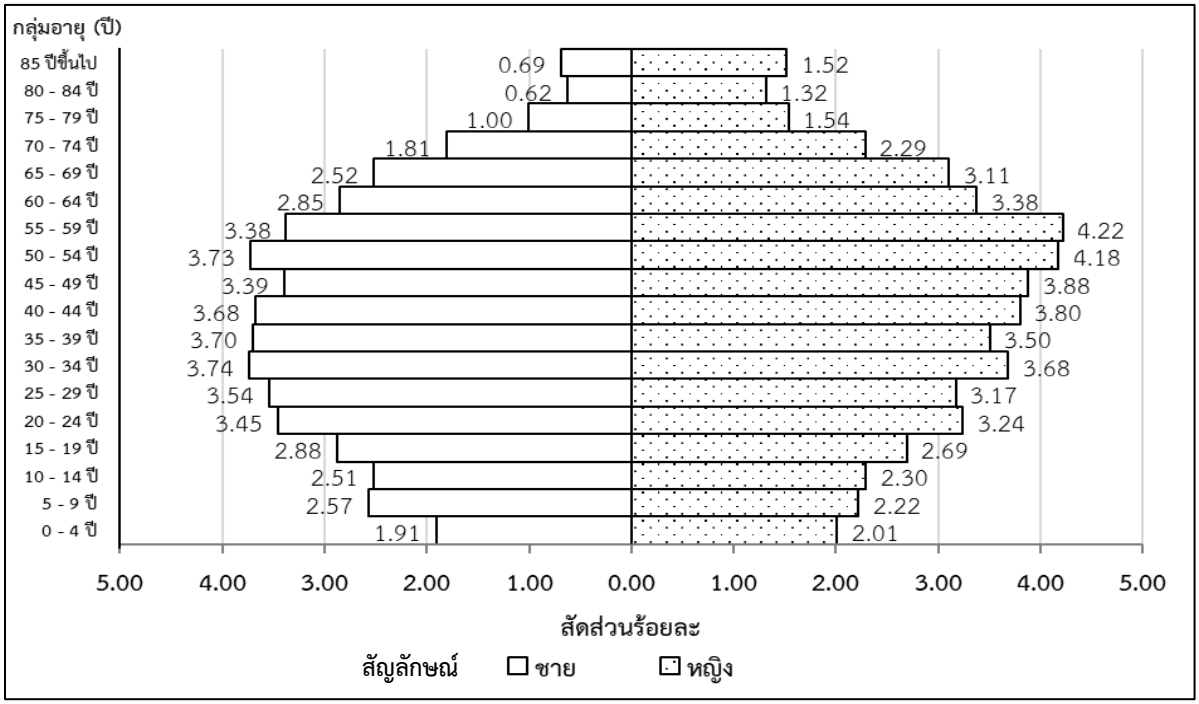
จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลเทศบาลตำบลบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี, 2552

แผนภูมิที่ 4.4-6 โครงสร้างอายุประชากร เทศบาล... / องค์การบริหารส่วนตำบล...

จังหวัด... พ.ศ. 25... จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลเทศบาลตำบลบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี, 2562

4.5 ประชากรกับการมีงานทำ

ภาวะเศรษฐกิจกับการมีงานทำมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เมื่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นายจ้างมักจะชะลอการจ้างงานออกไป ทำให้สังคมเผชิญกับปัญหาการว่างงาน ดังนั้น การศึกษาข้อมูลประชากรกับการมีงานทำ จึงเป็นการศึกษาสถานภาพการทำงานของประชากรในจังหวัด ณ ช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อทราบจำนวนประชากรที่ทำงานในการผลิตสินค้าและบริการ และจำนวนประชากรที่ไม่ได้ทำงาน ว่ามีสัดส่วนระหว่างประชากรที่ทำงานกับที่ไม่ทำงานเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาหรือไม่ องค์ประกอบของกำลังแรงงานในด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา และที่อยู่อาศัย มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ การกระจายตัวของกำลังแรงงานในด้านอาชีพต่าง ๆ โครงสร้างทางอายุและเพศมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับกำลังแรงงาน ขนาดของประชากรและการเพิ่มของประชากรมีอิทธิพลสำคัญต่อกำลังแรงงานของพื้นที่ รวมถึงการวิเคราะห์ระดับการศึกษาของประชากรที่เป็นดัชนีแสดงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานรัฐวางแผนการบริหารด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับข้อมูลภาวะการทำงานของประชากรยิ่งขึ้น **ทั้งนี้ ข้อมูลประชากรกับการมีงานทำ จะทำการศึกษาในระดับจังหวัด** ซึ่งผู้วางผังเมืองรวมสามารถนำไปวิเคราะห์เทียบเคียงกับพื้นที่วางผังเมืองรวมได้ โดยพิจารณาตามสาขาเศรษฐกิจที่มีบทบาทในพื้นที่ ดังต่อไปนี้

- **ระดับจังหวัด**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบลักษณะทางเศรษฐกิจของจังหวัด จากการเข้าสู่กำลังแรงงานการมีงานทำจำแนกตามสถานภาพแรงงาน อาชีพและเพศ หมวดอุตสาหกรรมและเพศ สถานภาพการทำงานและเพศ และระดับการศึกษาที่สำเร็จ ซึ่งแสดงถึงศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนั้น ที่เป็นภาพรวมส่วนหนึ่งของสถานการณ์การมีงานทำและโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) เพื่อติดตามสถานการณ์ด้านแรงงานจังหวัด และวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของกำลังแรงงานจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงานจังหวัด... พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) ย้อนหลัง 5 ปี จัดทำ **ตารางที่ 4.5-1** และนำข้อมูลจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงานจังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **แผนภูมิที่ 4.5-1**

2) นำข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.5-2**

3) นำข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.5-3**

4) นำข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.5-4**

5) นำข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) จัดทำ **ตารางที่ 4.5-5**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.5-1** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดพร้อมทั้งเปรียบเทียบย้อนหลัง 5 ปี มาวิเคราะห์โดยมีจำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานปัจจุบันและมีงานทำเท่าใด และผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวนเท่าใด กำลังแรงงานปัจจุบันและเป็นผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากอดีตอย่างไร และคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปีของกำลังแรงงานปัจจุบันและมีงานทำ

2) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.5-2** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพและเพศ ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดมาวิเคราะห์ โดยมีผู้มีงานทำส่วนใหญ่เป็นเพศชายหรือเพศหญิงมากกว่ากัน คิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ ประกอบอาชีพใดมากที่สุด 3 อันดับแรก และประกอบอาชีพใดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

3) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.5-3** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดมาวิเคราะห์ โดยมีผู้มีงานทำส่วนใหญ่ทำงานในอุตสาหกรรมสาขาใดมากที่สุด 3 อันดับแรก และทำงานในอุตสาหกรรมสาขาใดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

4) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.5-4** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดมาวิเคราะห์ โดยมีผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานใดมากที่สุด 3 อันดับแรก และสถานภาพการทำงานใดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

5) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.5-5** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดมาวิเคราะห์ โดยมีผู้มีงานทำส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับใดมากที่สุด 3 อันดับแรก และสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับใดน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน

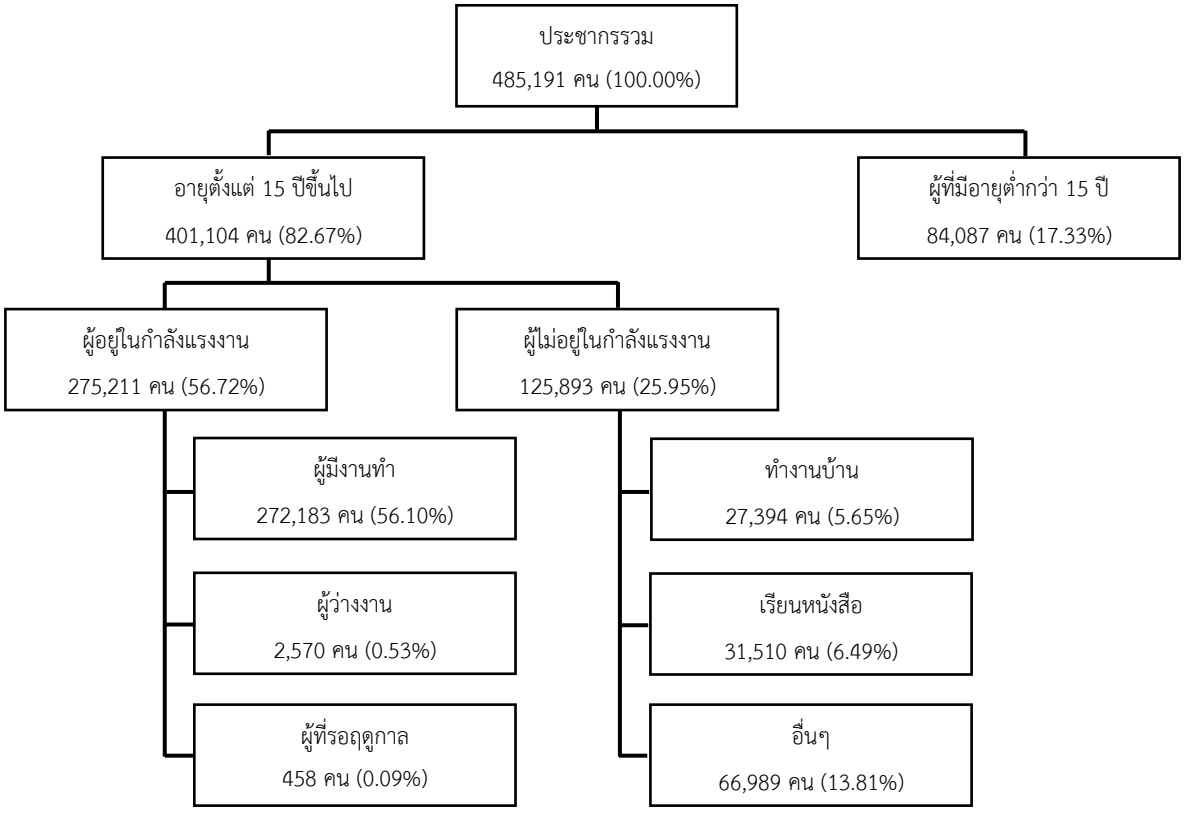
2) จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพและเพศ จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ และจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ

จ. แหล่งข้อมูล

การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือwww.nso.go.th

แผนภูมิที่ 4.5-1 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน
จังหวัด... พ.ศ. 25...

จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัด...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.5-1 จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25...

สถานภาพแรงงาน	จำนวน (คน)					ร้อยละ				
	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25...
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป						100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
1. กำลังแรงงานรวม										
1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน										
(1) ผู้มีงานทำ										
- ทำงาน										
- ไม่ทำงานแต่มีงานประจำ										
(2) ผู้ว่างงาน										
- หางานทำ										
- ไม่หางานทำพร้อมที่จะทำงาน										
1.2 กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล										
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน										
2.1 ทำงานบ้าน										
2.2 เรียนหนังสือ										
2.3 ยังเด็ก/ชรา ไม่สามารถทำงานได้										
2.4 เกษียณการทำงาน										
2.5 อื่น ๆ										

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

ตารางที่ 4.5-2 จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...

อาชีพ	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. ผู้จัดการ ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย						100.00
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ						100.00
3. เจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ						100.00
4. เสมียน						100.00
5. พนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า						100.00
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง						100.00
7. ช่างฝีมือ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง						100.00
8. ผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ						100.00
9. ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน						100.00
10. คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น						100.00
รวม						100.00

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

ตารางที่ 4.5-3 จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

จำแนกตามอุตสาหกรรมและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...

อุตสาหกรรม	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง						100.00
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน						100.00
การผลิต						100.00
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ						100.00
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสียและสิ่งปฏิกูล						100.00
การก่อสร้าง						100.00
การขายส่ง และการขายปลีก						100.00
การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์						100.00
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า						100.00
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร						100.00
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร						100.00
กิจการทางการเงินและการประกันภัย						100.00
กิจการอสังหาริมทรัพย์						100.00
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคนิค						100.00
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน						100.00
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคม						100.00
การศึกษา						100.00
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์						100.00
ศิลปะความบันเทิง และนันทนาการ						100.00
กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ						100.00
กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล						100.00
กิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศ						100.00
รวม						100.00

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

ตารางที่ 4.5-4 จำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ จังหวัด... พ.ศ. 25...

สถานภาพการทำงาน	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. นายจ้าง						100.00
2. ลูกจ้างรัฐบาล						100.00
3. ลูกจ้างเอกชน						100.00
4. ทำงานส่วนตัว						100.00
5. ช่วยธุรกิจครัวเรือน						100.00
6. การรวมกลุ่ม						100.00
รวม						100.00

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

ตารางที่ 4.5-5 ข้อมูลจำนวนและร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ

จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ จังหวัด... พ.ศ. 25...

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	จำนวน (คน)			ร้อยละ		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. ไม่มีการศึกษา						100.00
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา						100.00
3. ประถมศึกษา						100.00
4. มัธยมศึกษาตอนต้น						100.00
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย						100.00
5.1 สายสามัญ						100.00
5.2 สายอาชีวศึกษา						100.00
5.3 สายวิชาการศึกษา						100.00
6. มหาวิทยาลัย						100.00
6.1 สายวิชาการ						100.00
6.2 สายวิชาชีพ						100.00
6.3 สายวิชาการศึกษา						100.00
7. อื่น ๆ						100.00
8. ไม่ทราบ						100.00
รวม						100.00

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

4.6 การเปลี่ยนแปลงประชากร

การเปลี่ยนแปลงประชากร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสถานะของประชากรจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนประชากร ณ ที่ใดที่หนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การเกิด การตาย และการย้ายถิ่น (การย้ายเข้าและการย้ายออก) โดยทำการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวหรือการเปลี่ยนแปลงของประชากรในจังหวัด

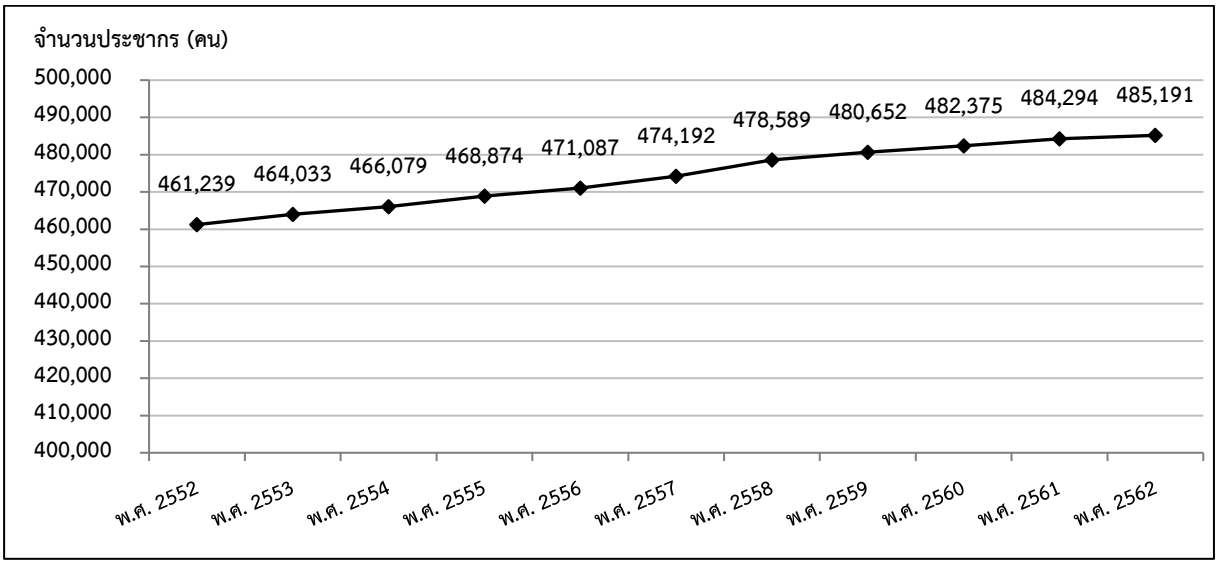
2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร (การเกิด การตาย การย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออก) ของจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัด[21] พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25... (ย้อนหลัง 10 ปี) จัดทำ **แผนภูมิที่ 4.6-1**

2) นำข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัด สถิติจำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้าและการย้ายออก ของจังหวัด พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25... (ย้อนหลัง 10 ปี) จัดทำ **ตารางที่ 4.6-1** และ **แผนภูมิที่ 4.6-2**

แผนภูมิที่ 4.6-1 จำนวนประชากรจังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี

[21] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน**.//(ออนไลน์)

ตารางที่ 4.6-1 องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

พ.ศ.	ประชากรรวม	ประชากรกลางปี	เกิด		ตาย		เพิ่มตามธรรมชาติ		ย้ายเข้า		ย้ายออก		ย้ายถิ่นสุทธิ		เพิ่มสุทธิ	
			จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน
จังหวัด...																
25...	A															
25...	B	AB	C		D		E		F		G		H		I	Z
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : ประชากรกลางปี = (ประชากรปีก่อน + ประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) / 2 เช่น AB = (A + B) ÷ 2

การเพิ่มตามธรรมชาติ = จำนวนการเกิด - จำนวนการตาย เช่น E = C - D

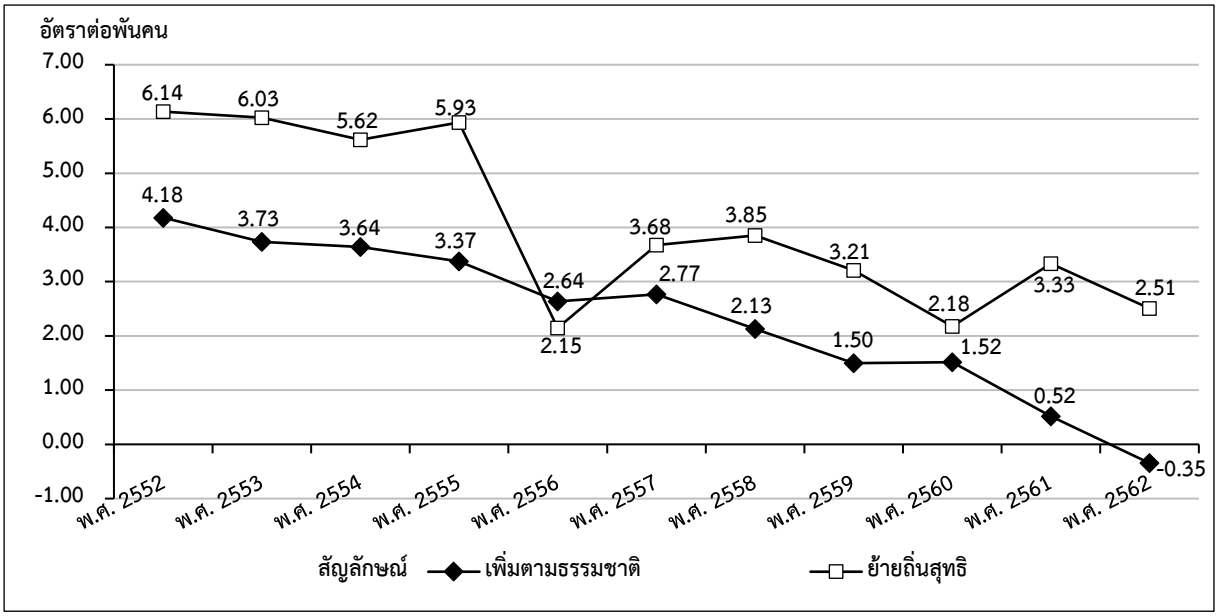
การย้ายถิ่นสุทธิ = จำนวนประชากรย้ายเข้า - จำนวนประชากรย้ายออก เช่น H = F - G

การเพิ่มสุทธิ = การเพิ่มตามธรรมชาติ + ย้ายถิ่นสุทธิ หรือ (จำนวนการเกิด+จำนวนการตาย) – (จำนวนประชากรย้ายเข้า+จำนวนประชากรย้ายออก) เช่น I = E + H หรือ (C + D) - (F + G)

อัตราส่วนต่อพัน = (จำนวนการเกิด / ประชากรกลางปี) x 1,000 เช่น Z = (C ÷ AB) x 1,000

แผนภูมิที่ 4.6-2 เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ

จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลจาก**แผนภูมิที่ 4.6-1** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรจังหวัด มาวิเคราะห์การกระจายตัวของประชากรในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มของจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลง และมีร้อยละของอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรต่อปีเป็นอย่างไร

2) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.6-1** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากร ประชากรกลางปี สถิติจำนวนการเกิด การตาย การเพิ่มตามธรรมชาติ การย้ายเข้า และการย้ายออก การย้ายถิ่นสุทธิ การเพิ่มสุทธิ ของจังหวัด โดยคำนวณหาอัตราส่วนต่อพัน มาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร จำนวนการเกิด การตาย การย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออก คิดเป็นอัตราต่อพันคน โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

ประชากรกลางปี = (ประชากรปีก่อน + ประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) ÷ 2

การเพิ่มตามธรรมชาติ = จำนวนการเกิด - จำนวนการตาย

การย้ายถิ่นสุทธิ = จำนวนประชากรย้ายเข้า – จำนวนประชากรย้ายออก

การเพิ่มสุทธิ = การเพิ่มตามธรรมชาติ + ย้ายถิ่นสุทธิ หรือ

(จำนวนการเกิด+จำนวนการตาย) – (จำนวนประชากรย้ายเข้า+จำนวนประชากรย้ายออก)

อัตราส่วนต่อพัน = (จำนวนการเกิด ÷ ประชากรกลางปี) x 1,000

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรของจังหวัด

2) สถิติจำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออก ของประชากรในจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบถึงแนวโน้มการขยายตัวหรือการเปลี่ยนแปลงของประชากรในอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร (การเกิด การตาย การย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออก) ในอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร (การเกิด การตาย การย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออก) ในพื้นที่วางผังเมืองรวม และจำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) นำข้อมูลจำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม[22] พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25... (ย้อนหลัง 10 ปี) จัดทำ **แผนภูมิที่ 4.6-3**

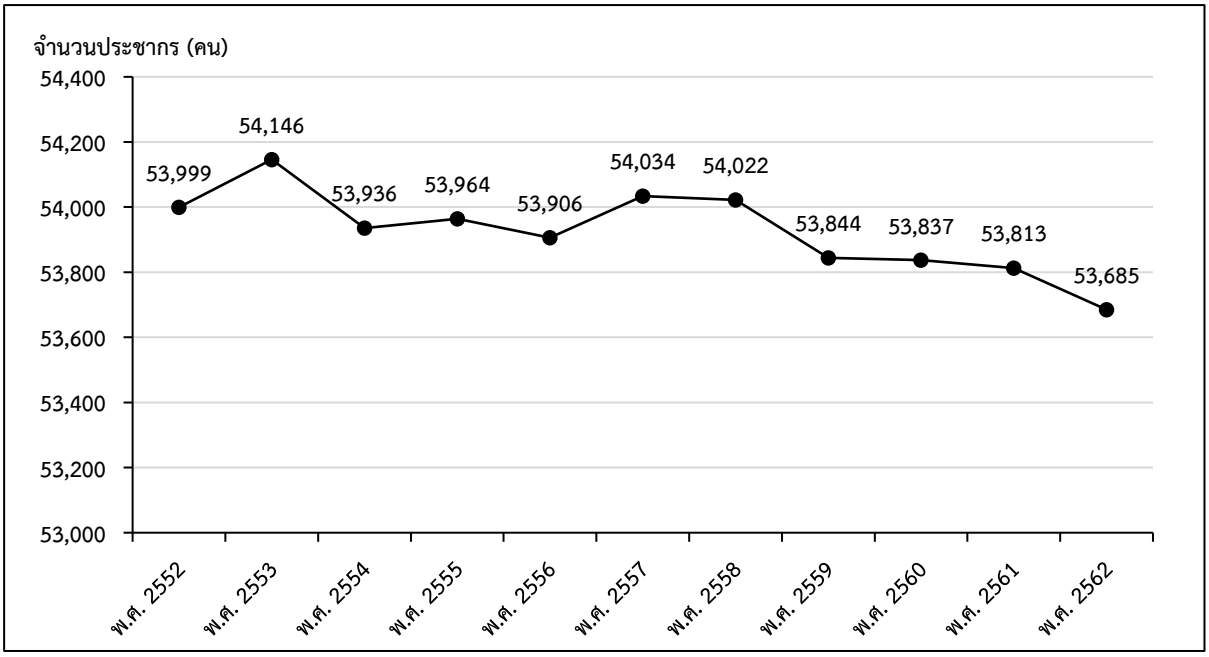
2) นำข้อมูลจำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม สถิติจำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออก ของอำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - พ.ศ. 25... (ย้อนหลัง 10 ปี) จัดทำ **ตารางที่ 4.6-2** และ **แผนภูมิที่ 4.6-4**

3) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้จัดทำตารางในพื้นที่วางผังเมืองรวม และจำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม **ดังตารางที่ 4.6-2 และ ตารางที่ 4.6-3**

[22] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน.**//(ออนไลน์)

แผนภูมิที่ 4.6-3 จำนวนประชากร อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

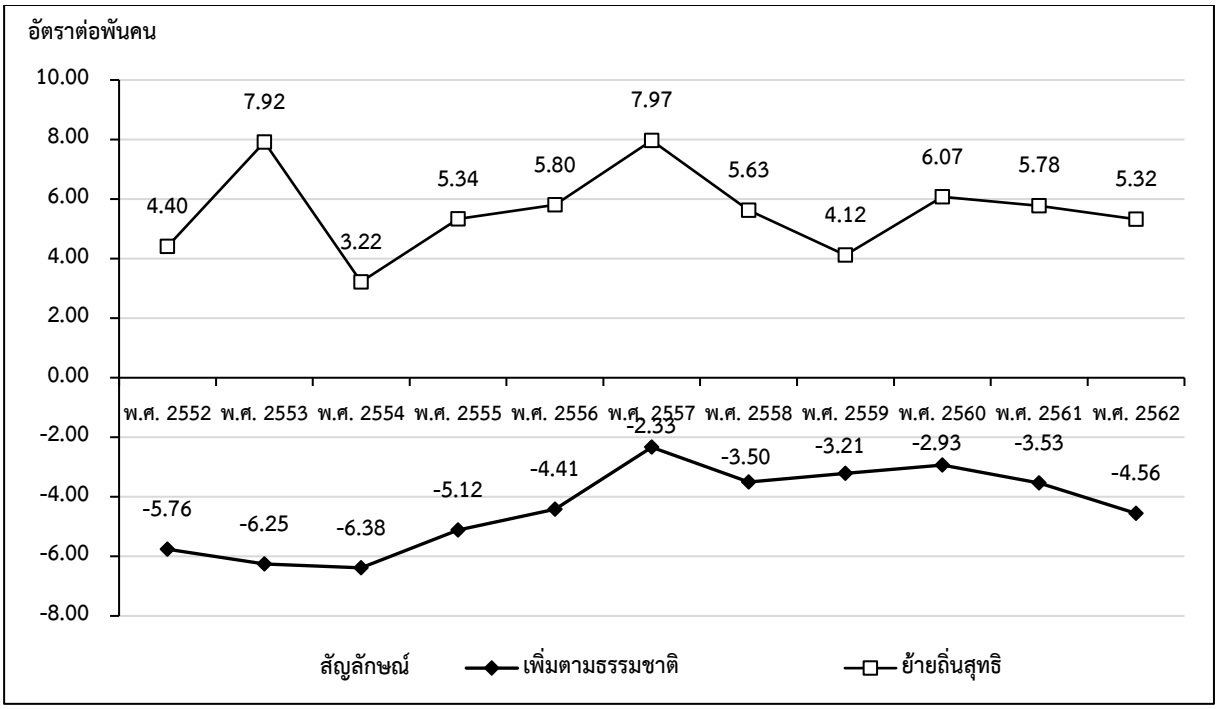
หรือ แผนภูมิที่... จำนวนประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

แผนภูมิที่ 4.6-4 เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ แผนภูมิที่... เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติ และอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.6-2 องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร อำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

พ.ศ.	ประชากรรวม	ประชากรกลางปี	เกิด		ตาย		เพิ่มตามธรรมชาติ		ย้ายเข้า		ย้ายออก		ย้ายถิ่นสุทธิ		เพิ่มสุทธิ	
			จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน
อำเภอ... / ผังเมืองรวม...																
25...	A															
25...	B	AB	C		D		E		F		G		H		I	Z
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : ประชากรกลางปี = (ประชากรปีก่อน + ประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) / 2 เช่น AB = (A + B) ÷ 2

การเพิ่มตามธรรมชาติ = จำนวนการเกิด - จำนวนการตาย เช่น E = C - D

การย้ายถิ่นสุทธิ = จำนวนประชากรย้ายเข้า - จำนวนประชากรย้ายออก เช่น H = F - G

การเพิ่มสุทธิ = การเพิ่มตามธรรมชาติ + ย้ายถิ่นสุทธิ หรือ (จำนวนการเกิด+จำนวนการตาย) – (จำนวนประชากรย้ายเข้า+จำนวนประชากรย้ายออก) เช่น I = E + H หรือ (C + D) - (F + G)

อัตราส่วนต่อพัน = (จำนวนการเกิด / ประชากรกลางปี) x 1,000 เช่น Z = (C ÷ AB) x 1,000

ตารางที่ 4.6-3 องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เทศบาล.../องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

พ.ศ.	ประชากรรวม	ประชากรกลางปี	เกิด		ตาย		เพิ่มตามธรรมชาติ		ย้ายเข้า		ย้ายออก		ย้ายถิ่นสุทธิ		เพิ่มสุทธิ	
			จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน	จำนวน	อ.ต่อพัน
เทศบาล.../ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...																
25...	A															
25...	B	AB	C		D		E		F		G		H		I	Z
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																
25...																

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : ประชากรกลางปี = (ประชากรปีก่อน + ประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) / 2 เช่น AB = (A + B) ÷ 2

การเพิ่มตามธรรมชาติ = จำนวนการเกิด - จำนวนการตาย เช่น E = C - D

การย้ายถิ่นสุทธิ = จำนวนประชากรย้ายเข้า - จำนวนประชากรย้ายออก เช่น H = F - G

การเพิ่มสุทธิ = การเพิ่มตามธรรมชาติ + ย้ายถิ่นสุทธิ หรือ (จำนวนการเกิด+จำนวนการตาย) – (จำนวนประชากรย้ายเข้า+จำนวนประชากรย้ายออก) เช่น I = E + H หรือ (C + D) - (F + G)

อัตราส่วนต่อพัน = (จำนวนการเกิด / ประชากรกลางปี) x 1,000 เช่น Z = (C ÷ AB) x 1,000

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลจาก**แผนภูมิที่ 4.6-3** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมือง มาวิเคราะห์การกระจายตัวของประชากรในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ว่ามีแนวโน้มของจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นหรือลดลง และมีร้อยละของอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรต่อปีเป็นอย่างไร

2) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.6-2** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากร ประชากรกลางปี สถิติจำนวนการเกิด การตาย การเพิ่มตามธรรมชาติ การย้ายเข้า และการย้ายออก การย้ายถิ่นสุทธิ การเพิ่มสุทธิ ของอำเภอ โดยคำนวณหาอัตราส่วนต่อพัน มาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร จำนวนการเกิด การตาย การย้ายถิ่นเข้า และการย้ายถิ่นออก คิดเป็นอัตราต่อพันคน โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

ประชากรกลางปี = (ประชากรปีก่อน + ประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) ÷ 2

การเพิ่มตามธรรมชาติ = จำนวนการเกิด - จำนวนการตาย

การย้ายถิ่นสุทธิ = จำนวนประชากรย้ายเข้า – จำนวนประชากรย้ายออก

การเพิ่มสุทธิ = การเพิ่มตามธรรมชาติ + ย้ายถิ่นสุทธิ หรือ
(จำนวนการเกิด+จำนวนการตาย) – (จำนวนประชากรย้ายเข้า+จำนวนประชากรย้ายออก)

อัตราส่วนต่อพัน = (จำนวนการเกิด ÷ ประชากรกลางปี) x 1,000

3) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้วิเคราะห์ **แผนภูมิที่ 4.6-3 ตารางที่ 4.6-2** ในพื้นที่วางผังเมืองรวม **และ ตารางที่ 4.6-3** จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวมเพิ่มเติม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) สถิติจำนวนการเกิด การตาย การย้ายเข้า และการย้ายออก ของประชากรในอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

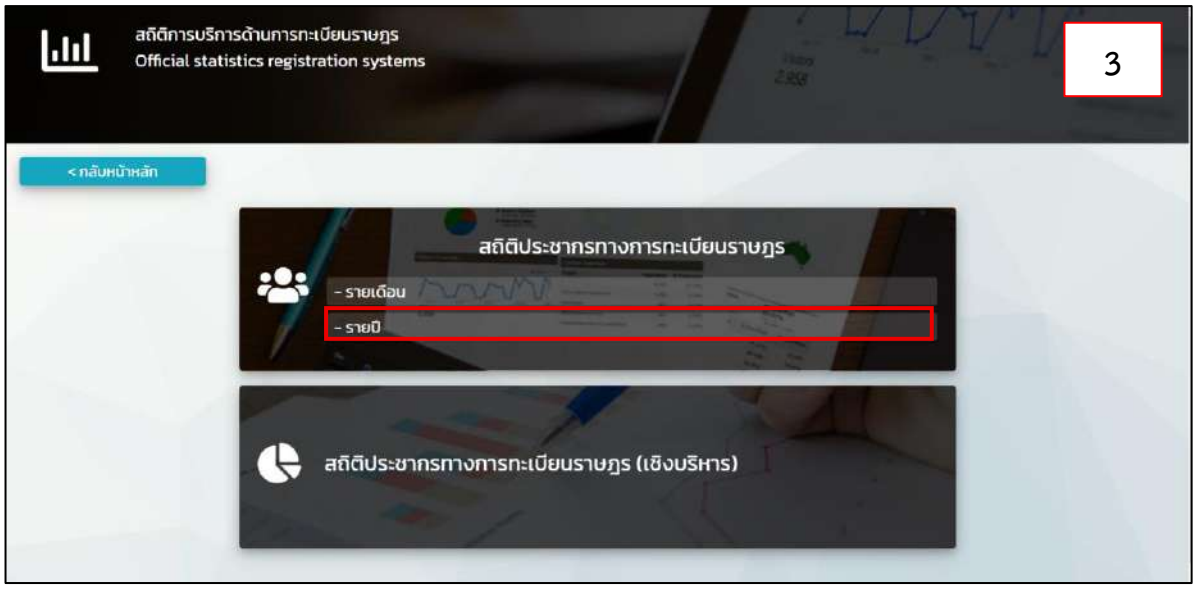
ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

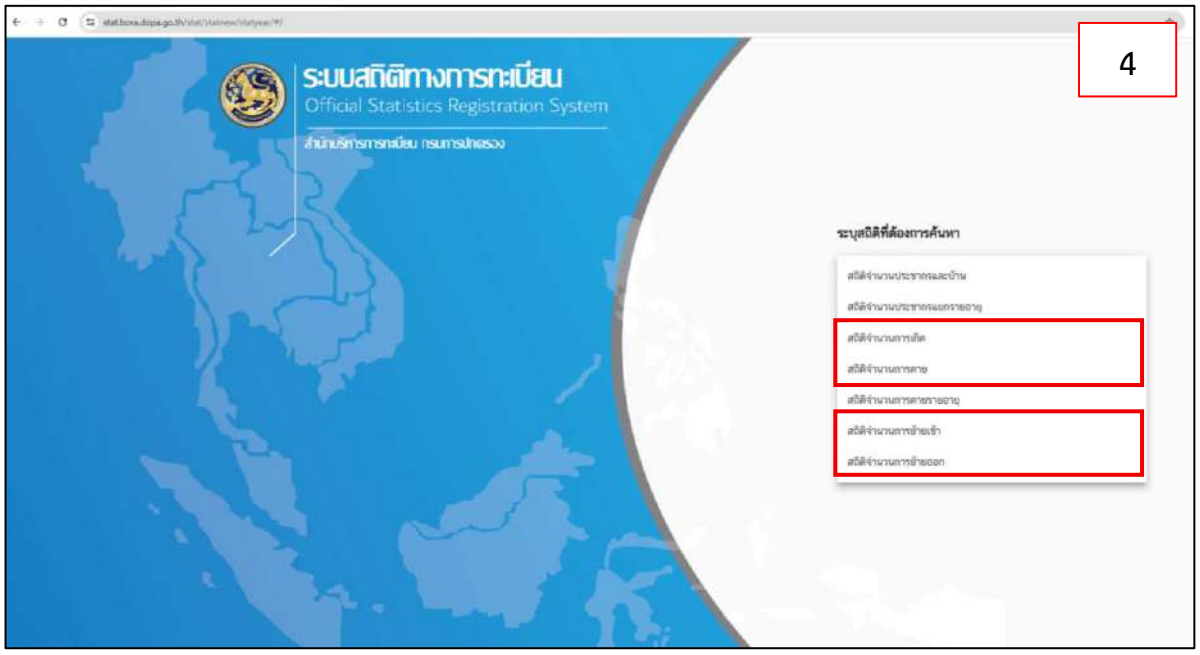
1) สามารถค้นหาข้อมูล จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th ดังนี้

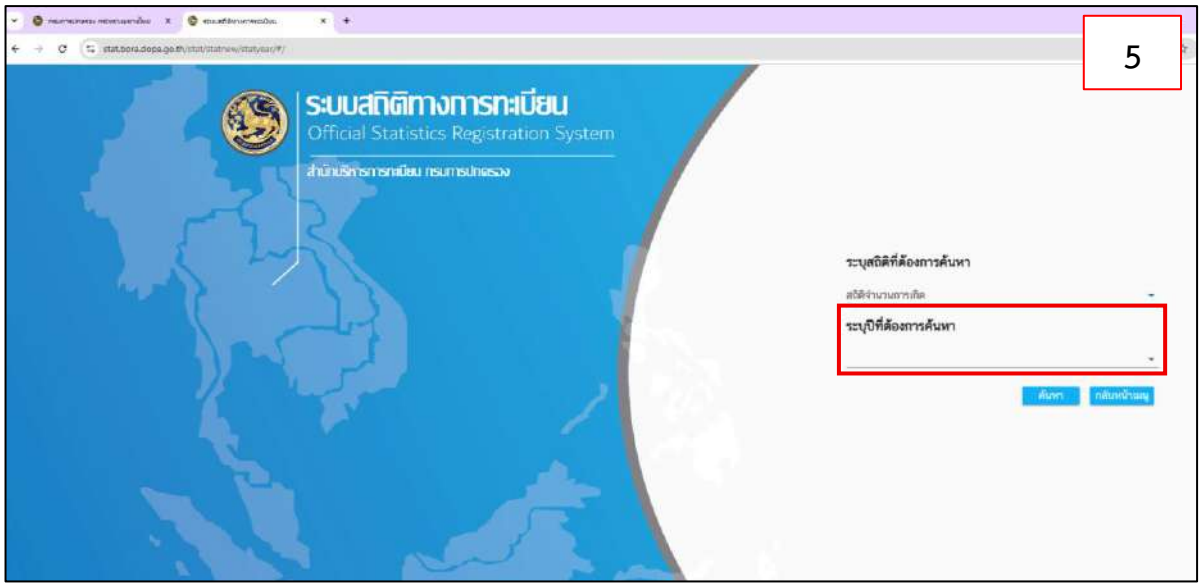
1.1) กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ **ดังรูปที่ 4.6-1**

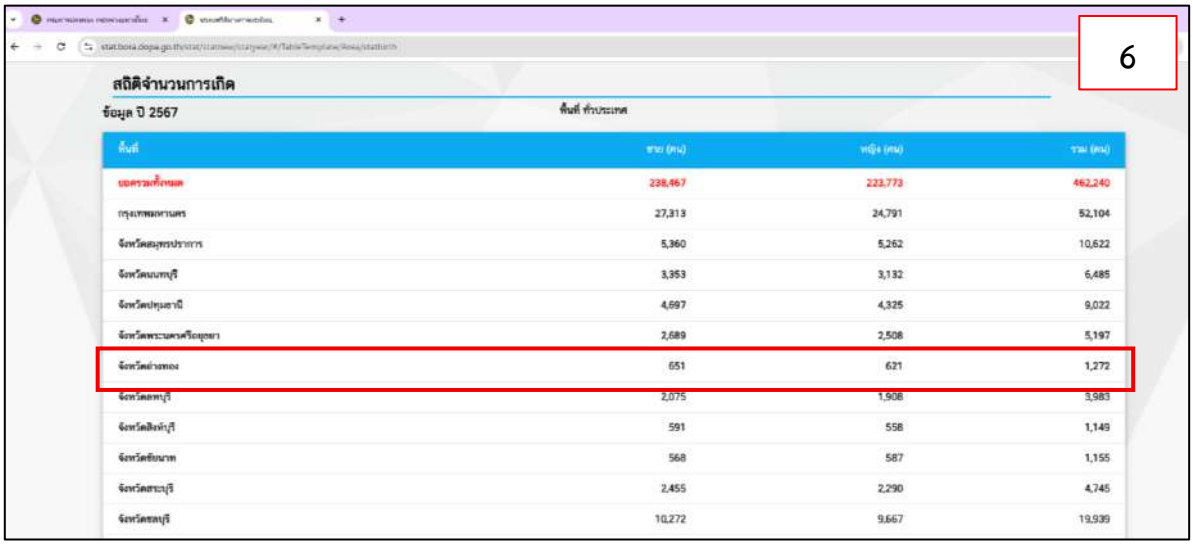

สถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎร
Official statistics registration systems
3
< กลับหน้าหลัก
สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร
- รายเดือน
- รายปี
สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (เชิงบริหาร)

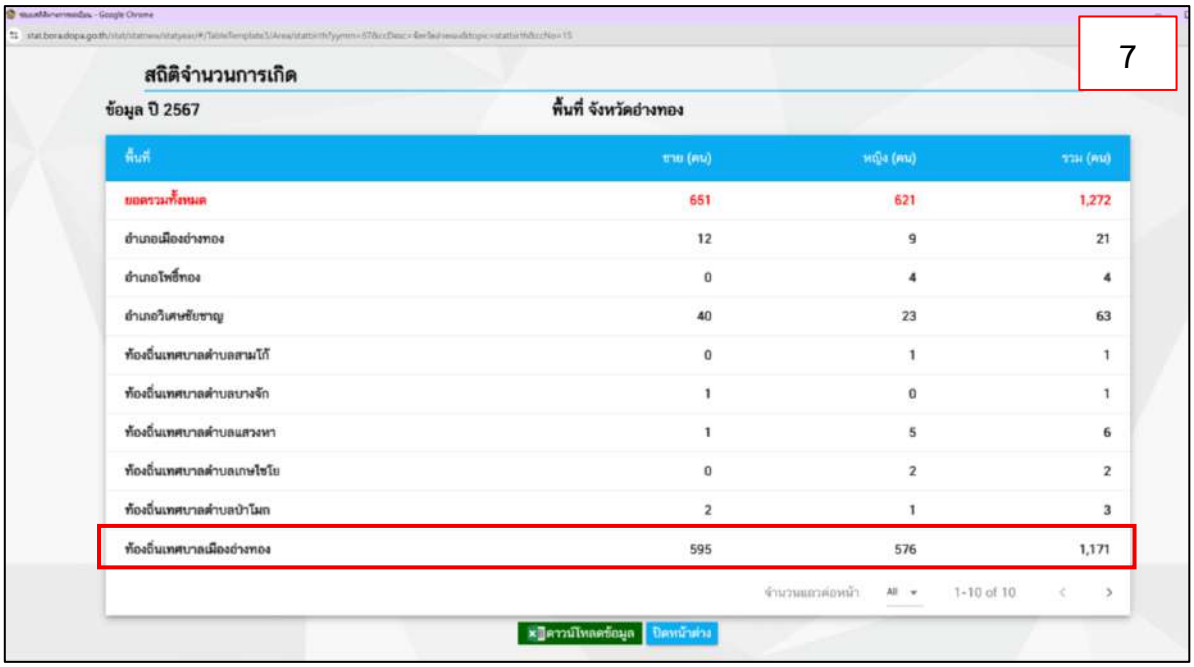

4
ระบบสถิติทางการทะเบียน
Official Statistics Registration System
ระบุสถิติที่ต้องการค้นหา

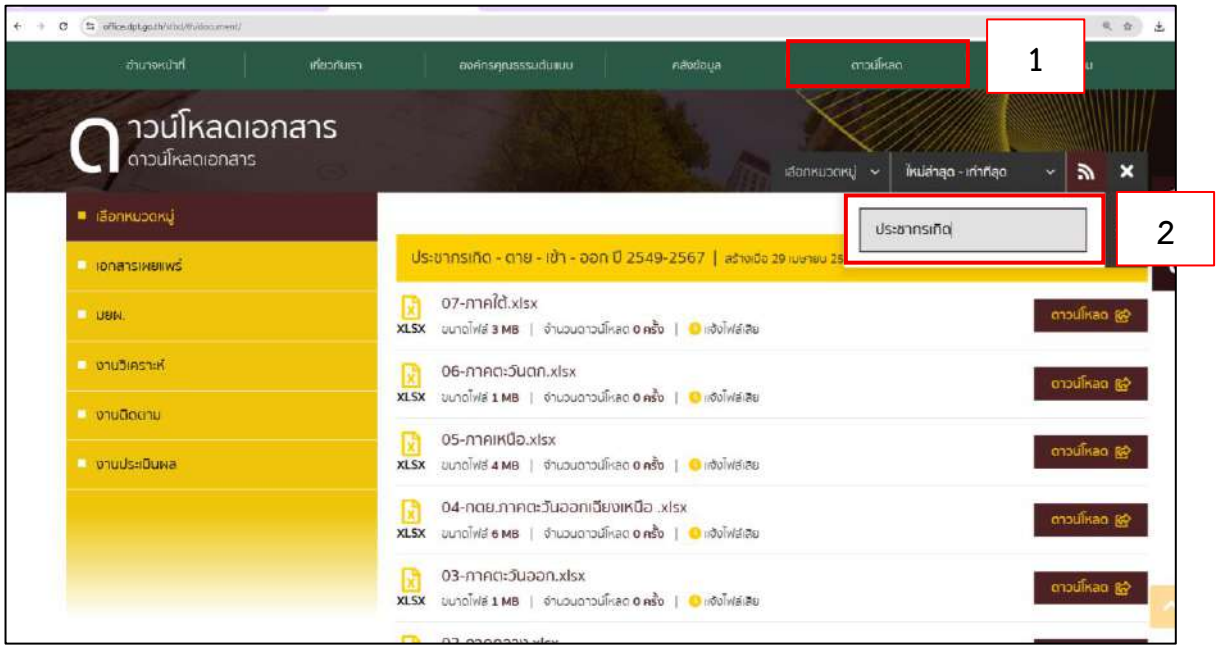
รูปที่ 4.6-1 หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมเต็มอำเภอ)

1.2) **กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ** ให้เลือกข้อมูลที่อยู่ในพื้นที่วางผังเมืองรวมเท่านั้น **ดังรูปที่ 4.6-2**

รูปที่ 4.6-2 หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กรณีเขตผังเมืองรวมครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอ)

2) สามารถค้นหาข้อมูล จากหน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง (https://office.dpt.go.th/stbd/th/document/) **ดังรูปที่ 4.6-3**

รูปที่ 4.6-3 หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง

4.7 ประชากรแฝง

ประชากรแฝง หมายถึง ประชากรที่ย้ายเข้ามาอยู่อาศัย เรียน หรือทำงานในพื้นที่ศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน โดยไม่ได้ย้ายชื่อเข้าทะเบียนบ้านที่อยู่ ทั้งนี้ ประชากรแฝงสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ โดยเทียบเคียงจากคำนิยามของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

1) ประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) แบ่งเป็น

1.1) ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่

1.2) ประชากรแฝงกลางวันที่เข้ามาเรียนหนังสือ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาเรียนหนังสือในพื้นที่ที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่

2) ประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในพื้นที่หนึ่งแต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ประจำนั้น โดยอาจจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในพื้นที่อื่นในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย

โดยทำการวิเคราะห์ประชากรแฝงในพื้นที่ศึกษาระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

การศึกษาประชากรแฝงในระดับจังหวัดสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การเปรียบเทียบจำนวนประชากรระหว่างประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กับประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ การใช้ข้อมูลจากรายงานสถิติประชากรแฝงประจำปี ข้อมูลแรงงานต่างด้าว ฯลฯ ซึ่งผู้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลควรพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลตามความเหมาะสมกับบริบทของเมือง สภาพเศรษฐกิจและสังคม มีแนวทางดำเนินการ 2 วิธี ดังนี้

1) การเปรียบเทียบหาผลต่างระหว่างจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กับจำนวนประชากรตามสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาจำนวนประชากรแผงที่มีในพื้นที่ รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาททางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และความต้องการที่อยู่อาศัย

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัด[23] จำแนกตามเขตการปกครอง พ.ศ. 25... และข้อมูลจำนวนประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 25... จัดทำ **ตารางที่ 4.7-1**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.7-1** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรทะเบียนราษฎรและประชากรจากสำมะโนประชากร (ปีล่าสุด) ในปีเดียวกัน มาวิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบผลต่างของประชากร ซึ่งหากข้อมูลประชากรจากสำมะโนประชากรมากกว่าประชากรจากทะเบียนราษฎร (สำมะโน > ทะเบียน) แสดงว่าในพื้นที่ ณ ช่วงเวลานั้น มีประชากรแฝงในพื้นที่ ในทางกลับกันหากข้อมูลประชากรจากสำมะโนประชากรน้อยกว่าประชากรจากทะเบียนราษฎร (สำมะโน < ทะเบียน) แสดงว่าในพื้นที่ ณ ช่วงเวลานั้น ไม่มีประชากรแฝงในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลประชากรจากสำมะโนประชากร มีการเว้นช่วงระยะเวลาการสำรวจหลายปี อาจทำให้ข้อมูลประชากรแฝงที่ได้ไม่ทันสมัย ผู้วิเคราะห์จึงจำเป็นต้องศึกษาบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจมาเทียบเคียงและพิจารณาก่อนนำมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร

2) จำนวนประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สำมะโนประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

[23] สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง.//(2568).//**สถิติจำนวนประชากรและบ้าน**.//(ออนไลน์)

ตารางที่ 4.7-1 เปรียบเทียบจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร และประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25... (สำมะโนประชากรปีล่าสุด)

จังหวัด	สำนักทะเบียน				สำมะโนประชากร				ผลต่างประชากรจากทะเบียน (สำมะโน - ทะเบียน)			
	จำนวน (คน)			สัดส่วน	จำนวน (คน)			สัดส่วน	จำนวน (คน)			อัตราร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม	ของผลรวม	ชาย	หญิง	รวม	ของผลรวม	ชาย	หญิง	รวม	(สำมะโน-ทะเบียน)/ทะเบียน*100
จังหวัด...	A	B	AB	C								
ในเขตเทศบาล												
นอกเขตเทศบาล												
อำเภอ A												
ในเขตเทศบาล												
นอกเขตเทศบาล												
อำเภอ B												
ในเขตเทศบาล												
นอกเขตเทศบาล												
อำเภอ C												
ในเขตเทศบาล												
นอกเขตเทศบาล												
อำเภอ D												
ในเขตเทศบาล												
นอกเขตเทศบาล												

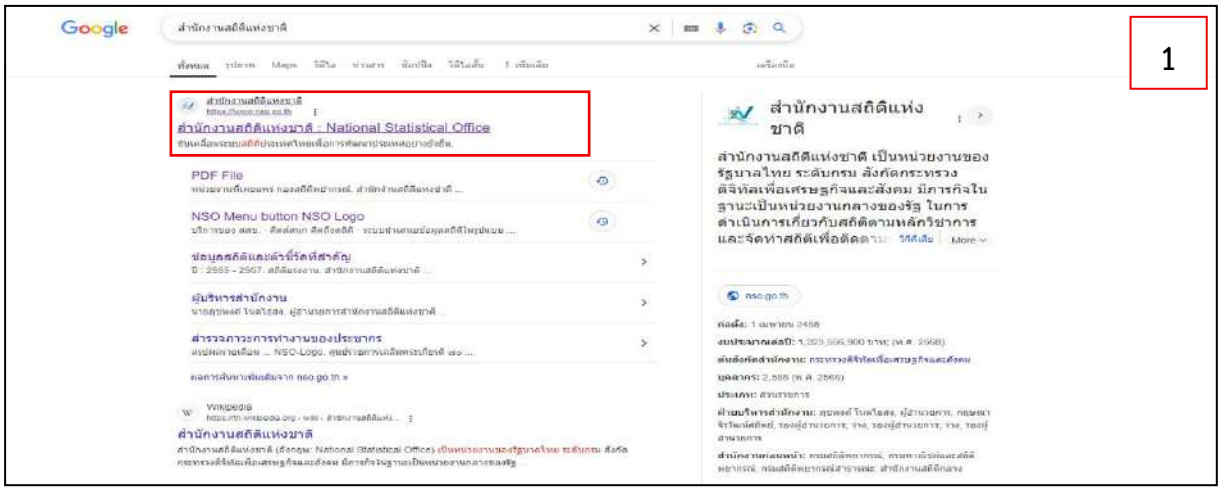
ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

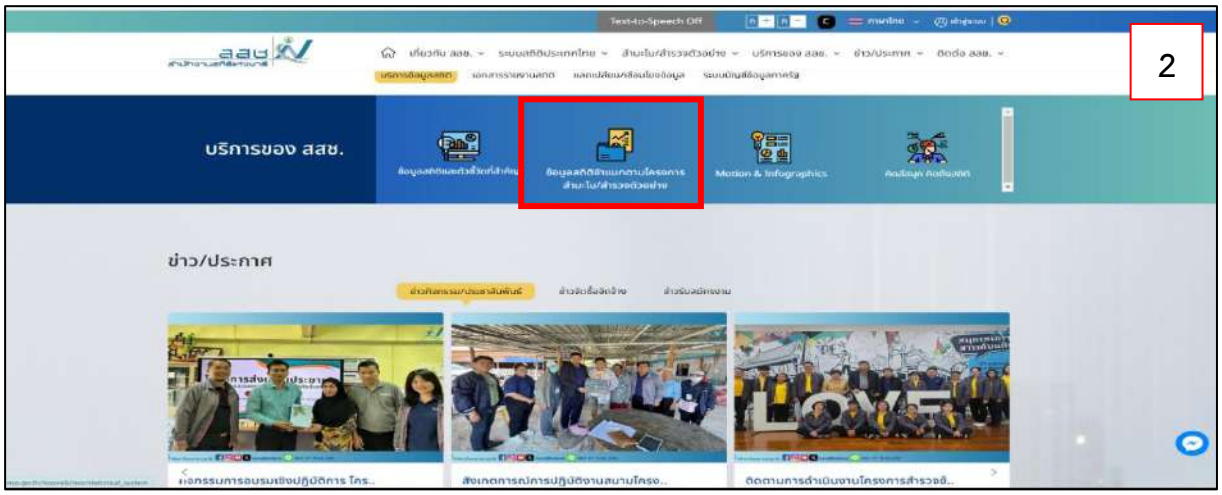
สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 25... (ปีล่าสุด) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

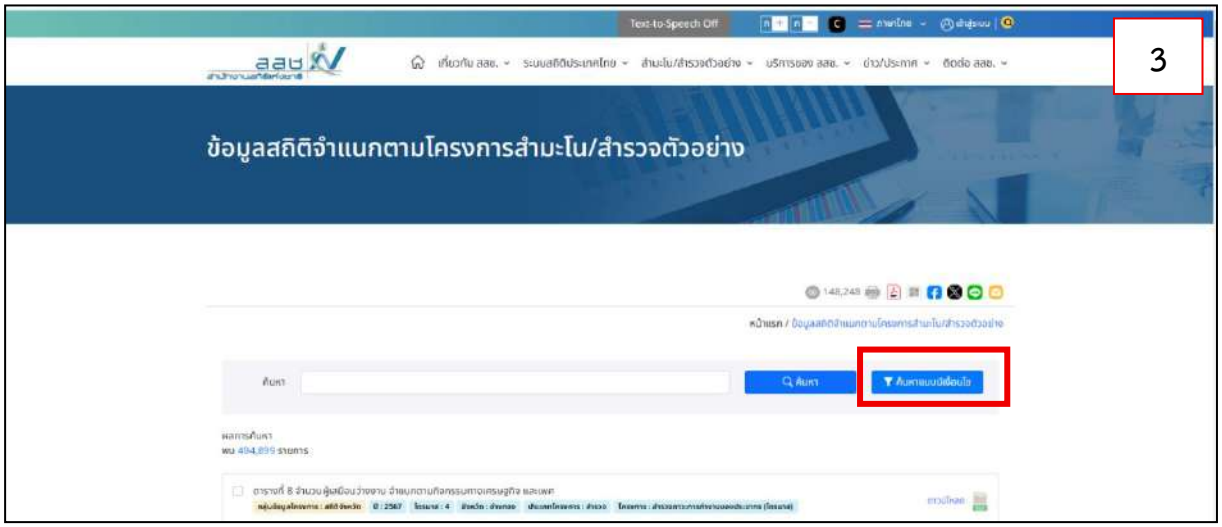
หมายเหตุ : สูตรอัตราร้อยละ = (ประชากรส่วนย่อย / ประชากรผลรวม) x 100 เช่น C = (A ÷ AB) x 100

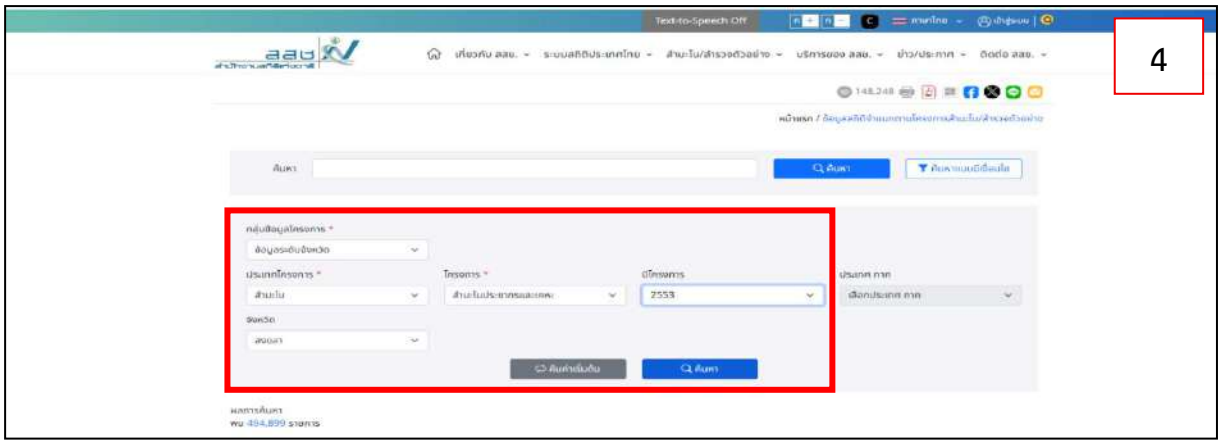
ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

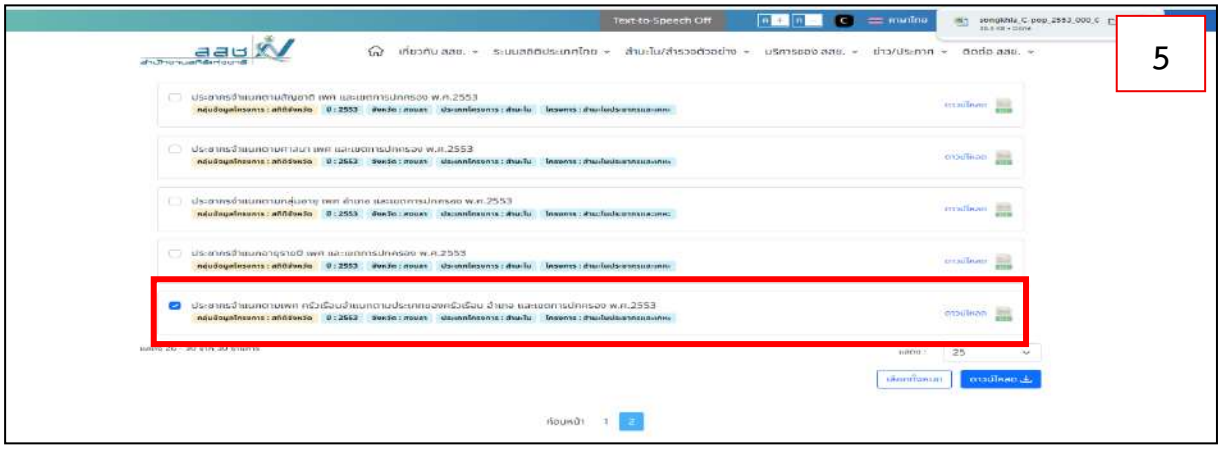
สามารถค้นหาข้อมูล จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th **ดังรูปที่ 4.7-1**

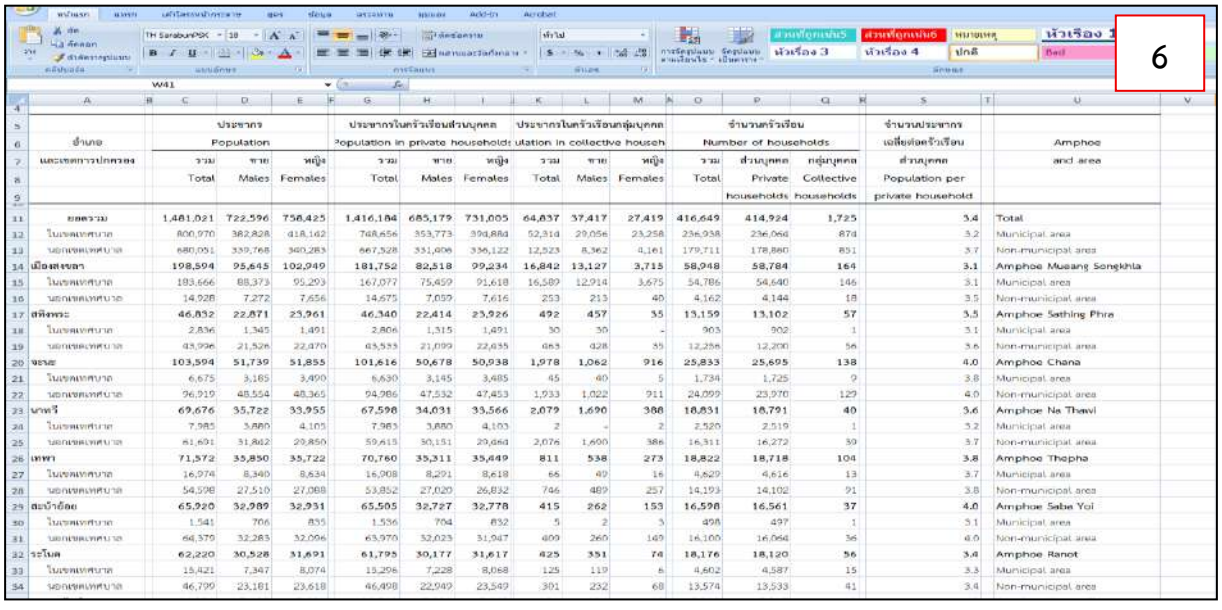

รูปที่ 4.7-1 หน้าเว็บไซต์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) การใช้ข้อมูลจากรายงานสถิติประชากรแฝงประจำปี

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาจำนวนประชากรแฝงที่มีในพื้นที่ รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงบทบาททางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และความต้องการที่อยู่อาศัย

ข. แนวทางการดำเนินการ

ศึกษาข้อมูลประชากรแฝงกลางคืน จำแนกรายจังหวัดในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและย้อนหลัง 5 ปี หรือย้อนหลังเท่าที่สามารถหาข้อมูลได้

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบจำนวนประชากรแฝงกลางคืน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของประชากรแฝงกลางคืนเป็นไปในลักษณะใด โดยควรพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมประกอบด้วย เนื่องจากประชากรแฝงกลางคืนในพื้นที่ส่วนมากเกิดจากการดึงดูดทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แหล่งงาน สถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรแฝงกลางคืนของจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

รายงานสรุปผลที่สำคัญ ประชากรแฝงในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

การคาดประมาณประชากรแฝงในพื้นที่วางผังเมืองรวมมีวิธีการคล้ายกับการศึกษาในระดับจังหวัด คือ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี แต่การจะคาดประมาณให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงไม่สามารถใช้ข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลระดับจังหวัดมาพิจารณาเพียงอย่างเดียวได้ จำเป็นต้องมีการเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายมาประกอบกัน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของเมือง สภาพเศรษฐกิจ และสังคม โดยยกตัวอย่างแนวทางดำเนินการ 5 วิธี ดังนี้

1) การเปรียบเทียบหาผลต่างระหว่างจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กับจำนวนประชากรตามสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

วิธีการดำเนินการเป็นเช่นเดียวกับการศึกษาในระดับจังหวัด คือ เป็นการใช้ข้อมูลจำนวนประชากรแฝงตามรายงานสำมะโนประชากรและเคหะ (ปีล่าสุด) โดยใช้ค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎรกับข้อมูลประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ มาคำนวณสัดส่วนแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในปีวางผัง เพื่อคำนวณหาประชากรแฝง

1) เปรียบเทียบจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กับจำนวนประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปีเดียวกัน ผลต่างที่ได้ คือ จำนวนประชากรแฝง ณ ปีที่ทำการสำมะโน โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

สัดส่วนประชากรแฝง = (ประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ – ประชากรตามทะเบียนราษฎร) / จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร x 100

2) นำจำนวนประชากรแฝงที่คำนวณได้จากข้อ 1) เทียบเป็นร้อยละของจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร

3) นำร้อยละของประชากรแฝงต่อจำนวนประชากรทะเบียนราษฎรในปีที่ทำการสำมะโน คูณจำนวนประชากรของพื้นที่วางผังเมืองรวมตามทะเบียนราษฎรในปีวางผัง ผลต่างที่ได้ คือ จำนวนประชากรแฝงของปีที่วางผัง

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการนี้เป็นการพิจารณาข้อมูลจากปีที่ทำการสำมะโนประชากรและเคหะ ดังนั้น จำนวนประชากรแฝงที่ได้จากการคำนวณโดยวิธีนี้ จะมีสมมติฐานว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ในปีวางผังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากปีสำมะโนประชากร

จุดเด่น

1. เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่มีวิธีการจัดเก็บที่ละเอียดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง

2. สามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงได้ง่าย

3. เหมาะสำหรับเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางประชากร สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างน้อย เมืองขนาดเล็กหรือเมืองที่มีลักษณะเป็นชุมชนเกษตร

จุดด้อย

1. ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นฐานในการคาดประมาณไม่เป็นปัจจุบัน

2. สภาพเศรษฐกิจและสังคมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยต่าง ๆ จึงอาจส่งผลให้การคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีวางผังไม่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร

2) จำนวนประชากรจากสำมะโนประชากรและเคหะ

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) สำมะโนประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

2) การใช้ข้อมูลอาคารพักอาศัย

การใช้ข้อมูลอาคารพักอาศัยในการคาดประมาณประชากรแฝง สามารถแยกศึกษาได้เป็น 2 กรณี คือ การใช้ข้อมูลอาคารพักอาศัยทั้งหมด และการใช้ข้อมูลเฉพาะอาคารพักอาศัยรวม

2.1) การใช้ข้อมูลอาคารพักอาศัยทั้งหมด

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลอาคารพักอาศัยที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ในเขตวางผังเมืองรวม จัดทำ **ตารางที่ 4.7-2** คูณค่าสัมประสิทธิ์ตามประเภทอาคาร

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบจำนวนประชากรจาก**ตารางที่ 4.7-2** ซึ่งประกอบด้วยจำนวนประชากรและอาคารพักอาศัย กับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ผลต่าง คือ จำนวนประชากรแฝงทั้งหมด โดยสามารถจำแนกได้เป็นรายพื้นที่และสามารถเปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากร ซึ่งสะท้อนของบทบาทของชุมชนแต่ละแห่ง

<u>จุดเด่น</u>

1. ข้อมูลอาคารพักอาศัยเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถตรวจสอบได้

2. จำนวนขนาดครัวเรือนเฉลี่ย (คนต่อบ้าน) ที่ใช้ในการคำนวณจำนวนประชากรมาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เชื่อถือได้

3. สามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงใกล้เคียงกับข้อเท็จจริง

4. เหมาะสำหรับเมืองในทุกรูปแบบ

<u>จุดด้อย</u>

1. ค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในบางพื้นที่วางผังเมืองรวม ดังนั้น ควรมีการตรวจสอบฐานข้อมูลอาคารและลักษณะการอยู่อาศัยของประชากรแฝงในพื้นที่

2. ต้องมีการศึกษาข้อมูลอาคารและการอยู่อาศัยจริงในอาคารอย่างละเอียด เพื่อให้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยเฉพาะในเมืองที่มีการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยหลายโครงการและเมืองท่องเที่ยวที่มีการสร้างโรงแรม ที่พัก เป็นจำนวนมาก

3. ต้องมีการปรับปรุงฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ให้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

2) ข้อมูลอาคารพักอาศัยจากแผนที่ 1 : 4,000

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) การสำรวจพื้นที่

ตารางที่ 4.7-2 จำนวนประชากร และอาคารพักอาศัย จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

เขตการปกครอง	บ้านเดี่ยว/อาคารเดี่ยว		บ้านแฝด		บ้านแถว (ทาวน์เฮ้าส์)		ห้องแถว		ตึกแถว		เรือนแพ		อาคารพักอาศัย			อื่น ๆ		จำนวนอาคารรวม	ประชากรรวม
	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร	จำนวนอาคาร	จำนวนห้อง	ประชากร	จำนวนอาคาร	ประชากร		
เทศบาล...																			
เทศบาล...																			
องค์การบริหารส่วนตำบล...																			
องค์การบริหารส่วนตำบล...																			
องค์การบริหารส่วนตำบล...																			
รวมทั้งสิ้น																			

หมายเหตุ : 1. อาคารพักอาศัยรวม หมายถึง อาคารที่ใช้ในการพักอาศัยถาวรและชั่วคราว เช่น อาคารชุด แฟลต หอพัก แมนชั่น เกสเฮ้าส์ คอนโดมิเนียม โดยระบุจำนวนห้อง ตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ยกเว้น โรงแรม

2. จำนวนประชากร ได้จากจำนวนอาคารคูณขนาดครัวเรือนเฉลี่ยตามค่าสัมประสิทธิ์ตามประเภทอาคาร (จำนวนอาคารใช้เฉพาะอาคารที่มีผู้พักอาศัยเท่านั้น)

3. ให้ใส่ว่าจำนวนอาคารที่ไม่ได้นำมาคำนวณประชากรมีจำนวนเท่าไร เป็นอาคารอะไร เช่น สถานที่ราชการ อาคารร้าง

ประชากรเขตผังเมืองรวม	จำนวนบ้าน (หลัง)	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย (คน/บ้าน)

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนฯ

ค่าสัมประสิทธิ์ตามประเภทอาคาร

บ้านเดี่ยว	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	+0.15
บ้านแฝด	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	0
บ้านแถว (ทาวน์เฮ้าส์)	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	-0.1
ห้องแถว	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	-0.1
ตึกแถว	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	-0.1
เรือนแพ	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	+0.15
อาคารพักอาศัยรวม	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	x 2
อื่นๆ	ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย	x 2

2.2) การใช้ข้อมูลเฉพาะอาคารพักอาศัยรวม

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนห้องเฉพาะในอาคารพักอาศัยรวม เช่น อาคารชุด แฟลต หอพัก แมนชั่น เกสเฮ้าส์ คอนโดมิเนียม อพาร์ตเมนต์ ห้องเช่า ฯลฯ แล้วคูณค่าสัมประสิทธิ์ตามจำนวนห้อง (2 คน) หรือสำรวจจำนวนผู้พักอาศัยจริง

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

จำนวนประชากรทั้งหมดที่ได้จากการคำนวณด้วยวิธีนี้ มีสมมติฐานว่า ผู้เข้าพักอาศัยเป็นคนต่างถิ่น เป็นประชากรแฝงในพื้นที่

<u>จุดเด่น</u>

1. ข้อมูลอาคารพักอาศัยเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถตรวจสอบได้
2. สามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงใกล้เคียงกับข้อเท็จจริง
3. เหมาะสำหรับเมืองขนาดใหญ่ เมืองที่เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ เมืองที่มีแหล่งงานจำนวนมาก หรือเมืองอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงต้องพิจารณาลักษณะการอยู่อาศัยของประชากรแฝงในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเลือกใช้วิธีนี้

<u>จุดด้อย</u>

1. ประเภทอาคารพักอาศัยรวมและค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้อาจไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ ต้องพิจารณาตามบริบทของเมือง
2. ต้องมีการสุ่มตัวอย่างการอยู่อาศัยจริง เพื่อให้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
3. ในกรณีของห้องเช่าที่เป็นตึกแถวหรือห้องแถวอาจตรวจสอบได้ยาก

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลจำนวนห้องพักในอาคารพักอาศัยรวมจากแผนที่ 1 : 4,000

จ. แหล่งข้อมูล

การสำรวจพื้นที่

2.3) การใช้ข้อมูลปริมาณการใช้น้ำประปา การใช้ไฟฟ้า หรือปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

การใช้ข้อมูลสาธารณูปโภคซึ่งเป็นข้อมูลขั้นทุติยภูมิสามารถเลือกใช้ได้หลายประเภทในคราวเดียวกัน เพื่อใช้ตรวจสอบความถูกต้องในการเลือกวิธีการคำนวณประชากรแฝง โดยสาธารณูปโภคที่นำมาใช้คำนวณ ควรมีเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน และมีเอกสารอ้างอิงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น ข้อมูลการใช้ไฟฟ้า การใช้น้ำประปา ปริมาณขยะมูลฝอย เป็นต้น

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลการใช้สาธารณูปโภคขั้นทุติยภูมิที่จัดเก็บโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการคำนวณประชากรที่มีอยู่จริง โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานทางผังเมือง **ดังตารางที่ 4.7-3 และ ตารางที่ 4.7-4**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบจำนวนประชากรที่ได้จากการคำนวณโดยใช้มาตรฐานทางผังเมืองกับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ผลต่างที่ได้ คือ จำนวนประชากรแฝงทั้งหมด

<u>จุดเด่น</u>

1. เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่มีแหล่งที่มาอ้างอิง และตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
2. สามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงได้โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานทางผังเมือง
3. เหมาะสำหรับใช้ในการตรวจสอบกับจำนวนประชากรแฝงที่คำนวณได้จากวิธีอื่น ๆ

<u>จุดด้อย</u>

ในกรณีเมืองที่มีกิจกรรมนอกเหนือจากอยู่อาศัยโดยทั่วไป เช่น มีประชากรหนาแน่นมาก เมืองท่องเที่ยว เมืองอุตสาหกรรม หรือมีกิจกรรมอื่นใดที่แตกต่าง อาจส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคทรัพยากรและการใช้สาธารณูปโภคมากหรือน้อยกว่าค่ามาตรฐาน ดังนั้น เมื่อพิจารณาเลือกใช้วิธีนี้ ควรตรวจสอบลักษณะการใช้ที่ดินของเมือง/ชุมชนด้วย เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นที่ทำให้ปริมาณการใช้สาธารณูปโภคที่ผิดปกติ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลการใช้น้ำประปา ไฟฟ้า การกำจัดขยะ

2) จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

3) มาตรฐานการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2566

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) การประปาส่วนภูมิภาค (นครหลวง) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ตารางที่ 4.7-3 อัตราการใช้สาธารณูปโภคตามมาตรฐานทางผังเมือง

ประเภทสาธารณูปโภค	อัตราตามเกณฑ์มาตรฐาน	
อัตราการใช้น้ำอุปโภคบริโภค		
ย่านชุมชนเมือง		
ประชากร 3,000 – 10,000 คน	120	ลิตร/คน/วัน
ประชากร 10,001 – 20,000 คน	170	ลิตร/คน/วัน
ประชากร 20,001 – 30,000 คน	200	ลิตร/คน/วัน
ประชากร 30,001 – 50,000 คน	250	ลิตร/คน/วัน
ประชากรมากกว่า 50,000 คน	300	ลิตร/คน/วัน
นอกย่านชุมชนเมือง		
มากกว่า 30 ครัวเรือน แต่ไม่เกิน 700 ครัวเรือน (จำนวนประชากรเฉลี่ย 5 คนต่อครัวเรือน)	50	ลิตร/คน/วัน
อัตราการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย		
ที่อยู่อาศัย	5 - 10	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
พาณิชยกรรม ขนาดเล็ก	25 - 50	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
ขนาดกลาง	750 1,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
ขนาดใหญ่	1,000 – 1,800	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
อุตสาหกรรม	200	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
เกษตรกรรม	200 – 1,200	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/ราย/วัน
การเกิดขยะมูลฝอย		
เทศบาลนคร	1.89	กิโลกรัม/คน/วัน
เทศบาลเมือง	1.15	กิโลกรัม/คน/วัน
เทศบาลตำบล	1.02	กิโลกรัม/คน/วัน
เมืองพัทยา	3.90	กิโลกรัม/คน/วัน
องค์การบริหารส่วนตำบล	0.91	กิโลกรัม/คน/วัน

ที่มา : มาตรฐานการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2566

ตารางที่ 4.7-4 อัตราการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัย

ประเภทสาธารณูปโภค	อัตราตามเกณฑ์มาตรฐาน	
อัตราการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย		
การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.)	3.8 – 4.0	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน/วัน
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)	1.6 – 1.8	กิโลวัตต์-ชั่วโมง/คน/วัน

ที่มา : มาตรฐานการวางและจัดทำผังเมืองรวม พ.ศ. 2566

2.4) การคำนวณสัดส่วนประชากรแฝงจากรายงานสถิติประชากรแฝงประจำปี

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลประชากรแฝงกลางคืนระดับจังหวัด ซึ่งจัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มาจำแนกตามพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยใช้วิธีเปรียบเทียบสัดส่วนกับจำนวนแห่งหรือจำนวนแรงงานในสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งงานอื่น ๆ เช่น สวนผลไม้ ฟาร์มปศุสัตว์ กิจการประมง โดยต้องพิจารณาถึงจำนวนลูกจ้างเฉลี่ยต่อแห่งประกอบด้วย

1) คำนวณสัดส่วนของจำนวนแรงงาน หรือจำนวนสถานประกอบการ (แล้วแต่กรณี) ของพื้นที่วางผังเมืองรวมคิดเป็นร้อยละเท่าใดของจำนวนแรงงานหรือสถานประกอบการทั้งจังหวัด โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

สัดส่วนประชากรแฝง = (จำนวนสถานประกอบการในพื้นที่ / จำนวนสถานประกอบการทั้งจังหวัด) x 100

2) นำสัดส่วนที่ได้จากการคำนวณข้อ 1) คูณจำนวนประชากรแฝงกลางคืนของจังหวัด ผลการคำนวณเท่ากับประชากรในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

การคำนวณประชากรแฝงโดยวิธีนี้ เป็นการตั้งสมมติฐานว่า ประชากรแฝง คือ ผู้ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจ แหล่งงานในพื้นที่ จำนวนแรงงานหรือจำนวนสถานประกอบการ จึงมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดประชากรแฝง ผู้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบร่วม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และบทบาทของเมือง ก่อนที่จะเลือกใช้ข้อมูลในการคำนวณ แบ่งเป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 : กรณีเมืองที่ภาคเกษตรเป็นสาขาการผลิตหลัก

ควรพิจารณาประเภทการทำเกษตรในพื้นที่ เช่น เมืองที่เป็นแหล่งเพาะปลูกผลไม้ มักจะมีแรงงานตามฤดูกาล หรือแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงาน จำนวนลูกจ้างเฉลี่ยต่อสวนอาจมีจำนวน 3 - 5 คน

กรณีที่ 2 : กรณีเมืองที่ภาคอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตหลัก

ควรพิจารณาประเภทของอุตสาหกรรมในพื้นที่ประกอบกับจำนวนลูกจ้างเฉลี่ยในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งโดยปกติเมืองอุตสาหกรรมจะต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก จึงมักจะมีประชากรแฝงกระจายตัวอยู่ในพื้นที่มากกว่าเมืองอื่น

กรณีที่ 3 : กรณีเมืองที่ภาคการค้าและบริการเป็นสาขาการผลิตหลัก

ควรพิจารณาประเภทของสถานประกอบการส่วนใหญ่ในพื้นที่ ประกอบกับจำนวนลูกจ้างเฉลี่ยในสถานประกอบการ ซึ่งโดยปกติเมืองที่เป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ มักจะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความสำคัญระดับประเทศ หรือเป็นเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ ศูนย์กลางการศึกษารวมอยู่ด้วย

<u>จุดเด่น</u>

1. สามารถคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในเชิงเศรษฐกิจซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นของประชากรแฝง

2. เหมาะสำหรับเมืองที่มีความหลากหลายหรือมีความแตกต่างของชุมชนในพื้นที่ โดยสามารถผสมผสานวิธีการคำนวณได้ในหลายรูปแบบ

<u>จุดด้อย</u>

1. จำนวนประชากรแฝงต้องน้อยกว่าจำนวนแรงงานรวมของจังหวัด

2. จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการแต่ละประเภทอาจเป็นแรงงานในพื้นที่หรือแรงงานต่างถิ่นก็ได้ ดังนั้น การใช้ค่าเฉลี่ยของจำนวนคนงานในสถานประกอบการอาจยังไม่ตอบสนองต่อการคำนวณประชากรแฝงที่แท้จริง

3. กรณีที่มีการจัดเก็บข้อมูลลูกจ้างโดยนับจำนวนแรงงานตามฤดูกาลเข้ามาด้วย อาจส่งผลให้แรงงานเฉลี่ยต่อแห่งมากกว่าความเป็นจริง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลสถานประกอบการจากสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม

2) จำนวนประชากรแฝงกลางคืนของจังหวัด

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือ www.nso.go.th

2.5) การสำรวจพื้นที่

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในปีที่ทำการศึกษา เพื่อกำหนดจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม และสามารถสะท้อนสภาพเศรษฐกิจและสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัย แหล่งงาน และการจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

เป็นการสำรวจภาคสนามในพื้นที่จริง โดยใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ตามอาคารประเภทที่อยู่อาศัยเป็นรายหลัง วิธีการนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรแฝงได้โดยการสอบถามเจ้าบ้านหรือสมาชิกในบ้านแต่ละหลังว่าในบ้านที่ตนอยู่อาศัยนั้นมีผู้ที่พักอาศัยประจำแต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวนกี่ราย และสามารถหาสัดส่วนของจำนวนประชากรแฝงต่อประชากรทั้งหมดในบ้านแต่ละหลัง นอกจากนี้ ยังสามารถสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ที่เป็นประชากรแฝงได้ด้วย ทั้งนี้ในแบบสอบถามควรเพิ่มเติมคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน สถานะทางการศึกษา ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และลักษณะทางเศรษฐกิจ เช่น สถานภาพการทำงาน อาชีพ ของผู้ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของประชากรแฝงไว้ด้วย

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

การคำนวณประชากรแฝงโดยวิธีการสำรวจพื้นที่ เป็นศึกษาข้อมูลโดยใช้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์หรือจัดเก็บข้อมูลควรมีความเข้าใจวิธีการทางสถิติและเทคนิคการสัมภาษณ์ด้วย

<u>จุดเด่น</u>

1. วิธีการนี้ช่วยให้ได้จำนวนประชากรแฝงที่ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด และยังสามารถจำแนกประเภทของประชากรแฝงในพื้นที่ได้ว่าเป็นประชากรแฝงที่เข้ามาเพื่อทำกิจกรรมใด ซึ่งจะส่งผลให้สามารถบริหารจัดการเมืองได้ดียิ่งขึ้น

2. เหมาะสำหรับเมืองขนาดเล็ก

<u>จุดด้อย</u>

1. จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และระยะเวลาดำเนินการนาน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามหรือให้ข้อมูล อาจปิดบังข้อเท็จจริงบางประการ ส่งผลให้ได้รับข้อมูลที่แท้จริงไม่ครบถ้วน

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) แผนที่ 1 : 4,000

2) แบบสำรวจข้อมูล (สามารถจัดทำขึ้นเองได้ตามความเหมาะสม)

จ. แหล่งข้อมูล

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าของบ้าน ในพื้นที่วางผังเมืองรวม

แนวทางและวิธีการคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงทั้งหมด มีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกัน ผู้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถเลือกใช้ได้หลายวิธี แล้วนำข้อมูลมาเปรียบเทียบโดยมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม ได้แก่ บทบาทของเมือง สภาพเศรษฐกิจ แหล่งงาน สิ่งดึงดูดประชากรแฝง ความน่าจะเป็นในการย้ายถิ่นฐาน วิถีชีวิตในชุมชน และสภาพสังคม แล้วจึงเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมกับบริบทของเมืองมากที่สุด และควรต้องคำนึงถึงประชากรตามทะเบียนราษฎรที่ไปอาศัยอยู่ที่อื่นโดยไม่ย้ายทะเบียนบ้านออกไปด้วยว่ามีจำนวนเท่าใด จำนวนประชากรแฝงที่คาดประมาณไว้ทดแทนจำนวนประชากรตามทะเบียนเหล่านั้นแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ยังควรคำนึงถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่สลับหมุนเวียนกันเข้ามาใช้ทรัพยากรในพื้นที่ตลอดเวลา ในกรณีที่เป็นเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดเชียงใหม่ หรือเมืองพัทยา

ทั้งนี้ การศึกษาประชากรแฝง จะใช้กับเมืองที่มีปัจจัยดึงดูดประชากรแฝงให้เคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น เช่น เมืองศูนย์กลางทางธุรกิจการค้าหรือเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นแหล่งงานและการจ้างงานที่สำคัญ เมืองศูนย์กลางทางการปกครองการบริหารราชการ เมืองศูนย์กลางการศึกษา

4.8 การคาดประมาณประชากรในอนาคต

การคาดประมาณประชากรในอนาคตหรือการฉายภาพประชากร (Population Projection) สำหรับการวางผังเมืองรวม โดยทั่วไปจะคาดประมาณไปอีก 20 ปีข้างหน้า เพื่อใช้เป็นประชากรเป้าหมายของการวางผังเมืองรวม การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เพื่อรองรับประชากรเป้าหมาย โดยแบ่งการคาดประมาณประชากรในอนาคตเป็น 2 ส่วน คือ ประชากรตามทะเบียนราษฎรและประชากรแฝง

1) จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในอนาคต

การคาดประมาณจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในอนาคตสามารถดำเนินการโดยใช้วิธีทางคณิตศาสตร์ (Mathematical method) ได้หลายวิธี ได้แก่

1.1) วิธีสมการเชิงเส้นตรง (Linear Model) เป็นแบบจำลองที่มีรูปแบบง่าย ๆ ใช้ในกรณีที่ประชากรในอดีตมีลักษณะการเพิ่มขึ้นอย่างคงที่ และมีแนวโน้มว่าจะยังคงรูปแบบเดิมต่อไปในอนาคต โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$y = a + bx$$

โดยที่ y = จำนวนประชากรในปีเป้าหมายที่ต้องการคาดการณ์
a = ค่าคงที่
b = ค่าความชันของสมการ (Slope)
x = จำนวนปีระหว่างปีฐานถึงปีเป้าหมาย

1.2) การคำนวณโดยการใช้สูตรฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล (Exponential Function) คือ สูตรอัตราเพิ่มแบบต่อเนื่องชี้กำลัง (Exponential Rate of growth) ซึ่งเป็นแบบจำลองภายใต้ข้อสังเกตของโทมัส มัลทัศ (Thomas Malthus) นักปราชญ์ชาวอังกฤษที่ว่า “จำนวนประชากรโดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นแบบอนุกรมเรขาคณิต (Geometric Growth) กล่าวคือ มีลักษณะเหมือนกับดอกเบี้ยเงินฝากหรือเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนหรือร้อยละที่คงที่ แทนที่จะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนคงที่เหมือนกับกรณีแบบจำลองเชิงเส้นตรง” เป็นสูตรที่ใช้ในการคำนวณหาประชากรอนาคต โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$Pn = Po \times (1+(r \div 100))n$$

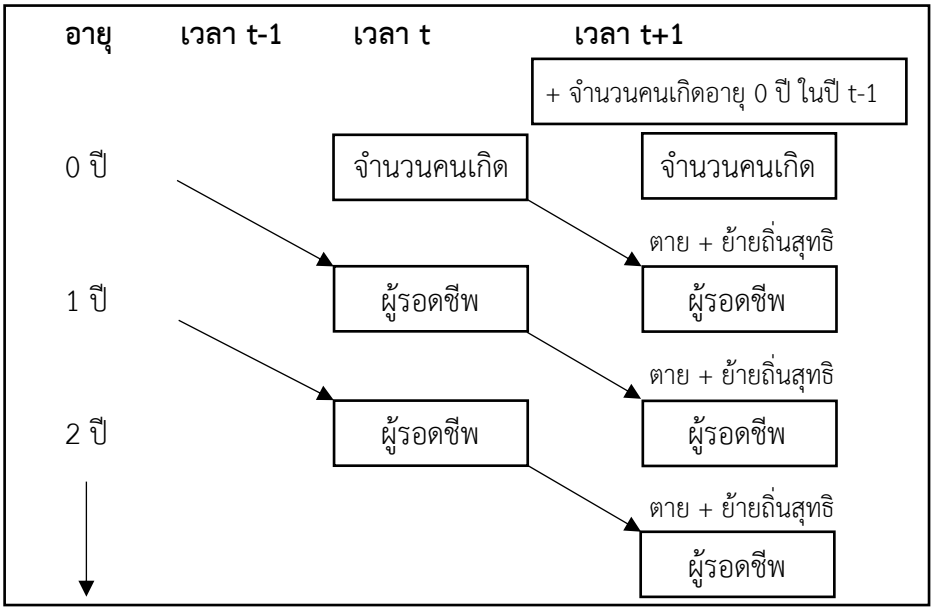
โดยที่ Pn = ประชากรรวม ณ ปลายช่วงเวลาที่ศึกษา

Po = ประชากรรวม ณ ต้นช่วงเวลาที่ศึกษา

r = อัตราการเพิ่มของประชากร

n = จำนวนปีระหว่างช่วงต้นและปลายเวลาที่ศึกษา

1.3) วิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ (Cohort Component Method)[24] หรือ “วิธีองค์ประกอบ” เป็นการฉายภาพที่ทำโดยการแยกวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประชากรในแต่ละ “รุ่นอายุ” (Cohort) ตามองค์ประกอบด้านการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากร แนวคิดและวิธีการฉายภาพประชากรด้วยวิธีองค์ประกอบ คือ ประชากรในรุ่นอายุหนึ่งของเวลาหนึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปสู่อีกเวลาหนึ่งโดยมีอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลจากการตายและการย้ายถิ่นสุทธิ (ผลต่างระหว่างการย้ายเข้าและการย้ายออก) ของคนรุ่นอายุนั้น โดยมีแนวคิดที่เป็นหลักการในภาพรวมของการคำนวณประชากร คือ จำนวนประชากรที่เกิดในช่วงเวลานั้นรวมกับประชากรย้ายเข้า และลบด้วยประชากรที่ตายและย้ายออก ซึ่งต้องคำนวณแยกรายอายุ เนื่องจากมีอัตราการเกิด อัตราการเจริญพันธุ์รวม อัตราการตาย และอัตราการย้ายถิ่น ในแต่ละช่วงอายุที่แตกต่างกัน **ดังรูปที่ 4.8-1**

รูปที่ 4.8-1 แนวคิดการฉายภาพประชากรด้วยวิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ (Cohort Component Method)

[24] **ที่มา :** ตัวแบบมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการวางผังเมืองรวม สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง (มยผ.3-0006)

ดังนั้น วิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรเพิ่มเติม ดังนี้

(1) การจำแนกข้อมูลประชากรฐานตามเพศชายและเพศหญิง เนื่องจากโอกาสการตาย หรือโอกาสการรอดชีพ และพฤติกรรมการย้ายถิ่นของเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกัน

(2) การแยกวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงประชากรในแต่ละรุ่นอายุ โดยต้องมีข้อมูลจำนวนประชากรฐานที่นำมาใช้ในการฉายภาพที่มีการจำแนกตามอายุ

(3) มีข้อสมมติเกี่ยวกับองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร คือ ข้อมสมมติเกี่ยวกับการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ดังนี้

(3.1) ข้อสมมติเกี่ยวกับการเกิดหรือการเจริญพันธุ์ ที่ผู้ศึกษาต้องนำมาใช้ในการคำนวณอาจอยู่ในรูปของอัตราการเกิดรายอายุ (Age Specific Fertility Rates : ASFR) หรืออัตราเจริญพันธุ์รวม (Total Fertility Rate : TFR) **ดังรูปที่ 4.8-2** ซึ่งไม่ว่าจะเป็นอัตราเกิดรายอายุหรืออัตราเจริญพันธุ์รวม สิ่งที่พบเสมอ คือ การขาดข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาใช้ในการคำนวณอัตราดังกล่าว

วิธีการคำนวณอัตราการเกิดรายอายุ/กลุ่มอายุ 5 ปี (Age-Specific Fertility Rates : ASFR)

$$ASFR = (b_i/P_n) \times k$$

b_i จำนวนการเกิดจากสตรีกลุ่มอายุ i

P_n จำนวนประชากรกลางปีของสตรีในกลุ่มอายุ i เดียวกัน

k ค่าคงที่เท่ากับ 1,000

วิธีการคำนวณอัตราเจริญพันธุรวม (Total Fertility Rate : TFR) โดยใช้อัตราการเกิดรายอายุ

$$TFR = \sum(b_i/P_n) \times k$$

วิธีการคำนวณอัตราเจริญพันธุรวม (Total Fertility Rate : TFR) โดยใช้อัตราการเกิดกลุ่มอายุ 5 ปี

$$TFR = 5 \sum(b_i/P_n) \times k$$

รูปที่ 4.8-2 วิธีการคำนวณอัตราการเกิดรายอายุ (Age Specific Fertility Rates : ASFR) หรือวิธีการคำนวณอัตราเจริญพันธุรวม (Total Fertility Rate : TFR)

(3.2) ข้อสมมติเกี่ยวกับการตาย การฉายภาพประชากรจะต้องมีอัตราการตายรายอายุ (Age Specific Death Rates : ASDR) ซึ่งอาจเป็นอัตราการตายตามรายปีหรือกลุ่มอายุ 5 ปี ซึ่งจะถูกแปลงไปเป็นอัตราการรอดชีพ (Survival Rate) เพื่อใช้ในการคำนวณจำนวนผู้รอดชีพรายอายุ

(3.3) ข้อสมมติเกี่ยวกับการย้ายถิ่น จะถูกนำมาใช้ในการฉายภาพประชากร โดยต้องนำอัตราการย้ายถิ่นสุทธิรายอายุ คูณกับประชากรในแต่ละรุ่นอายุ

ดังนั้น การฉายภาพประชากรด้วยวิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ (Cohort Component Method) เพื่อประมาณจำนวนประชากรในอนาคตในพื้นที่วางผังเมืองรวมค่อนข้างจะมีข้อจำกัด และมีความยุ่งยากซับซ้อน ทั้งนี้ เพราะเป็นวิธีการที่ต้องการข้อมูลที่มีรายละเอียดเพื่อการคำนวณอัตราเกิด อัตราตาย และอัตราการย้ายถิ่นในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการคำนวณมีข้อจำกัดในเรื่องของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ คุณภาพของข้อมูล ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ที่จะถูกนำไปใช้ในการวางผังเมืองรวม ตลอดจนกระบวนการในการคำนวณมีความยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้น การฉายภาพโดยวิธีองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรตามรุ่นอายุ (Cohort Component Method) จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความชำนาญงานในด้านการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์และนักประชากรศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดการณ์ประชากรเป้าหมายของการวางผังเมืองรวม และคำนวณการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมเพื่อรองรับประชากรเป้าหมายของผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

ในที่นี้จะอธิบายวิธีการคาดประมาณประชากรในอนาคตโดยวิธีพื้นฐาน ได้แก่ อัตราเพิ่มแบบต่อเนื่องชี้กำลัง (Exponential Rate of growth) ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูลได้สะดวก โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1) พิจารณาจำนวนประชากรในพื้นที่วางผังเมืองรวม ณ ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดหรือปีฐาน (พ.ศ. 25...)

2) พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ในอดีตช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

3) กำหนดอัตราการเพิ่มของประชากรด้วยวิธีคำนวณอัตราการเพิ่มแบบต่อเนื่องชี้กำลัง (Exponential Rate of Growth) โดยขึ้นอยู่กับข้อสมมติฐานในด้านการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น ตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งอาจมีได้หลายสมมติฐาน ดังนั้น ควรจำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง กลาง และต่ำ จัดทำ **ตารางที่ 4.8-1** และ **ตารางที่ 4.8-2** พร้อมตั้งสมมติฐานหรือเหตุผลประกอบในการคาดประมาณเพื่อการวางผังเมืองรวม โดยมีหลักการเบื้องต้นในการพิจารณาปัจจัยในการกำหนดอัตราการขยายตัวของประชากร ดังนี้

3.1) พิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรในช่วงเวลาที่ผ่านมา

(1) จากที่ได้คำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร นำมาสร้างแผนภูมิกราฟเส้นเพื่อแสดงให้เห็นลักษณะเส้นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากร

(2) พิจารณาตำแหน่งของจุดเปลี่ยนแปลงเส้นแนวโน้ม (Turn Point) อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เส้นแนวโน้มชันน้อย ช่วงดังกล่าวถือว่าเป็นช่วงที่มีการเติบโตแบบปกติ ค่อยเป็นค่อยไป เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลือกใช้อัตราการขยายตัว หากจุดเปลี่ยนแปลงเส้นแนวโน้มอยู่ในระดับแตกต่างกันมาก ทำให้เส้นแนวโน้มมีความชันมาก เป็นช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมในการเลือกใช้อัตราการขยายตัว

3.2) พิจารณาจากคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ โครงสร้างอายุประชากร สัดส่วนของประชากรในแต่ละช่วงวัย อายุ เพศ การศึกษา เป็นต้น

3.3) พิจารณาจากปัจจัยการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ซึ่งจะมีผลต่อการขยายตัวและการตั้งถิ่นฐานของประชากรในพื้นที่ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจในพื้นที่ มีการขยายตัวในสาขาใดหรือสาขาใดเป็นเศรษฐกิจหลักของพื้นที่ อาชีพ รายได้ เป็นต้น

3.4) นโยบายและโครงการพัฒนาของภาครัฐหรือเอกชนที่มีอิทธิพลต่อพื้นที่ในอนาคต

3.5) อื่น ๆ เช่น การขยายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ศาสนา สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม หรือปัจจัยทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ทั้งนี้ เมื่อได้ข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดอัตราการขยายตัวแล้ว จะพบว่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละประเด็นในพื้นที่มีความสำคัญต่ออัตราการขยายตัวของประชากรในพื้นที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้วิเคราะห์อาจพิจารณากำหนดค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยเพิ่มเติมประกอบการวิเคราะห์เพื่อการคาดประมาณประชากรในอนาคตได้

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.8-1** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรอนาคต มาวิเคราะห์โดยพิจารณาจากลักษณะและรูปแบบ มากำหนดอัตราการเพิ่มของประชากรเพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตในอีก 20 ปีข้างหน้า

2) นำข้อมูลจาก**ตารางที่ 4.8-2** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการคาดประมาณจำนวนประชากรและอัตราการเพิ่มของประชากร ซึ่งจำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตในอีก 20 ปีข้างหน้า

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

ตารางที่ 4.8-1 จำนวนประชากรอนาคต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

พ.ศ.	สูง	กลาง	ต่ำ	
พ.ศ. 25...	จำนวนประชากรปีฐาน	จำนวนประชากรปีฐาน	จำนวนประชากรปีฐาน	= ประชากรปีฐาน
พ.ศ. 25... + 5				= ROUND(EXP(r/100*5)*ประชากรปีฐาน/100,0)*100
พ.ศ. 25... + 10				= ROUND(EXP(r/100*10)*ประชากรปีฐาน/100,0)*100
พ.ศ. 25... + 15				= ROUND(EXP(r/100*15)*ประชากรปีฐาน/100,0)*100
พ.ศ. 25... + 20				= ROUND(EXP(r/100*20)*ประชากรปีฐาน/100,0)*100
อัตราเพิ่ม	A			**หมายเหตุ :** ค่า R = อัตราการเพิ่ม (สูง) (กลาง) และ (ต่ำ)

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

หมายเหตุ : สูตรการหาประชากรอนาคต = ROUND(EXP(อัตราการเพิ่ม/100xช่วงปี)xประชากรปีฐาน/100)x100

ตัวอย่างการคาดประมาณประชากรอนาคตและการแทนค่าสูตร

พ.ศ.	สูง	กลาง	ต่ำ	
2567	37,124	37,124	37,124	= ประชากรปีฐาน (สมมติ ปี 2567)
2572	38,000	37,800	37,600	= ROUND(EXP(0.38,0.28,0.16/100*5ปี)*37,124/100,0)*100
2577	38,800	38,600	38,200	= ROUND(EXP(0.38,0.28,0.16/100*10ปี)*37,124/100,0)*100
2582	39,700	39,300	38,700	= ROUND(EXP(0.38,0.28,0.16/100*15ปี)*37,124/100,0)*100
2587	40,620	40,055	39,300	= ROUND(EXP(0.38,0.28,0.16/100*20ปี)*37,124/100,0)*100
อัตราเพิ่ม	**0.38**	**0.28**	**0.16**	**หมายเหตุ :** ค่า R = 0.38 (สูง) 0.28 (กลาง) และ 0.16 (ต่ำ)

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

ตารางที่ 4.8-2 การคาดประมาณจำนวนประชากร และอัตราการเพิ่มของประชากร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

พ.ศ.	ทม...	ทต...	ทต...	ทต...	อบต...	อบต...	อบต...	รวม	หมายเหตุ
25...									พ.ศ.ของประชากรปีฐาน
25...									พ.ศ. 25... (+1)
25...									พ.ศ. 25... (+2)
25...									พ.ศ. 25... (+3)
25...									พ.ศ. 25... (+4)
25...									พ.ศ. 25... (+5)
25...									พ.ศ. 25... (+6)
25...									พ.ศ. 25... (+7)
25...									พ.ศ. 25... (+8)
25...									พ.ศ. 25... (+9)
25...									พ.ศ. 25... (+10)
25...									พ.ศ. 25... (+11)
25...									พ.ศ. 25... (+12)
25...									พ.ศ. 25... (+13)
25...									พ.ศ. 25... (+14)
25...									พ.ศ. 25... (+15)
25...									พ.ศ. 25... (+16)
25...									พ.ศ. 25... (+17)
25...									พ.ศ. 25... (+18)
25...									พ.ศ. 25... (+19)
25...									พ.ศ. 25... (+20)
อัตราการเพิ่ม (ร้อยละต่อปี)									

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th)

2) จำนวนประชากรแฝงในอนาคต

การคาดประมาณประชากรแฝงในอนาคต ยังไม่มีรายงานอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานใดโดยตรง เนื่องจากประชากรแฝงกลางคืน คือ ผู้ที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่แต่ไม่มีชื่อตามทะเบียนบ้าน ดังนั้น การฉายภาพประชากรแฝงในอนาคต ต้องวิเคราะห์จากแนวโน้มการขยายตัวจากอดีต อัตราการเติบโต การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัว และสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งแต่ละเมืองจะมีบทบาทแตกต่างกันไป ทำให้ปัจจัยที่ทำให้เกิดประชากรแฝงย้ายเข้ามาพักอาศัยในพื้นที่จึงมีความแตกต่างกัน เช่น แหล่งจ้างงาน สถาบันการศึกษา แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์กลางการปกครอง นโยบายและแผนงาน โครงการภาครัฐและเอกชน ที่ต้องแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ประชากรย้ายเข้ามาเป็นประชากรแฝงในพื้นที่จริง

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในอนาคต สำหรับกำหนดเป้าหมายประชากรทั้งหมดในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยคำนวณรวมกับประชากรตามทะเบียนราษฎร เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม และสามารถรองรับประชากรได้

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) พิจารณาจำนวนประชากรแฝงในพื้นที่วางผังเมืองรวม ณ ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดหรือปีฐาน

2) วิเคราะห์อัตราการเติบโตในอดีต จากการเก็บข้อมูลประชากรแฝงของสำนักงานสถิติแห่งชาติ หรือจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปกครองจังหวัด การท่องเที่ยว (นักท่องเที่ยวที่พักแรมระยะยาว) ฯลฯ

3) พิจารณาปัจจัยที่อาจส่งผลให้เกิดการขยายตัวของประชากรแฝงในอนาคต เช่น การขยายตัวของจำนวนโรงงาน การค้าและบริการ สถาบันการศึกษา แหล่งงานต่าง ๆ นโยบายและแผนงานโครงการในพื้นที่

4) พิจารณาบทบาทของเมืองที่ได้วางแผนการพัฒนาไว้ในอนาคต ว่าจะมีโครงการใดที่จะเกิดขึ้นและเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลให้เกิดประชากรแฝงในพื้นที่

5) สรุปผลจำนวนประชากรแฝงในอนาคต ที่อาจจะ “เพิ่มขึ้น” จากปัจจัยดึงดูด หรือ “คงที่” จากปัจจัยที่ไม่มีการขยายตัว หรือ “ลดลง” จากปัจจัยที่หดตัว

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

การคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในอนาคต ไม่มีรูปแบบหรือวิธีการที่ตายตัว การวิเคราะห์เพื่อสรุปผลว่าจำนวนประชากรแฝงในอนาคตจะเพิ่มขึ้น คงที่ หรือลดลง ต้องใช้จำนวนประชากรแฝงในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดหรือปีฐานเป็นฐานในการคำนวณ และอาศัยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงแนวโน้มการพัฒนาเมือง เป็นองค์ประกอบในการพิจารณา ดังนี้

1) แนวโน้มการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พื้นที่ส่งเสริมเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นแหล่งงานและการจ้างงานซึ่งส่งผลต่อการดึงดูดประชากรแฝง ให้พิจารณาจำนวนแหล่งงานและประเภทของงานที่อาจเพิ่มขึ้น ตามศักยภาพของพื้นที่และเป้าหมายการพัฒนาเมือง ความต้องการแรงงานในอนาคต นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบและวิธีการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป

2) โครงสร้างอายุประชากร และการเข้าสู่สังคมสูงวัย การย้ายถิ่นของประชากร รวมถึงสภาพสังคมที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิต และการขาดแคลนแรงงานในบางประเภท จำเป็นต้องมีประชากรแฝงเข้ามาเป็นกำลังแรงงานทดแทนประชากรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

3) นโยบายการพัฒนาประเทศ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล แนวโน้มการพัฒนาเมือง และเป้าหมายของการวางและจัดทำผังเมืองรวม ส่งผลต่อการกำหนดแนวโน้มการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการจ้างงาน รวมถึงการเคลื่อนย้ายประชากร

การคาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในอนาคต ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นเหตุเป็นผล และบูรณาการข้อมูลให้เป็นรูปธรรม เพื่อสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงทั้งการเพิ่มขึ้น คงที่ หรือลดลง ได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ การคาดประมาณประชากรแฝงในอนาคต จะดำเนินการเฉพาะเมืองที่วิเคราะห์แล้วพบว่ามีปัจจัยที่จะทำให้เกิดการขยายตัวของประชากรแฝงเท่านั้น

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) จำนวนประชากรปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดในพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) นโยบายหรือโครงการของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่วางผังเมืองรวม

จ. แหล่งข้อมูล

1) รายงานสรุปผลที่สำคัญ ประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 25... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2) เว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมทางหลวง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ฯลฯ

3) จำนวนประชากรเป้าหมายในอนาคต

การคาดประมาณประชากรในอนาคต มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางและจัดทำผังเมืองรวม เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง จะส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรของเมือง การจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อเมืองที่อยู่อาศัย การคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคตที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง จึงสามารถช่วยให้การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและการบริหารจัดการเมืองสามารถตอบสนองต่อการพัฒนา และความต้องการขั้นพื้นฐานของประชากรได้อย่างเหมาะสม

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อคาดการณ์ประชากรเป้าหมายของการวางผังเมืองรวม และคำนวณการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมเพื่อรองรับประชากรเป้าหมายของผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) คาดประมาณจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในอนาคต โดยเลือกอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรที่เหมาะสม พิจารณาจากแนวโน้มจำนวนประชากร โครงสร้างอายุและเพศ การย้ายถิ่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ร่วมกับเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาเมือง

2) คาดประมาณจำนวนประชากรแฝงในอนาคต โดยพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายประชากรแฝง (ใช้ในกรณีที่มีประชากรแฝงในพื้นที่)

3) จัดทำตารางจำนวนประชากรในอนาคต แยกเป็นประชากรตามทะเบียนราษฎร ประชากรแฝง (ถ้ามี) และประชากรรวม จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแสดงค่าทุกปี หรือทุกช่วง 5 ปี

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรที่เลือกใช้ และจำนวนประชากรในอนาคต พิจารณาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และนโยบายหรือโครงการของรัฐบาล ประกอบกับแนวโน้มการพัฒนาเมืองที่เหมาะสมกับบริบทของเมืองในแต่ละเมือง โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

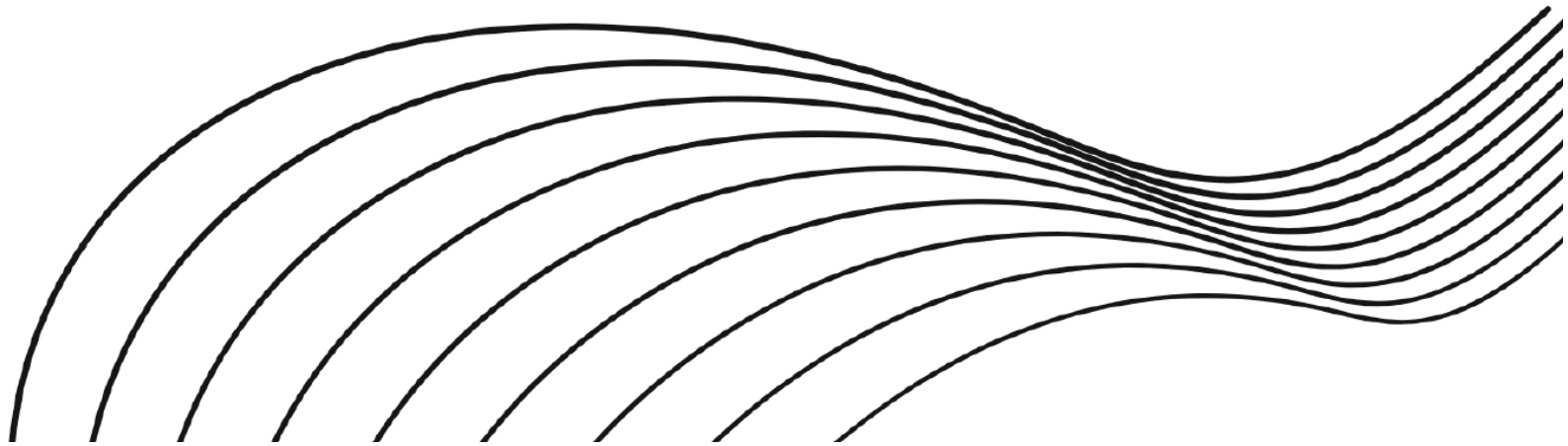
จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรและประชากรแฝงปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

2) รายงานสรุปผลที่สำคัญ ประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 25... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

บทที่ 5
การวิเคราะห์ข้อมูล
ด้านเศรษฐกิจ

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มคนกลายเป็นชุมชน พื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจและมีกิจกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะแหล่งงาน ผู้คนย่อมมีความต้องการโยกย้ายเข้าไปอยู่อาศัยจากพื้นที่ชนบทเพื่อไปประกอบอาชีพในเมือง ดังนั้น บทบาทและขนาดของชุมชนเมืองจะแสดงลักษณะและความซับซ้อนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ เช่น เมืองอุตสาหกรรม เมืองการค้าและการบริการ หรือชุมชนเกษตร การเปลี่ยนแปลงของเมืองหรือชุมชนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งภายในหรือภายนอก

ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจเพื่อวางผังเมืองรวม จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. **ระดับจังหวัด** การศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจในระดับจังหวัด เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพ บทบาทและความชำนาญพิเศษในการผลิตของจังหวัด เพื่อสามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาพระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่ดำเนินการวางผังเมืองรวม

2. **ระดับผังเมืองรวม** การศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจของพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของเมืองหรือชุมชนที่สะท้อนมาจากระบบเศรษฐกิจ เช่น ศูนย์กลางพาณิชยกรรม ศูนย์กลางการบริการและศูนย์กลางอุตสาหกรรม

บทนี้จะแสดงเนื้อหาการวิเคราะห์ลักษณะทางเศรษฐกิจ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อตามข้อมูลที่จะดำเนินการศึกษาประกอบเล่มรายงานการวิเคราะห์เพื่อการวางผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

5.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ

ในการศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาภาพรวมสาขาการผลิต เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและข้อจำกัด บทบาทและความชำนาญพิเศษ แนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ซึ่งจะศึกษาจากข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product : GRP) และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) โดยแสดงความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระดับมหภาค ซึ่งเป็นระดับภาพใหญ่ถึงจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อให้สามารถคาดการณ์แนวโน้มการเติบโตได้

ลักษณะข้อมูล ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ/ภาค/จังหวัด[25] มี 2 แบบ คือ

1) ณ ราคาประจำปี (Market Price) คือ มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้ตามราคาปัจจุบัน ใช้สำหรับศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจเปรียบเทียบรายสาขาปีใดปีหนึ่งเท่านั้น

2) แบบปริมาณลูกโซ่[26] (Chain Volume Measures : CVMs) เป็นการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ ณ ราคาคงที่ปีปัจจุบัน โดยใช้ราคาปีก่อนหน้าเป็นน้ำหนัก (ปีติดกัน) แทนการใช้ราคา ณ ปีฐานที่อยู่ห่างกัน แล้วเชื่อมเข้าเป็นอนุกรมเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงในเรื่องของเงินเฟ้อ ใช้สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลหลายช่วงปี

การจำแนกข้อมูล ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ/ภาค/จังหวัด มี 3 ภาคการผลิต คือ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคการค้าและบริการ โดยจำแนกรายสาขา ทั้งหมด 19 สาขา[27]

โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม เป็น 2 ระดับ ได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค (GDP & GRP) และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ดังนี้

5.1.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค (GDP & GRP)

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบภาพรวมของโครงสร้างการผลิต และแหล่งที่มาของรายได้จากการผลิตของประเทศและภาค

2) เพื่อศึกษาถึงสถานะทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ของประเทศและภาค

3) สามารถอธิบายแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของประเทศและภาค

ข. แนวทางการดำเนินการ

การจัดทำข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค นำข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศและภาค ในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[28] **ตารางที่ 5.1-1 ถึง ตารางที่ 5.1-5** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.1-1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

2) ตารางที่ 5.1-2 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

---

[25] ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ/ภาค/จังหวัด มีการแสดงอักษรกำกับสดมภ์ที่แสดงข้อมูลของปีในตารางของเอกสาร มี 2 ลักษณะ คือ r และ p โดยที่ r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

[26] แบบปริมาณลูกโซ่ ไม่มีคุณสมบัติการรวม หมายความว่า ผู้ใช้ไม่สามารถนำข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบย่อยรวมกันได้

[27] นิยามศัพท์เพิ่มเติม หน้า 5-37

[28] **ตารางที่ 5.1-1** ถึง **ตารางที่ 5.1-5** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 47 ถึง หน้า 5 - 51

3) ตารางที่ 5.1-3 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

4) ตารางที่ 5.1-4 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

5) ตารางที่ 5.1-5 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว

2) พิจารณาภูมิภาคที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) พร้อมทั้งมีการเปรียบเทียบย้อนหลังของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละลำดับ[29]

3) พิจารณาภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวมว่ามีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมอยู่ในลำดับใด พร้อมทั้งมีการเปรียบเทียบย้อนหลังของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละลำดับ

4) พิจารณาภูมิภาคที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (per capita) มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) พร้อมทั้งมีการเปรียบเทียบย้อนหลังของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละลำดับ

5) พิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (per capita) ของภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวมอยู่ในลำดับใดของประเทศ พร้อมทั้งเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของลำดับย้อนหลังเพื่อแสดงถึงศักยภาพในการผลิต

6) พิจารณาภาพรวมของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม และภาคการผลิตหรือสาขาการผลิตที่สำคัญหรือสาขาการผลิตที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) ของประเทศและภูมิภาคที่ศึกษา และเปรียบเทียบย้อนหลังของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละลำดับ ทั้งนี้หากสาขาการผลิตยังคงตามลำดับเดิมให้พิจารณาสัดส่วนมูลค่าการผลิตว่ามีการเพิ่มขึ้น/ลดลง โดยอธิบายให้ทราบถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงประกอบด้วย

7) พิจารณาอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศและภาค อัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตที่สำคัญในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) ของประเทศและภาค และอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตที่มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นสูง เพื่อดูภาพแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจและสาขาการผลิต

[29] การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงลำดับ ให้พิจารณาว่าข้อมูลที่ศึกษายังคงอยู่ในลำดับเดิมหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร หากคงลำดับเดิมให้พิจารณาจากสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค (GDP & GRP)

จ. แหล่งข้อมูล

กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5.1.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงพื้นฐานโครงสร้างเศรษฐกิจหลักและแหล่งที่มาของรายได้สำคัญของจังหวัด

2) เพื่อทราบสถานะและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของจังหวัด ภาค และประเทศ

3) เพื่อทราบแนวโน้มและทิศทางการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจของจังหวัด

4) สามารถนำข้อมูลการวิเคราะห์ไปกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่ที่สอดคล้องและสนับสนุนเศรษฐกิจของจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[30] **ตารางที่ 5.1-6 ถึง ตารางที่ 5.1-10** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.1-6 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั่วประเทศ (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.1-7 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ณ ราคาประจำปี) ภาค... จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 25...

3) ตารางที่ 5.1-8 การเปรียบเทียบมูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

4) ตารางที่ 5.1-9 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

5) ตารางที่ 5.1-10 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

[30] **ตารางที่ 5.1-6** ถึง **ตารางที่ 5.1-10** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 52 ถึง หน้า 5 - 56

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาจังหวัดที่มีบทบาทสำคัญในสาขาการผลิตหลักของภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) พิจารณาภาพรวมของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศและระดับภาค เพื่อศึกษาของการสะท้อนขนาดเศรษฐกิจของจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) พิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศและระดับภาค เพื่อแสดงถึงศักยภาพในการผลิตของจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

4) ศึกษาภาพรวมของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและพิจารณาภาคและสาขาของการผลิตที่สำคัญหรือสาขาการผลิตที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) มากในลำดับที่ 1-3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และเปรียบเทียบย้อนหลังเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงลำดับของภาคการผลิต และสาขาการผลิต ทั้งนี้ หากสาขาการผลิตยังคงตามลำดับเดิมให้พิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าการผลิตของสาขานั้นว่ามีการเพิ่มขึ้น/ลดลง

5) พิจารณาการเพิ่ม/ลดของสัดส่วน (ร้อยละ) ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค รวมถึงการเพิ่ม/ลดของสัดส่วน (ร้อยละ) ของสาขาการผลิตสำคัญของจังหวัดกับสาขาการผลิตเดียวกันของภาค

6) ศึกษาภาพรวมอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยพิจารณาจากข้อมูลอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของแต่ละสาขาการผลิต และสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัด รวมถึงสาขาการผลิตที่มีอัตราการขยายตัวมากในลำดับที่ 1-3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) ของจังหวัด

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

จ. แหล่งข้อมูล

กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

สามารถค้นหาข้อมูล จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ **ดังรูปที่ 5.1-1**

รูปที่ 5.1-1 หน้าเว็บไซต์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5.2 ภาคการผลิตที่สำคัญ

5.2.1 ภาคเกษตรกรรม

ภาคเกษตรกรรม เป็นการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือการจัดสรรพื้นที่ในการทำเกษตร เพาะปลูกพืชอาหารหลัก พืชเศรษฐกิจ การพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ศักยภาพทางการเกษตร ซึ่งในการศึกษาจะใช้ข้อมูลเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ การปลูกพืชตามชั้นความเหมาะสม ครัวเรือนเกษตร การประมง และการปศุสัตว์

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการทำเกษตรกรรมของจังหวัด

2) เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื้อที่ถือครองทางการเกษตรจังหวัด

3) เพื่อให้ทราบความต้องการและสามารถคาดการณ์แนวโน้มการลงทุนกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป ที่เก็บสินค้า และตลาดสินค้าทางการเกษตร

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลด้านเกษตรแต่ละเนื้อหา จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[31] **ตารางที่ 5.2-1 ถึง ตารางที่ 5.2-4 และ ตารางที่ 5.2-6** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-1 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

2) ตารางที่ 5.2-2 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

3) ตารางที่ 5.2-3 การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและปีที่วิเคราะห์ย้อนหลัง) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

4) ตารางที่ 5.2-4 การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและปีที่วิเคราะห์ย้อนหลัง) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

[31] **ตารางที่ 5.2-1** ถึง **ตารางที่ 5.2-6** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 57 ถึง หน้า 5 - 62

5) ตารางที่ 5.2-6 จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... (กรณีพื้นที่วางผังเมืองรวมไม่มีบทบาทโดดเด่นด้านปศุสัตว์ให้วิเคราะห์ระดับจังหวัดเป็นอย่างน้อย) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>ด้านการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม</u>

1) ศึกษาภาพรวมเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดและพิจารณาเนื้อที่ทำการเกษตรจำแนกตามกลุ่มพืช ได้แก่ นาข้าว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น

2) พิจารณาภาพรวมอำเภอที่มีเนื้อที่ทำการเกษตรมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และลำดับของอำเภอที่เป็นพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) ศึกษาภาพรวมของเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยต่อครัวเรือนระดับจังหวัด และพิจารณาลำดับของอำเภอที่มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยต่อครัวเรือนมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และลำดับของอำเภอที่เป็นพื้นที่วางผังเมืองรวม

<u>ด้านครัวเรือนเกษตร</u>

ศึกษาภาพรวมของจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด และอำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนเกษตรมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และลำดับครัวเรือนเกษตรที่เป็นพื้นที่วางผังเมืองรวม

<u>ด้านการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ</u>

1) ศึกษาภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ และอำเภอที่มีเนื้อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

2) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเนื้อที่เพาะปลูกเศรษฐกิจของจังหวัด และพิจารณาอำเภอที่มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

<u>ด้านปศุสัตว์</u>

ศึกษาภาพรวมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจในจังหวัด และลำดับของการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจของอำเภอที่เป็นที่ตั้งพื้นที่วางผังเมืองรวม

<u>ด้านประมง</u>

ศึกษาภาพรวมของพื้นที่ประมงของจังหวัด ประเภทการทำประมง (ประมงน้ำจืด ประมงทะเล ประมงเพาะเลี้ยง) และลำดับของอำเภอที่เป็นตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) **<u>ด้านเกษตร</u>** เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนครัวเรือนเกษตร เนื้อที่ถือครองการเกษตร พืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่วางผังเมืองรวม ตลาดสินค้าทางการเกษตร แหล่งแปรรูปสินค้าการเกษตร

2) **<u>ด้านปศุสัตว์ และประมง</u>** ชนิดและจำนวนของสัตว์เศรษฐกิจ ตลาดสินค้าทางการเกษตร แหล่งแปรรูปสินค้าการเกษตร

จ. แหล่งข้อมูล

<u>ด้านเกษตร</u>

1) กรมพัฒนาที่ดิน

2) กรมส่งเสริมการเกษตร

3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

5) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

<u>ด้านปศุสัตว์และประมง</u>

1) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอ

2) สำนักงานประมงจังหวัด/อำเภอ

3) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการทำเกษตรกรรมของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร

3) เพื่อทราบถึงบทบาทด้านเกษตรกรรมของพื้นที่วางผังเมืองรวมที่เชื่อมโยงหรือเกี่ยวเนื่องการเกษตรกับชุมชนภายนอก

4) เพื่อให้ทราบความต้องการและสามารถคาดการณ์แนวโน้มการลงทุนกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป ที่เก็บสินค้า และตลาดสินค้าการเกษตร

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลด้านเกษตรแต่ละเนื้อหา จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[32] **ตารางที่ 5.2-1 ถึง ตารางที่ 5.2-5** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-1 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

2) ตารางที่ 5.2-2 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

3) ตารางที่ 5.2-3 การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและปีที่วิเคราะห์ย้อนหลัง) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

4) ตารางที่ 5.2-4 การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและปีที่วิเคราะห์ย้อนหลัง) พร้อมแผนภูมิประกอบตาราง

5) ตารางที่ 5.2-5 การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญในพื้นที่ชั้นความเหมาะสม จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) พร้อมรูปภาพหรือแผนภูมิประกอบตาราง **ดังรูปที่ 5.2-1 ถึง รูปที่ 5.2-4**

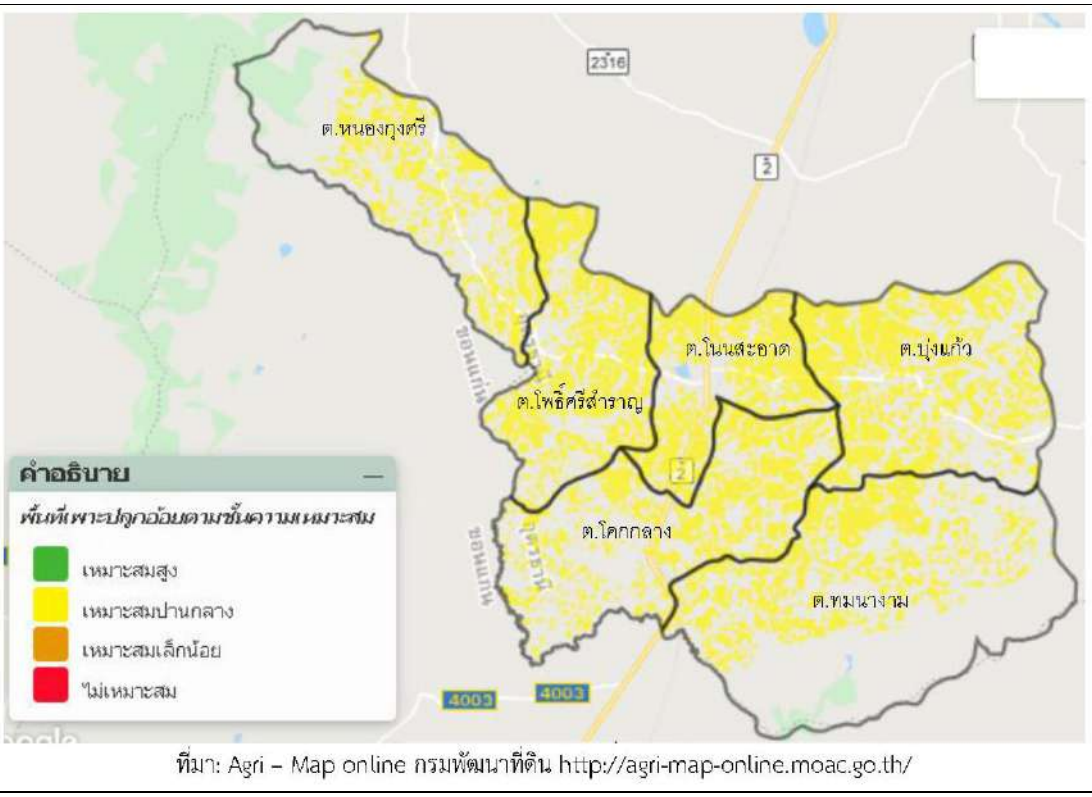
[32] **ตารางที่ 5.2-1** ถึง **ตารางที่ 5.2-6** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 57 ถึง หน้า 5 - 62

ที่มา: Agri – Map online กรมพัฒนาที่ดิน http://agri-map-online.moac.go.th/

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

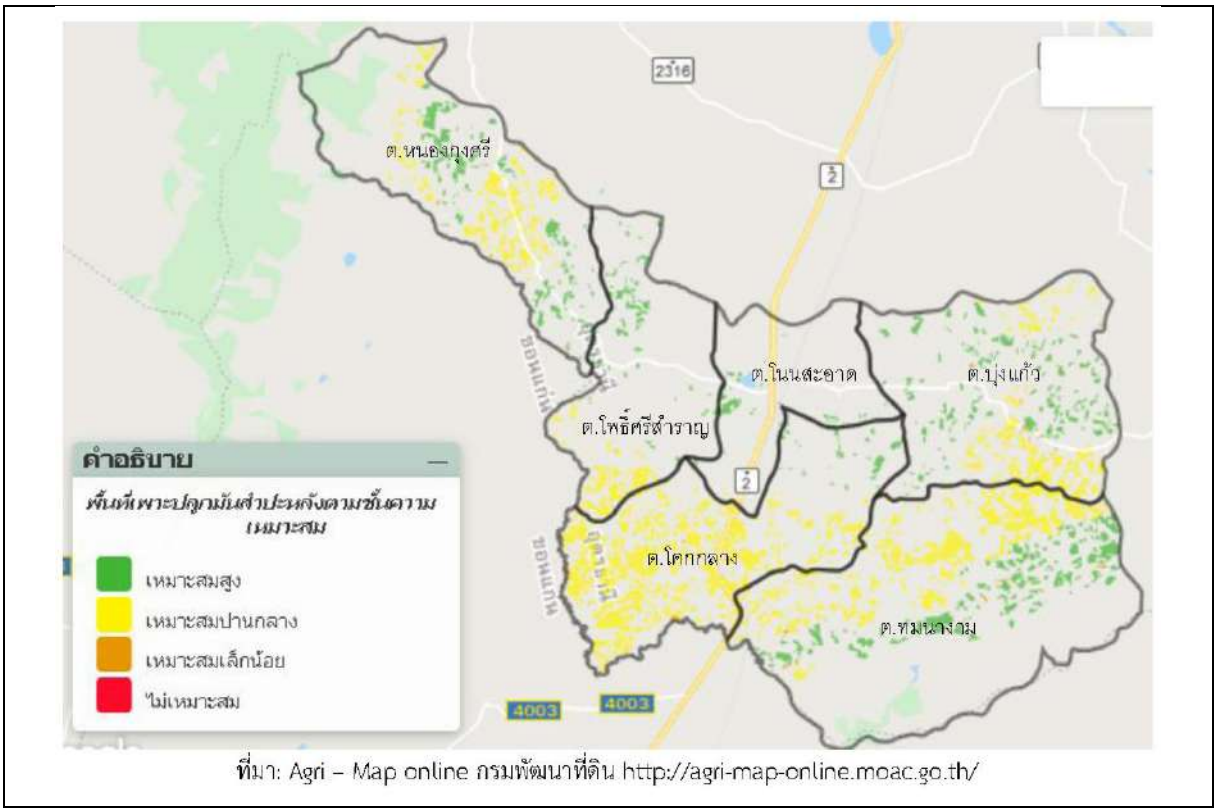
รูปที่ 5.2-1 เนื้อที่ปลูกข้าวตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

ที่มา: Agri – Map online กรมพัฒนาที่ดิน http://agri-map-online.moac.go.th/

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

รูปที่ 5.2-2 เนื้อที่ปลูกอ้อยตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

รูปที่ 5.2-3 เนื้อที่ปลูกมันสำปะหลังตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

รูปที่ 5.2-4 เนื้อที่ปลูกยางพาราตามชั้นความเหมาะสม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

<u>ด้านการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม</u>

1) ศึกษาภาพรวมเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดและพิจารณาเนื้อที่ทำการเกษตร จำแนกตามกลุ่มพืช ได้แก่ นาข้าว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น

2) พิจารณาตำบลที่มีเนื้อที่ทำการเกษตรมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) พร้อมภาพรวมของการเพาะปลูกพืชในตำบล

3) ศึกษาภาพรวมของเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยต่อครัวเรือนของพื้นที่วางผังเมืองรวม และพิจารณาตำบลที่มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ยต่อครัวเรือนมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

<u>ด้านครัวเรือนเกษตร</u>

ศึกษาภาพรวมของจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด และตำบลที่มีจำนวนครัวเรือนเกษตรมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

<u>ด้านการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ</u>

1) ศึกษาภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ และตำบลที่มีเนื้อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

2) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของเนื้อที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของพื้นที่วางผังเมืองรวม และพิจารณาตำบลที่มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์การปลูกพืชเศรษฐกิจตามชั้นความเหมาะสม จำนวนพื้นที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชตามชั้นความเหมาะสม ตำบลที่มีพื้นที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และตำบลที่มีการเพาะปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสมสูงมาก ตามลำดับ

<u>ด้านปศุสัตว์</u>

ศึกษาภาพรวมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจในพื้นที่วางผังเมืองรวม

<u>ด้านประมง</u>

ศึกษาภาพรวมของพื้นที่ประมงของจังหวัดในพื้นที่วางผังเมืองรวม

<u>ด้านอื่น ๆ</u>

ศึกษาภาพรวมในด้านอื่น ๆ ของพื้นที่วางผังเมืองรวม ได้แก่ ปัญหา ข้อจำกัดในการทำเกษตรกรรม เช่น ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกิน ขาดแคลนน้ำ โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ เกษตรแปลงใหญ่/เกษตรอินทรีย์ และศักยภาพการเป็นสินค้าเกษตร GI

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) **<u>ด้านเกษตร</u>** เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนครัวเรือนเกษตร เนื้อที่ถือครองการเกษตร พืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่วางผังเมืองรวม ตลาดสินค้าทางการเกษตร แหล่งแปรรูปสินค้าการเกษตร

2) **<u>ด้านปศุสัตว์ และประมง</u>** ชนิดและจำนวนของสัตว์เศรษฐกิจ ตลาดสินค้าทางการเกษตร แหล่งแปรรูปสินค้าการเกษตร

จ. แหล่งข้อมูล

<u>ด้านเกษตร</u>

1) กรมพัฒนาที่ดิน

2) กรมส่งเสริมการเกษตร

3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

5) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

<u>ด้านปศุสัตว์และประมง</u>

1) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/อำเภอ

2) สำนักงานประมงจังหวัด/อำเภอ

3) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

5.2.2 ภาคอุตสาหกรรม

ในการศึกษาภาคอุตสาหกรรมจะพิจารณาประเภทอุตสาหกรรม ขนาด และการกระจายตัวของอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการลงทุนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งวัตถุดิบกับแหล่งผลิตและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรม สะท้อนสู่ภาพของการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านอุตสาหกรรม การอยู่อาศัยของแรงงาน และตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลทำเนียบโรงงาน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่มีผลต่อประชากร เศรษฐกิจ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง

2) เพื่อให้ทราบถึงการกระจายตัวของโรงงานและแรงงานภาคอุตสาหกรรม แนวโน้มความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

3) เพื่อให้ทราบประเภทอุตสาหกรรม ขนาดกิจการอุตสาหกรรมที่มีผลต่อแนวโน้มการลงทุน และการจ้างงานในพื้นที่

4) เพื่อสะท้อนศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของพื้นที่ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องในพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละชุดข้อมูล จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[33] **ตารางที่ 5.2-7 ถึง ตารางที่ 5.2-8 ตารางที่ 5.2-11 ถึง ตารางที่ 5.2-13 และ แผนที่ที่ 5.2-1 ถึง แผนที่ที่ 5.2-2** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-7 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.2-8 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

3) ตารางที่ 5.2-11 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

---

[33] **ตารางที่ 5.2-7** ถึง **ตารางที่ 5.2-13** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 63 ถึง หน้า 5 - 69 และ **แผนที่ที่ 5.2-1** ถึง **แผนที่ที่ 5.2-2** หน้า 5 - 89 ถึง หน้า 5 - 90

4) ตารางที่ 5.2-12 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

5) ตารางที่ 5.2-13 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

6) แผนที่ที่ 5.2-1 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)

7) แผนที่ที่ 5.2-2 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562))

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของจำนวนโรงงาน ที่ตั้ง คนงาน เงินลงทุน พื้นที่โรงงาน และกำลังการผลิตในจังหวัด และพิจารณาลำดับของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) พิจารณาอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสัดส่วน (ร้อยละ) ของประเภทโรงงานอุตสาหกรรม[34] คนงาน เงินลงทุน และพื้นที่โรงงาน มากในลำดับที่ 1-3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์ถึงการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด โดยพิจารณาจากอำเภอที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และจำนวนคนงาน มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

4) ศึกษาการเพิ่ม/ลด ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมหรืออัตราการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน พิจารณาประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นหรือลดลง และส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอใด เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาแนวโน้มเศรษฐกิจ และการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม

5) พิจารณาการเพิ่มหรือลดลงของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละขนาด จำนวนคนงานเฉลี่ยต่อแห่งตามขนาดอุตสาหกรรม แนวโน้มคนงานเฉลี่ยต่อแห่ง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนและประเภทโรงงานอุตสาหกรรม คนงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน และพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี

[34] นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ หัวข้อ 5.6.2 การจัดกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมสำคัญ 21 หมวด หน้า 5 - 38

จ. แหล่งข้อมูล

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่มีผลต่อประชากร เศรษฐกิจ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมในพื้นที่วางผังเมืองรวม และบริเวณใกล้เคียง

2) เพื่อให้ทราบถึงการกระจายตัวของโรงงานและแรงงานภาคอุตสาหกรรม แนวโน้มความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

3) เพื่อให้ทราบประเภทอุตสาหกรรม ขนาดกิจการอุตสาหกรรมที่มีผลต่อแนวโน้มการลงทุน และการจ้างงานในพื้นที่วางผังเมืองรวม

4) เพื่อสะท้อนศักยภาพด้านอุตสาหกรรมของพื้นที่ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละชุดข้อมูล จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[35] **ตารางที่ 5.2-7 ถึง ตารางที่ 5.2-15 และ แผนที่ที่ 5.2-3 ถึง แผนที่ที่ 5.2-4** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-7 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.2-8 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

3) ตารางที่ 5.2-9 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

4) ตารางที่ 5.2-10 จำนวนและร้อยละของคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

5) ตารางที่ 5.2-11 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

---

[35] **ตารางที่ 5.2-7** ถึง **ตารางที่ 5.2-15** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 63 ถึง หน้า 5 - 71 และ **แผนที่ที่ 5.2-3** ถึง **แผนที่ที่ 5.2-4** หน้า 5 - 91 ถึง หน้า 5 - 92

6) ตารางที่ 5.2-12 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

7) ตารางที่ 5.2-13 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

8) ตารางที่ 5.2-14 จำนวนและสัดส่วนของโรงงานตามจำพวกโรงงานและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562[36]

9) ตารางที่ 5.2-15 จำนวนและสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562

10) แผนที่ที่ 5.2-3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535) และ แผนที่ที่... จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562)) (ถ้ามี)

11) แผนที่ที่ 5.2-4 การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของจำนวนโรงงาน ที่ตั้ง คนงาน เงินลงทุน พื้นที่โรงงาน และกำลังการผลิตในพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) พิจารณาอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสัดส่วน (ร้อยละ) ของประเภทโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน เงินลงทุน และพื้นที่โรงงาน ที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) ศึกษาว่าตำบลใดในพื้นที่วางผังเมืองรวม มีบทบาทด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญ โดยพิจารณาข้อมูลสัดส่วน (ร้อยละ) ของโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน เงินลงทุน และพื้นที่โรงงาน ที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) ที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

[36] ปัจจุบัน พระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562 ให้นิยามคำว่า “โรงงาน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 50 แรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มโรงงานขนาดใหญ่ จึงทำให้โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กไม่ได้ถูกจัดเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562 และเพื่อให้ข้อมูลจำนวนอุตสาหกรรมมีความใกล้เคียงกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและจำนวนอาคารประกอบอุตสาหกรรม จึงได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาจำนวนข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562 เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

4) วิเคราะห์ถึงการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยพิจารณาจากตำบลที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และจำนวนคนงาน มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้น แล้วแต่ความเหมาะสม)

5) ศึกษาการเพิ่ม/ลด ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมหรืออัตราการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน พิจารณาประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นหรือลดลง และส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ตำบลใด เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาแนวโน้มเศรษฐกิจ และการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม

6) ศึกษาข้อมูลจำนวนคนงานของอุตสาหกรรมแต่ละแห่ง และนำมาจัดกลุ่มเพื่อสะท้อนภาพของขนาดโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่วางผังเมืองรวม พร้อมทั้งพิจารณาการเพิ่มหรือลดลงของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละขนาด จำนวนคนงานเฉลี่ยต่อแห่งตามขนาดอุตสาหกรรม แนวโน้มคนงานเฉลี่ยต่อแห่ง

7) ศึกษาภาพรวมของโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562 เช่น จำนวน ประเภท ขนาด ฯลฯ โดยวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) ข้อมูลสถานประกอบการหมวดการผลิต และข้อมูลกายภาพที่ได้จากการสำรวจหรือแผนที่ 1 : 4,000

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนและประเภทโรงงานอุตสาหกรรม คนงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน และพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี พร้อมจำนวนและประเภทโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2562

จ. แหล่งข้อมูล

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

5.2.3 ภาคการค้าและบริการ

ภาคการค้าและบริการ เป็นปัจจัยข้อมูลที่สะท้อนภาพการเติบโตของเมืองหรือชุมชน รวมถึงการเป็นเขตอิทธิพลทางการค้ากับชุมชนภายนอก ทั้งนี้ในการศึกษาจะพิจารณาประเภทกิจการ ขนาด การกระจายตัวของธุรกิจ แนวโน้มการลงทุน และความต้องการแรงงานในอนาคต โดยจะทำการศึกษาจากข้อมูลสำมะโนทางด้านเศรษฐกิจ (สถานประกอบการ) จากโครงการสำมะโนอุตสาหกรรม โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม และทะเบียนประกอบธุรกิจการค้า

(1) สถานประกอบการ

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบบทบาททางด้านการค้าและบริการของจังหวัด

2) เพื่อศึกษาภาพรวมของการค้าและบริการ และบทบาททางเศรษฐกิจของจังหวัด

3) ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนสถานประกอบการ ทิศทางการลงทุนด้านการค้า เพื่อสามารถนำไปกำหนดความต้องการพื้นที่รองรับพาณิชยกรรมในอนาคต

4) เพื่อทราบขนาดของสถานประกอบการ ประเภทกิจกรรมทางการค้าที่มีผลต่อการจ้างงานและความต้องการแรงงาน และการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านพาณิชยกรรมในอนาคต

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนสถานประกอบการ คนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามหมวดกิจกรรม[37] จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[38] **ตารางที่ 5.2-18 ถึง ตารางที่ 5.2-20 และ แผนที่ที่ 5.2-5** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-18 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

2) ตารางที่ 5.2-19 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

3) ตารางที่ 5.2-20 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

4) แผนที่ที่ 5.2-5 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จังหวัด... พ.ศ. 25...

---

[37] นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล หัวข้อ 5.6.3 การจัดกลุ่มประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หน้า 5 - 45

[38] **ตารางที่ 5.2-18** ถึง **ตารางที่ 5.2-20** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 74 ถึง หน้า 5 - 76 และ **แผนที่ที่ 5.2-5** หน้า 5 - 93

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาข้อมูลจำนวนสถานประกอบการ คนทำงาน และคนทำงานเฉลี่ยต่อแห่งในจังหวัด และพิจารณาลำดับของอำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) ศึกษาประเภทกิจกรรมการค้าที่มีบทบาทสำคัญของจังหวัด จากข้อมูลสัดส่วน (ร้อยละ) ของสถานประกอบการ และคนทำงานที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) ที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) พิจารณาอำเภอที่มีบทบาทด้านพาณิชยกรรมในจังหวัด โดยศึกษาจากข้อมูลสัดส่วน (ร้อยละ) ของสถานประกอบการ และคนทำงานที่มีสัดส่วน (ร้อยละ) ที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

4) วิเคราะห์ถึงการกระจุกตัวของกิจกรรมการค้าที่สำคัญในจังหวัด โดยพิจารณาจากอำเภอที่มีจำนวนกิจกรรมที่มีสถานประกอบการหรือกิจกรรมที่มีคนทำงานมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

5) วิเคราะห์แนวโน้มการลงทุนด้านการค้าในจังหวัด จากข้อมูลเพิ่มขึ้น/ลดลง หรืออัตราการขยายตัวของสถานประกอบการแต่ละประเภทกิจกรรม และคนทำงานในภาพรวม

6) พิจารณาขนาดสถานประกอบการจากขนาดคนทำงาน การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสถานประกอบการขนาดใหญ่

7) พิจารณาการเพิ่ม/ลดของคนงานเฉลี่ยต่อแห่งตามขนาดอุตสาหกรรม และแนวโน้มคนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนสถานประกอบการ คนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามหมวดกิจกรรม

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบบทบาททางด้านการค้าและบริการของอำเภอหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม เมื่อเทียบกับภาพรวมของจังหวัด

2) เพื่อศึกษาภาพรวมของการค้าและบริการ และบทบาททางเศรษฐกิจของชุมชนที่วางผังเมืองรวม เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนหรืออำเภออื่นในจังหวัด

3) ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนสถานประกอบการ ทิศทางการลงทุนด้านการค้า เพื่อสามารถนำไปกำหนดความต้องการพื้นที่รองรับพาณิชยกรรมในอนาคต

4) เพื่อทราบขนาดของสถานประกอบการ ประเภทกิจกรรมทางการค้าที่มีผลต่อการจ้างงานและความต้องการแรงงาน และการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านพาณิชยกรรมในอนาคต

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนสถานประกอบการ คนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามหมวดกิจกรรม[39] จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[40] **ตารางที่ 5.2-16 ถึง ตารางที่ 5.2-20 และ แผนที่ที่ 5.2-6** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-16 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.2-17 จำนวนและร้อยละของคนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

3) ตารางที่ 5.2-18 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

4) ตารางที่ 5.2-19 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

5) ตารางที่ 5.2-20 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

6) แผนที่ที่ 5.2-6 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

---

[39] นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล หัวข้อ 5.6.3 การจัดกลุ่มประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หน้า 5 - 45

[40] **ตารางที่ 5.2-16** ถึง **ตารางที่ 5.2-20** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 72 ถึง หน้า 5 - 76 และ **แผนที่ที่ 5.2-6** หน้า 5 - 94

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของจำนวนสถานประกอบการ ประเภทกิจกรรมการค้าที่มีบทบาทสำคัญ คนทำงาน ในจังหวัด อำเภอ และตำบล จากลำดับสัดส่วน (ร้อยละ) ของสถานประกอบการและคนทำงานที่อยู่ในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

2) วิเคราะห์ถึงการกระจุกตัวของกิจกรรมการค้าที่สำคัญในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยพิจารณาจากตำบลที่มีจำนวนกิจกรรมที่มีสถานประกอบการหรือกิจกรรมที่มีคนทำงานมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์แนวโน้มการลงทุนด้านการค้าในพื้นที่วางผังเมืองรวม จากข้อมูลเพิ่มขึ้น/ลดลง หรืออัตราการขยายตัวของสถานประกอบการแต่ละประเภทกิจกรรม และคนทำงานในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

4) พิจารณาขนาดสถานประกอบการจากขนาดคนทำงาน การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสถานประกอบการขนาดใหญ่

5) พิจารณาการเพิ่ม/ลดของคนงานเฉลี่ยต่อแห่งตามขนาดอุตสาหกรรม และแนวโน้มคนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

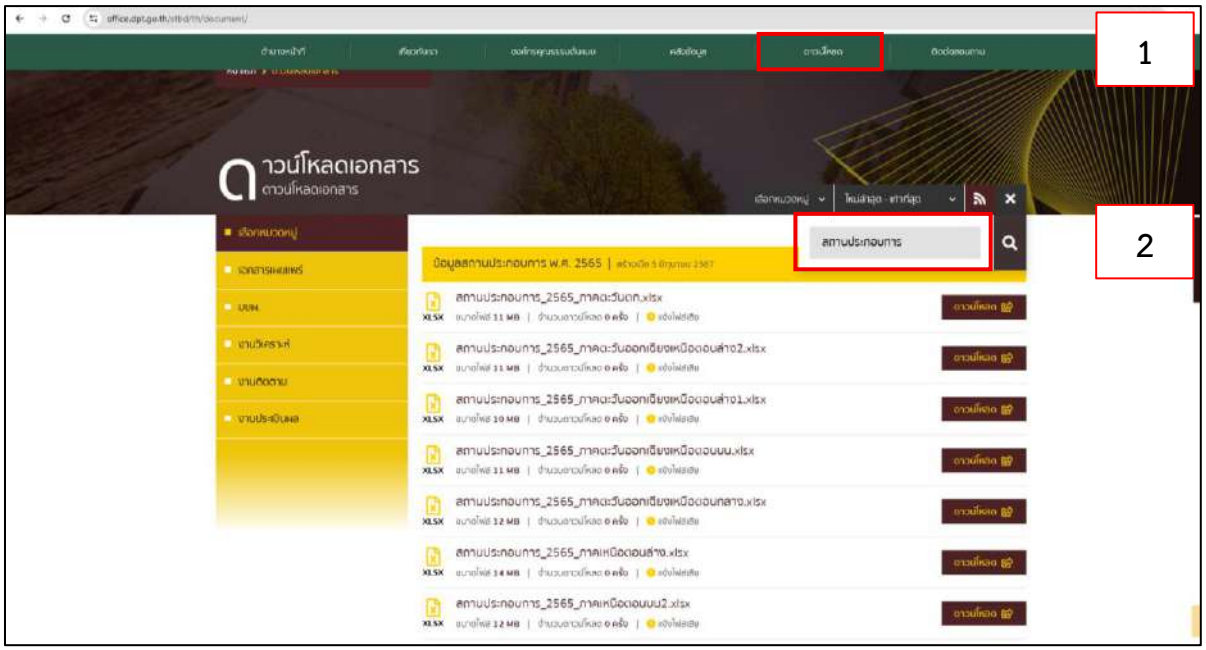
จำนวนสถานประกอบการ คนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามหมวดกิจกรรม

จ. แหล่งข้อมูล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

สามารถค้นหาข้อมูล จากเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง (https://office.dpt.go.th/stbd/th/document/) **ดังรูปที่ 5.2-5**

รูปที่ 5.2-5 หน้าเว็บไซต์สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง

(2) การลงทุนภาคเอกชน (นิติบุคคล)

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบจำนวนและกิจกรรมการลงทุนทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของภาคเอกชนภายในและภายนอกพื้นที่

2) เพื่อทราบทิศทางแนวโน้มการลงทุนของภาคเอกชนในอนาคต

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดเตรียมพื้นที่พาณิชยกรรม ซึ่งเป็นแหล่งงานของประชาชนในพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนนิติบุคคล เงินลงทุนจดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจ[41] จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[42] **ตารางที่ 5.2-21 ถึง ตารางที่ 5.2-22** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-21 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25...

[41] นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล หัวข้อ 5.6.4 การจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล หน้า 5 - 46

[42] **ตารางที่ 5.2-21** ถึง **ตารางที่ 5.2-22** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 77 ถึง หน้า 5 - 78

2) ตารางที่ 5.2-22 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของจำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ เงินลงทุนของจังหวัด และพิจารณาอำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม ว่ามีจำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ในอันดับใดของจังหวัด

2) พิจารณาธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญจากข้อมูลร้อยละของนิติบุคคลและทุนจดทะเบียนที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์บทบาทสำคัญทางธุรกิจระดับอำเภอ จากสัดส่วน (ร้อยละ) ของนิติบุคคลและทุนจดทะเบียนที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนนิติบุคคลที่จดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจ

จ. แหล่งข้อมูล

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อทราบจำนวนและกิจกรรมการลงทุนทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของภาคเอกชนภายในและภายนอกพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) เพื่อทราบทิศทางแนวโน้มการลงทุนของภาคเอกชนในอนาคต

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดเตรียมพื้นที่พาณิชยกรรม ซึ่งเป็นแหล่งงานของประชาชนในพื้นที่

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลจำนวนนิติบุคคล เงินลงทุนจดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจ[43] จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[44] **ตารางที่ 5.2-21 ถึง ตารางที่ 5.2-26** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.2-21 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.2-22 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

3) ตารางที่ 5.2-23 การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ดำเนินการ จัดทำ **ตารางที่ 5.2-24** นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจและตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... แทน)

4) ตารางที่ 5.2-25 การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25... (กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ดำเนินการ จัดทำ **ตารางที่ 5.2-26** นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบลและตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... แทน)

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของจำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่ เงินลงทุนของพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) พิจารณาธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญจากสัดส่วน (ร้อยละ) ของนิติบุคคลและทุนจดทะเบียนที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์บทบาทสำคัญทางธุรกิจระดับตำบล จากสัดส่วน (ร้อยละ) ของนิติบุคคลและทุนจดทะเบียนที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

4) วิเคราะห์ภาพการลงทุนของภาคเอกชนจากข้อมูลเพิ่ม/ลด หรืออัตราการขยายตัวของนิติบุคคล เพื่อดูแนวโน้มเศรษฐกิจของเมืองในอนาคต

---

[43] นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล หัวข้อ 5.6.4 การจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล หน้า 5 - 46

[44] **ตารางที่ 5.2-21** ถึง **ตารางที่ 5.2-26** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 77 ถึง หน้า 5 - 82

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนนิติบุคคลที่จดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจ

จ. แหล่งข้อมูล

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

5.3 สถานการณ์เศรษฐกิจชุมชน

การศึกษาสถานการณ์เศรษฐกิจชุมชน เป็นข้อมูลหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจของชุมชนแต่ละแห่งที่แตกต่างกันไป เพราะเป็นผลการวิเคราะห์ที่แสดงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และสามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงแนวโน้มการตัดสินใจการลงทุนทางเศรษฐกิจของภาคเอกชนที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการสร้างรายได้ของคนในชุมชน

ในการศึกษานี้จะพิจารณาจากข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)/วิสาหกิจชุมชน รายได้และงบประมาณท้องถิ่น **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

5.3.1 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อสะท้อนความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่ และแนวโน้มการตัดสินใจการลงทุนของภาคเอกชนที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[45] **ตารางที่ 5.3-1 ถึง ตารางที่ 5.3-2** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.3-1 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

2) ตารางที่ 5.3-2 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

[45] **ตารางที่ 5.3-1** ถึง **ตารางที่ 5.3-2** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 83 ถึง หน้า 5 - 84

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาภาพรวมรายได้เฉลี่ยครัวเรือนของจังหวัด อำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนที่มีค่ามากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม) และการเปลี่ยนแปลงของอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

2) พิจารณาภาพรวมรายได้เฉลี่ยครัวเรือนของอำเภอที่วางผังเมืองรวม และอันดับของรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเปรียบเทียบกับอำเภอในจังหวัด พื้นที่ (ตำบล/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนสูงในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) พิจารณาการเปลี่ยนแปลงรายได้ครัวเรือนในพื้นที่วางผังเมืองรวม

4) พิจารณาครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (รายได้) จากรายงานข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน

จ. แหล่งข้อมูล

กรมการพัฒนาชุมชน ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

5.3.2 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)/วิสาหกิจชุมชน

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบภาวะเศรษฐกิจชุมชนที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นโดยคนในท้องถิ่น

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลจำนวนสมาชิกแบ่งตามประเภทกลุ่ม (กลุ่มผู้ผลิต ชุมชน SMEs) ของรายการสินค้า รายได้จากการจำหน่ายสินค้าในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาข้อมูลสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของชุมชนในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยพิจารณาจากจำนวนกลุ่มสมาชิก หรือรายได้จากการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ (กรณีมีข้อมูล)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์/วิสาหกิจชุมชน

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมการพัฒนาชุมชน

2) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

5.3.3 รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบแหล่งรายได้ของการคลังท้องถิ่น

2) เพื่อทราบถึงสถานการณ์การคลังที่สะท้อนไปสู่ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

3) เพื่ออธิบายถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนผ่านข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

นำข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[46] **ตารางที่ 5.3-3 ถึง ตารางที่ 5.3-5** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.3-3 รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

2) ตารางที่ 5.3-4 การเปลี่ยนแปลงรายได้ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

3) ตารางที่ 5.3-5 การเปลี่ยนแปลงรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บเอง ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

[46] **ตารางที่ 5.3-3** ถึง **ตารางที่ 5.3-5** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 85 ถึง หน้า 5 - 87

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่วางผังเมืองรวม และพิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้มากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

2) พิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสัดส่วนรายได้ที่จัดเก็บเองมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

3) วิเคราะห์แสดงการเปลี่ยนแปลงรายได้ที่จัดเก็บเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่การวางผังเมืองรวม

4) พิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงรายได้ที่จัดเก็บเองมากในลำดับที่ 1 - 3 (หรือมากกว่านั้นแล้วแต่ความเหมาะสม)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

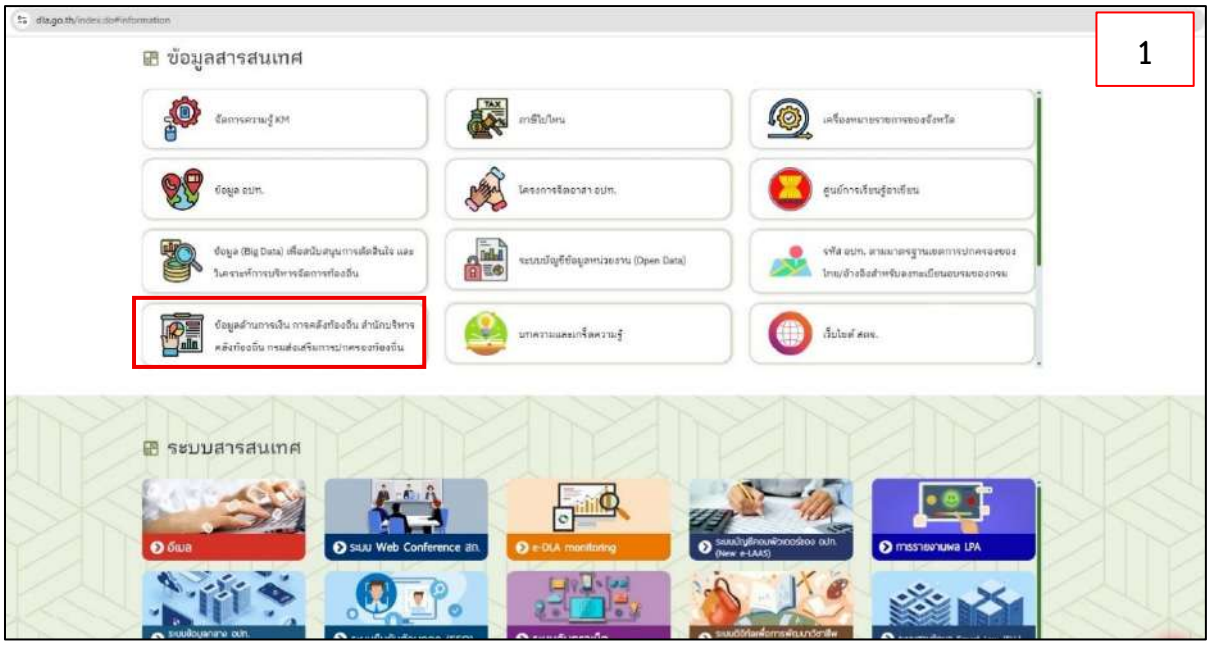
รายได้และงบประมาณท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่วางผังเมืองรวม

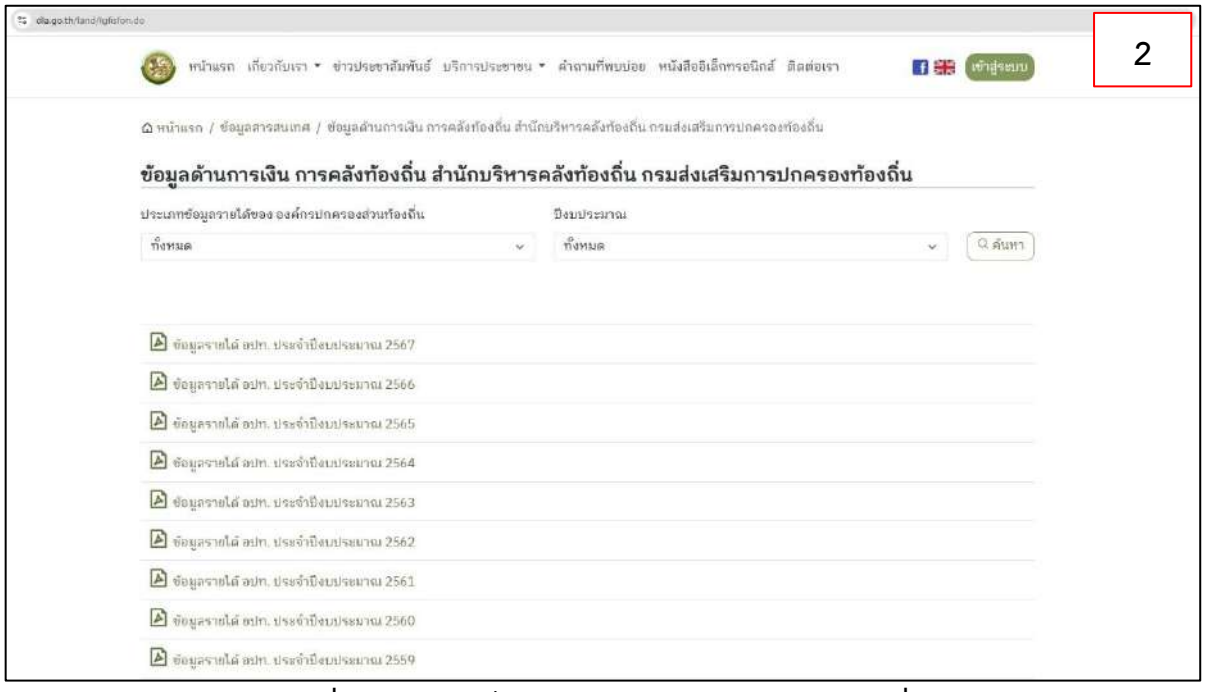
จ. แหล่งข้อมูล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ฉ. วิธีค้นหาข้อมูล

สามารถค้นหาข้อมูล จากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น **ดังรูปที่ 5.3-1**

รูปที่ 5.3-1 หน้าเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

5.4 บทบาทและฐานเศรษฐกิจ

การศึกษาบทบาทและฐานเศรษฐกิจ ทำให้ทราบถึงสาขาทางเศรษฐกิจที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัด หรือสาขาที่มีความสามารถในการผลิตของจังหวัด และความสามารถในการแข่งขันของสาขาการผลิตที่สำคัญ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัดส่วนของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่หนึ่ง เมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค (Location Quotient : LQ) และการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่ง (Shift and Share Analysis : SSA)

5.4.1 วิธีการวิเคราะห์สัดส่วนของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่หนึ่งเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค (Location Quotient : LQ)

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงสาขาทางเศรษฐกิจที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดหรือสาขาที่มีความสามารถในการผลิตของจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

การวิเคราะห์ LQ (Location Quotient) เป็นค่าตัวเลขที่ใช้ในการพิจารณาความชำนาญของกิจกรรมหรือสาขาการผลิตทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่เป็นพื้นที่วางผังเมืองรวม เปรียบเทียบกับภาคหรือประเทศ[47] โดยนำข้อมูลใน **ตารางที่ 5.1-5** และ **ตารางที่ 5.1-10** จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[48] **ตารางที่ 5.4-1** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.1-5 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

2) ตารางที่ 5.1-10 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

3) ตารางที่ 5.4-1 การวิเคราะห์อัตราส่วนที่ตั้ง (LQ) และ Shift Share จังหวัด... เปรียบเทียบกับภาค... พ.ศ. 25... - 25...

---

[47] ค่า LQ มากกว่า 1 หมายถึง จังหวัด/ภาคมีความเชี่ยวชาญในสาขาการผลิต และถ้าหากค่า LQ มีค่าน้อยกว่า 1 หมายว่าไม่มีความเชี่ยวชาญในสาขาการผลิต

[48] **ตารางที่ 5.1-5** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 51 **ตารางที่ 5.1-10** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 56 และ **ตารางที่ 5.4-1** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 88

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) พิจารณาสาขาการผลิตที่มีค่า LQ > 1 ในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)

2) พิจารณาข้อมูลในปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี ว่ามีสาขาการผลิตที่มีค่า LQ > 1 มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค

จ. แหล่งข้อมูล

กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5.4.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่ง (Shift and Share Analysis : SSA) รวมกับการวิเคราะห์สัดส่วนของภาคเศรษฐกิจในพื้นที่หนึ่งเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจในระดับประเทศหรือระดับภูมิภาค (Location Quotient : LQ) (พิจารณาความจำเป็นตามความเหมาะสม)

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงสาขาทางเศรษฐกิจที่เป็นฐานเศรษฐกิจของจังหวัดหรือสาขาที่มีความสามารถในการผลิตของจังหวัด

ข. แนวทางการดำเนินการ

การวิเคราะห์ Shift Share เป็นการพิจารณาความสามารถในการแข่งขันของสาขาการผลิตเดียวกันของจังหวัดที่เป็นพื้นที่วางผังเมืองรวมกับภาคหรือประเทศ โดยการวิเคราะห์ Shift - Share จะพิจารณาจากค่า Shift Component มากกว่าค่า Share Component เนื่องจากกค่า Shift Component ช่วยบอกได้ว่าสาขาการผลิตใดมีการเติบโตสูงกว่าการเติบโตโดยรวมของภาคหรือประเทศ

ค่า P-Shift ที่เป็นบวก (+) หมายความว่า สาขาการผลิตที่พิจารณากำลังมีการขยายตัวในระดับประเทศ

ค่า P-Shift ที่เป็นลบ (-) หมายความว่าสาขาการผลิตดังกล่าวกำลังเสื่อมหรือลดความสำคัญลง

ค่า D-Shift ที่เป็นบวก (+) หมายความว่าสาขาการผลิตที่พิจารณาของท้องถิ่นมีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าสาขาการผลิตเดียวกันของประเทศ

ค่า D-Shift ที่เป็นลบ (-) หมายความว่าสาขาการผลิตที่พิจารณาของท้องถิ่นมีความสามารถในการแข่งขันน้อยกว่าสาขาการผลิตเดียวกันของภาคหรือประเทศ

การดำเนินการให้นำข้อมูลใน **ตารางที่ 5.1-5** และ **ตารางที่ 5.1-10** จัดทำตารางการวิเคราะห์ข้อมูล[49] **ตารางที่ 5.4-1** ดังนี้

1) ตารางที่ 5.1-5 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

2) ตารางที่ 5.1-10 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

3) ตารางที่ 5.4-1 การวิเคราะห์อัตราส่วนที่ตั้ง (LQ) และ Shift Share จังหวัด... เปรียบเทียบกับภาค... พ.ศ. 25... - 25...

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล LQ ร่วมกับข้อมูล Shift Share พิจารณาสาขาการผลิตที่มีค่า LQ > 1 และค่า D-Shift เป็นบวก (+) กรณีไม่มี LQ > 1 และ ค่า D-Shift เป็นบวก (+) ให้พิจารณาสาขาการผลิตที่มีค่า LQ < 1 และ ค่า D-Shift เป็นบวก (+)

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค

จ. แหล่งข้อมูล

กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

[49] **ตารางที่ 5.1-5** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 51 **ตารางที่ 5.1-10** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 56 และ **ตารางที่ 5.4-1** รายละเอียดวิธีดำเนินการ หน้า 5 - 88

5.5 การค้าชายแดน (ถ้ามี)

ก. วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของการค้าชายแดนของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมการค้าชายแดนที่สะท้อนหรือส่งผลไปสู่บทบาททางเศรษฐกิจของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลพื้นที่ชายแดน สินค้านำเข้า-ส่งออก มูลค่าการค้าชายแดน และมูลค่าการค้าผ่านแดน โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมพื้นที่ชายแดน (จุดผ่านแดน/จุดผ่อนปรน) วันเวลาการเปิดด่าน เพื่อค้าขาย ลักษณะสินค้า และสภาพทั่วไปของเมืองเพื่อนบ้านที่ค้าขายร่วม

2) ศึกษาสินค้านำเข้า - ส่งออกที่สำคัญของด่านชายแดน และพิจารณาว่าเป็นสินค้าที่ผลิตหรือมีภายในพื้นที่หรือภายนอกพื้นที่

3) พิจารณามูลค่าการค้าชายแดนและมูลค่าการค้าผ่านแดน[50]

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลสินค้า และมูลค่าสินค้านำเข้า - ส่งออก

จ. แหล่งข้อมูล

1) ด่านศุลกากรจังหวัด

2) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

3) กรมการค้าต่างประเทศ

4) การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

[50] ในการศึกษาข้อมูลสินค้า และมูลค่าสามารถวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเศรษฐกิจในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อสะท้อนบทบาทและศักยภาพของทางเศรษฐกิจของเมืองชายแดนในพื้นที่วางผังเมืองรวม

5.6 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

5.6.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ภาค และจังหวัด

- **ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ** (Gross Domestic Product : GDP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้ในประเทศในรอบระยะเวลาหนึ่ง

- **ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค** (Gross Regional Product : GRP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้ในภูมิภาคในรอบระยะเวลาหนึ่ง

- **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด** (Gross Provincial Product : GPP) คือ มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้ในจังหวัดในรอบระยะเวลาหนึ่ง

- **ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัว**[51] (GRP per capita) คือ ตัวเลขแสดงถึงความสามารถในการสร้างมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของภาคเฉลี่ยต่อประชากร 1 คน

- **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว** (GPP per capita) คือ ตัวเลขแสดงถึงความสามารถในการสร้างมูลค่าการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายของจังหวัดเฉลี่ยต่อประชากร 1 คน

- **ลักษณะข้อมูล** ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ/ภาค/จังหวัด[52] มี 2 แบบ คือ

1) ณ ราคาประจำปี (Market Price) คือ มูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้ตามราคาปัจจุบัน ใช้สำหรับศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจเปรียบเทียบรายสาขาปีใดปีหนึ่งเท่านั้น

2) แบบปริมาณลูกโซ่[53] (Chain Volume Measures : CVMs) เป็นการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ ณ ราคาคงที่ปีปัจจุบัน โดยใช้ราคาปีก่อนหน้าเป็นน้ำหนัก (ปีติดกัน) แทนการใช้ราคา ณ ปีฐาน (ที่อยู่ห่างกัน) แล้วเชื่อมเข้าเป็นอนุกรมเดียวกัน

---

[51] ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดต่อหัว เป็นการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยการนำ GRP หรือ GPP ในราคาประจำปี หารด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยที่ได้นับเป็นตัวเลขที่แสดงศักยภาพในการผลิตของภูมิภาคต่าง ๆ เฉลี่ยต่อประชากร 1 คน มิใช่ตัวเลขที่แสดงระดับรายได้ที่ประชาชนได้รับจากการประกอบอาชีพโดยตรง

[52] ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ/ภาค/จังหวัด มีการแสดงอักษรกำกับสดมภ์ที่แสดงข้อมูลของปีในตารางของเอกสาร มี 2 ลักษณะ คือ r และ p โดยที่ r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

[53] แบบปริมาณลูกโซ่ ไม่มีคุณสมบัติการรวม หมายความว่า ผู้ใช้ไม่สามารถนำข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบย่อยรวมกันได้

- **การจำแนกข้อมูล** ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ/ภาค/จังหวัด มี 3 ภาคการผลิต คือ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคการค้าและบริการ โดยจำแนกรายสาขา ทั้งหมด 19 สาขา

  - **ภาคเกษตรกรรม**
    - เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง
  - **ภาคอุตสาหกรรม**
    - การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน
    - การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม
    - ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ
    - การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ
  - **ภาคการค้าและบริการ**
    - การก่อสร้าง
    - การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ
    - การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า
    - ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร
    - ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร
    - กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย
    - กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
    - กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ
    - กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน
    - การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ
    - การศึกษา
    - กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์
    - ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ
    - กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ

5.6.2 การจัดกลุ่มโรงงานตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ 21 หมวด

สำหรับข้อมูลโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ (เปิดดำเนินการ) ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 จะเป็นข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา

1. ผลิตภัณฑ์จากพืช (Basic agro-Industry)

ประเภท	การประกอบกิจการ
1	การบ่มใบชาหรือใบยาสูบ
2	ผลิตผลเกษตรกรรม
9	เมล็ดพืชหรือหัวพืช

2. อุตสาหกรรมอาหาร(Food)

ประเภท	การประกอบกิจการ
4	เกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมิใช่สัตว์น้ำ
5	เกี่ยวกับน้ำนม
6	เกี่ยวกับสัตว์น้ำ
7	เกี่ยวกับน้ำมัน จากพืชหรือสัตว์ หรือไขมันจากสัตว์
8	เกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้
10	เกี่ยวกับอาหารจากแป้ง
11	เกี่ยวกับน้ำตาล
12	เกี่ยวกับชา กาแฟ โกโก้ ช็อกโกแลต หรือขนมหวาน
13	เกี่ยวกับเครื่องปรุงหรือเครื่องประกอบอาหาร
14	เกี่ยวกับการทำน้ำแข็ง
15	เกี่ยวกับอาหารสัตว์

3. อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม(Beverage)

ประเภท	การประกอบกิจการ
16	เกี่ยวกับสุรา
17	ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์
18	ทำหรือผสมสุราจากผลไม้
19	เกี่ยวกับมอลต์หรือเบียร์

20	เกี่ยวกับน้ำดื่ม เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม หรือน้ำแร่

4. สิ่งทอ (Textile)

ประเภท	การประกอบกิจการ
22	ปั่นด้าย ทอผ้า ฟอกย้อม พิมพ์ผ้า
23	สิ่งทอ ซึ่งมิใช่เครื่องนุ่งห่ม
24	ถักผ้า ผ้าลูกไม้
25	เสื่อ หรือพรม
26	เชือก ตาข่าย แห หรืออวน
27	ผลิตภัณฑ์ซึ่งมิได้ทำด้วยวิธีถักหรือทอ

5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า (Wearing Apparel)

ประเภท	การประกอบกิจการ
28	เครื่องแต่งกาย ซึ่งมิใช่รองเท้า

6. ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ (Leather products & Footwear)

ประเภท	การประกอบกิจการ
29	หมัก ชำแหละ อบ ป่นหรือบด ฟอก ขัดและแต่งสำเร็จ อัดให้เป็นลายนูน หรือเคลือบสีหนังสัตว์
30	สาง ฟอก ฟอกสี ย้อมสี ขัดหรือแต่งขนสัตว์
31	ทำพรม หรือเครื่องใช้จากหนังสัตว์หรือขนสัตว์
32	ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมิใช่เครื่องแต่งกาย หรือรองเท้า
33	รองเท้า หรือชิ้นส่วนของรองเท้า

7. แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ (Wood & Wood products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
34	กิจการเกี่ยวกับไม้
35	ภาชนะบรรจุ หรือเครื่องใช้จากไม้ไผ่ หวาย ฟาง อ้อ กก หรือผักตบชวา
36	ผลิตภัณฑ์จากไม้หรือไม้ก๊อก

8. เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรืออโลหะอื่น (Furniture & Fixture)

ประเภท	การประกอบกิจการ
37	เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรืออโลหะอื่น

9. ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ (Paper & Paper products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
38	ผลิตเยื่อ หรือกระดาษ
39	ผลิตภาชนะบรรจุจากกระดาษทุกชนิดหรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์
40	เกี่ยวกับเยื่อ กระดาษ หรือกระดาษแข็ง

10. การพิมพ์ การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์ (Printing, Publishing, Allied products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
41	เกี่ยวกับการพิมพ์ การทำแฟ้มเอกสาร การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์โลหะ

11. เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี (Chemical & Chemical products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
42	เคมีภัณฑ์
43	ปุ๋ยหรือยากำจัดศัตรูพืช
44	เรซิ่นหรือเส้นใยสังเคราะห์
45	สี น้ำมันชักเงา แล็กเกอร์ เชลแล็ก
46	เวชภัณฑ์
47	สบู่ เครื่องสำอาง
48	ผลิตภัณฑ์เคมี

12. ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม (Petroleum products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
49	กลั่นน้ำมันปิโตรเลียม
50	ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ถ่านหิน หรือลิกไนต์

13. ยางและผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
51	ซ่อม หล่อ หรือหล่อดอกยางนอกหรือยางในสำหรับยานพาหนะ
52	ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับยาง

14. ผลิตภัณฑ์พลาสติก(Plastic products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
53	ผลิตภัณฑ์พลาสติก

15. ผลิตภัณฑ์อโลหะ(Non-metal products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
54	ผลิตแก้ว เส้นใยแก้ว หรือผลิตภัณฑ์แก้ว
55	ผลิตภัณฑ์ เครื่องกระเบื้องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา หรือเครื่องดินเผา
56	ผลิตอิฐ กระเบื้องหรือท่อสำหรับใช้ในการก่อสร้างเบ้าหลอมโลหะ กระเบื้องประดับ
57	เกี่ยวกับซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์
58	เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อโลหะ

16. ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน (Basic metal products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
59	การถลุง หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตเหล็ก หรือเหล็กกล้าในขั้นต้น
60	ถลุง ผสม ทำให้บริสุทธิ์ หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตโลหะในขั้นต้น ซึ่งมิใช่เหล็กหรือเหล็กกล้า

17. ผลิตภัณฑ์โลหะ (Fabricated products)

ประเภท	การประกอบกิจการ
61	ผลิต ตบแต่ง ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า
62	ผลิตตบแต่ง ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องเรือน หรือเครื่องตบแต่งภายในอาคารที่ทำจากโลหะ
63	เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะสำหรับใช้ในการก่อสร้างหรือติดตั้ง
64	เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะ

104	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซม หม้อไอน้ำหรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวหรือก๊าซเป็นสื่อนำความร้อน

18. ผลิตเครื่องจักร และเครื่องกล (Machinery)

ประเภท	การประกอบกิจการ
65	ผลิต ประกอบ หรือดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องยนต์ เครื่องกังหันและอุปกรณ์
66	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับใช้ในการกสิกรรม หรือการเลี้ยงสัตว์ และอุปกรณ์
67	เกี่ยวกับเครื่องจักร ส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของเครื่องจักร สำหรับประดิษฐ์โลหะหรือไม้
68	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรมกระดาษ เคมี อาหาร การปั่นทอ การพิมพ์ การผลิตซีเมนต์ หรือผลิตภัณฑ์ดินเหนียว การก่อสร้าง การทำเหมืองแร่ การเจาะหาปิโตเลียม หรือการกลั่นน้ำมัน
69	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องคำนวณ เครื่องทำบัญชี เครื่องจักรสำหรับบัตรเจาะ เครื่องจักรสำหรับใช้ในการคำนวณชนิดดิจิตอลหรืออานาล็อกหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์สำหรับปฏิบัติกับข้อมูล
70	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ เครื่องอัดอากาศหรือก๊าซ เครื่องเป่าลม เครื่องปรับหรือถ่ายเทอากาศ เครื่องโปรยน้ำดับไฟ ตู้เย็น เครื่องล้าง ซักแห้งหรือรีดผ้า

19. เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์(Electrical Machinery and Supplies)

ประเภท	การประกอบกิจการ
71	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรหรือผลิตภัณฑ์ที่ระบุไว้ในลำดับที่ 70 เฉพาะที่ใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลง...
72	เกี่ยวกับเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องกระจายเสียงหรือบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกคำบอก เครื่องบันทึกเสียงด้วยเทป เครื่องเล่น...
73	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง เครื่องมือหรือเครื่องไฟฟ้าที่ไม่ได้ระบุไว้ในลำดับใด รวมถึงส่วนประกอบ
74	เกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้า

107	ผลิตแผ่นซีดี แผ่นเสียง แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียง และแถบบันทึกภาพและเสียง ทั้งนี้ไม่ว่าจะอยู่ในรูป ของผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการบันทึกข้อมูลไว้แล้ว หรือมีการบันทึกซ้ำได้อีก หรือยังมิได้มีการบันทึกข้อมูล

20. ยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (Transport Equipment)

ประเภท	การประกอบกิจการ
75	เกี่ยวกับเรือ
76	เกี่ยวกับรถไฟ รถรางไฟฟ้า หรือกระเช้าไฟฟ้า
77	เกี่ยวกับรถยนต์ หรือรถพ่วง
78	เกี่ยวกับจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้อ
79	เกี่ยวกับอากาศยาน หรือเรือโฮเวอร์คราฟ
80	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมล้อเลื่อนที่ขับเคลื่อนด้วยแรงคน หรือสัตว์ ซึ่งมิใช่จักรยาน และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว
95	เกี่ยวกับยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ รถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว

21. การผลิตอื่น ๆ (Other Manufacturing Industries)

ประเภท	การประกอบกิจการ
3	เกี่ยวกับ หิน กรวด ทราย หรือดิน สำหรับใช้ในการก่อสร้าง
21	เกี่ยวกับ ยาสูบ ยาอัด ยาเส้น ยาเคี้ยว หรือยานัตถุ์
81	เกี่ยวกับ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หรือการแพทย์
82	ผลิต เครื่องมือหรือเครื่องใช้เกี่ยวกับนัยน์ตาหรือการวัดสายตา เลนส์ เครื่องมือหรือเครื่องใช้ ที่ใช้แสงเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน หรือเครื่องอัดสำเนาด้วยการถ่ายภาพ
83	ผลิตหรือประกอบนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือชิ้นส่วนของนาฬิกาหรือเครื่องวัดเวลา
84	เกี่ยวกับ เพชร พลอย ทอง เงิน นาก หรืออัญมณี
85	ผลิตหรือประกอบ เครื่องดนตรี และรวมถึงชิ้นส่วนอุปกรณ์ของเครื่องดนตรีดังกล่าว

86	ผลิตหรือประกอบเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ในการกีฬา การบริหารร่างกาย การเล่นบิลเลียด โบว์ลิ่ง หรือตกปลา และรวมถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของเครื่องมือ....
87	เกี่ยวกับเครื่องเล่น เครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่มิได้ระบุไว้ในลำดับอื่น
88	ผลิต ส่ง หรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า
89	ผลิตก๊าซ ซึ่งมิใช่ก๊าซธรรมชาติ ส่งหรือจำหน่ายก๊าซ
90	จัดหาน้ำ ทำน้ำให้บริสุทธิ์ หรือจำหน่ายน้ำไปยังอาคาร หรือโรงงานอุตสาหกรรม
91	บรรจุสินค้าในภาชนะโดยไม่มีการผลิต
92	ห้องเย็น
93	ซ่อมรองเท้า หรือเครื่องหนัง
94	ซ่อมเครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องไฟฟ้าสำหรับใช้ในบ้านหรือใช้ประจำตัว
96	ซ่อมนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยเพชร พลอย ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรือ อัญมณี
97	ซ่อมผลิตภัณฑ์ที่มิได้ระบุการซ่อมไว้ในลำดับใด
98	ซักรีด ซักแห้ง ซักฟอก รีด หรือย้อมผ้า เครื่องนุ่งห่ม พรม หรือขนสัตว์
99	ผลิต ซ่อมแซม ดัดแปลง หรือเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด อาวุธหรือ สิ่งใดที่มีอำนาจในการประหารทำลายหรือทำให้หมดสมรรถภาพ....
100	ตบแต่งหรือเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์โดยไม่มีการผลิต
101	ปรับคุณภาพของเสียโดยรวม
102	เกี่ยวกับการผลิตและหรือจำหน่ายไอน้ำ
103	เกี่ยวกับเกลือ
105	การคัดแยกหรือฝังกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว
106	การนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียจากโรงงานมาผลิตเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม

5.6.3 การจัดกลุ่มประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

สำหรับการจัดจำแนกประเภทสถานประกอบการ ตามการจัดมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย ปี 2552 (Thailand Standard Industrial Classification : TSIC 2009) ได้แก่ สถานประกอบการที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับธุรกิจทางการค้า ธุรกิจทางการบริการ การผลิต การจัดการและการบำบัดน้ำเสียของเสียและสิ่งปฏิกูล การก่อสร้าง คลังสินค้า และกิจกรรมด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร แบ่งเป็น 15 ประเภท ดังนี้

ประเภทกิจกรรม[54]			**หมวดย่อย**[55]
1	-	การผลิต	10-33
2	-	การจัดการและการบำบัดน้ำเสีย ของเสียและสิ่งปฏิกูล	37-39
3	-	การก่อสร้าง	41-43
4	-	การขาย – ซ่อมแซมยานยนต์ และรถจักรยานยนต์	45
5	-	การขายส่ง	46
6	-	การขายปลีก	47
7	-	กิจกรรมคลังสินค้าและกิจกรรมที่สนับสนุนการขนส่ง	52
8	-	ที่พักแรม	55
9	-	บริการอาหารและเครื่องดื่ม	56
10	-	ข้อมูลข่าวสาร คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร	58-63
11	-	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	68
12	-	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคนิค	69-74
13	-	กิจกรรมการบริหาร และการบริการสนับสนุนอื่น ๆ	77-82
14	-	ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	90-93
15	-	กิจกรรมบริการอื่น ๆ	95-96

[54] การขนส่งทางบก และกิจกรรมด้านโรงพยาบาลเอกชน เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่นอกคุ้มรวมสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565

[55] พิจารณาจากรหัส TSIC (ตัวเลข 2 หลักข้างหน้า) เช่น 10111 หมวดย่อย คือ 10 ประเภทกิจกรรมคือ การผลิต

5.6.4 การจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล

มีชุดเลขรหัสในส่วนประกอบโครงสร้างการจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล ดังนี้

กิจกรรม			หมวดธุรกิจ		
01111	-	03229	A	:	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง
05100	-	09900	B	:	การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน
10111	-	33200	C	:	การผลิต
35101	-	35302	D	:	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ
36001	-	39000	E	:	การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
41001	-	43909	F	:	การก่อสร้าง
45101	-	47999	G	:	การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์
49110	-	53200	H	:	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า
55101	-	56304	I	:	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร
58111	-	63990	J	:	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร
64110	-	66302	K	:	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย
68101	-	68202	L	:	กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
69100	-	75000	M	:	กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ
77101	-	82990	N	:	กิจกรรมบริหารและบริการสนับสนุน
84111	-	84300	O	:	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ
85101	-	85602	P	:	การศึกษา
86101	-	88909	Q	:	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์
90001	-	93299	R	:	ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ
94110	-	96309	S	:	กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ
97000	-	98200	T	:	กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการที่ทำขึ้นเองเพื่อใช้ในครัวเรือน
99001	-	99009	U	:	กิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก

ตารางที่ 5.1-1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

ภาค	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (ล้านบาท) (1)		มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ) (2)		ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัว (บาท) (3)	
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...
ภาค กทม.และปริมณฑล		(A)		(AA)		
ภาคตะวันออก						
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ภาคใต้						
ภาคเหนือ						
ภาคกลาง						
ภาคตะวันตก						
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)		(Z)				

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แล้ว คูณด้วย 100

เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.1-2 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						สัดส่วน (ร้อยละ) (2)						หมายเหตุ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	
ภาคเกษตรกรรม						*(A)*						*(AA)*	(1) ระบุข้อมูล
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง													(2) คำนวณโดย
ภาคอุตสาหกรรม													มูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขา
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน													หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม													มวลรวมในประเทศ
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ													แล้ว คูณด้วย 100
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ													เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
ภาคบริการ													
การก่อสร้าง													
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ													
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า													
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร													
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร													
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย													
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์													
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ													
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน													
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ													
การศึกษา													
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์													
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ													
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ													
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)						(Z)							
ผลิตภัณฑ์ต่อหัว (บาท)													
ประชากร (1,000 คน)													

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 5.1-3 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศไทย แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย (% ต่อปี) (2)					
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	2560-2561	2561-2562	2562-2563	2563-2564	2564-2565	2560-2565
ภาคเกษตรกรรม	*(Z)*					*(A)*						*(AA)*
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง												
ภาคอุตสาหกรรม												
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน												
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม												
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ												
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ												
ภาคบริการ												
การก่อสร้าง												
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ												
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า												
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร												
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร												
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย												
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์												
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ												
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน												
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ												
การศึกษา												
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์												
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ												
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ปริมาณลูกโซ่)												

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

(1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย พิมพ์ = (10^((LOG(ปีปลาย/ปีต้น))/ช่วงปี)-1)*100 เช่น (AA) = (10^((LOG(A/Z))/5)-1)*100

ตารางที่ 5.1-4 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						สัดส่วน (ร้อยละ) (2)						หมายเหตุ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	
ภาคเกษตรกรรม						*(A)*						*(AA)*	(1) ระบุข้อมูล
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง													(2) คำนวณโดย
ภาคอุตสาหกรรม													มูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขา หารด้วย
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน													มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม													แล้ว คูณด้วย 100
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ													เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ													
ภาคบริการ													
การก่อสร้าง													
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ													
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า													
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร													
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร													
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย													
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์													
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ													
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน													
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ													
การศึกษา													
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์													
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ													
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ													
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (GRP)						(Z)							
ผลิตภัณฑ์ต่อหัว (บาท)													
ประชากร (1,000 คน)													

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 5.1-5 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย (% ต่อปี) (2)					
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	2560-2561	2561-2562	2562-2563	2563-2564	2564-2565	2560-2565
ภาคเกษตรกรรม	*(Z)*					*(A)*						*(AA)*
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	(ข)					(ก)						
ภาคอุตสาหกรรม												
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน												
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม												
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ												
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ												
ภาคบริการ												
การก่อสร้าง												
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ												
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า												
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร												
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร												
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย												
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์												
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ												
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน												
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ												
การศึกษา												
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์												
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ												
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (ปริมาณลูกโซ่)						(ฮ)						

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

(1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย พิมพ์ = (10^((LOG(ปีปลาย/ปีต้น))/ช่วงปี)-1)*100 เช่น (AA) = (10^((LOG(A/Z))/5)-1)*100

สำหรับข้อมูลที่ระบุใน (1) เช่น (ก) (ข) และ (ฮ) จะใช้คำนวณใน ตารางที่ 5.4-1 ด้วย

ตารางที่ 5.1-6 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั่วประเทศ (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25...

ลำดับ		จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด		ประชากร (พันคน)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว GPP Per Capita (บาท/คน/ปี)	หมายเหตุ
GPP	Per Capita		(ล้านบาท)	(ร้อยละ)			
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1.			(A)	(AA)			(1) ลำดับของ (6) โดยเรียงจากมากไปน้อย
2.							(2) และ (3) ระบุข้อมูล
3.							(4) คำนวณโดย
.							มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
.							หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม
.							ในประเทศ แล้ว คูณด้วย 100
.							เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
.							โดยใช้ (Z) จากตารางที่ (2)
.							(5) และ (6) ระบุข้อมูล
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
.							
75.							
76.							
77.							

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 5.1-7 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ณ ราคาประจำปี) ภาค... จำแนกรายจังหวัด พ.ศ. 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						สัดส่วน (ร้อยละ) (2)						หมายเหตุ
	จังหวัด A	จังหวัด B	...	...	จังหวัด Z	ภาค	จังหวัด A	จังหวัด B	...	...	จังหวัด Z	ภาค	
ภาคเกษตรกรรม	*(A)*					*(Z)*	*(AA)*						(1) ระบุข้อมูล (2) คำนวณโดย มูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขาของจังหวัด หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเดียวกัน ของภาค แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100 กรณี ภูมิภาคที่ศึกษามีหลายจังหวัด สามารถแยกเป็น 2 ตารางได้ โดย ตารางที่ 1 เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ตารางที่ 2 เป็นสัดส่วน (ร้อยละ)
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง													
ภาคอุตสาหกรรม													
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน													
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม													
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ													
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ													
ภาคบริการ													
การก่อสร้าง													
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ													
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า													
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร													
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร													
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย													
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์													
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ													
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน													
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ													
การศึกษา													
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์													
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ													
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ													
ผลิตภัณฑ์มวลรวม													
ผลิตภัณฑ์ต่อหัว (บาท)													
ประชากร (1,000 คน)													

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 5.1-8 การเปรียบเทียบมูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค... กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	พ.ศ. 2560			พ.ศ. 2565p			หมายเหตุ
	ภาค ... (1)	จังหวัด ... (2)	สัดส่วน (ร้อยละ) GPP/GRP (3)	ภาค ... (4)	จังหวัด ... (5)	สัดส่วน (ร้อยละ) GPP/GRP (6)	
ภาคเกษตรกรรม				*(Z)*	*(A)*	*(AA)*	(1) (2) (4) และ (5) ระบุข้อมูล
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง							(3) และ (6) คำนวณโดย
ภาคอุตสาหกรรม							มูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขาของจังหวัด
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน							หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเดียวกันของภาค
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม							แล้ว คูณด้วย 100
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ							เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ							
ภาคบริการ							
การก่อสร้าง							
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ							
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า							
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร							
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร							
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย							
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์							
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ							
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน							
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ							
การศึกษา							
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์							
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ							
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ							
ผลิตภัณฑ์มวลรวม							
ผลิตภัณฑ์ต่อหัว (บาท)							
ประชากร (1,000 คน)							

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 5.1-9 มูลค่าและสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... (ณ ราคาประจำปี) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						สัดส่วน (ร้อยละ) (2)						หมายเหตุ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	
ภาคเกษตรกรรม						*(A)*						*(AA)*	(1) ระบุข้อมูล
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง													(2) คำนวณโดย
ภาคอุตสาหกรรม													มูลค่าผลิตภัณฑ์รายสาขา หารด้วย
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน													มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แล้ว
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม													คูณด้วย 100 เช่น
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ													(AA) = (A) ÷ (Z) x 100
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ													
ภาคบริการ													
การก่อสร้าง													
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ													
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า													
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร													
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร													
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย													
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์													
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ													
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน													
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ													
การศึกษา													
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์													
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ													
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ													
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)						(Z)							
ผลิตภัณฑ์ต่อหัว (บาท)													
ประชากร (1,000 คน)													

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 5.1-10 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด... แบบปริมาณลูกโซ่ (ปีอ้างอิง พ.ศ. 2545) พ.ศ. 25... - 25...

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท) (1)						อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย (% ต่อปี) (2)					
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p	2560-2561	2561-2562	2562-2563	2563-2564	2564-2565	2560-2565
ภาคเกษตรกรรม	*(Z)*					*(A)*						*(AA)*
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	(B1)					(A1)						
ภาคอุตสาหกรรม												
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน												
การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม												
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ												
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ												
ภาคบริการ												
การก่อสร้าง												
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ												
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า												
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร												
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร												
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย												
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์												
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ												
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน												
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ												
การศึกษา												
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์												
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ												
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ปริมาณลูกโซ่)						(Z1)						

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

(1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย พิมพ์ = (10^((LOG(ปีปลาย/ปีต้น))/ช่วงปี)-1)*100 เช่น (AA) = (10^((LOG(A/Z))/5)-1)*100

สำหรับข้อมูลที่ระบุใน (1) เช่น (A1) (B1) และ (Z1) จะใช้คำนวณในตารางที่ 5.4-1 ด้วย

ตารางที่ 5.2-1 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

อำเภอ	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่) (1)	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่) (2)						เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร (ร้อยละ) (3)						เกษตรกร (ครัวเรือน) (4)	เนื้อที่ถือครอง (ไร่/ครัวเรือน) (5)
		ที่นา	พืชไร่	...	...	...	รวม	ที่นา	พืชไร่	...	...	...	ร้อยละของพื้นที่ทั้งหมด		
อำเภอ A		(A)					(ก)	(AA)					(กก)	(B)	
อำเภอ B															
อำเภอ C															
...															
...															
...															
...															
...															
รวม	(Z)														

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หรือ กรมส่งเสริมการเกษตร

หรือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หรือ สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ

หมายเหตุ : (1) (2) (4) และ (5) ระบุข้อมูล

(3) คำนวณโดย เนื้อที่ถือครองแต่ละประเภทของอำเภอ หารด้วย เนื้อที่ทั้งหมด แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100 , (กก) = (ก) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.2-2 เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... (ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี)

หรือ ตารางที่... เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

อำเภอ	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่) (1)	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่) (2)						เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร (ร้อยละ) (3)						เกษตรกร (ครัวเรือน) (4)
		ที่นา	พืชไร่	...	...	...	รวม	ที่นา	พืชไร่	...	...	...	ร้อยละของพื้นที่ทั้งหมด	
อำเภอ A		(A1)					(ก1)	(AA1)					(กก1)	(B1)
อำเภอ B														
อำเภอ C														
...														
...														
...														
...														
...														
รวม	(Z1)													

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หรือ กรมส่งเสริมการเกษตร

หรือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หรือ สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ

หมายเหตุ : (1) (2) และ (4) ระบุข้อมูล

(3) คำนวณโดย เนื้อที่ถือครองแต่ละประเภทของอำเภอ <u>หารด้วย</u> เนื้อที่ทั้งหมด <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA1) = (A1) ÷ (Z1) x 100 , (กก1) = (ก1) ÷ (Z1) x 100

ตารางที่ 5.2-3 การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

อำเภอ	เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร												เกษตรกร	
	จำนวนเพิ่ม/ลด (ไร่) (1)						เฉลี่ยร้อยละต่อปี (2)						จำนวนเพิ่ม/ลด (ครัวเรือน) (3)	เฉลี่ยร้อยละต่อปี (4)
	ที่นา	พืชไร่	...	...	...	รวม	ที่นา	พืชไร่	...	...	...	รวม		
อำเภอ A	(กฮ)						(ฮฮ)						(BB)	(ZZ)
อำเภอ B														
อำเภอ C														
...														
...														
...														
...														
...														
รวม														

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หรือ กรมส่งเสริมการเกษตร

หรือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หรือ สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ

หมายเหตุ : (1) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (กฮ) = (A) – (A1) โดยที่ (A) อยู่ในตารางที่ 5.2-1 และ (A1) อยู่ในตารางที่ 5.2-2

(2) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ = (((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ฮฮ) = ({ [(A) - (A1)] ÷ (A1) } ÷ 5) x 100 โดยที่ (A) อยู่ในตารางที่ 5.2-1 และ (A1) อยู่ในตารางที่ 5.2-2

(3) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (BB) = (B) – (B1) โดยที่ (A), (B) อยู่ในตารางที่ 5.2-1 และ (A1), (B1) อยู่ในตารางที่ 5.2-2

(4) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ = (((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(B) - (B1)] ÷ (B1) } ÷ 5) x 100 โดยที่ (B) อยู่ในตารางที่ 5.2-1 และ (B1) อยู่ในตารางที่ 5.2-2

ตารางที่ 5.2-4 การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายอำเภอ... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี)
(พืชอย่างน้อย 3 ชนิด)

อำเภอ	พืช A				พืช B				พืช C			
	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		การเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2561 - 2566		เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		การเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2561 - 2566		เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		การเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2561 - 2566	
	พ.ศ. 2561 (1)	พ.ศ. 2566 (2)	จำนวน (เพิ่ม/ลด) (3)	(ร้อยละ ต่อปี) (4)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	จำนวน (เพิ่ม/ลด)	(ร้อยละ ต่อปี)	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	จำนวน (เพิ่ม/ลด)	(ร้อยละ ต่อปี)
อำเภอ A	(B)	(A)	(AA)	(A1)								
อำเภอ B												
อำเภอ C												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
รวม												

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หรือ กรมส่งเสริมการเกษตร

หรือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หรือ สำนักงานเกษตรจังหวัด / สำนักงานเกษตรอำเภอ

หมายเหตุ : (1) และ (2) ระบุข้อมูล

(3) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)

(4) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (A1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.2-5 การปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญในชั้นความเหมาะสม จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด.... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

ตำบล	ชนิด A				ชนิด B				ชนิด C			
	พื้นที่เหมาะสม		พื้นที่ปลูกจริง		พื้นที่เหมาะสม		พื้นที่ปลูกจริง		พื้นที่เหมาะสม		พื้นที่ปลูกจริง	
	(ไร่) (1)	(ร้อยละ) (2)	(ไร่) (3)	(ร้อยละ) (4)	(ไร่)	(ร้อยละ)	(ไร่)	(ร้อยละ)	(ไร่)	(ร้อยละ)	(ไร่)	(ร้อยละ)
ตำบล A	(A)	(AA)										
เหมาะสมสูง	(ก)	(กก)										
เหมาะสมปานกลาง												
เหมาะสมเล็กน้อย												
ไม่เหมาะสม												
ตำบล B												
เหมาะสมสูง												
เหมาะสมปานกลาง												
เหมาะสมเล็กน้อย												
ไม่เหมาะสม												
ตำบล...												
เหมาะสมสูง												
เหมาะสมปานกลาง												
เหมาะสมเล็กน้อย												
ไม่เหมาะสม												
รวม	(Z)											
เหมาะสมสูง												
เหมาะสมปานกลาง												
เหมาะสมเล็กน้อย												
ไม่เหมาะสม												

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

หมายเหตุ : การได้มาของข้อมูล ซึ่งแตกต่างจากหัวข้ออื่น (ไม่สามารถใช้ในเชิงเปรียบเทียบได้)

(1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย พื้นที่แต่ละประเภทหรือแต่ละตำบล <u>หารด้วย</u> พื้นที่ทั้งหมด <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100 , (กก) = (ก) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.2-6 จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 3 สภาพทั่วไปของจังหวัด เป็นอย่างน้อย)

อำเภอ	จำนวนสัตว์เศรษฐกิจ (ตัว) (1)							สัดส่วน(ร้อยละ) (2)						
	ชนิด A	ชนิด B	ชนิด C	...	...	...	...	ชนิด A	ชนิด B	ชนิด C	...	...	...	...
อำเภอ A	(A)							(AA)						
อำเภอ B														
อำเภอ C														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
รวม	(Z)													

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย สัตว์เศรษฐกิจรายอำเภอ <u>หารด้วย</u> ผลรวมสัตว์เศรษฐกิจชนิดนั้นของทุกอำเภอ <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.2-7 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด.... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม...จังหวัด.... พ.ศ. 25...

หมวดอุตสาหกรรม	ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม (1)					สัดส่วน (ร้อยละ) (2)					คนงาน (ต่อแห่ง)	คนงาน (ต่อไร่)
	จำนวน (แห่ง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)	กำลังการผลิต (แรงม้า)	พื้นที่โรงงาน (ไร่)	โรงงาน	เงินลงทุน	คนงาน	กำลังการผลิต	พื้นที่โรงงาน	(3)	(4)
1 ผลิตภัณฑ์จากพืช	(A)		(B)		(C)	(AA)					(กก)	(ก1)
2 อุตสาหกรรมอาหาร												
3 เครื่องดื่ม												
4 สิ่งทอ												
5 อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า												
6 ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์												
7 แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้												
8 เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ฯ												
9 ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ												
10 การพิมพ์การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์												
11 เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี												
12 ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม												
13 ยางและผลิตภัณฑ์ยาง												
14 ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก												
15 ผลิตภัณฑ์อโลหะ												
16 ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน												
17 ผลิตภัณฑ์โลหะ												
18 ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล												
19 เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์												
20 ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ ฯ												
21 การผลิตอื่น ๆ												
รวม	(Z)											

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : จำนวนคนงานต่อไร่ พิจารณาจากข้อมูลโรงงานจำนวน ... แห่ง เนื่องจากบางส่วนไม่ปรากฏข้อมูลคนงานและพื้นที่โรงงาน

(1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย อุตสาหกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> อุตสาหกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(3) คำนวณโดย จำนวนคนงาน <u>หารด้วย</u> จำนวนโรงงาน เช่น (กก) = (B) ÷ (A)

(4) คำนวณโดย จำนวนคนงาน <u>หารด้วย</u> พื้นที่โรงงาน เช่น (ก1) = (B) ÷ (C) → [ควรพิจารณาเฉพาะโรงงานที่มีทั้งคนงานและพื้นที่โรงงาน]

ตารางที่ 5.2-8 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม เงินลงทุน คนงาน กำลังการผลิต และพื้นที่โรงงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

อำเภอ	ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม (1)					สัดส่วน (ร้อยละ) (2)					คนงาน (ต่อแห่ง) (3)	คนงาน (ต่อไร่) (4)
	จำนวน (แห่ง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)	กำลังการผลิต (แรงม้า)	พื้นที่โรงงาน (ไร่)	โรงงาน	เงินลงทุน	คนงาน	กำลังการผลิต	พื้นที่โรงงาน		
อำเภอ A	(A)		(B)		(C)	(AA)					(กก)	(ก1)
อำเภอ B												
อำเภอ C												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
รวม	(Z)											

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : จำนวนคนงานต่อไร่ พิจารณาจากข้อมูลโรงงานจำนวน ... แห่ง เนื่องจากบางส่วนไม่ปรากฏข้อมูลคนงานและพื้นที่โรงงาน

(1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย โรงงานอุตสาหกรรมรายอำเภอ <u>หารด้วย</u> โรงงานอุตสาหกรรมรวมของทุกอำเภอที่ปรากฏอยู่ในตาราง <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(3) คำนวณโดย จำนวนคนงาน <u>หารด้วย</u> จำนวนโรงงาน เช่น (กก) = (B) ÷ (A)

(4) คำนวณโดย จำนวนคนงาน <u>หารด้วย</u> พื้นที่โรงงาน เช่น (ก1) = (B) ÷ (C) → [ควรพิจารณาเฉพาะโรงงานที่มีทั้งคนงานและพื้นที่โรงงาน]

ตารางที่ 5.2-9 จำนวนและร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน (แห่ง) (1)						โรงงาน (ร้อยละ) (2)					
	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม
1. ผลิตภัณฑ์จากพืช	(A)						(AA)					
2. อุตสาหกรรมอาหาร												
3. เครื่องดื่ม												
4. สิ่งทอ												
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า												
6. ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์												
7. แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้												
8. เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ฯ												
9. ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ												
10. การพิมพ์การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์												
11. เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี												
12. ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม												
13. ยางและผลิตภัณฑ์ยาง												
14. ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก												
15. ผลิตภัณฑ์อโลหะ												
16. ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน												
17. ผลิตภัณฑ์โลหะ												
18. ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล												
19. เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์												
20. ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ ฯ												
21. การผลิตอื่น ๆ												
รวม						(Z)						

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย อุตสาหกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> อุตสาหกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

กรณีที่อำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่จะดำเนินการวางผังมีหลายตำบลสามารถแยกเป็น 2 ตารางได้ โดยตารางที่ 1 เป็นตารางจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และตารางที่ 2 เป็นตารางสัดส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 5.2-10 จำนวนและร้อยละของคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนคนงงาน (คน) (1)						คนงาน (ร้อยละ) (2)					
	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม
1. ผลิตภัณฑ์จากพืช	(A)						(AA)					
2. อุตสาหกรรมอาหาร												
3. เครื่องดื่ม												
4. สิ่งทอ												
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า												
6. ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์												
7. แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้												
8. เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ฯ												
9. ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ												
10. การพิมพ์การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์												
11. เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี												
12. ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม												
13. ยางและผลิตภัณฑ์ยาง												
14. ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก												
15. ผลิตภัณฑ์อโลหะ												
16. ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน												
17. ผลิตภัณฑ์โลหะ												
18. ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล												
19. เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์												
20. ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ ฯ												
21. การผลิตอื่น ๆ												
รวม						(Z)						

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย อุตสาหกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> อุตสาหกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

กรณีที่อำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่จะดำเนินการวางผังมีหลายตำบลสามารถแยกเป็น 2 ตารางได้ โดยตารางที่ 1 เป็นตารางจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และตารางที่ 2 เป็นตารางสัดส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 5.2-11 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หมวดอุตสาหกรรม	โรงงาน (แห่ง) (1)		โรงงาน (ร้อยละ) (2)		คนงาน (คน) (3)		คนงาน (ร้อยละ) (4)		การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2563 - 2566			
									จำนวน (เพิ่ม/ลด) (5)		(ร้อยละต่อปี) (6)	
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	แห่ง	คนงาน	แห่ง	คนงาน
1. ผลิตภัณฑ์จากพืช	(B)	(A)		(AA)					(กก)		(ก1)	
2. อุตสาหกรรมอาหาร												
3. เครื่องดื่ม												
4. สิ่งทอ												
5. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า												
6. ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์												
7. แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้												
8. เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ฯ												
9. ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ												
10. การพิมพ์การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์												
11. เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี												
12. ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม												
13. ยางและผลิตภัณฑ์ยาง												
14. ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก												
15. ผลิตภัณฑ์อโลหะ												
16. ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน												
17. ผลิตภัณฑ์โลหะ												
18. ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล												
19. เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์												
20. ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ ฯ												
21. การผลิตอื่น ๆ												
รวม		(Z)										

เนื่องจากข้อมูลปีปัจจุบันคือ พ.ศ. 2566 และข้อมูลที่เป็นไปตามพรบ.โรงงาน ฉบับ พ.ศ. 2562 จะเป็นข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ดังนั้น ในตารางตัวอย่างจึงแสดงการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงแบบ 3 ช่วงปีเท่านั้น สำหรับการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ควรจะวิเคราะห์แบบ 5 ช่วงปี เป็นอย่างน้อย

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย อุตสาหกรรมรายสาขา หารด้วย อุตสาหกรรมรวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2563 เช่น (กก) = (A) – (B)

(6) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 3) x 100

ตารางที่ 5.2-12 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

อำเภอ	โรงงาน				คนงาน				การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2563 - 2566			
	(แห่ง) (1)		(ร้อยละ) (2)		(คน) (3)		(ร้อยละ) (4)		จำนวน (เพิ่ม/ลด) (5)		(ร้อยละต่อปี) (6)	
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2566	แห่ง	คนงาน	แห่ง	คนงาน
อำเภอ A	(B)	(A)		(AA)					(กก)		(ก1)	
อำเภอ B												
อำเภอ C												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
รวม		(Z)										

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย โรงงานอุตสาหกรรมรายอำเภอ <u>หารด้วย</u> จำนวนโรงงานรวมทั้งหมด <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2563 เช่น (กก) = (A) – (B)

(6) คำนวณโดย [(ปีปลาย <u>ลบ</u> ปีต้น) <u>หาร</u> ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 3) x 100

ตารางที่ 5.2-13 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

ขนาดโรงงาน	โรงงาน (แห่ง)			คนงาน (คน)			คนงานเฉลี่ยต่อแห่ง	
	พ.ศ. 2563 (1)	พ.ศ. 2566 (2)	จำนวน (เพิ่ม/ลด) (3)	พ.ศ. 2563 (4)	พ.ศ. 2566 (5)	จำนวน (เพิ่ม/ลด) (6)	พ.ศ. 2563 (7)	พ.ศ. 2566 (8)
ตั้งแต่ 1 – 50 คน	(B)	(A)	(กก)	(ข)	(ก)	(ขข)		(AA)
ตั้งแต่ 51 – 200 คน								
มากกว่า 200 คน								
รวม								

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) (2) (4) และ (5) ระบุข้อมูล

(3) และ (6) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น เช่น (กก) = (A) – (B) และ (ขข) = (ก) – (ข)

(7) และ (8) คำนวณโดย จำนวนคนงาน หารด้วย จำนวนโรงงาน เช่น (AA) = (ก) ÷ (A)

ตารางที่ 5.2-14 จำนวนและสัดส่วนของโรงงานตามจำพวกโรงงานและคนงาน จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

หมวดอุตสาหกรรม	โรงงาน (แห่ง) (1)				คนงาน (คน) (2)				สัดส่วนร้อยละ (โรงงาน) (3)				สัดส่วนร้อยละ (คนงาน) (4)			
	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม
	1	2	3		1	2	3		1	2	3		1	2	3	
1 ผลิตภัณฑ์จากพืช	A1	A2	A3	(A)	ก1	ก2	ก3	(ก)				(AA)				(กก)
2 อุตสาหกรรมอาหาร																
3 เครื่องดื่ม																
4 สิ่งทอ																
5 อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า																
6 ผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์																
7 แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้																
8 เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ฯ																
9 ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ																
10 การพิมพ์การเย็บเล่ม ทำปกหรือการทำแม่พิมพ์																
11 เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี																
12 ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม																
13 ยางและผลิตภัณฑ์ยาง																
14 ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก																
15 ผลิตภัณฑ์อโลหะ																
16 ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน																
17 ผลิตภัณฑ์โลหะ																
18 ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล																
19 เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์																
20 ยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ ฯ																
21 การผลิตอื่น ๆ																
รวม				(Z)				(ฮ)								

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) และ (2) ระบุข้อมูล

(3) คำนวณโดยจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรายอุตสาหกรรม <u>หารด้วย</u> โรงงานอุตสาหกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(4) คำนวณโดยจำนวนคนงานรายอุตสาหกรรม <u>หารด้วย</u> คนงานรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (กก) = (ก) ÷ (ฮ) x 100

ตารางที่ 5.2-15 จำนวนและสัดส่วนของโรงงานตามจำพวกโรงงานและคนงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 2562

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

ตำบล	โรงงาน (แห่ง) (1)				คนงาน (คน) (2)				สัดส่วนร้อยละ (โรงงาน) (3)				สัดส่วนร้อยละ (คนงาน) (4)			
	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม	จำพวก			รวม
	1	2	3		1	2	3		1	2	3		1	2	3	
ตำบล A	A1	A2	A3	(A)	ก1	ก2	ก3	(ก)				(AA)				(กก)
ตำบล B																
ตำบล C																
...																
...																
...																
...																
...																
...																
...																
รวม				(Z)				(ฮ)								

ที่มา : กลุ่มงานสถิติและเผยแพร่สารสนเทศอุตสาหกรรม ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : (1) และ (2) ระบุข้อมูล

(3) คำนวณโดย อุตสาหกรรมรายตำบล <u>หารด้วย</u> อุตสาหกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(4) คำนวณโดย จำนวนคนงานรายตำบล <u>หารด้วย</u> คนงานรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (กก) = (ก) ÷ (ฮ) x 100

ตารางที่ 5.2-16 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง) (1)						สถานประกอบการ (ร้อยละ) (2)					
	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม
การผลิต	(A)						(AA)					
การจัดการและการบำบัดน้ำเสียของเสียและสิ่งปฏิกูล												
การก่อสร้าง												
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์												
การขายส่ง												
การขายปลีก												
กิจกรรมคลังสินค้าและกิจกรรมที่สนับสนุนการขนส่ง												
ที่พักแรม												
บริการอาหารและเครื่องดื่ม												
ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร												
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์												
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคนิค												
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน												
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
กิจกรรมบริการอื่น ๆ												
รวม						(Z)						

ที่มา : สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัด... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย กิจกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> กิจกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

กรณีที่อำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่จะดำเนินการวางผังมีหลายตำบล สามารถแยกเป็น 2 ตารางได้ โดยตารางที่ 1 เป็นตารางจำนวนสถานประกอบการ และตารางที่ 2 เป็นตารางสัดส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 5.2-17 จำนวนและร้อยละของคนทำงานในสถานประกอบการ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	จำนวนคนทำงาน (คน) (1)						คนทำงาน (ร้อยละ) (2)					
	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม	ตำบล A	ตำบล B	ตำบล C	...	...	รวม
การผลิต	(A)						(AA)					
การจัดการและการบำบัดน้ำเสียของเสียและสิ่งปฏิกูล												
การก่อสร้าง												
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์												
การขายส่ง												
การขายปลีก												
กิจกรรมคลังสินค้าและกิจกรรมที่สนับสนุนการขนส่ง												
ที่พักแรม												
บริการอาหารและเครื่องดื่ม												
ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร												
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์												
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคนิค												
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน												
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
กิจกรรมบริการอื่น ๆ												
รวม						(Z)						

ที่มา : สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัด... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย กิจกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> กิจกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

กรณีที่อำเภอที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่จะดำเนินการวางผังมีหลายตำบล สามารถแยกเป็น 2 ตารางได้ โดยตารางที่ 1 เป็นตารางจำนวนคนทำงาน และตารางที่ 2 เป็นตารางสัดส่วน (ร้อยละ)

ตารางที่ 5.2-18 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	สถานประกอบการ (แห่ง) (1)		สถานประกอบการ (ร้อยละ) (2)		คนทำงาน (คน) (3)		คนทำงาน (ร้อยละ) (4)		คนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง (5)		การเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2565			
											จำนวน (เพิ่ม/ลด) (6)		(ร้อยละต่อปี) (7)	
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	แห่ง	คนงาน	แห่ง	คนงาน
การผลิต	(B)	(A)		(AA)	(C)				(A1)		(กก)		(ก1)	
การจัดการและการบำบัดน้ำเสียของเสียฯ														
การก่อสร้าง														
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ ฯ														
การขายส่ง														
การขายปลีก														
การขนส่งทางบก*														
กิจกรรมคลังสินค้าและกิจกรรมที่สนับสนุนการขนส่ง														
ที่พักแรม														
บริการอาหารและเครื่องดื่ม														
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร														
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์														
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคนิค														
กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน														
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ														
กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ														
กิจกรรมด้านโรงพยาบาลเอกชน*														
รวม		(Z)												

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 และสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัด... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : *การขนส่งทางบก และกิจกรรมด้านโรงพยาบาลเอกชน เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่นอกคุ้มรวมสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565

(1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย กิจกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> กิจกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย คนทำงานรายสาขา <u>หารด้วย</u> สถานประกอบการสาขาเดียวกัน หรือ จำนวนคนทำงาน <u>หารด้วย</u> จำนวนสถานประกอบการ เช่น (A1) = (C) ÷ (B)

(6) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2565 ลบ ปี 2560 เช่น (กก) = (A) – (B)

(7) คำนวณโดย [(ปีปลาย <u>ลบ</u> ปีต้น) <u>หาร</u> ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.2-19 การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... การเปลี่ยนแปลงสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

อำเภอ	สถานประกอบการ (แห่ง) (1)		สถานประกอบการ (ร้อยละ) (2)		คนทำงาน (คน) (3)		คนทำงาน (ร้อยละ) (4)		คนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง (5)		การเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2565			
											จำนวน (เพิ่ม/ลด) (6)		(ร้อยละต่อปี) (7)	
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2565	แห่ง	คนงาน	แห่ง	คนงาน
อำเภอ A	(B)	(A)		(AA)	(C)				(A1)		(กก)		(ก1)	
อำเภอ B														
อำเภอ C														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
...														
รวม		(Z)												

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 และสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัด... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย กิจกรรมรายสาขา <u>หารด้วย</u> กิจกรรมรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย คนทำงานรายสาขา <u>หารด้วย</u> สถานประกอบการสาขาเดียวกัน หรือ จำนวนคนทำงาน <u>หารด้วย</u> จำนวนสถานประกอบการ เช่น (A1) = (C) ÷ (B)

(6) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2565 ลบ ปี 2560 เช่น (กก) = (A) – (B)

(7) คำนวณโดย [(ปีปลาย <u>ลบ</u> ปีต้น) <u>หาร</u> ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.2-20 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

ขนาดสถานประกอบการ (จำนวนคนทำงาน)	พ.ศ. 2560			พ.ศ. 2565			หมายเหตุ
	สถานประกอบการ (แห่ง) (1)	คนทำงาน (คน) (2)	คนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง (3)	สถานประกอบการ (แห่ง) (4)	คนทำงาน (คน) (5)	คนทำงานเฉลี่ยต่อแห่ง (6)	
1 - 15				(A)	(B)	(AA)	(1) (2) (4) และ (5) ระบุข้อมูล (3) และ (6) คำนวณโดย จำนวนคนทำงาน หารด้วย จำนวนสถานประกอบการ เช่น (AA) = (B) ÷ (A)
16 - 25							
26 - 30							
31 - 50							
มากกว่า 50							
รวม							

ที่มา : สำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 และสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (ข้อมูลพื้นฐาน) จังหวัด... สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : (1) (2) (4) และ (5) ระบุข้อมูล

(3) และ (6) คำนวณโดย จำนวนคนทำงาน หารด้วย จำนวนสถานประกอบการ เช่น (AA) = (B) ÷ (A)

ตารางที่ 5.2-21 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

หมวดธุรกิจ	นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่		ทุนจดทะเบียน		หมายเหตุ
	(แห่ง) (1)	(ร้อยละ) (2)	(ล้านบาท) (3)	(ร้อยละ) (4)	
A เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	(A)	(AA)			(1) และ (3) ระบุข้อมูล (2) และ (4) คำนวณโดย ธุรกิจรายสาขา หารด้วย ธุรกิจรวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
B การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน					
C การผลิต					
D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ					
E การจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง					
F การก่อสร้าง					
G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์					
H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า					
I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร					
J ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร					
K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย					
L กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์					
M กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ					
N กิจกรรมบริหารและบริการสนับสนุน					
O การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ					
P การศึกษา					
Q กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์					
R ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ					
S กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ					
T กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการฯ					
ไม่ระบุ					
รวม	(Z)				

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย ธุรกิจรายสาขา หารด้วย ธุรกิจรวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.2-22 จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนนิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

อำเภอ	นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่		ทุนจดทะเบียน		หมายเหตุ
	(แห่ง) (1)	(ร้อยละ) (2)	(ล้านบาท) (3)	(ร้อยละ) (4)	
อำเภอ A	(A)	(AA)			(1) และ (3) ระบุข้อมูล (2) และ (4) คำนวณโดย ธุรกิจรายสาขา หารด้วย ธุรกิจรวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100
อำเภอ B					
อำเภอ C					
...					
...					
...					
...					
...					
...					
...					
รวม	(Z)				

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย ธุรกิจรายสาขา หารด้วย ธุรกิจรวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.2-23 การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายหมวดธุรกิจ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ทำ **ตารางที่ 5.2-24** แทน)

หมวดธุรกิจ	นิติบุคคล				เงินลงทุน				การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2561 – 2566			
	(แห่ง) (1)		(ร้อยละ) (2)		(ล้านบาท) (3)		(ร้อยละ) (4)		จำนวน (เพิ่ม/ลด) (5)		(ร้อยละต่อปี) (6)	
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	แห่ง	เงินทุน	แห่ง	เงินทุน
A: เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	(B)	(A)		(AA)	(C)				(กก)		(ก1)	
B: การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน												
C: การผลิต												
D: ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ												
E: การจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง												
F: การก่อสร้าง												
G: การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์												
H: การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า												
I: ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร												
J: ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร												
K: กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย												
L: กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์												
M: กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ												
N: กิจกรรมบริหารและบริการสนับสนุน												
O: การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ												
P: การศึกษา												
Q: กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์												
R: ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ												
S: กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ												
T: กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการฯ												
ไม่ระบุ												
รวม		(Z)										

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย หมวดธุรกิจรายสาขา <u>หารด้วย</u> หมวดธุรกิจรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (กก) = (A) – (B)

(6) คำนวณโดย [(ปีปลาย <u>ลบ</u> ปีต้น) <u>หาร</u> ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.2-24 นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกตามหมวดธุรกิจและตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ใช้ข้อมูลปีปัจจุบัน)

หมวดธุรกิจ	ปีที่ได้รับอนุญาต															
	นิติบุคคล (แห่ง)								ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)							
	ก่อน พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	รวม	ก่อน พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	รวม
A เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง																
B การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน																
C การผลิต																
D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบการปรับอากาศ																
E การจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสียฯ																
F การก่อสร้าง																
G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ																
H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า																
I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร																
J ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร																
K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย																
L กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์																
M กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ																
N กิจกรรมบริหารและบริการสนับสนุน																
O การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ																
P การศึกษา																
Q กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์																
R ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ																
S กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ																
T กิจกรรมการจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าฯ																
ไม่ระบุ																
รวม																

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : ระบุข้อมูลที่ได้จากการทำ Pivot Table

ตารางที่ 5.2-25 การเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลและเงินลงทุน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ทำ **ตารางที่ 5.2-26** แทน)

ตำบล	นิติบุคคล				เงินลงทุน				การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2561 – 2566			
	(แห่ง) (1)		(ร้อยละ) (2)		(ล้านบาท) (3)		(ร้อยละ) (4)		จำนวน (เพิ่ม/ลด) (5)		(ร้อยละต่อปี) (6)	
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	แห่ง	เงินทุน	แห่ง	เงินทุน
ตำบล A	(B)	(A)		(AA)	(C)				(กก)		(ก1)	
ตำบล B												
ตำบล C												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
...												
รวม		(Z)										

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : (1) และ (3) ระบุข้อมูล

(2) และ (4) คำนวณโดย จำนวนนิติบุคคลรายตำบล <u>หารด้วย</u> จำนวนนิติบุคคลรวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100

(5) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (กก) = (A) – (B)

(6) คำนวณโดย [(ปีปลาย <u>ลบ</u> ปีต้น) <u>หาร</u> ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ก1) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.2-26 นิติบุคคลที่ดำเนินการอยู่และทุนจดทะเบียน จำแนกรายตำบลและตามปีที่ได้รับอนุญาต ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย กรณีที่มีข้อมูลย้อนหลังน้อยกว่า 5 ปี ให้ใช้ข้อมูลปีปัจจุบัน)

ตำบล	ปีที่ได้รับอนุญาต															
	นิติบุคคล (แห่ง)								ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)							
	ก่อน พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	รวม	ก่อน พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	รวม
ตำบล A																
ตำบล B																
ตำบล C																
...																
...																
...																
...																
...																
...																
...																
รวม																

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

หมายเหตุ : ระบุข้อมูลที่ได้จากการทำ Pivot Table

ตารางที่ 5.3-1 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายอำเภอ จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เท่านั้น)

อำเภอ	จำนวน (คน) (1)		จำนวน (ครัวเรือน) (2)		รายได้ (บาท/ครัวเรือน/ปี) (3)		การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2561 - 2566		หมายเหตุ
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	จำนวน (4)	ร้อยละต่อปี (5)	
อำเภอ A					(B)	(A)	(AA)	(ZZ)	(1) (2) และ (3) ระบุข้อมูล
อำเภอ B									(4) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)
อำเภอ C									(5) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ
...									=(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100
...									เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100
...									
เฉลี่ยทุกพื้นที่									

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน

หมายเหตุ : (1) (2) และ (3) ระบุข้อมูล

(4) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)

(5) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.3-2 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกรายตำบล ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เท่านั้น)

ตำบล	จำนวน (คน) (1)		จำนวน (ครัวเรือน) (2)		รายได้ (บาท/ครัวเรือน/ปี) (3)		การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2561 - 2566		หมายเหตุ
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2566	จำนวน (4)	ร้อยละต่อปี (5)	
ตำบล A					(B)	(A)	(AA)	(ZZ)	(1) (2) และ (3) ระบุข้อมูล
ตำบล B									(4) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)
ตำบล C									(5) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100
...									เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100
...									
...									
เฉลี่ยทุกพื้นที่									

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน

หมายเหตุ : (1) (2) และ (3) ระบุข้อมูล

(4) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)

(5) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.3-3 รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

เขตปกครอง	รายได้ (ล้านบาท) (1)				สัดส่วน (ร้อยละ) (2)				หมายเหตุ
	จัดเก็บเอง	รัฐจัดสรร	เงินอุดหนุน	รวม	จัดเก็บเอง (2-1)	รัฐจัดสรร (2-2)	เงินอุดหนุน (2-3)	รวม (2-4)	
ผังเมืองรวม...	(A)			(Z)	(AA)				(1) ระบุข้อมูล (2) คำนวณโดย รายได้แต่ละประเภท หารด้วย รายได้รวม แล้ว คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100 , (กก) = (ก) ÷ (Z) x 100
เทศบาล...	(ก)				(กก)				
เทศบาล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย รายได้แต่ละประเภท <u>หารด้วย</u> รายได้รวม <u>แล้ว</u> คูณด้วย 100 เช่น (AA) = (A) ÷ (Z) x 100 , (กก) = (ก) ÷ (Z) x 100

ตารางที่ 5.3-4 การเปลี่ยนแปลงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

เขตปกครอง	รายได้ (ล้านบาท) (1)						การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2561 – 2566		หมายเหตุ
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	(จำนวน) (2)	(ร้อยละต่อปี) (3)	
ผังเมืองรวม...	(B)					(A)	(AA)	(ZZ)	(1) ระบุข้อมูล (2) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B) (3) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100
เทศบาล...									
เทศบาล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)

(3) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.3-5 การเปลี่ยนแปลงรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25... - 25...

(ตารางนี้จะต้องทำในบทที่ 4 สภาพทั่วไปของผังเมืองรวม เป็นอย่างน้อย)

เขตปกครอง	รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง (ล้านบาท) (1)						การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2561 – 2566		หมายเหตุ
	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	(จำนวน) (2)	(ร้อยละต่อปี) (3)	
ผังเมืองรวม...	(B)					(A)	(AA)	(ZZ)	(1) ระบุข้อมูล (2) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B) (3) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100
เทศบาล...									
เทศบาล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									
องค์การบริหารส่วนตำบล...									

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมายเหตุ : (1) ระบุข้อมูล

(2) คำนวณโดย ปีปลาย ลบ ปีต้น หรือ ปี 2566 ลบ ปี 2561 เช่น (AA) = (A) – (B)

(3) คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ =(((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100 เช่น (ZZ) = ({ [(A) - (B)] ÷ (B) } ÷ 5) x 100

ตารางที่ 5.4-1 การวิเคราะห์อัตราส่วนที่ตั้ง (LQ) และ Shift Share จังหวัด... เปรียบเทียบกับภาค... พ.ศ. 25... - 25...

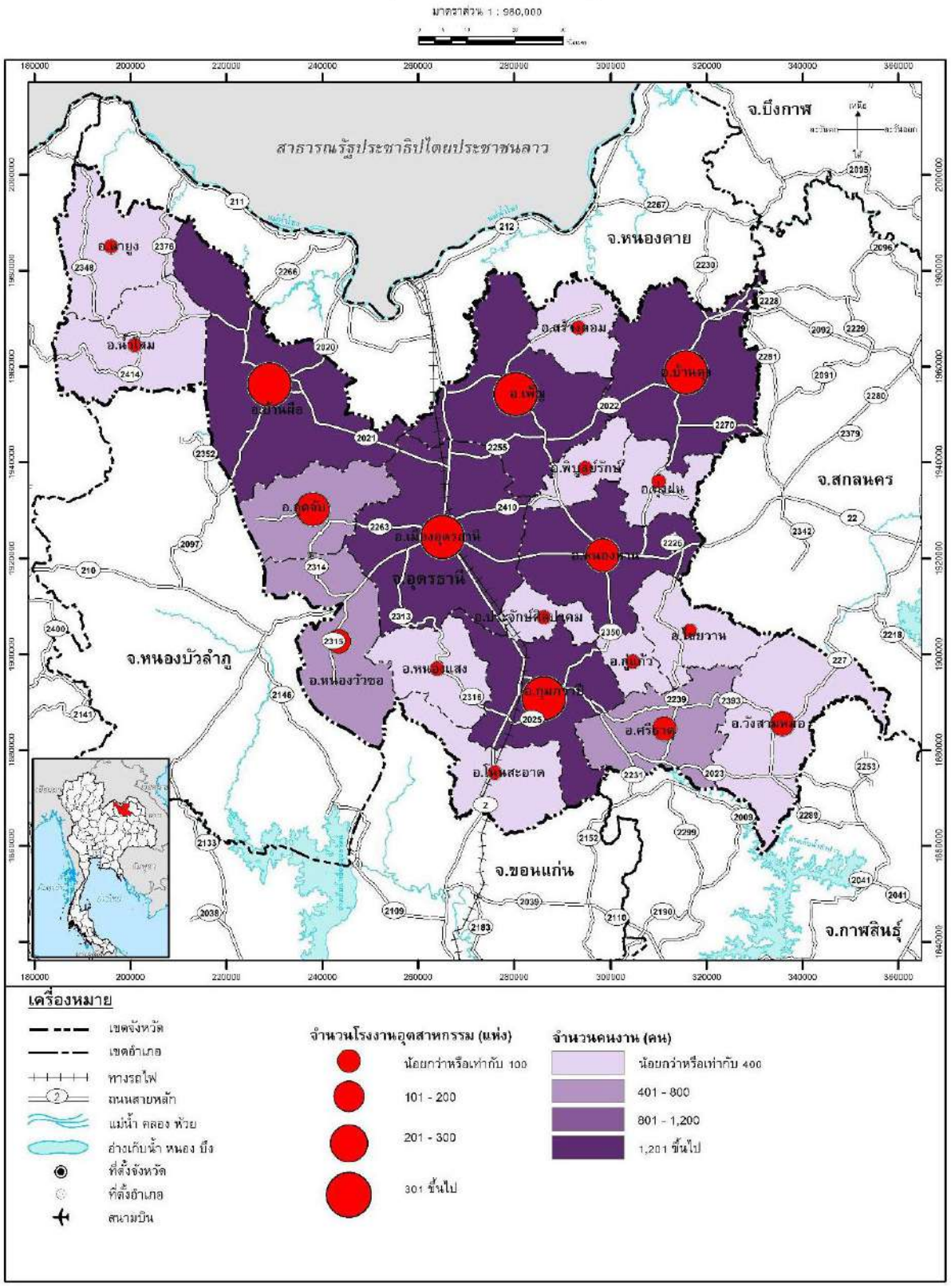
สาขาการผลิต	LQ (1)						D-Shift 2560-2565 (2)	หมายเหตุ
	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563r	พ.ศ. 2564r	พ.ศ. 2565p		
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบปรับอากาศ การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียฯ การก่อสร้าง การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์ฯ การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ การศึกษา กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ						(AA)	(กก)	โดยทั่วไปจะทำการเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดกับภาค แต่ก็สามารถเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดกับประเทศ หากจังหวัดนั้นมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ หรือ มีสาขาการผลิตที่มีบทบาทสำคัญระดับประเทศ (1) ค่า LQ คำนวณโดย [มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาการผลิต i ของจังหวัด หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด] **หารด้วย** [มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาการผลิต i ของภาค หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค] เช่น (AA) = [(A1) ÷ (Z1)] ÷ [(ก) ÷ (ฮ)] โดยใช้ (A1) กับ (Z1) จาก **ตารางที่ 5.1-10** และ (ก) กับ (ฮ) จาก **ตารางที่ 5.1-5** (2) ค่า D-Shift (โดยปกติใช้ระยะเวลาห่างกัน 5 ปี) คำนวณโดย [มูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาการผลิต i ของจังหวัดปีปลาย หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาการผลิต I ของจังหวัดปีต้น] **ลบด้วย** [มูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาการผลิต i ของภาคปีปลาย หารด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์ในสาขาการผลิต i ของภาคปีต้น] เช่น (กก) = [(A1) ÷ (B1)] - [(ก) ÷ (ข)] โดยใช้ (A1) กับ (B1) จาก **ตารางที่ 5.1-10** และ (ก) กับ (ข) จาก **ตารางที่ 5.1-5** การกำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ โดยใช้ค่า LQ (ปีปัจจุบัน) และค่า D – SHIFT (การวิเคราะห์ Shift Share พิจารณาตามความเหมาะสม) ***** กรณีที่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ Shift Share ให้ดำเนินการลบคอลัมภ์ที่แสดงค่า D-shift ***** การกำหนดตำแหน่งยุทธศาสตร์ โดยใช้ค่า LQ (ปีปัจจุบัน) และค่า D – SHIFT (การวิเคราะห์ Shift Share พิจารณาตามความเหมาะสม)

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายได้ปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้อง

แผนที่ที่ 5.2-1 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2562

(พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)

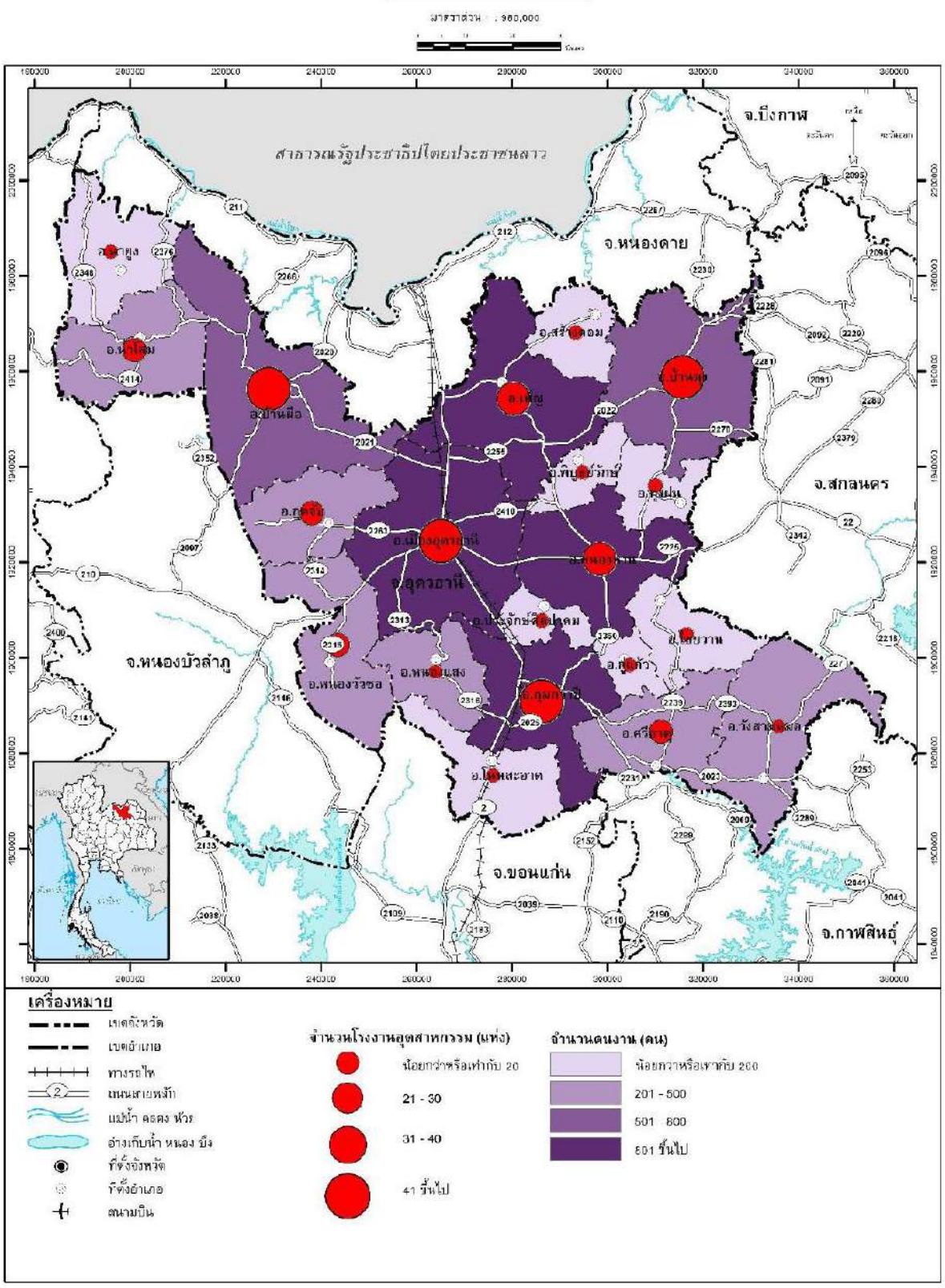

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-1 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25... (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)

แผนที่ที่ 5.2-2 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2562

(พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562))

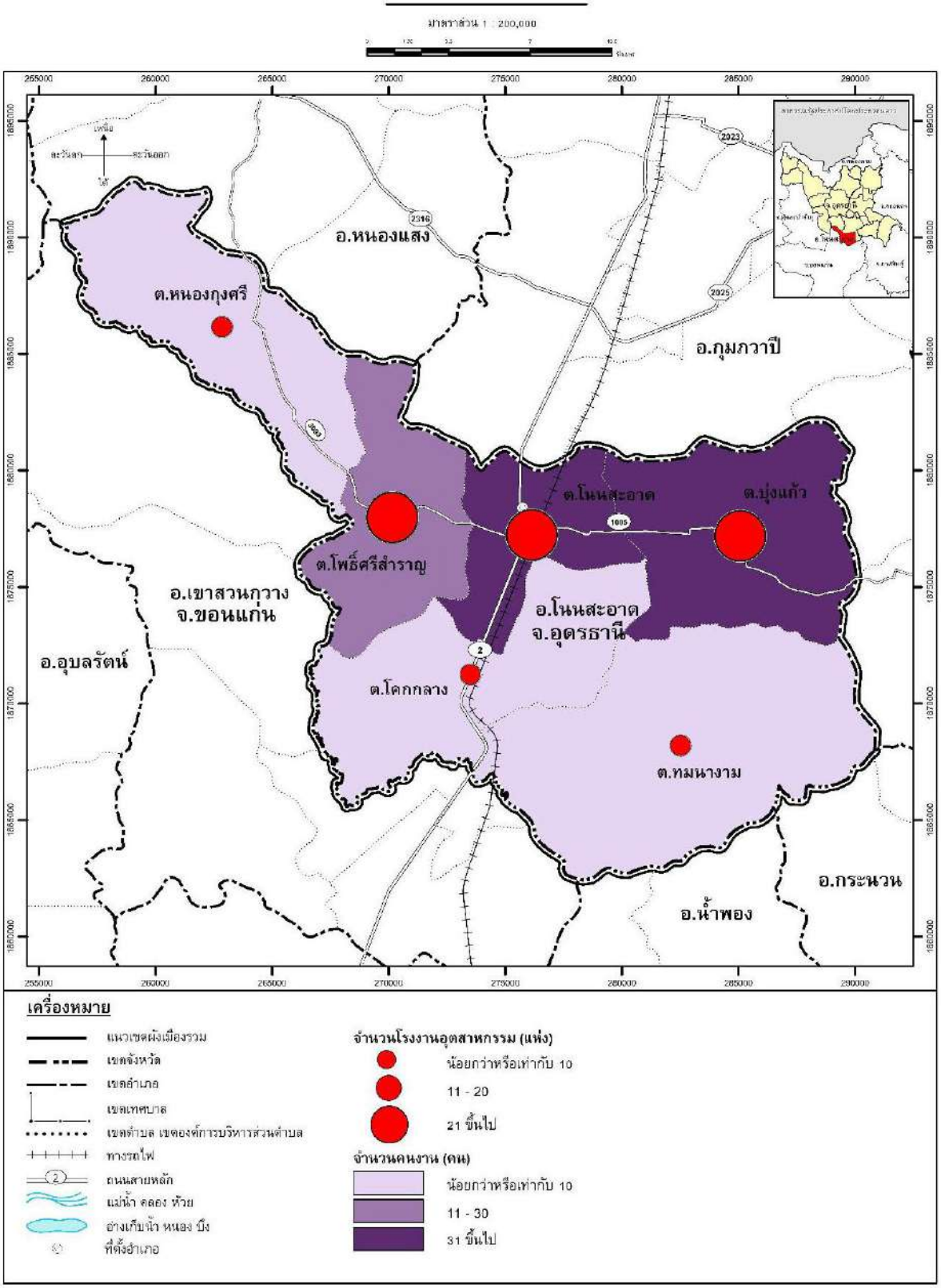

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-2 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน จังหวัด... พ.ศ. 25...

(พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562))

แผนที่ที่ 5.2-3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)

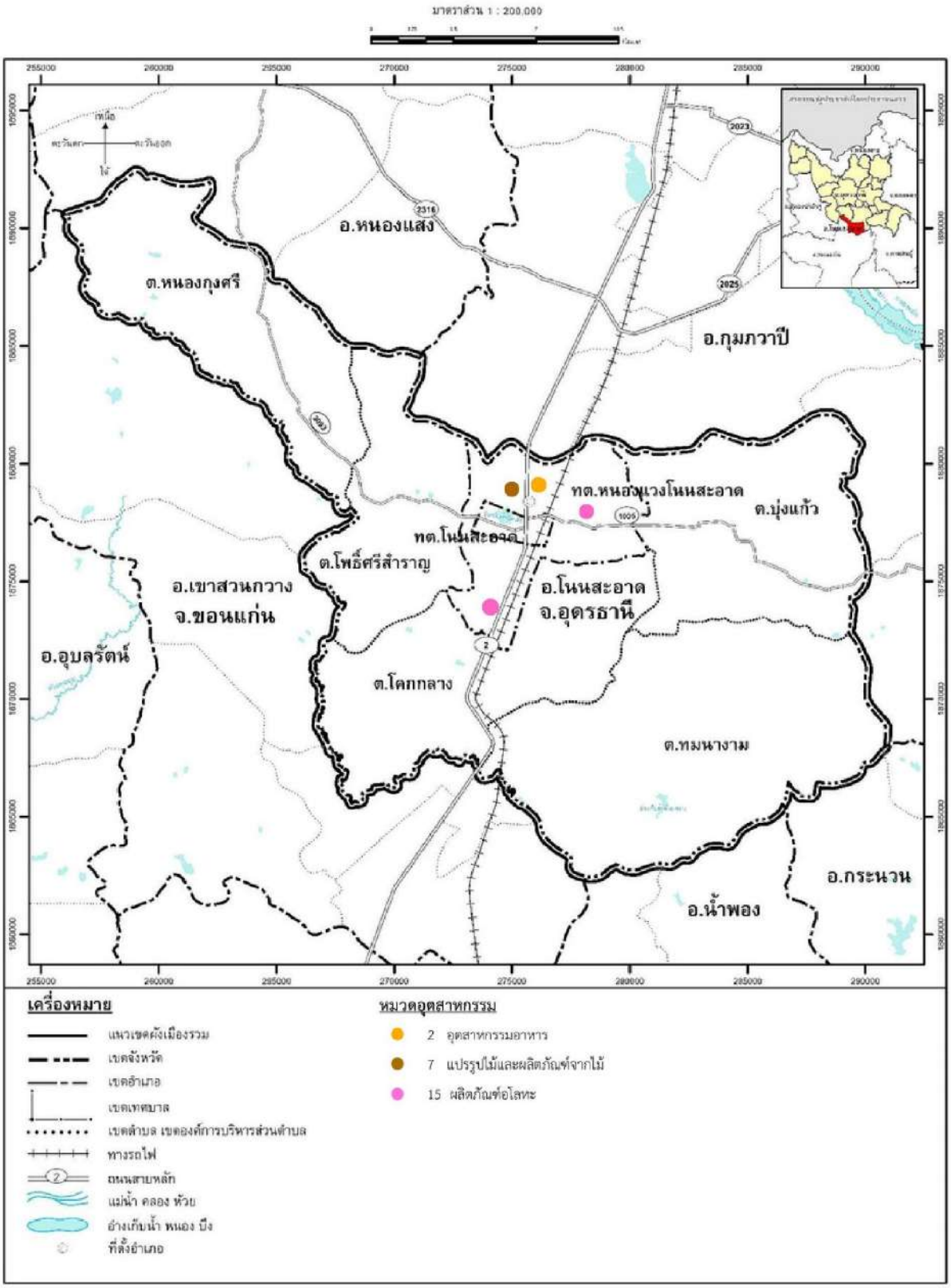

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและคนงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

(พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535)

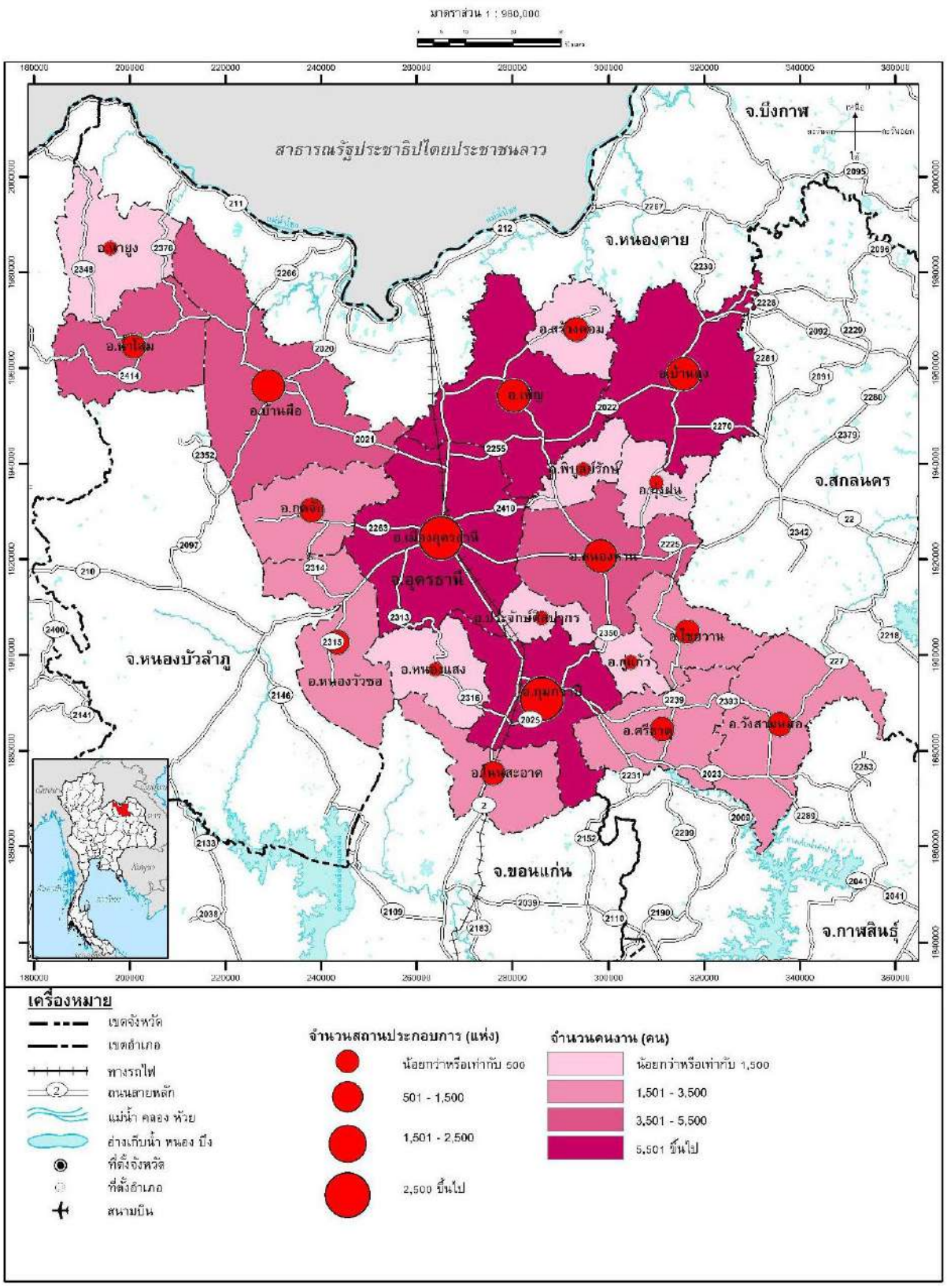
แผนที่ที่ 5.2-4 การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-4 การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรมสำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

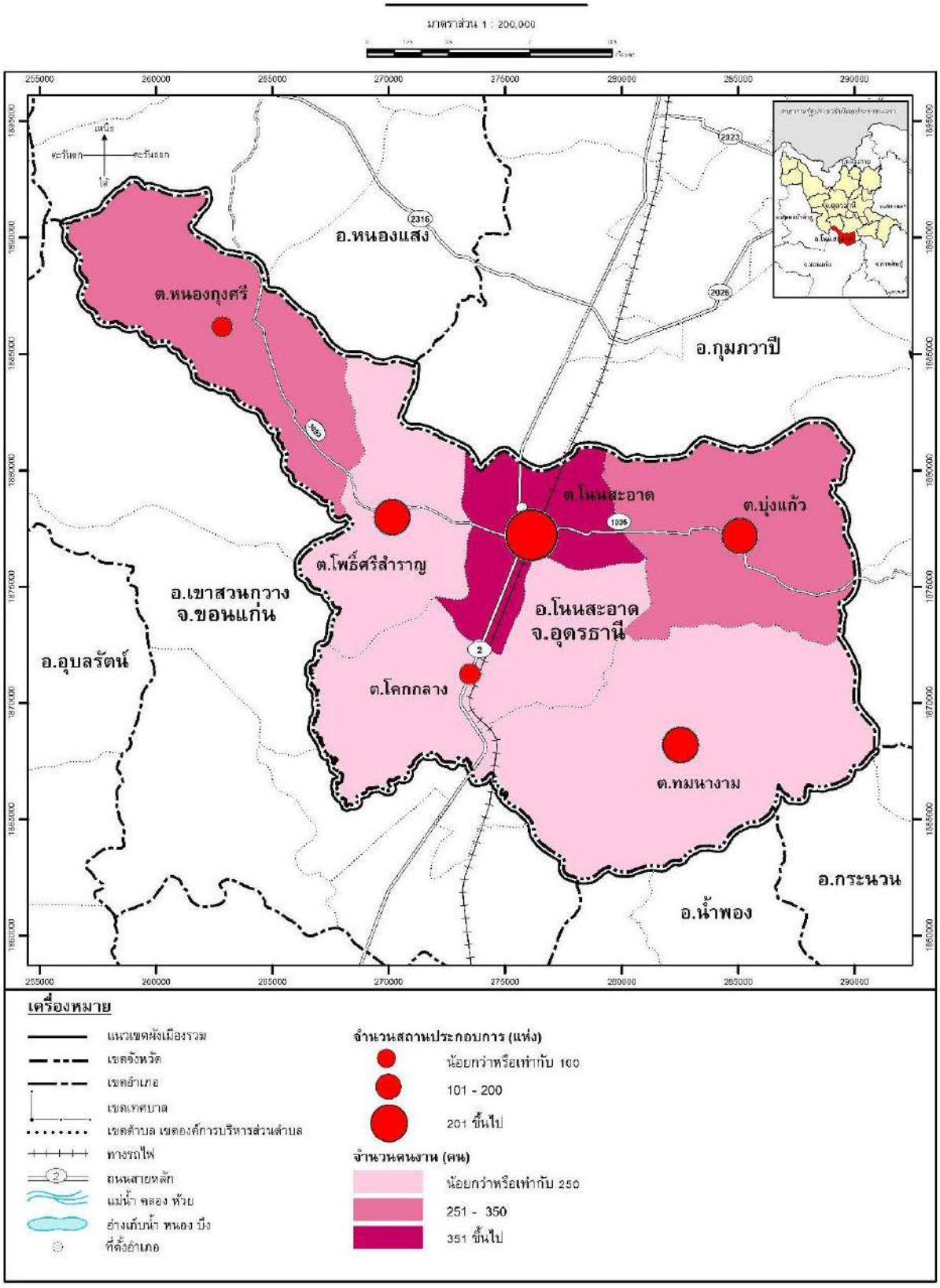
แผนที่ที่ 5.2-5 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2560

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-5 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน จังหวัด... พ.ศ. 25...

แผนที่ที่ 5.2-6 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2560

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 5.2-6 จำนวนสถานประกอบการและคนทำงาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

บทที่ 6

ข้อมูลด้านสังคม เพื่อการวางผังเมืองรวม

บทที่ 6
ข้อมูลด้านสังคมเพื่อการวางผังเมืองรวม

การวางและจัดทำผังเมืองรวม ต้องมีการดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัยและมีความปลอดภัย ดังนั้น การศึกษาข้อมูลด้านสังคมจึงมีความสำคัญมากสำหรับการวางผังเมืองรวมให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยการศึกษาข้อมูลด้านสังคมเพื่อการวางผังเมืองรวมในที่นี้จะพิจารณาข้อมูลสังคมในด้านบริการสาธารณะสำหรับประชากร ได้แก่ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นหลักสำคัญ เพื่อพิจารณาความพอเพียงในการให้บริการและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพิจารณาข้อมูลสังคมในเชิงอื่น ๆ ประกอบด้วย ได้แก่ การเดินทางหรือการคมนาคมและการขนส่ง ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยว สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่และค่านิยมในพื้นที่ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้การศึกษาข้อมูลด้านสังคมในบางประเด็นอาจมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นในบทอื่น ๆ ด้วย ผู้วางผังเมืองจึงต้องนำข้อมูลเหล่านี้ไปบูรณาการในการวางผังเมืองรวมต่อไป โดยมีรายละเอียดแนวทางการดำเนินการและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคม ดังต่อไปนี้

6.1 การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม

การศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทที่มีในพื้นที่ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงพื้นที่ที่มีโอกาสหรือศักยภาพในเชิงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โบราณสถาน หรือวัฒนธรรมประเพณี ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดผู้มาเยี่ยมเยือนให้มาเที่ยวชมและสร้างรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของพื้นที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการด้านการท่องเที่ยวที่สร้างความพึงพอใจและความสะดวกสบายให้กับผู้เยี่ยมเยือน ควบคู่ไปด้วย มีการวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรมาศึกษาและประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนว่ามีศักยภาพอย่างไร สามารถส่งเสริมกิจกรรมหรือพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างไรบ้าง และสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นในชุมชนหรือพื้นที่โดยรอบ ๆ เพื่อเสริมแรงดึงดูดซึ่งกันและกัน ให้นักท่องเที่ยวปรารถนาที่จะมาเยือนมากยิ่งขึ้น อย่างไรการศึกษาวิเคราะห์เหล่านี้จะช่วยคาดการณ์สถานการณ์และวางแผนการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับทิศทางหรือเป้าหมายของผังเมืองรวมในอนาคตได้

นอกจากนี้ ผู้จัดทำข้อมูลควรสรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม เพื่อให้ทราบว่าผังเมืองรวมของชุมชนนี้ควรส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักของชุมชนหรือไม่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพิจารณาการส่งเสริมธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวชุมชนให้ประกอบกิจการต่อไป การศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1.1 งานเทศกาล งานประเพณี และแหล่งท่องเที่ยว

การศึกษาข้อมูลงานเทศกาลและงานประเพณี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษางานเทศกาลและงานประเพณีที่มีการดำรงรักษาสืบสานและต่อยอดเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะถิ่นของตน จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน งานประเพณีศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว แหล่งโบราณสถานที่สำคัญของพื้นที่ ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมและรู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว และศึกษาถึงเทศกาลและงานประเพณี โบราณสถาน หรือแหล่งท่องเที่ยวใด ที่เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้สู่ชุมชน โดยทำการการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

1) งานเทศกาลและงานประเพณี

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษางานเทศกาลและงานประเพณีที่มีความสำคัญต่อพื้นที่ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งแสดงถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่สำหรับส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว รวมถึงการอนุรักษ์และรักษาพื้นที่ทางวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

ข. แนวทางการดำเนินการ

1) อธิบายรายละเอียดของการจัดงานเทศกาลและงานประเพณี หรือกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนเป็นเอกลักษณ์ และมีความสำคัญต่อพื้นที่ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาข้อมูลงานเทศกาลและงานประเพณี หรือกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อ ธรรมเนียมปฏิบัติ วิถีชุมชนที่หล่อหลอมจนเป็นวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์และมีความสำคัญของชุมชนของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ควรสงวนรักษาหรือพัฒนาต่อยอด

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลงานเทศกาลและงานประเพณี หรือกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา

จ. แหล่งข้อมูล

1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3) กรมศิลปากร

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

2) แหล่งท่องเที่ยว

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาจำนวนแหล่งท่องเที่ยว แหล่งโบราณสถาน และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวต่อพื้นที่ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งแสดงถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาพื้นที่สำหรับส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว รวมถึงการอนุรักษ์หรือรักษาหรือพัฒนาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว

ข. แนวทางการดำเนินการ

อธิบายรายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ เชิงนิเวศ ฯลฯ กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว แหล่งโบราณสถาน ของจังหวัดหรือพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.1-1 ถึง ตารางที่ 6.1-2 และ แผนที่ที่ 6.1-1**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ เชิงนิเวศ ฯลฯ กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และแหล่งโบราณสถาน เพื่อวิเคราะห์บทบาทของเมืองว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในระดับใดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัด/ภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาเมืองต่อไปของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และแหล่งโบราณสถาน

จ. แหล่งข้อมูล

1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3) กรมศิลปากร

4) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.1-1 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัด... จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว พ.ศ. 25...

พื้นที่	ประเภทแหล่งท่องเที่ยว		
	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	แหล่งศึกษางานด้านศิลปะและวัฒนธรรม	แหล่งศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

ตารางที่ 6.1-2 แหล่งโบราณสถาน จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25...

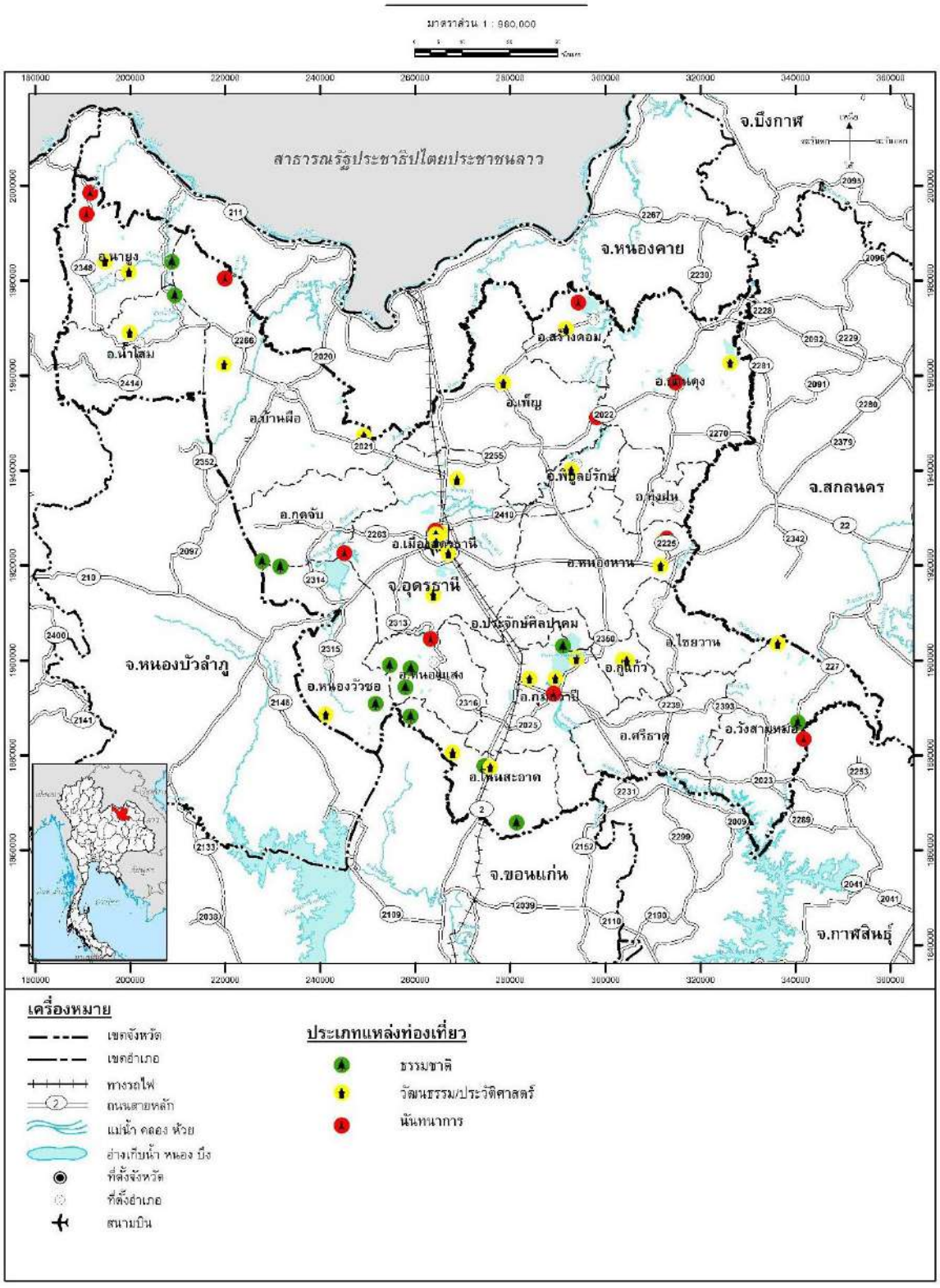
หรือ ตารางที่... แหล่งโบราณสถาน ผังเมืองรวม... จังหวัด... จำแนกรายตำบล พ.ศ. 25...

พื้นที่	จำนวนแหล่งโบราณสถาน (แห่ง)		
	ขึ้นทะเบียน	ยังไม่ขึ้นทะเบียน	รวม

ที่มา : กรมศิลปากร

หมายเหตุ : ข้อมูลตารางสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจริง

แผนที่ที่ 6.1-1 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.1-1 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จังหวัด...

หรือ แผนที่ที่... แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยว

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากิจกรรมบริการที่เกี่ยวโยงกับการท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อพิจารณาศักยภาพและปัญหาของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว และศึกษาแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

ศึกษาข้อมูลด้านสถานที่พักแรม จำแนกตามประเภทที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก และจุดบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงอธิบายรายละเอียดของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น พื้นที่จอดรถ รถบริการสาธารณะ การจัดการขยะ และระบบอื่น ๆ ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.1-3**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความเพียงพอและการเติบโตของสถานที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก และจุดบริการนักท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น พื้นที่จอดรถ รถบริการสาธารณะ การจัดการขยะ และระบบอื่น ๆ ฯลฯ ที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว เพื่อเสนอแนะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลสถานที่พักแรม ประเภทที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก และจุดบริการนักท่องเที่ยว พร้อมรูปภาพประกอบ

2) ข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น พื้นที่จอดรถ รถบริการสาธารณะ การจัดการขยะ และระบบอื่น ๆ ฯลฯ ที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

จ. แหล่งข้อมูล

1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3) เว็บไซต์ของจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.1-3 จำนวนสถานที่พักแรม ห้องพัก ผู้เข้าพัก และระยะเวลาพำนักเฉลี่ย จำแนกตามประเภทสถานที่พักแรม จังหวัด... พ.ศ. 25...

ประเภท	จำนวน			
	สถานที่พักแรม (แห่ง)	ห้องพัก (ห้อง)	ผู้เข้าพัก (คน)	ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย (วัน)
จังหวัด...				
เกสท์เฮ้าส์				
รีสอร์ทและอื่น ๆ				
โรงแรม				
- กลุ่มที่ 1				
- กลุ่มที่ 2				
- กลุ่มที่ 3				
- กลุ่มที่ 4				
- กลุ่มที่ 5				

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หมายเหตุ : โรงแรม **กลุ่มที่ 1 = ห้องพักราคา 2,500 บาทขึ้นไป** **กลุ่มที่ 2 = ห้องพักราคา 1,500 - 2,499 บาท**
กลุ่มที่ 3 = ห้องพักราคา 1,000 - 1,499 บาท **กลุ่มที่ 4 = ห้องพักราคา 500 - 999 บาท**
กลุ่มที่ 5 = ห้องพักราคาต่ำกว่า 500 บาท

6.1.3 จำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวโน้ม การขยายตัว หรือหดตัวของอุตสาหกรรมภาคท่องเที่ยว การวางแผนรองรับ และประเมินความสำคัญของพื้นที่ **<u>โดยทำการศึกษาในระดับจังหวัด</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

ศึกษาข้อมูลจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนนักทัศนาจร ระยะเวลาที่พำนักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศของจังหวัด

พ.ศ. 25... (ปีวางผังหรือปีที่มีการเผยแพร่ข้อมูลล่าสุด) และย้อนหลัง 5 ปี โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนภูมิประกอบ **ดังตารางที่ 6.1-4**

หมายเหตุ : การดำเนินการในพื้นที่วางผังเมืองรวมอาจมีข้อจำกัดด้านข้อมูล จึงใช้ข้อมูลระดับจังหวัดมาแสดง แต่กรณีที่พื้นที่วางผังเมืองรวมสามารถจัดเก็บหรือสำรวจข้อมูลได้ ให้แสดงข้อมูลในพื้นที่วางผังเมืองรวมหรือควรวิเคราะห์ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วางผังเมืองรวมต่อจังหวัดเพื่อจะได้ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวโดยประมาณ ทั้งนี้ หากจังหวัดมีอำเภอที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวให้จัดทำข้อมูลเพิ่มเติม โดยศึกษาข้อมูลของอำเภอนั้น เช่น จังหวัดเพชรบุรี จะมีการเก็บสถิติการท่องเที่ยวเฉพาะอำเภอชะอำ อำเภอเมืองเพชรบุรี และอำเภออื่น ๆ (ไม่รวมอำเภอชะอำ)

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด โดยพิจารณาจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศของจังหวัด จำนวนสถานที่พักแรม จำนวนห้องพัก ผู้มาเยี่ยมเยือน จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ระยะเวลาที่พำนักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน และรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดในปีปัจจุบัน (ปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุด)

2) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว และระยะเวลาพักเฉลี่ยของจังหวัด เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดยต้องพิจารณาสถานการณ์ภายในประเทศและโลกร่วมด้วย เช่น สถานการณ์ทางการเมือง การเกิดโรคระบาด ภาวะสงคราม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนนักทัศนาจร ระยะเวลาที่พำนักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และรายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

จ. แหล่งข้อมูล

1) สถิติการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3) สำนักงานสถิติจังหวัด ฯลฯ

ตารางที่ 6.1-4 สถิติการท่องเที่ยวจังหวัด... ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

รายการ	พ.ศ.						อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละต่อปี)					
	25...	25...	25...	25...	25...	25...	25... - 25... (ช่วง 1 ปี)	25... - 25... (ช่วง 1 ปี)	25... - 25... (ช่วง 1 ปี)	25... - 25... (ช่วง 1 ปี)	25... - 25... (ช่วง 1 ปี)	25... - 25... (ช่วง 5 ปี)
จำนวนห้อง (ห้อง)	(A)	(B)				(C)	(Z)					(ZZ)
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
จำนวนนักท่องเที่ยว												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
จำนวนนักทัศนาจร												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)												
ผู้เยี่ยมเยือน												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
นักท่องเที่ยว												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
นักทัศนาจร												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)												
ผู้เยี่ยมเยือน												
ชาวไทย												
ชาวต่างประเทศ												

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

หมายเหตุ : สูตรอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยรายปี คำนวณโดย [(ปีปลาย ลบ ปีต้น) หาร ปีต้น] หาร ช่วงปี แล้ว คูณด้วย 100 หรือ = (((ปีปลาย – ปีต้น)/ปีต้น)/ช่วงปี) x 100

เช่น (Z) = ({ [(B) - (A)] ÷ (A) } ÷ 1) x 100 , (ZZ) = ({ [(C) - (A)] ÷ (A) } ÷ 5) x 100

6.1.4 การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยว การจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ด้วยเส้นทางการคมนาคม การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในระดับจังหวัดกับภาค หรือพื้นที่ข้างเคียง การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วางผังเมืองรวมกับพื้นที่ข้างเคียง (ถ้ามี) โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ **ดังแผนที่ที่ 6.1-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมการท่องเที่ยวพร้อมทั้งจัดกลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ด้วยเส้นทางการคมนาคม อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกันหรือแตกต่างกัน เพื่อให้เกิดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวประเภทไปเช้า-เย็นกลับ (One Day Trip) หรือประเภทพักค้าง ทั้งในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกับภาค (ถ้ามี) หรือพื้นที่ข้างเคียง การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วางผังเมืองรวมกับพื้นที่ข้างเคียง เพื่อสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และสามารถชี้นำการพัฒนาในพื้นที่ได้

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางการคมนาคมและการขนส่งของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

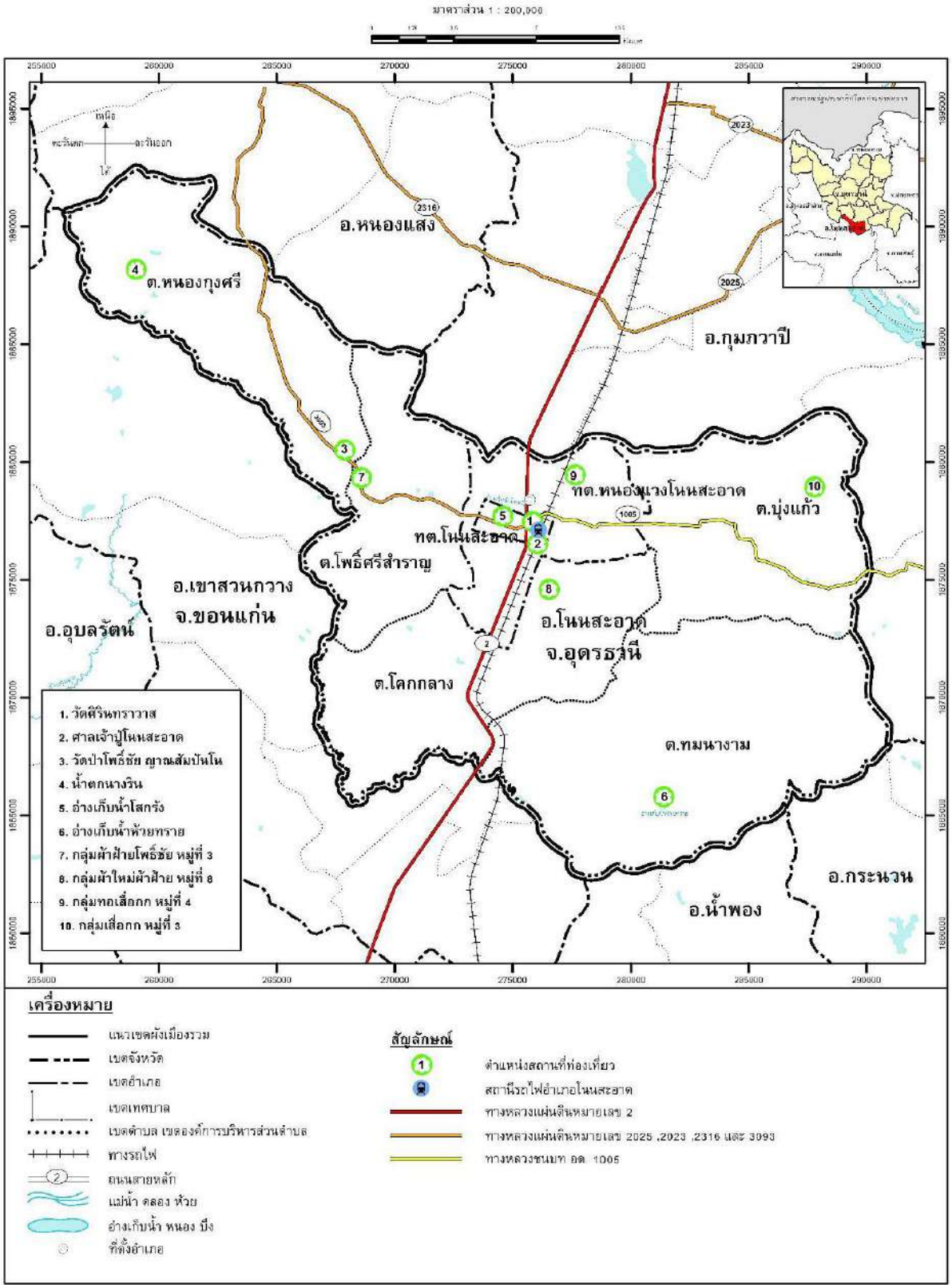
จ. แหล่งข้อมูล

1) สถิติการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3) สำนักงานสถิติจังหวัด ฯลฯ

แผนที่ที่ 6.1-2 สถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.1-2 สถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.1.5 สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว

- **<u>ระดับจังหวัด</u>**

สรุปภาพรวมการท่องเที่ยว จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน รายได้จากการท่องเที่ยว และทำการวิเคราะห์ให้เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจ โดยพิจารณาร่วมกับข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สาขาที่พักและบริการด้านอาหาร เพื่ออธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงและความสำคัญของจังหวัด

- **<u>ระดับผังเมืองรวม</u>**

สรุปภาพรวมการท่องเที่ยวของพื้นที่วางผังเมืองรวม ในเชิงศักยภาพ ปัญหาหรือข้อจำกัดของแหล่งท่องเที่ยว งานเทศกาล งานประเพณีศิลปวัฒนธรรม แหล่งโบราณสถานที่สำคัญ (ถ้ามี) เส้นทางการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการในพื้นที่ รวมถึงแนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในพื้นที่วางผังเมืองรวม

6.2 การคมนาคมและการขนส่ง

การศึกษาข้อมูลด้านการคมนาคมและการขนส่ง[56] มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการคมนาคมและการขนส่ง ระบบการจราจร เส้นทางและวิธีการสัญจร รูปแบบการเดินทางของประชากร การขนส่งผู้โดยสาร และระบบโลจิสติกส์ในเบื้องต้น เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจ และบทบาทของเมือง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 การคมนาคมและขนส่ง

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระบบคมนาคมที่มีอยู่ในปัจจุบันและมีความสำคัญต่อพื้นที่จังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลระบบการจราจรของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม แนวโน้มความต้องการในอนาคตของระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบถนนระหว่างเมือง ระบบถนนในเขตเมือง ทั้งถนนสายประธานสายหลัก สายรอง และถนนบริการหรือถนนสายย่อย และมีความสำคัญต่อพื้นที่ รวมถึงข้อมูล

[56] การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการคมนาคมและการขนส่ง สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก คู่มือประกอบการวางและจัดทำแผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง สำนักวิศวกรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง

โครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน และโครงข่ายทางหลวงชนบท โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.2-1 ถึง ตารางที่ 6.2-2 และ แผนที่ที่ 6.2-1 ถึง แผนที่ที่ 6.2-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมระบบโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงชนบทที่มีอยู่ในปัจจุบัน แนวโน้มความต้องการในอนาคตของระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบถนนระหว่างเมือง ระบบถนนในเขตเมือง ทั้งถนนสายประธานสายหลัก สายรอง และถนนบริการหรือถนนสายย่อย และมีความสำคัญต่อพื้นที่เพื่อวิเคราะห์การเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมโยงกับพื้นที่นอกเขตพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งแสดงบทบาทของเมืองในด้านการคมนาคมและการขนส่งของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลระบบการจราจร โครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน และโครงข่ายทางหลวงชนบท

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมทางหลวง/กรมทางหลวงชนบท

2) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

3) แขวงทางหลวงจังหวัด/แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด

4) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.2-1 โครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน จังหวัด...

ลำดับ	ทางหลวงสาย	ชื่อสายทาง

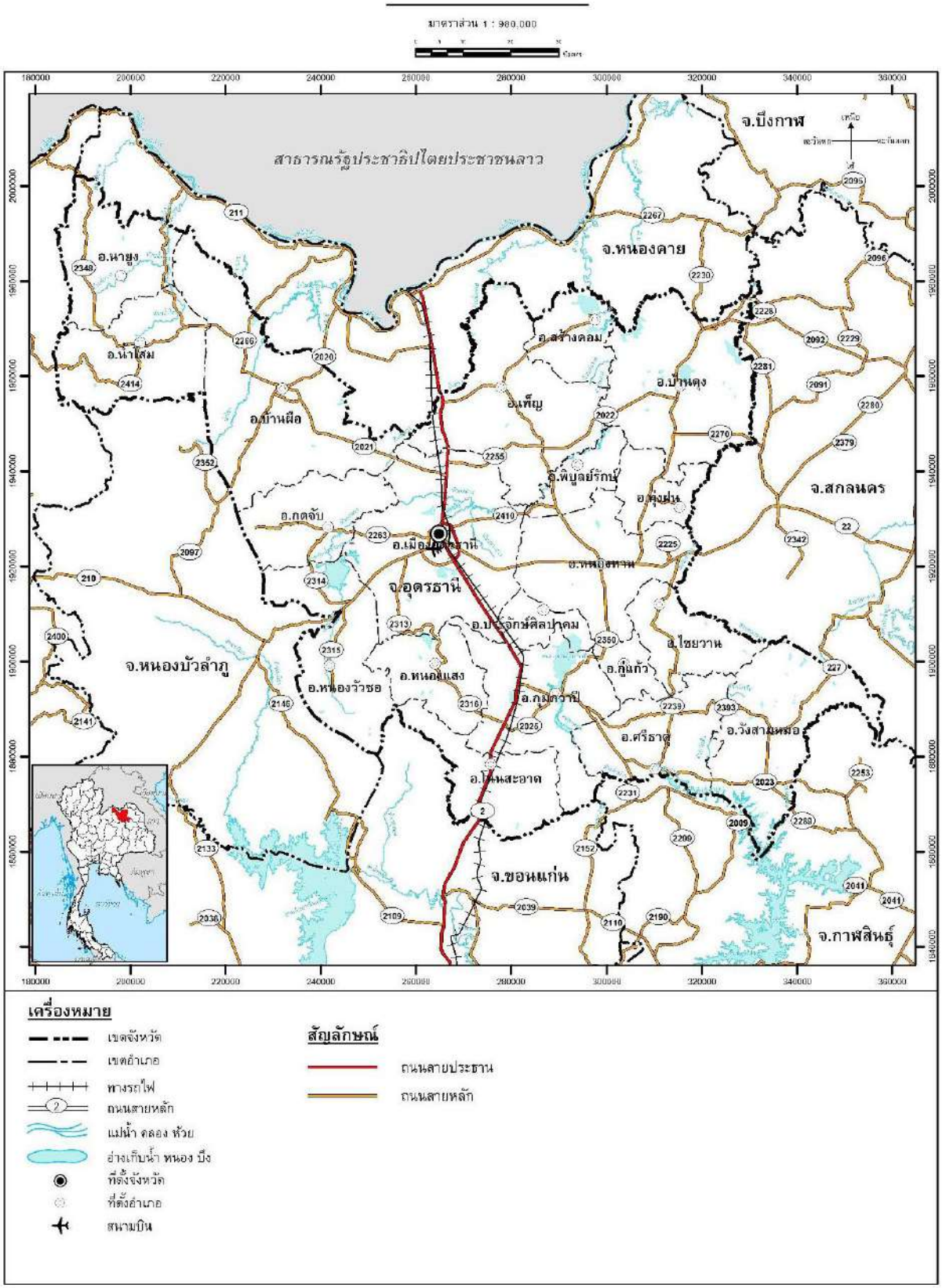
ที่มา : กรมทางหลวง, แขวงทางหลวงจังหวัด...

ตารางที่ 6.2-2 โครงข่ายทางหลวงชนบท จังหวัด...

ลำดับ	ทางหลวงสาย	ชื่อสายทาง

ที่มา : กรมทางหลวงชนบท, แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด...

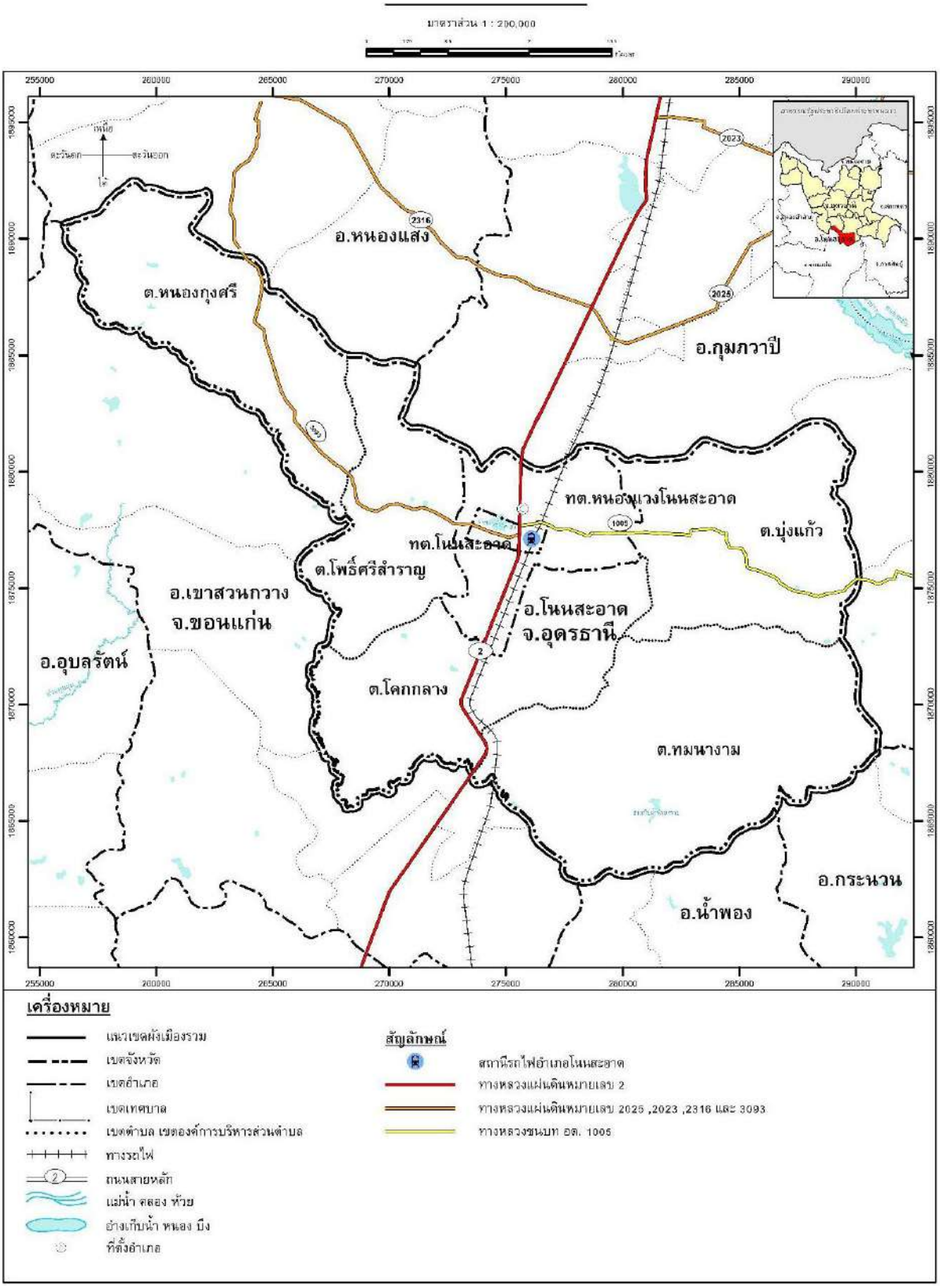
แผนที่ที่ 6.2-1 ระบบคมนาคมและการขนส่ง จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.2-1 ระบบคมนาคมและการขนส่ง จังหวัด...

แผนที่ที่ 6.2-2 ระบบคมนาคมและการขนส่ง ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.2-2 ระบบคมนาคมและการขนส่ง ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.2.2 การขนส่งผู้โดยสาร

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระบบขนส่งที่มีอยู่ในปัจจุบันของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลระบบขนส่งมวลชนที่มีในจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม ได้แก่ ระบบขนส่งทางบก เช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร ที่จอดรถสาธารณะ ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางน้ำ และท่าเรือโดยสาร และระบบขนส่งทางอากาศ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ **ดังตารางที่ 6.2-3 ถึง ตารางที่ 6.2-4 และ รูปที่ 6.2-1 ถึง รูปที่ 6.2-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมระบบการขนส่งมวลชนทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อพิจารณาความเป็นศูนย์กลางของจุดเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชน และควรวิเคราะห์ร่วมกับหัวข้อการคมนาคมและการขนส่ง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลระบบขนส่งมวลชนทางบก ระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งทางน้ำ ท่าเรือโดยสาร และระบบขนส่งทางอากาศ

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานขนส่งจังหวัด
2) การรถไฟแห่งประเทศไทย
3) กรมเจ้าท่า
4) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.2-3 รายละเอียดเส้นทางเดินรถ จังหวัด...

หรือ ตารางที่... รายละเอียดเส้นทางเดินรถ ผังเมืองรวม... จังหวัด...

ลำดับ	ทางหลวงสาย	ชื่อสายทาง

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัด...

ตารางที่ 6.2-4 สถานีรถไฟ จังหวัด...

ลำดับ	ชื่อสถานี/ ที่หยุดรถ	ระยะทางจาก สถานี... (กิโลเมตร)	ชั้น สถานี	ที่ตั้ง			หมายเหตุ
				ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปภาพระบบการขนส่งผู้โดยสารที่สำคัญ

รูปที่ 6.2-1 ระบบการขนส่งผู้โดยสาร จังหวัด...

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปภาพท่าเรือเฟอร์รี่หัวหิน ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 6.2-2 จุดขึ้นลงท่าเรือเฟอร์รี่ จังหวัด... / ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.2.3 ระบบโลจิสติกส์

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลระบบการขนส่งสินค้าทางบก เช่น ลานตู้คอนเทนเนอร์ สถานีขนถ่ายสินค้า คลังสินค้า ระบบขนส่งสินค้าทางราง ระบบขนส่งสินค้าทางน้ำ และท่าเรือสินค้า ระบบขนส่งสินค้าทางอากาศ โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ **ดังรูปที่ 6.2-3**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมระบบการขนส่งสินค้าทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อพิจารณาความเป็นศูนย์กลางของจุดเชื่อมต่อระบบขนส่งสินค้า และควรวิเคราะห์ร่วมกับหัวข้อการคมนาคมและการขนส่ง ซึ่งอาจส่งผลต่อการพิจารณาการกำหนดประเภทกิจการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองต่อไป

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลระบบการขนส่งสินค้าทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ เช่น ลานตู้คอนเทนเนอร์ สถานีขนถ่ายสินค้า คลังสินค้า และท่าเรือสินค้า

จ. แหล่งข้อมูล

1) การท่าเรือแห่งประเทศไทย
2) กรมท่าอากาศยาน
3) การรถไฟแห่งประเทศไทย
4) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

รูปที่ 6.2-3 ระบบโลจิสติกส์ จังหวัด...

6.3 สาธารณูปโภค

การศึกษาข้อมูลด้านสาธารณูปโภค[57] มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้บริการด้านระบบไฟฟ้า ให้บริการด้านระบบประปา การกำจัดขยะมูลฝอย และการบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.3.1 ไฟฟ้า

การศึกษาข้อมูลด้านไฟฟ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้บริการด้านระบบไฟฟ้าและพลังงานทดแทน ดังนี้

1) ไฟฟ้า

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการบริการด้านระบบไฟฟ้า ความต้องการการใช้ไฟฟ้า จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า กำลังการผลิต การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า และเขตบริการของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลการให้บริการด้านระบบไฟฟ้า หน่วยงานที่รับผิดชอบ จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและปริมาณการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางประกอบ **ดังตารางที่ 6.3-1 ถึง ตารางที่ 6.3-2**

[57] **การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านสาธารณูปโภค สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก คู่มือประกอบการวางและจัดทำแผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ สำนักวิศวกรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาขอบเขตการให้บริการด้านระบบไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) นำข้อมูล **ตารางที่ 6.3-2** ซึ่งประกอบด้วยจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า มาจัดอันดับจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้ามากที่สุด 3 อันดับแรก และน้อยที่สุด และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลขอบเขตการให้บริการด้านระบบไฟฟ้า จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า

จ. แหล่งข้อมูล

1) การไฟฟ้านครหลวง

2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

3) รายงานสถิติพลังงานของประเทศไทย

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.3-1 ปริมาณไฟฟ้าและพื้นที่จ่ายไฟฟ้าในปัจจุบัน จังหวัด...

สถานีไฟฟ้า	ปริมาณไฟฟ้า Load (MW)	พื้นที่จ่ายไฟฟ้า

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้า

ตารางที่ 6.3-2 จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า จังหวัด... ปีงบประมาณ 25...

หรือ ตารางที่... จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ผังเมืองรวม... จังหวัด... ปีงบประมาณ 25...

พื้นที่	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง)					
		รวม	บ้านอยู่อาศัย	สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	ส่วนราชการและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร	อื่น ๆ	ไฟฟรี

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัด...

2) พลังงานทดแทน (ถ้ามี)

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา จำนวน ประเภท กำลังการผลิต และสถานที่ตั้งของโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาการใช้พลังงานทดแทนของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม รวมถึงข้อมูลจำนวน ประเภท กำลังการผลิต และสถานที่ตั้งของโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทน โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ **ดังตารางที่ 6.3-3**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์การกระจายตัวของโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทน ประเภทพลังงาน กำลังการผลิต และสถานที่ตั้ง เพื่อพิจารณาการกระจายตัวของโรงงานไฟฟ้าพลังงานทดแทนของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำแนกตามประเภท

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

2) รายงานสถิติพลังงานของประเทศไทย

3) รายงานสถิติจังหวัด

4) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

5) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.3-3 ข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำแนกตามประเภท จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... ข้อมูลโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน จำแนกตามประเภท ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

อำเภอ	ตำบล	ชื่อบริษัท	กำลังการผลิตติดตั้ง (MW)	กำลังการผลิตที่ขาย (MW)
โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์				
อำเภอ...	ตำบล...			
อำเภอ...	ตำบล...			
รวม				
โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำขนาดใหญ่				
อำเภอ...	ตำบล...			
อำเภอ...	ตำบล...			
รวม				
โรงไฟฟ้าพลังงานลม				
อำเภอ...	ตำบล...			
อำเภอ...	ตำบล...			
รวม				

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

6.3.2 ระบบประปา

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการให้บริการด้านระบบประปาความต้องการของปริมาณน้ำประปา กำลังการผลิต และเขตบริการของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลการให้บริการด้านระบบประปา หน่วยงานที่รับผิดชอบ ปริมาณการผลิตน้ำประปาในเขตบริการ จำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิต และการใช้น้ำประปาของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ **ดังตารางที่ 6.3-4**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาขอบเขตการให้บริการด้านระบบประปาครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

2) นำข้อมูล **ตารางที่ 6.3-4** ซึ่งประกอบด้วยจำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิตและการใช้น้ำประปา มาจัดอันดับจำนวนผู้ใช้ประปามากที่สุด 3 อันดับแรก และน้อยที่สุด ของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อแสดงลักษณะการใช้สาธารณูปโภคที่อาจส่งผลต่อขนาดหรือความหนาแน่นของประชากร และการประกอบกิจการของพื้นที่

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลพื้นที่การให้บริการด้านประปา จำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิต และการใช้น้ำประปา

จ. แหล่งข้อมูล

1) การประปานครหลวง

2) การประปาส่วนภูมิภาค

3) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.3-4 สถิติจำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิตและการใช้น้ำประปา จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่... สถิติจำนวนผู้ใช้น้ำ ปริมาณน้ำการผลิตและการใช้น้ำประปา ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

พื้นที่	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)	ปริมาณน้ำผลิต (ลูกบาศก์เมตร/เดือน)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลูกบาศก์เมตร/เดือน)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลูกบาศก์เมตร/เดือน)

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค

6.3.3 การกำจัดขยะมูลฝอย

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) ขยะมูลฝอย สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ขีดความสามารถในการให้บริการด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ประเภท และวิธีการกำจัด รวมถึงปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และปริมาณขยะมูลฝอยที่ตกค้าง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) ขยะมูลฝอย ที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สถิติปริมาณขยะมูลฝอย ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและย้อนหลัง 5 ปี ของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ **ดังรูปที่ 6.3-1 ตารางที่ 6.3-5 และ แผนที่ที่ 6.3-1 ถึง แผนที่ที่ 6.3-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) ขยะมูลฝอย และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม เพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถในการให้บริการด้านการกำจัดขยะมูลฝอย รวมถึงประเภทและวิธีการกำจัดขยะมลูฝอยในพื้นที่ โดยพิจารณาจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปใช้ประโยชน์ ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดถูกต้อง และปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดไม่ถูกต้อง มาวิเคราะห์ข้อมูลในปีปัจจุบันว่ามีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นจำนวนเท่าใด โดยจำแนกเป็นขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์รวมกับขยะมูลฝอยที่กำจัดถูกต้องเป็นจำนวนเท่าใด คิดเป็นร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และขยะมูลฝอยที่กำจัดไม่ถูกต้อง เป็นจำนวนเท่าใด รวมถึงศึกษาแนวโน้มปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ พร้อมทั้งเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปีของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) ขยะมูลฝอย สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

2) ประเภทและวิธีการกำจัดขยะมลูฝอย

3) สถิติปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปใช้ประโยชน์ ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดถูกต้อง และปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดไม่ถูกต้อง

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) เว็บไซต์โครงการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ โครงการภายใต้แผนบูรณการขยะและสิ่งแวดล้อม

3) ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะข้อมูลฝอยชุมชน กรมควบคุมมลพิษ

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปภาพแสดงบริเวณที่กำจัดขยะมูลฝอย

รูปที่ 6.3-1 บริเวณที่กำจัดขยะมูลฝอย จังหวัด... หรือ รูปที่... บริเวณที่กำจัดขยะมูลฝอย ผังเมืองรวม... จังหวัด...

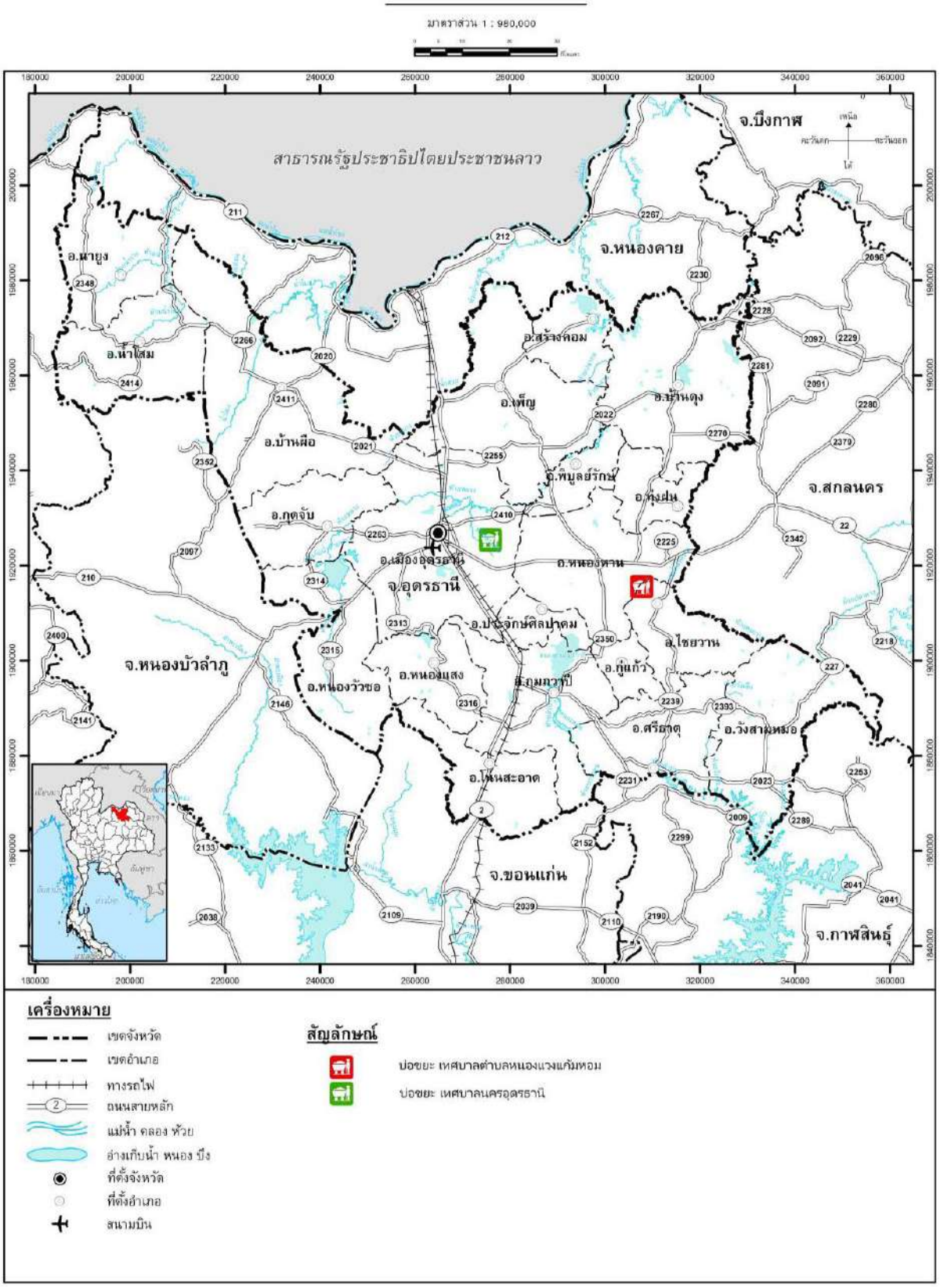
ตารางที่ 6.3-5 สถิติปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัด... ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

เขตการปกครอง	ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ตันต่อปี)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละต่อปี)	ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ตันต่อปี)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละต่อปี)	ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดถูกต้อง (ตันต่อปี)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละต่อปี)	ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดไม่ถูกต้อง (ตันต่อปี)					อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละต่อปี)
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...		พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...		พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...		พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	
จังหวัด...																								
อำเภอ...																								
เทศบาล...																								
เทศบาล...																								
องค์การบริหารส่วนตำบล...																								
องค์การบริหารส่วนตำบล...																								
องค์การบริหารส่วนตำบล...																								

ที่มา : ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรมควบคุมมลพิษ

หมายเหตุ : สูตรคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยรายปี = (((ข้อมูลปีปลาย-ข้อมูลปีต้น)/ข้อมูลปีต้น)/ช่วงปี)x100

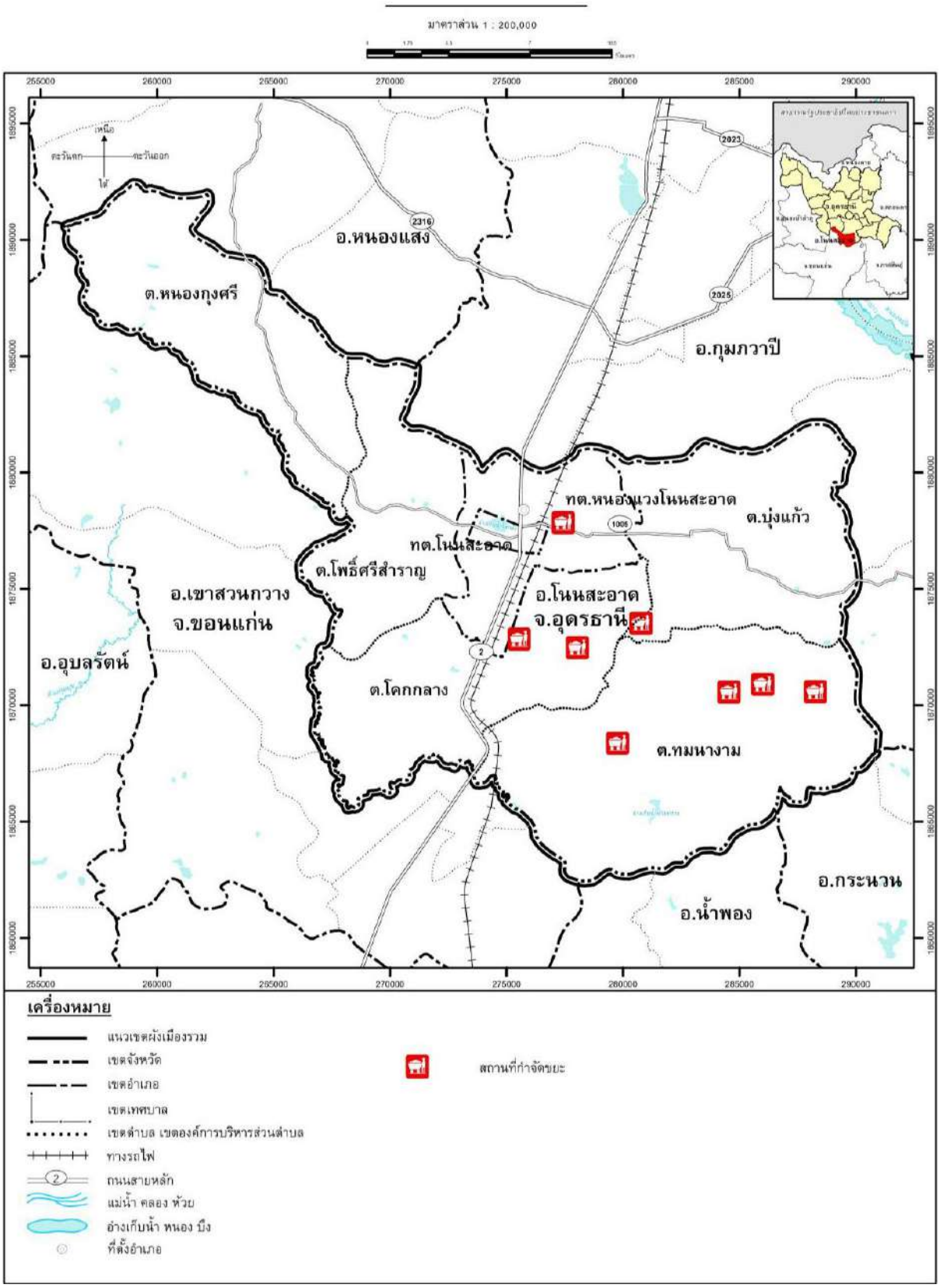
แผนที่ที่ 6.3-1 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.3-1 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง จังหวัด...

แผนที่ที่ 6.3-2 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.3-2 สถานที่กำจัดขยะมูล ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.3.4 ระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาขีดความสามารถในการให้บริการการบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนของจังหวัดและพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลจำนวนสถานที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน และประเภทของระบบบำบัดน้ำเสียของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเบื้องต้น โดยพิจารณาจากภาพรวมของจำนวนสถานที่ตั้งระบบการบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนว่ามีกี่แห่ง สถานที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย ประเภทของระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียครอบคลุมพื้นที่ใดบ้างของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลระบบการบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) เว็บไซต์โครงการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ โครงการภายใต้แผนบูรณการขยะและสิ่งแวดล้อม

3) ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะข้อมูลฝอยชุมชน กรมควบคุมมลพิษ

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

6.4 สาธารณูปการ

การศึกษาข้อมูลด้านสาธารณูปการ[58] มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริการด้านสาธารณสุข การบริการด้านการศึกษา ศาสนสถาน แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สถานที่ราชการ ตลาดสด และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.4.1 การบริการด้านสาธารณสุข

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาขีดความสามารถของการให้บริการด้านทางการแพทย์ ศักยภาพ ปัญหาและข้อจำกัดในการให้บริการการกระจายตัวของสถานพยาบาล การเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุข ความเพียงพอต่อการให้บริการของแพทย์ต่อประชากร และพยาบาลต่อประชากรของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันด้านสาธารณสุขของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ได้แก่ จำนวนสถานพยาบาล ประเภท สังกัด ที่ตั้ง จำนวนเตียง และบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงศึกษาขีดความสามารถของการให้บริการด้านสาธารณสุขเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน[59] ที่กำหนดให้อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1 : 1,800 และอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร เท่ากับ1 : 400 โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางหรือแผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.4-1 ถึง ตารางที่ 6.4-2 และ แผนที่ที่ 6.4-1 ถึง แผนที่ที่ 6.4-2**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

พิจารณาภาพรวมของสถานการณ์ด้านสาธารณสุขในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยจำนวนสถานพยาบาล ประเภท สังกัด ที่ตั้ง จำนวนเตียง เพื่อวิเคราะห์การกระจายตัวของการให้บริการด้านสาธารณสุขของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม และวิเคราะห์ความสามารถในการให้บริการสาธารณสุข โดยพิจารณาจำนวนแพทย์ จำนวนพยาบาล เปรียบเทียบกับข้อมูลประชากรอำเภอ โดยการหาอัตราส่วนแพทย์

---

[58] **การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านสาธารณูปโภค สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก คู่มือประกอบการวางและจัดทำแผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ สำนักวิศวกรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง**

[59] **ที่มา :** เกณฑ์มาตรฐานอ้างอิงจากยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564

ต่อประชากร และอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดว่ามีเพียงพอหรือไม่ ในพื้นที่วางผังเมืองรวม

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนสถานพยาบาล ประเภท สังกัด ที่ตั้ง จำนวนเตียง บุคลากรทางการแพทย์ และจำนวนประชากร

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

2) เว็บไซต์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทรัพยากรสุขภาพ (GIS Health) กระทรวงสาธารณสุข

3) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย หรือ www.dopa.go.th

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.4-1 จำนวนสถานบริการสาธารณสุข จังหวัด... จำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 25...

อำเภอ	โรงพยาบาล			สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ(แห่ง)	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (แห่ง)	ศูนย์สุขภาพชุมชน/บริการสาธารณสุข (แห่ง)
	ประเภท	จำนวน				
		(แห่ง)	(เตียง)			
จังหวัด...						
อำเภอ...						
อำเภอ...						
อำเภอ...						

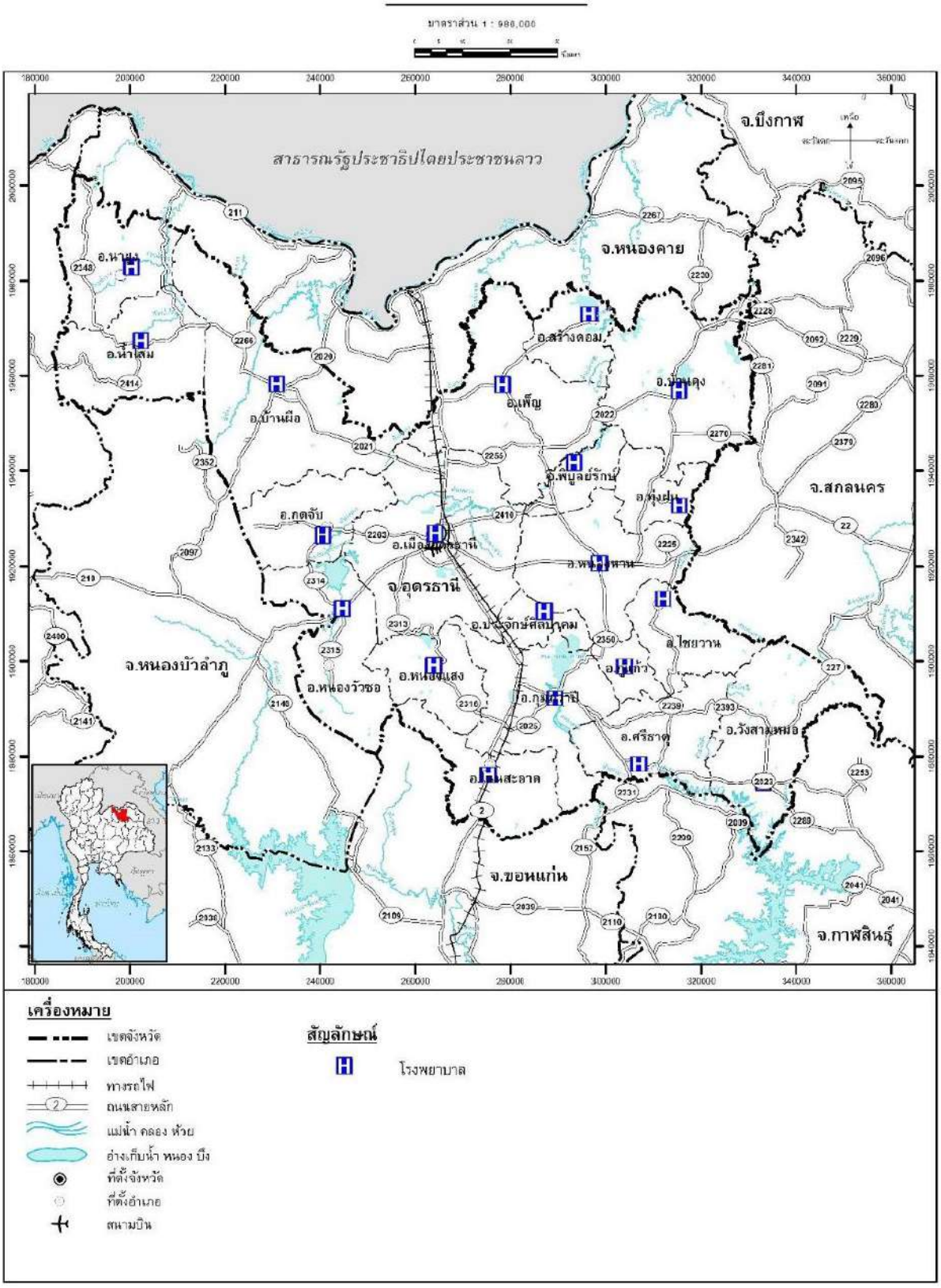
ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด...

ตารางที่ 6.4-2 ข้อมูลบุคลากรทางการแพทย์ ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

ตำบล	สถานพยาบาล	จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ (คน)			
		แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
ผังเมืองรวม...					
ตำบล...					
ตำบล...					
ตำบล...					

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด...

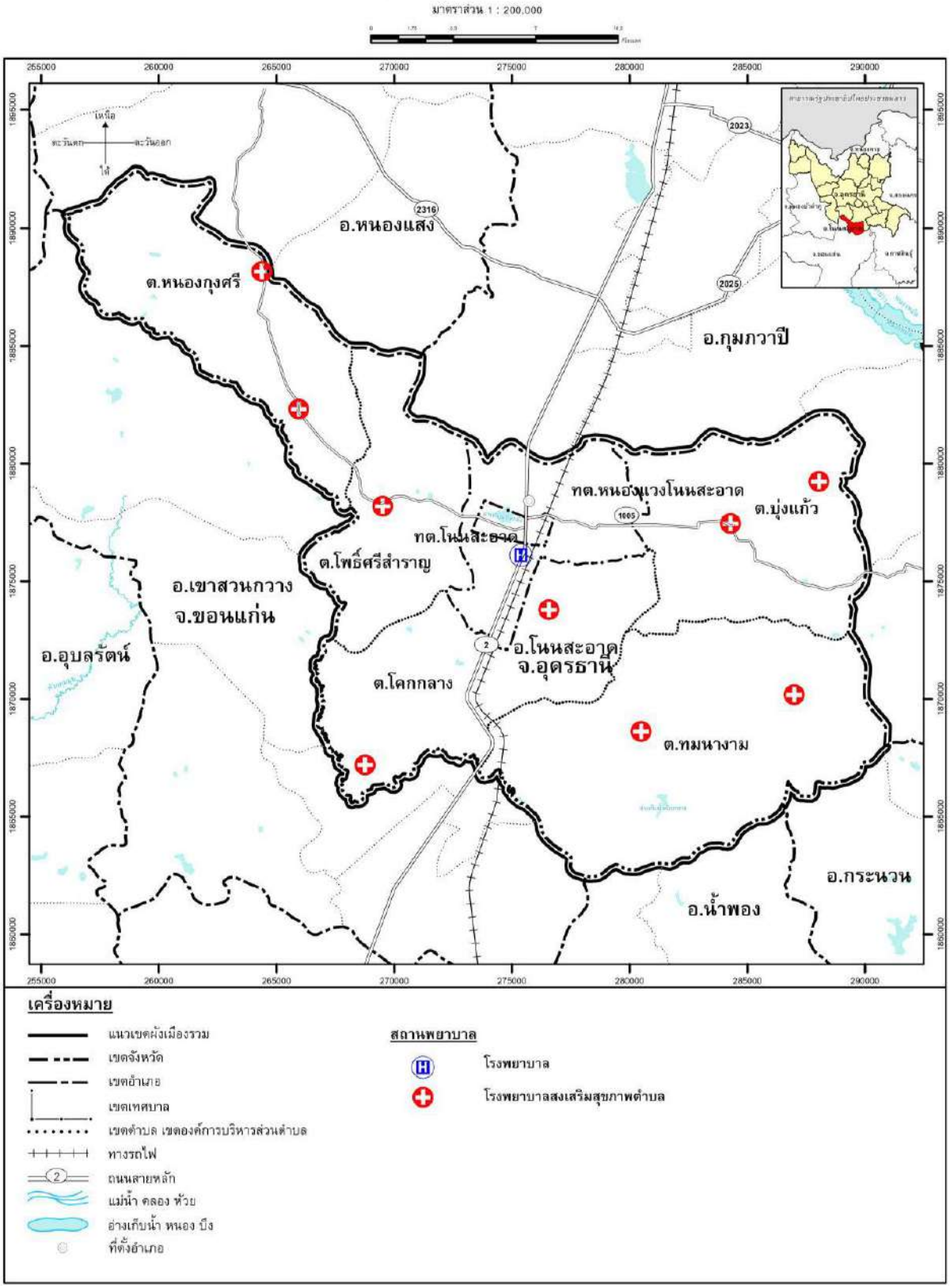
แผนที่ที่ 6.4-1 ที่ตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภอ จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลจังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.4-1 ที่ตั้งโรงพยาบาลประจำอำเภอ จังหวัด...

แผนที่ที่ 6.4-2 ที่ตั้งสถานบริการสาธารณสุข ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.4-2 ที่ตั้งสถานบริการสาธารณสุข ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.4.2 การบริการด้านการศึกษา

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาขีดความสามารถของการให้บริการด้านการศึกษา การเข้าถึงการศึกษา การกระจายตัว ความเพียงพอต่อการให้บริการของครูต่อนักเรียน และห้องเรียนต่อนักเรียนวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัดของชุมชนจากการศึกษา ซึ่งจะทำให้ทราบถึงคุณภาพการให้บริการทางการศึกษา และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในด้านนี้ได้อย่างชัดเจนของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาในปัจจุบันของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ได้แก่ จำนวนสถานศึกษา สังกัด ที่ตั้ง จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนห้องเรียน พร้อมทั้งเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนครู จำนวนนักเรียน และจำนวนห้องเรียน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน[60] ที่กำหนดให้อัตราส่วนครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1 : 20 และกำหนดให้อัตราส่วนห้องเรียนต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 35 โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยายหรือตารางหรือแผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.4-3 และ แผนที่ที่ 6.4-3**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของสถานการณ์ด้านการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนสถานศึกษา สังกัด ที่ตั้ง จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนห้องเรียน เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์การกระจายตัวของที่ตั้งสถานศึกษาครอบคลุมหรือไม่

2) วิเคราะห์ระดับการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา เพื่อพิจารณาบทบาทของเมือง โดยใช้ข้อมูลจำนวนสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนครู จำนวนห้องเรียน สังกัดของสถานศึกษา และระดับการศึกษาขั้นสูงที่มีในจังหวัด

3) วิเคราะห์ความสามารถในการให้บริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน และจำนวนครู มาวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์หาอัตราส่วนครูต่อนักเรียน และอัตราส่วนห้องเรียนต่อนักเรียน พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดว่ามีเพียงพอหรือไม่ ในพื้นที่วางผังเมืองรวม

[60] **ที่มา :** สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนสถานศึกษา สังกัด ที่ตั้ง จำนวนนักเรียน จำนวนครู และจำนวนห้องเรียน

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

2) เว็บไซต์กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3) เว็บไซต์ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System : EMIS)

4) รายงานสถิติจังหวัด

5) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

6) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

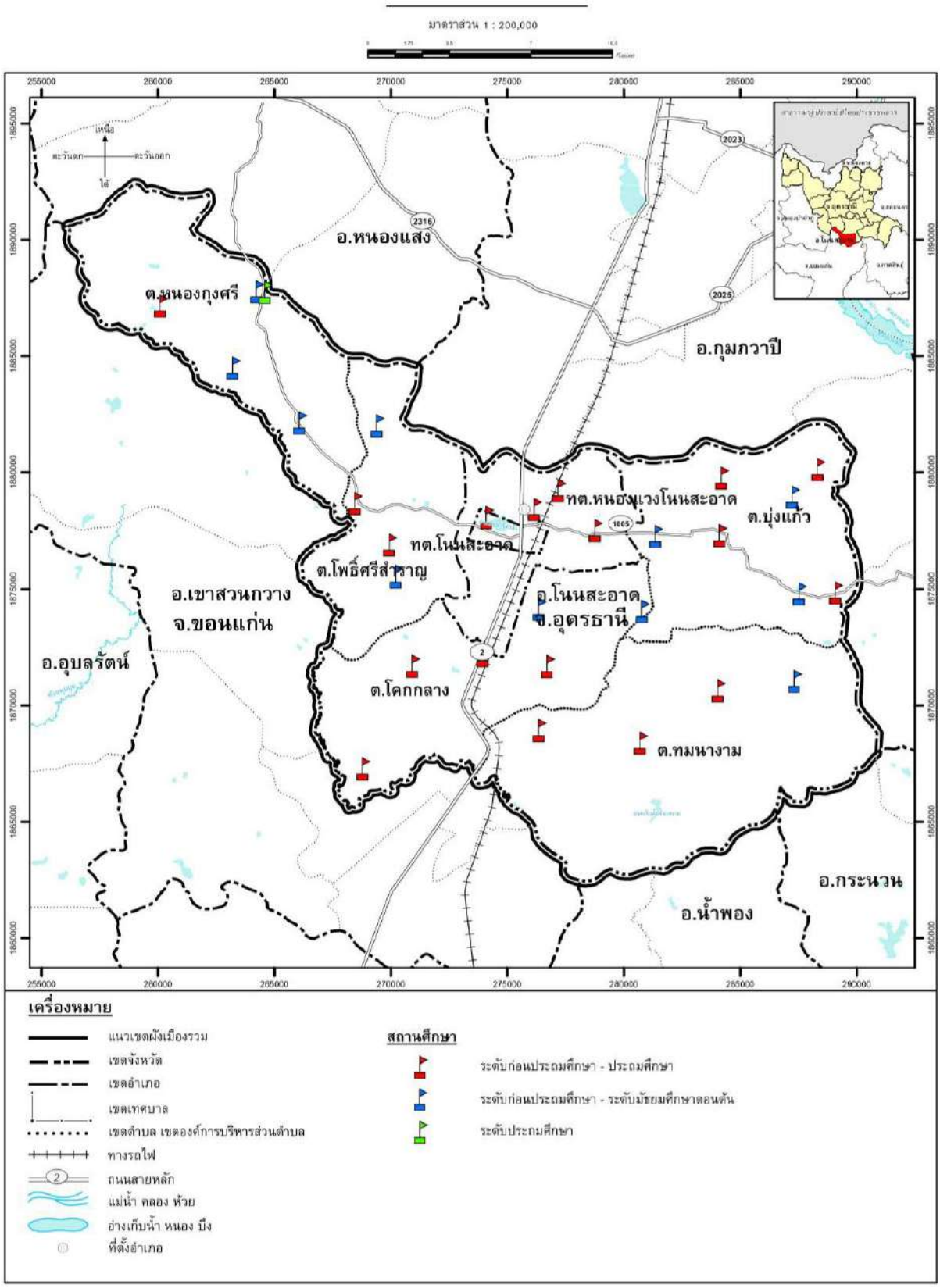
ตารางที่ 6.4-3 จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน และจำนวนครู ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

สังกัด/ชื่อสถานศึกษา	ระดับการศึกษาที่เปิดสอน	จำนวนนักเรียน (คน)			จำนวนห้องเรียน (ห้อง)			จำนวนครู (คน)		
		รวม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	รวม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	รวม	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
อำเภอ... / ผังเมืองรวม...										
สังกัด...										
โรงเรียน...										
โรงเรียน...										
โรงเรียน...										
สังกัด...										
โรงเรียน...										
โรงเรียน...										
โรงเรียน...										

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด...

หมายเหตุ : กรณีสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย ให้เลือกเฉพาะจำนวนนักเรียนและห้องเรียนเฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนจำนวนครูให้เลือกทั้งหมด

แผนที่ที่ 6.4-3 ที่ตั้งสถานศึกษา ผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

หมายเหตุ : ตัวอย่างข้อมูลผังเมืองรวมชุมชนโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

แผนที่ที่ 6.4-3 ที่ตั้งสถานศึกษา ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.4.3 ศาสนสถาน

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของประชากรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี ศูนย์รวมจิตใจ ศูนย์กลางของชุมชน และศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนาในจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลการนับถือศาสนา คติความเชื่อของชุมชน จำนวนศาสนสถาน จำนวนพระภิกษุและสามเณร และที่ตั้งศาสนสถานของจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ **ดังตารางที่ 6.4-4**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาภาพรวมของการนับถือศาสนา คติความเชื่อของชุมชนในจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการรวมกลุ่ม รูปแบบของสังคม และวิถีชีวิตของประชาชน และยังส่งผลต่อรูปแบบของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ควรสงวนรักษาไว้

2) วิเคราะห์การกระจายตัวของศาสนสถานในจังหวัด และพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อประเมินการเป็นชุมชนชนบท/ชุมชนเมือง และรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนศาสนสถาน ได้แก่ วัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด จำนวนพระภิกษุและสามเณร

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

2) เว็บไซต์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ฯลฯ

ตารางที่ 6.4-4 จำนวนวัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุ และสามเณร จังหวัด... พ.ศ. 25...

หรือ ตารางที่...จำนวนวัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุ และสามเณร ผังเมืองรวม... จังหวัด... พ.ศ. 25...

พื้นที่	จำนวน (แห่ง)				จำนวน (รูป)	
	วัด	สำนักสงฆ์	โบสถ์คริสต์	มัสยิด	พระภิกษุ	สามเณร

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด...

6.4.4 แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพื้นที่การให้บริการชุมชน ประเภท และกิจกรรมด้านนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลประเภทกิจกรรมนันทนาการที่ให้บริการในชุมชนและสภาพการใช้งานในปัจจุบัน จำนวนสถานที่ตั้งและการกระจายตัวของแหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพ/แผนที่ประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเพียงพอของแหล่งนันทนาการในพื้นที่ของพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานทางผังเมือง

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

รายชื่อสถานที่นันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3) การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม ฯลฯ

6.4.5 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาขอบเขตการให้บริการ รวมถึงสถิติต่าง ๆ โดยศึกษาจากประเภทคดี และจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในชุมชน **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลสถานที่ตั้งสถานีตำรวจ ขอบเขตการให้บริการประชาชนในพื้นที่วางผังเมืองรวมในปัจจุบัน ข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรม จำแนกตามประเภทความผิดต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ และความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ในปีวางผังหรือปีที่มีข้อมูลล่าสุดและย้อนหลัง 5 ปี โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ **ดังตารางที่ 6.4-5 ถึง ตารางที่ 6.4-8**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ศึกษาสถานที่ตั้งสถานีตำรวจในพื้นที่วางผังเมืองรวม เพื่อพิจารณารัศมีการให้บริการประชาชนครอบคลุมพื้นที่ใดบ้าง

2) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของจำนวนการเกิดเหตุ จำนวนการจับกุม และจำนวนผู้ต้องหา เพื่อศึกษาแนวโน้มจำนวนการเกิดอาชญากรรม ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ และประเภทความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยอาจศึกษาร่วมกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสถานการณ์อื่น ๆ เช่น สถานการณ์ทางการเมือง การเกิดภัยพิบัติ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลการเกิดอาชญากรรม ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ประเภทความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ และประเภทความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

จ. แหล่งข้อมูล

1) กองกำกับการตำรวจภูธร หรือสถานีตำรวจภูธร

2) การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม ฯลฯ

ตารางที่ 6.4-5 สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด...

ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

ชื่อสถานีตำรวจ	ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ														
	เกิด (คดี)					จับกุมได้ (คดี)					ผู้ต้องหา (คดี)				
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															

ที่มา : สถานีตำรวจภูธร... จังหวัด...

ตารางที่ 6.4-6 สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด...

ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

ชื่อสถานีตำรวจ	ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน														
	เกิด (คดี)					จับกุมได้ (คดี)					ผู้ต้องหา (คดี)				
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															

ที่มา : สถานีตำรวจภูธร... จังหวัด...

ตารางที่ 6.4-7 สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด...

ประเภทความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

ชื่อสถานีตำรวจ	ประเภทความผิดเกี่ยวกับความผิดพิเศษ														
	เกิด (คดี)					จับกุมได้ (คดี)					ผู้ต้องหา (คดี)				
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															

ที่มา : สถานีตำรวจภูธร... จังหวัด...

ตารางที่ 6.4-8 สถิติการเกิดอาชญากรรม ผังเมืองรวม... จังหวัด...

ประเภทความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ระหว่าง พ.ศ. 25... - 25...

ชื่อสถานีตำรวจ	ประเภทความผิดเกี่ยวกับคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย														
	เกิด (คดี)					จับกุมได้ (คดี)					ผู้ต้องหา (คดี)				
	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...	พ.ศ. 25...
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															
สถานีตำรวจ...															

ที่มา : สถานีตำรวจภูธร... จังหวัด...

6.4.6 สถานที่ราชการ

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงบทบาทของเมือง ศูนย์กลางชุมชน และความสำคัญของชุมชนในแต่ละลำดับระดับการเป็นศูนย์ราชการ และการกระจายตัวของสถานที่ราชการ **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลสถานที่ราชการ รูปแบบระดับการเป็นศูนย์ราชการ (รวมศูนย์หรือเอกเทศ) โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/แผนที่ประกอบ

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์บทบาทของเมืองและชุมชน โดยพิจารณาจากระดับของหน่วยงานในพื้นที่ว่าเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาจากภาพรวมของจำนวนสถานที่ราชการ ที่ตั้ง และการกระจายตัวของสถานที่ราชการ

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลหน่วยงานและที่ตั้ง

จ. แหล่งข้อมูล

1) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

2) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3) การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม ฯลฯ

6.4.7 ตลาดสด

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเป็นศูนย์กลางทางการค้าในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่ รวมถึงข้อมูลของตลาดนัดในพื้นที่วางผังเมืองรวม **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมและศึกษาข้อมูลลักษณะกิจกรรมในตลาดสด จำแนกตามประเภทตลาด การให้บริการ ขนาดพื้นที่ และจำนวนผู้ค้า รวมถึงข้อมูลจำนวนตลาดนัดในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตาราง/รูปภาพประกอบ **ดังรูปที่ 6.4-1**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเป็นศูนย์กลางทางการค้าและบริการ โดยศึกษาภาพรวมของที่ตั้ง ขนาด ลักษณะประเภทตลาด จำนวนผู้ค้า และการอำนวยความสะดวกในการจอดรถยนต์ (ที่จอดรถ) และอาจพิจารณาจำนวนตลาดนัดขนาดใหญ่ ซึ่งให้บริการชุมชนและชุมชนข้างเคียง โดยศึกษาที่ตั้งและการกระจายตัวของตลาดนัด วันและเวลาเปิด - ปิด และความสะดวกของประชาชนในการเข้าถึงตลาดนัด

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1) ข้อมูลชื่อตลาดสด ที่ตั้ง ลักษณะประเภทตลาด จำนวนผู้ค้า การอำนวยความสะดวกในการจอดรถยนต์ (ที่จอดรถ)

2) ข้อมูลจำนวนตลาดนัด ที่ตั้ง วันและเวลาเปิด - ปิด

จ. แหล่งข้อมูล

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

4) การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม ฯลฯ

หมายเหตุ : ตัวอย่างรูปภาพแสดงตลาด

รูปที่ 6.4-1 ที่ตั้งตลาดสด/ตลาดนัด ผังเมืองรวม... จังหวัด...

6.4.8 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ก. วัตถุประสงค์

เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของการให้บริการบรรเทาสาธารณภัย การกระจายตัวและขอบเขตการให้บริการในชุมชน **<u>โดยทำการศึกษาในระดับผังเมืองรวม</u>**

ข. แนวทางการดำเนินการ

รวบรวมข้อมูลการให้บริการบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและขอบเขตการให้บริการ จำนวนสถานีดับเพลิง ที่ตั้ง และจำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง ในพื้นที่วางผังเมืองรวม โดยแสดงข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย/ตารางประกอบ **ดังตารางที่ 6.4-9**

ค. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาภาพรวมการให้บริการบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนของพื้นที่วางผังเมืองรวม จำนวนสถานีดับเพลิง ที่ตั้งและการกระจายตัว และขอบเขตการให้บริการ โดยพิจารณาจำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง ได้แก่ รถดับเพลิง รถกระเช้า รถบันได เรือยนต์ดับเพลิง และเครื่องดับเพลิงชนิดหาบหาม เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์ว่ามีเพียงพอต่อการใช้งานหรือไม่

ง. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลสถานีดับเพลิง ที่ตั้ง จำนวนรถดับเพลิง และจำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง

จ. แหล่งข้อมูล

1) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
2) เว็บไซต์จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
3) แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
4) การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม ฯลฯ

ตารางที่ 6.4-9 จำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง ผังเมืองรวม... จังหวัด...

จำแนกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 25...

พื้นที่	จำนวนอุปกรณ์ดับเพลิง				
	รถดับเพลิง (คัน)	รถกระเช้า (คัน)	รถบันได (คัน)	เรือยนต์ดับเพลิง (ลำ)	เครื่องดับเพลิงชนิดหาบหาม (เครื่อง)
ผังเมืองรวม...					
เทศบาล...					
เทศบาล...					
องค์การบริหารส่วนตำบล...					
องค์การบริหารส่วนตำบล...					
องค์การบริหารส่วนตำบล...					

ที่มา : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด... / จากการลงพื้นที่สำรวจและจัดเก็บข้อมูล...

6.5 สรุปสถานการณ์ด้านสังคม

สรุปภาพรวมสถานการณ์ด้านสังคม เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษาในแต่ละหัวข้อมาสรุปภาพรวมให้เห็นถึงสถานการณ์ด้านสังคม เพื่อทำให้ทราบถึงการกระจายตัว ความครอบคลุม และความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับผังเมืองรวม

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ผังเมือง สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2565). *พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา.*

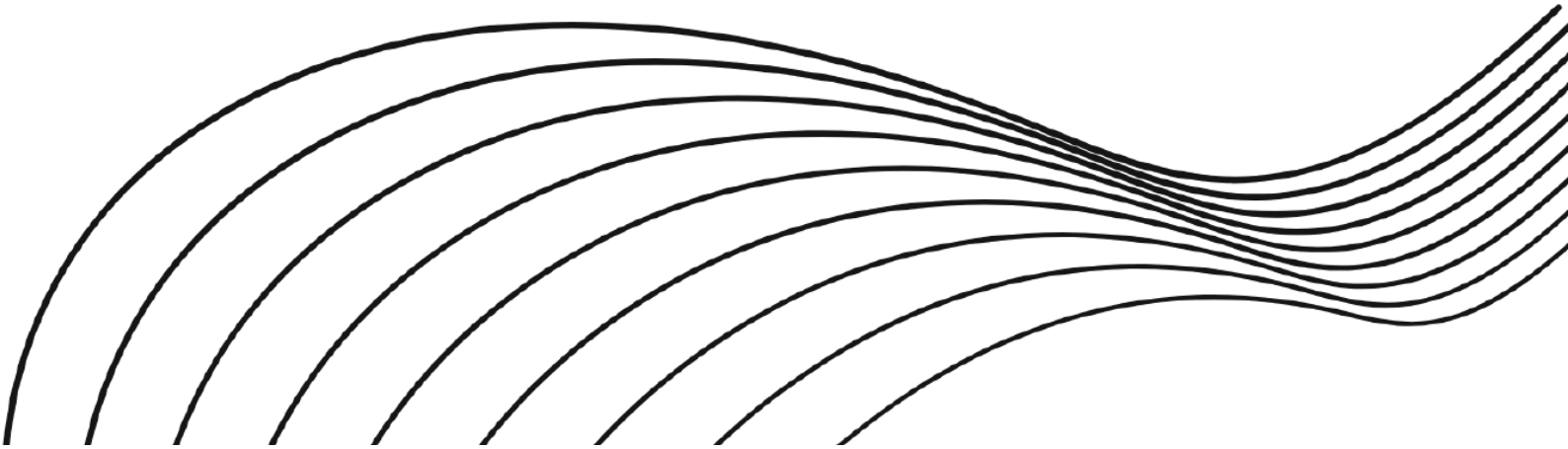
สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). *นิยามศัพท์ต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร จากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543.*

สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. (2551). *คู่มือการจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม เพื่อการวางผังเมืองรวม .*

สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย. (2556). *คู่มือการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการวางผังเมืองรวม.*

สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2552). *ตัวแบบมาตรฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อวางผังเมืองรวม.*

ภาคผนวก ก
สารบัญรายงานการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการวางผังเมืองรวม

การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม จะมีหัวข้อและเนื้อหาของข้อมูลตามลำดับ ดังตัวอย่างสารบัญรายงานการวิเคราะห์ฯ ต่อไปนี้

สารบัญรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

บทที่ 1 บทนำ

1.1 เหตุผลและความจำเป็น

1.2 ขอบเขตและขั้นตอนการดำเนินการ

บทที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย โครงการ ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในแต่ละระดับ

2.1 นโยบาย/ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

2.1.1 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2573

2.1.2 กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.1.3 กรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573

2.1.4 วาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง

2.2 นโยบายและยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับภูมิภาคอาเซียน

2.2.1 กรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN Connectivity)

2.2.2 แผนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS)

2.3 นโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่วางผัง

2.3.1 กลุ่มเอเชียใต้ในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ

2.3.2 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง

2.3.3 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย

2.3.4 การพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจแม่โขง-อินเดีย

2.4 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ

2.4.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

2.4.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

2.4.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

2.4.4 ประเทศไทย 4.0

2.4.5 การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2.4.6 เมืองอัจฉริยะ (Smart City)

2.4.7 ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566
2.4.8 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลชุดปัจจุบัน
2.4.9 ผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ ระดับประเทศ
2.4.6 เมืองอัจฉริยะ (Smart City)
2.4.7 ธรรมนูญว่าด้วยการผังเมือง พ.ศ. 2566
2.4.8 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลชุดปัจจุบัน
2.4.9 ผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ ระดับประเทศ

2.5 นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับภาค

2.5.1 แผนพัฒนาภาค
- แผนพัฒนาภาคเหนือ
- แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- แผนพัฒนาภาคกลาง
- แผนพัฒนาภาคตะวันออก
- แผนพัฒนาภาคใต้
- แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน

2.5.2 ผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ ระดับภาค

2.6 นโยบายและโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตการวางผัง

บทที่ 3 สภาพทั่วไปของจังหวัด

3.1 ประวัติความเป็นมา

3.2 ลักษณะทางกายภาพ

3.2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่
3.2.2 เขตการปกครอง
3.2.3 ลักษณะภูมิประเทศ
3.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ
3.2.5 ลักษณะธรณีวิทยา
3.2.6 ลักษณะธรณีสัณฐานวิทยา

3.3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3.1 ทรัพยากรดิน
3.3.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ
3.3.3 ทรัพยากรแร่ธาตุ
3.3.4 ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
3.3.5 พื้นที่ลุ่มน้ำ

3.3.6 พื้นที่ชุ่มน้ำ

3.3.7 พื้นที่ชายฝั่งทะเล (ถ้ามี)

3.4 พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดภัยพิบัติ

3.4.1 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง

3.4.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย

3.4.3 ภัยพิบัติอื่น ๆ เช่น วาตภัย ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า ภัยจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

3.4.4 สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

3.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

3.5.2 เปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.5.3 สภาพปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.6 ลักษณะประชากร

3.6.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากรประเทศและภาค

3.6.2 ขนาดและการกระจายตัวของประชากรจังหวัด

3.6.3 ความหนาแน่นของประชากรจังหวัด

3.6.4 ประชากรเมืองและประชากรชนบท

3.6.5 โครงสร้างประชากรจังหวัด

3.6.6 ประชากรกับการมีงานทำ

3.6.7 การเปลี่ยนแปลงประชากร

3.6.8 ประชากรแฝงจังหวัด

3.6.9 สรุปสถานการณ์ด้านประชากร

3.7 โครงสร้างเศรษฐกิจ

3.7.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและภาค (GDP & GRP)

3.7.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

3.7.3 สาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัด

3.7.4 บทบาทและฐานเศรษฐกิจ

3.7.5 สรุปสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

3.8 การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม

3.8.1 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด

3.8.2 การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว

3.8.3 จำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

3.8.4 ความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว

3.8.5 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

3.8.6 สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว

3.9 การคมนาคมขนส่งที่สำคัญ

3.9.1 การคมนาคมและการขนส่ง

3.9.2 การขนส่งผู้โดยสาร

3.9.3 ระบบโลจิสติกส์

3.10 สาธารณูปโภค

3.10.1 ไฟฟ้า

3.10.2 ระบบประปา

3.10.3 การกำจัดขยะมูลฝอย

3.10.4 การบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน

3.11 สาธารณูปการ

3.11.1 การบริการด้านสาธารณสุข

3.11.2 การบริการด้านการศึกษา

3.11.3 ศาสนสถาน

บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของเขตพื้นที่วางผังเมืองรวม

4.1 ประวัติความเป็นมา

4.2 ลักษณะทางกายภาพ

4.2.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขนาดพื้นที่

4.2.2 เขตการปกครอง

4.2.3 สภาพทางภูมิศาสตร์

4.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ

4.2.5 ลักษณะธรณีสัณฐานวิทยา

4.3 ขอบเขตพื้นที่วางผังเมืองรวม

4.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.4.1 ทรัพยากรดิน

4.4.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ

4.4.3 ทรัพยากรแร่ธาตุ

4.4.4 ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

4.4.5 พื้นที่ลุ่มน้ำ

4.4.6 พื้นที่ชุ่มน้ำ

4.4.7 พื้นที่ชายฝั่งทะเล (ถ้ามี)

4.5 พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดภัยพิบัติ

4.5.1 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้ง

4.5.2 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย

4.5.3 ภัยพิบัติอื่น ๆ เช่น วาตภัย ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า ภัยจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน

4.5.4 สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

4.6 ราคาที่ดินและตลาดอสังหาริมทรัพย์

4.6.1 ราคาที่ดิน

4.6.2 ตลาดอสังหาริมทรัพย์

4.7 ลักษณะประชากร

4.7.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

4.7.2 ความหนาแน่นของประชากร

4.7.3 โครงสร้างประชากร

4.7.4 การเปลี่ยนแปลงประชากร

4.7.5 ประชากรแฝง

4.7.6 การคาดประมาณประชากรในอนาคต

4.7.7 สรุปสถานการณ์ด้านประชากร

4.8 เศรษฐกิจและการจ้างงาน

4.8.1 ภาคเกษตรกรรม

4.8.2 ภาคอุตสาหกรรม

4.8.3 ภาคการค้าและบริการ

4.8.4 รายได้และงบประมาณท้องถิ่น

4.8.5 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน

4.8.6 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) / วิสาหกิจชุมชน

4.8.7 สรุปสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

4.9 สังคม

4.9.1 การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม

1) แหล่งท่องเที่ยว

2) งานเทศกาลและงานประเพณี

3) สถานที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยว

4) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

5) อื่น ๆ เช่น นโยบายการท่องเที่ยว (ถ้ามี)

6) สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว

4.9.2 การคมนาคมขนส่งที่สำคัญ

1) การคมนาคมและการขนส่ง

2) การขนส่งผู้โดยสาร

3) ระบบโลจิสติกส์

4.9.3 สาธารณูปโภค

1) ไฟฟ้า

2) ระบบประปา

3) การกำจัดขยะมูลฝอยและการจัดการน้ำเสีย

4.9.4 สาธารณูปการ

1) การบริการด้านสาธารณสุข

2) การบริการด้านการศึกษา

3) ศาสนสถาน

4) แหล่งนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

5) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6) สถานที่ราชการ

7) ตลาด

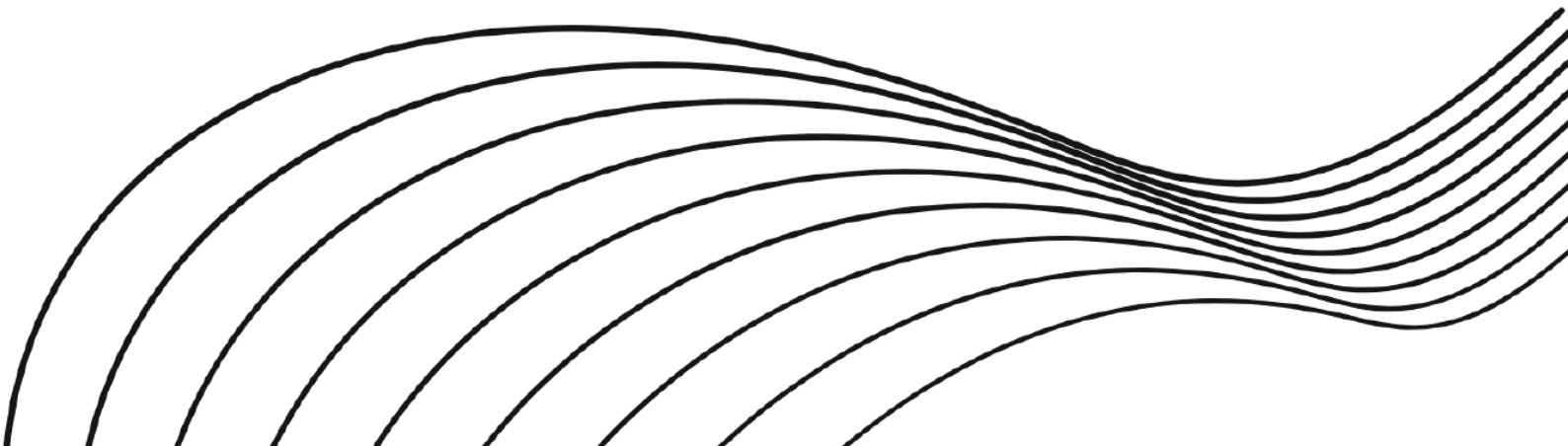
8) โรงฆ่าสัตว์

9) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.9.5 สรุปสถานการณ์ด้านสังคมในพื้นที่วางผังเมืองรวม..

ภาคผนวก ข

คำสำคัญและความหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านกายภาพ

คำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ

เนื่องจากข้อมูลด้านกายภาพมีรายละเอียดของการจำแนกคุณลักษณะหรือคำสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องทั้งในความหมายทางกฎหมาย ในทางวิชาการด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ รวมถึงความหมายทั่วไปค่อนข้างมาก ผู้ปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ผังเมืองอาจมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเสนอความหมายเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง ในที่นี้ได้ทำการรวบรวมคำสำคัญและความหมายเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ดังนี้

ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นส่วนประกอบของเปลือกโลก ที่เป็นองค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ เช่น ขนาด ที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรณีสัณฐาน พืชพรรณธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลด้านกายภาพอาศัยแผนที่แสดงรายละเอียดในมาตราส่วนต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่และการใช้งาน โดยควรใช้แผนที่มาตราส่วนละเอียดแสดงข้อมูลทางกายภาพที่สำคัญ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ป่าพรุ ป่าชายเลน แหล่งน้ำ ดิน แหล่งแร่ธาตุ การใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ฯลฯ และแสดงข้อมูลโครงข่ายการคมนาคมต่าง ๆ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภัยทางธรรมชาติ และพื้นที่ที่มีความเปราะบางของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
1	แผนที่ทะเบียนที่ดิน แผนที่โฉนด แผนที่ระวาง	แผนที่แสดงข้อมูลที่ดินที่รัฐขึ้นทะเบียนและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิ์ เป็นต้น ประกอบด้วยรายละเอียดตำแหน่ง ขนาด รูปแปลง แนวเขต และความเป็นเจ้าของแปลงที่ดินทุกแปลงในท้องที่หนึ่ง รวมถึงเส้นทางสาธารณะและทางน้ำ ในทางผังเมืองมีการนำแผนที่นี้มาใช้ประกอบการวางผังเมือง เช่น การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การวางผังระบบคมนาคม การวางผังสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
2	แผนที่ขอบเขต	แผนที่แสดงอาณาเขตเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น แผนที่แสดงเขตการปกครองจังหวัด อำเภอ ตำบล เทศบาล แผนที่แสดงอาณาเขตการให้บริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ แต่ละประเภท เป็นต้น ในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีการจัดทำแผนที่ขอบเขตในการจัดทำผังเมืองรวม เรียกว่า “แผนที่ขอบเขตผังเมืองรวม” ซึ่งแสดงข้อมูลภูมิประเทศ ระดับชั้นความสูง พิกัดภูมิศาสตร์	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
3	ธรณีสัณฐานวิทยา	การนำเสนอเชิงวิทยาศาสตร์ด้านลักษณะรูปร่างและกระบวนการก่อตัวของพื้นผิวโลก ธรณีสัณฐานวิทยามุ่งนำเสนอสาเหตุของการเกิดและการเปลี่ยนแปลงภูมิลักษณ์ของโลกในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนการทำนายการเปลี่ยนแปลงในอนาคตโดยสังเกตการณ์ ทดลอง และทำแบบจำลองเชิงคณิตศาสตร์ เป็นการนำเสนอการก่อตัวของลักษณะพื้นผิวโลกที่เกิดขึ้นเนื่องจากกิจกรรมของมนุษย์ และกระบวนการทางธรรมชาติ เช่น การแยกตัวของรอยต่อเปลือกโลก การระเบิดของภูเขาไฟ การสึกกร่อนของดิน การสูญเสียผิวดินเนื่องจากการชะล้างหรือแรงลม ตลอดจนการสะสมตัวของตะกอนในลักษณะต่าง ๆ กระบวนการดังกล่าวมักส่งผลต่อลมฟ้าอากาศและระบบนิเวศในอนาคต การประยุกต์ใช้ศาสตร์ด้านธรณีสัณฐานวิทยาจึงมุ่งแก้ปัญหาและทำนายการเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ การพังทลายของดิน การควบคุมและแก้ปัญหาแหล่งน้ำเป็นต้น	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
4	ธรณีสัณฐาน	ลักษณะรูปทรงของพื้นผิวโลก ประกอบด้วย 4 ลักษณะหลัก คือ ภูเขา เนินเขา ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม รูปทรงเหล่านี้ประกอบกันเข้าเป็นลักษณะภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่มีผลต่อสภาพภูมิอากาศ พืชพรรณ ระบบนิเวศและวัฒนธรรม ธรณีสัณฐานทำให้แต่ละพื้นที่มีความเฉพาะตัวทั้งด้านภูมิประเทศ ทิวทัศน์ สิ่งมีชีวิต รวมถึงวัฒนธรรมชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น	
5	พื้นที่ชายฝั่ง	บริเวณแนวต่อระหว่างบกกับทะเล ครอบคลุมทั้งพื้นที่บกและพื้นที่น้ำที่อยู่ในเขตของกระบวนการทางธรณีและกระบวนการทางนิเวศของบกและน้ำ การเปลี่ยนแปลงของกระแสลม กระแสคลื่น ระดับน้ำ อุณหภูมิของน้ำ ความขุ่นของน้ำ ฯลฯ จะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและธรณีในพื้นที่ชายฝั่งนั้น	
6	สภาพอากาศ	สภาพบรรยากาศในช่วงเวลาหนึ่ง สถานที่หนึ่ง รวมถึงอุณหภูมิ ความชื้น ฝน การมีเมฆ ลม และทัศนวิสัย สภาพอากาศไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่มีผลกระทบที่เกี่ยวเนื่องกัน สภาพอากาศในภูมิภาคหนึ่งจะส่งผลต่อสภาพอากาศที่อยู่ห่างออกไปหลายร้อยหรือหลายพันกิโลเมตร	United Nations Development Programme – UNDP
7	ภูมิอากาศ	ค่าเฉลี่ยของรูปแบบสภาพอากาศในพื้นที่หนึ่ง ๆ ในระยะเวลาที่ยาวนาน โดยปกติคือ 30 ปีหรือมากกว่านั้น ซึ่งแสดงถึงสถานะโดยรวมของระบบภูมิอากาศ	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
8	การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกในระยะยาว ซึ่งทำให้ชั้นบรรยากาศ มหาสมุทร และพื้นดินอุ่นขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดเหตุการณ์สภาพอากาศที่รุนแรงมากขึ้น	United Nations Development Programme – UNDP
9	ภูมิศาสตร์เชิงประวัติ	ภูมิศาสตร์แขนงหนึ่งที่นำเสนอประวัติการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ใด ๆ เช่น การนำเสนอประวัติทางภูมิศาสตร์ของเมืองตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันหรือในชั่วระยะเวลาหนึ่งว่ามีลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น ที่ตั้ง อาณาบริเวณ ความเป็นอยู่ของประชากรเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับอย่างไรในทางผังเมือง ภูมิศาสตร์เชิงประวัติทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของประวัติพื้นที่ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นนอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการพิจารณากำหนดขอบเขตของพื้นที่ การวิเคราะห์พื้นที่ และการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
10	การวิเคราะห์ความลาดชัน	การนำเสนอและอ่านค่าความเอียงของระนาบพื้นที่แสดงลักษณะสูงต่ำของสภาพภูมิประเทศโดยนำเสนอจากแผนที่ชั้นความสูง (contour map) แล้วบันทึกค่าความเอียงนั้นไว้เป็นแผนที่หรือภาพตัดขวางแสดงความลาดชันการวิเคราะห์ความลาดชันนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดพื้นที่การตั้งถิ่นฐานให้มีความปลอดภัย และทราบข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ เช่น พื้นที่ใดมีค่าความลาดชันเกินกว่าร้อยละ 35 ขึ้นไปห้ามตั้งถิ่นฐานหรือก่อสร้างอาคาร เนื่องจากเป็นพื้นที่มีความเสี่ยงภัย	
11	แม่น้ำ	ลำน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่กว่าลำธารและแคว โดยไหลผ่านช่องทางธรรมชาติลงสู่ทะเล ทะเลสาบ หรือแม่น้ำสายใหญ่	
12	แคว	แม่น้ำหรือลำธารสายเล็กที่ไหลลงสู่แม่น้ำหรือลำธารสายใหญ่	
13	ลำน้ำสาขา	ลำน้ำที่แยกออกจากแม่น้ำสายกำเนิดไหลลงสู่ทะเลหรือทะเลสาบโดยลำพัง และไม่ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำสายกำเนิดอีก	
14	แก่ง	ลำน้ำตอนที่ไหลแรงเพราะมีหินโผล่ขวางทางน้ำอยู่ โดยมากพบตอนต้น ของลำธาร	
15	พายุโซนร้อน	พายุดีเปรสชั่นที่ทวีกำลังแรงขึ้น มีความเร็วรอบศูนย์กลาง ตั้งแต่ 34-64 นอตต่อชั่วโมง (63-118 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) พายุนี้เกิดในเขตร้อน ทำให้ฝนตกค่อนข้างหนักและต่อเนื่องกัน	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
16	พายุดีเปรสชั่น	พายุหมุนที่มีกำลังอ่อน มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางไม่เกิน 34 นอต หรือ 63 กิโลเมตรต่อชั่วโมง	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
17	พายุหมุนหรือพายุไซโคลน	ลมที่พัดและมีกำลังแรงจัด มีความเร็วลมที่จุดศูนย์กลางมากกว่า 64 นอตต่อชั่วโมง (มากกว่า118 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) หากพายุหมุนเกิดทางซีกโลกเหนือจะมีทิศทางการหมุนทวนเข็มนาฬิกา และถ้าเกิดทางซีกโลกใต้ จะหมุนตามเข็มนาฬิกา พายุไซโคลนมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามสถานที่ที่เกิดเช่น เกิดในมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอาหรับและอ่าวเบงกอล เรียกว่า ไซโคลน เกิดในมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก เรียกว่า ใต้ฝุ่น เกิดทางตะวันตกเฉียงเหนือของออสเตรเลีย เรียกว่า วิลลี่-วิลลี่ เกิดใกล้หมู่เกาะฟิลิปปินส์ เรียกว่า บาเกียว และเกิดในเขตร้อนอื่น ๆ เรียกว่า เฮอร์ริเคน	
18	ลมมรสุม	ลมประจำฤดูกาลเกิดขึ้นเนื่องจากความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิของพื้นดินและพื้นน้ำ ทำนองเดียวกันกับลมบกและลมทะเล กล่าวคือ ในฤดูหนาวอุณหภูมิของภาคพื้นทวีปจะต่ำกว่าอุณหภูมิของน้ำในมหาสมุทรที่อยู่ใกล้เคียงอุณหภูมิเหนือพื้นน้ำที่สูงกว่า จึงลอยตัวขึ้นสู่เบื้องบน อากาศเหนือภาคพื้นทวีปซึ่งเย็นกว่าจึงไหลเข้ามาแทนที่ ทำให้ลมพัดออกไปจากทวีปลงสู่ทะเล แต่พอถึงฤดูร้อน ความเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและการพัดของลมระหว่างพื้นดินและพื้นน้ำ เป็นไปในทางกลับกัน	
19	ที่ราบ	ภูมิประเทศที่อาจจะราบเรียบหรือเป็นลูกคลื่นก็ได้ โดยปกติมีความสูงต่ำของพื้นที่ในบริเวณนั้นจะแตกต่างกันไม่เกิน 150 เมตร	
20	ที่ราบสูง	ที่ราบบนเขาที่สูงกว่าระดับผิวโลกโดยรอบตั้งแต่ 300 เมตรขึ้นไป แต่ถ้าที่ราบสูงนั้นมีลักษณะภูมิประเทศ เป็นหน้าผากว้างขวางด้านหนึ่งหรือสองด้าน เรียกที่ราบสูงนั้นว่าที่ราบสูงรูปโต๊ะ	
21	ที่ลุ่มน้ำขัง	ที่ลุ่มซึ่งมีน้ำซับรวมกันอยู่เกือบไม่มีทางออก ใช้เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ไม่ได้ แต่ยังมีไม้ยืนต้นบางชนิดขึ้นได้บ้าง	
22	ที่ลุ่มชื้นแฉะ	ที่ลุ่มชายฝั่งหรืออยู่ในแผ่นดินเข้ามา เป็นที่ที่น้ำท่วมถึงหรือน้ำแช่ขัง หาทางออกได้ไม่สะดวก หากตื้นเขินก็พอจะมีพืชพรรณขึ้นปะปนอยู่ในน้ำ และเมื่อระบายน้ำออกอาจใช้ทำการเกษตรได้	
23	ดินดอนสามเหลี่ยม	พื้นดินบริเวณปากน้ำซึ่งมีรูปร่างคล้ายพัด เกิดจากสารตะกอนของลำน้ำที่พอกพูนทับถมกัน ซึ่งบางแห่งมีบริเวณกว้างขวางมาก และถ้าไม่ลุ่มเกินไปก็สามารถใช้ตั้งบ้านเรือนและทำการเกษตรได้	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
24	พื้นที่ทางน้ำหลาก	ทางน้ำธรรมชาติหรือที่สร้างขึ้นเพื่อระบายน้ำเมื่อเกิดน้ำท่วม โดยให้น้ำไหลผ่านไปตามทางน้ำนั้น หรือพื้นที่ริมตลิ่งที่ออกแบบไว้ให้เป็นทางระบายน้ำท่วม	การกำหนดประเภทและนิยามความหมายของแหล่งน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
25	หนอง/บึง/กุด	พื้นที่ที่เป็นดินโคลนหรือมีน้ำขังเป็นบริเวณกว้างมักจะถูกปกคลุมด้วยพืชน้ำ	
26	ที่ราบน้ำท่วมถึง	ที่ราบริมแม่น้ำที่มักมีน้ำหลากในฤดูฝน มีความอุดมสมบูรณ์จากการทับถมของตะกอนที่มากับน้ำหลาก การตั้งถิ่นฐานในพื้นที่บริเวณนี้ต้องมีการวางแผนหรือเตรียมตัวสำหรับภาวะน้ำท่วมที่จะเกิดขึ้น เช่น การออกแบบอาคารให้มีใต้ถุนสูง การสร้างสิ่งปลูกสร้างไม่ขวางหรือปิดกั้นทางน้ำหลาก	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
27	พื้นที่รองรับ	1. บริเวณรับน้ำฝนลงสู่พื้นที่ลุ่มต่ำ เกิดจากลักษณะทางภูมิประเทศที่มีระดับสูงต่างกัน ผนวกกับคุณสมบัติของน้ำที่จะไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ 2. บริเวณที่ครอบคลุมที่อยู่ของประชากรที่ใช้บริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เช่น พื้นที่ในรัศมีบริการของโรงเรียน ศูนย์การค้า รถไฟฟ้า น้ำประปา	
28	พื้นที่ลุ่ม	บริเวณที่ต่ำที่มีระดับใกล้เคียงกับระดับน้ำทะเลซึ่งน้ำสามารถไหลท่วมหรือขึ้นถึงได้ พื้นที่ลุ่มมักประสบปัญหาน้ำท่วม หรือน้ำกัดเซาะชายฝั่ง เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน ในการวางผังเมืองมักกำหนดพื้นที่ลุ่มเป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม	
29	ทางระบายน้ำท่วม	ทางระบายน้ำทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยระบายน้ำปริมาณมากออกไปในช่วงน้ำหลาก	
30	แหล่งน้ำผิวดิน	แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ซึ่งหมายความรวมถึงแหล่งน้ำสาธารณะที่อยู่ในผืนแผ่นดินบนเกาะด้วย แต่ไม่รวมถึงน้ำบาดาล และในกรณีที่แหล่งน้ำนั้นอยู่ติดกับทะเลให้หมายความถึงแหล่งน้ำที่อยู่ภายในปากแม่น้ำหรือปากทะเลสาบ (ปากแม่น้ำและปากทะเลสาบให้ถือแนวเขตตามที่กรมเจ้าท่ากำหนด)	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ประกาศและระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน
31	สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	เครื่องหมายที่ใช้กับสินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งคุณภาพหรือชื่อเสียงของสินค้านั้น ๆ เป็นผลมาจากการผลิตในพื้นที่	กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
32	ความหลากหลายทางชีวภาพ	การมีสิ่งมีชีวิตนานาชนิด นานาพันธุ์ในระบบนิเวศ อันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ซึ่งมีมากมายและแตกต่างกันทั่วโลกหรือง่าย ๆ คือ การที่มีชนิดพันธุ์ (species) สายพันธุ์(genetic) และระบบนิเวศ (ecosystem) ที่แตกต่างหลากหลายบนโลก	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
33	ป่า	1) ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน 2) ห้ามการทำไม้หวงห้าม การเก็บของป่าหวงห้าม การประกอบกิจการแปรรูปไม้ การค้าไม้ การก่อสร้าง แผ้วทาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับ 8) พ.ศ. 2562
34	สัตว์ป่าสงวน	สัตว์ป่าหายากหรือสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์จำเป็นต้องสงวนและอนุรักษ์ไว้อย่างเข้มงวดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ	
35	สัตว์ป่า	สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติอย่างอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้นเป็นสัตว์บ้านไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว	พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
36	เขตอนุรักษ์	เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่กฎหมายกำหนด	พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
37	พื้นที่ชุ่มน้ำ	บริเวณที่ดินมีน้ำอิ่มตัวหรือมีน้ำท่วมขังตลอดปีหรือเฉพาะฤดูกาล เป็นถิ่นที่อยู่ของสัตว์และพืชในระบบนิเวศท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นระบบนิเวศน้ำจืด เช่น บึงบอระเพ็ด หรือระบบนิเวศน้ำกร่อย เช่น ทะเลน้อย ป่าพรุโต๊ะแดง หรือระบบนิเวศน้ำเค็ม เช่น ดอนหอยหลอด ในทางผังเมือง พื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางระบบนิเวศซึ่งควรสงวนรักษาไว้ พื้นที่ชุมน้ำอาจเป็นได้ทั้งพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
38	พื้นที่เก็บกักน้ำ	ที่ลุ่มหรือแอ่งที่เก็บน้ำเพื่อลดอัตราการระบายน้ำฝนออกจากพื้นที่โดยไม่ให้น้ำไหลออกไปจากบริเวณนั้น พื้นที่เก็บน้ำเป็นส่วนหนึ่งของระบบจัดการน้ำ มีประโยชน์หลายด้าน เช่น ป้องกันน้ำท่วม เก็บน้ำไว้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่เก็บน้ำอาจเป็นได้ทั้งพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่มนุษย์สร้างขึ้น	
39	น้ำไหลผ่าน (run-off)	น้ำที่เคลื่อนตัวไปตามพื้นผิว อาจจะเป็นน้ำที่ฝนตกลงมาหรือจากการเอ่อล้นของแหล่งน้ำ โดยเคลื่อนตัวไปตามแรงดึงดูดของโลกสู่บริเวณที่ต่ำกว่า น้ำที่ไหลผ่านไปบนพื้นผิวดิน เรียกว่า น้ำไหลผ่านผิวดิน	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
39	น้ำไหลผ่าน	(surface runoff) ส่วนน้ำที่ไหลผ่านอยู่ใต้ผิวดิน เรียกว่า น้ำไหลผ่านใต้ดิน (ground water run-off) การควบคุมปริมาณและคุณภาพของน้ำไหลผ่านผิวดินมีความสำคัญในการพัฒนาเมือง หากน้ำไหลผ่านผิวดินมีปริมาณมากกว่าความสามารถในการรองรับของระบบระบายน้ำจะเกิดน้ำท่วมในเขตเมือง ปัจจุบันจึงมีกฎหมายกำหนดให้มีพื้นผิวที่น้ำซึมผ่านได้ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับการพัฒนาในเขตเมือง เพื่อลดปริมาณน้ำไหลผ่านผิวดิน	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
40	สมรรถนะที่ดิน	ความสามารถของที่ดินในการรองรับการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างถาวร ในทางผังเมืองมีการนำข้อมูลลักษณะทางกายภาพของที่ดิน เช่น คุณสมบัติของดิน ธรณีสัณฐาน พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ มาพิจารณาเพื่อกำหนดประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับสมรรถนะที่ดินแต่ละแห่ง	
41	การจำแนกความเหมาะสมของดิน	การแบ่งที่ดินออกเป็นระดับตามสมรรถนะของที่ดินให้เหมาะกับการใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ เช่น ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกพืชแต่ละประเภท โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว มะพร้าว ยางพารา หรือใช้ประโยชน์เพื่อการก่อสร้างอาคาร การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยระบุเป็นพื้นที่ที่มีระดับความเหมาะสมมาก ปานกลาง น้อย การจำแนกความเหมาะสมของที่ดินแสดงผลด้วยแผนที่ความเหมาะสมของที่ดิน	
42	ปากน้ำ	พื้นที่ที่เป็นจุดต่ำสุดของแม่น้ำเป็นบริเวณที่น้ำไหลออกสู่ทะเลหรือมหาสมุทรและเป็นจุดที่น้ำจืด และน้ำเค็มผสมรวมกัน	การกำหนดประเภทและนิยามความหมายของแหล่งน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
43	คลองชลประทาน	คลองซึ่งทำหน้าที่นำน้ำจากแหล่งน้ำส่งให้กับพื้นที่เพื่อการชลประทาน ประกอบด้วย คลองสายใหญ่ คลองซอย คลองแยกซอย และคูน้ำ	
44	พื้นที่น้ำนอง	พื้นที่ที่บริหารจัดการน้ำเข้าออก เพื่อใช้เป็นที่ชะลอน้ำ	
45	น้ำบาดาล	น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้	พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
46	น้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่า	ภาวะน้ำท่วมที่ปริมาณของน้ำสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในทันทีที่เกิดฝนตก มวลน้ำฝนจะเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วเข้าท่วมพื้นที่ แต่อย่างไรก็ดีปริมาณน้ำอาจลดลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน	คำศัพท์อุตุนิยมวิทยา, กรมอุตุนิยมวิทยา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
47	น้ำป่าไหลหลาก	น้ำที่ไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่างอย่างรวดเร็ว เนื่องจากฝนตกหนักหรือตกต่อเนื่องเป็นเวลานานบนภูเขา ทำความเสียหายให้กับบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ตามเส้นทางที่น้ำไหลหลากผ่านหรือที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขา	คำศัพท์อุตุนิยมวิทยา, กรมอุตุนิยมวิทยา
48	คลื่นแผ่นดินไหวหรือสึนามิ	คลื่นในทะเลที่มีช่วงคลื่น 80-200 กิโลเมตร เกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม หรือภูเขาไฟระเบิด ที่พื้นท้องสมุทรและอาจเคลื่อนข้ามมหาสมุทรเป็นพันกิโลเมตรโดยไม่ผิดสังเกต เพราะยอดคลื่นสูงประมาณ 30 เซนติเมตร โดยเคลื่อนตัวด้วยความเร็วประมาณ 600-1,000 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ยอดคลื่นจะทวีความสูงขึ้นเมื่อถึงชายฝั่ง และอาจถล่มชายฝั่งที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 20-30 เมตรได้	พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา
49	ลุ่มน้ำ	หน่วยของพื้นที่หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำโดยเฉพาะ มีขนาดตามความต้องการของแต่ละบุคคลและประเภทของการนำเสนอ (เกษม จันทร์แก้ว, 2551) โดยที่หน่วยพื้นที่หนึ่งที่ประกอบด้วยทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากร-ชีวภาพ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นเน้นคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และทรัพยากรคุณภาพชีวิต ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ประเทศไทย มีการแบ่งขอบเขตลุ่มน้ำจากลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันเป็น 22 ลุ่มน้ำตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
50	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	การแบ่งเขตที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำตามลักษณะกายภาพและศักยภาพทางอุทกวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพในลุ่มน้ำนั้น ๆ โดยมุ่งเน้นที่คุณสมบัติของพื้นที่ต่อการพังทลายของดิน และความเปราะบางทางสิ่งแวดล้อมเป็นหลักปฏิบัติในการกำหนดขอบเขต พื้นที่ใดที่มีดินและสิ่งแวดล้อมเปราะบางง่ายต่อการชะล้างพังทลายจะต้องเก็บรักษาไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนพื้นที่ใดมีความคงทนต่อการพังทลายของดินก็สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามลำดับต่อไป	
51	พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1	เป็นพื้นที่ภูเขา ตอนบนที่มีความลาดชันมาก ดินมีสมรรถนะการพังทลายสูงควรสงวนไว้เป็นป่าอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำลำธาร อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดยเฉพาะ เนื่องจากว่าอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง โดยมีการแบ่งออกเป็น2 ระดับชั้นย่อย คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ได้แก่ พื้นที่ต้นน้ำลำธารที่ยังมีสภาพป่าสมบูรณ์ และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เป็นพื้นที่ที่สภาพป่าส่วนใหญ่ได้ถูกทำลาย ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาหรือการใช้ที่ดินรูปแบบอื่นก่อน พ.ศ. 2525	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
52	พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2	เป็นพื้นที่บริเวณไหล่เขาบนที่สูงมีความลาดชันสูง ถึงสูงมาก ดินมีสมรรถนะการพังทลายน้อยกว่าชั้นที่ 1 เป็นพื้นที่ที่ควรเก็บรักษาไว้ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นป่าเศรษฐกิจและพื้นที่ดังกล่าวเหมาะต่อการเป็นต้นน้ำลำธารในระดับรองจากลุ่มน้ำชั้นที่ 1 สามารถนำพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นนี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ที่สำคัญอย่างอื่นได้ เช่น การทำเหมืองแร่ เป็นต้น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
53	พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3	เป็นพื้นที่บริเวณเชิงเขามีความลาดชันปานกลาง ดินมีสมรรถนะการพังทลายปานกลางเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งการทำไม้เหมืองแร่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเหมาะแก่การปลูกพืชกสิกรรมประเภทไม้ยืนต้น แต่ต้องมีมาตรการทางด้านอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่ไปอย่างเข้มงวด	
54	พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4	เป็นพื้นที่เนินราบ มีความลาดชันน้อยเหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่ต้องมีมาตรการการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยสภาพป่าของลุ่มน้ำชั้นนี้ได้ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นที่ใช้ประโยชน์ เพื่อกิจการพืชไร่เป็นส่วนใหญ่	
55	พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5	พื้นที่นี้โดยทั่วไปเป็นที่ราบหรือเนินลาดเอียงเล็กน้อย หรือที่ลุ่มเหมาะสมหรับการทำนา โดยไม่จำเป็นต้องมีมาตรการการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ป่าไม้ถูกแผ้วถางเพื่อประโยชน์ด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาและกิจการอื่นไปแล้ว	
56	ทุ่งสีน้ำตาล (brownfield)	บริเวณพื้นที่อาคารเก่าเสื่อมสภาพหรืออาจถูกทิ้งร้างที่อาจมีมลพิษเหลืออยู่จากการใช้งานเดิม เช่น บริเวณ โรงงานอุตสาหกรรมเก่า ย่านการค้าที่เคยประกอบกิจการซ่อมเครื่องยนต์ ย่านขนส่งสินค้าเดิม โรงงานกำจัดขยะเดิม พื้นที่เหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยการวางผังปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดการใช้งานขึ้นใหม่สำหรับการใช้งานอื่นที่เหมาะสมกับบริบทของการใช้ที่ดินโดยรอบ โดยจะต้องมีการจัดการควบคุมหรือกำจัดมลพิษที่มีอยู่ในพื้นที่ระหว่างกระบวนการพัฒนาด้วย	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
57	ที่โล่ง	บริเวณที่เป็นที่ว่างเป็นส่วนใหญ่ เช่น พื้นที่ธรรมชาติ ห้วย หนอง คลอง บึง พื้นที่เกษตรกรรม สวนสาธารณะ สนามกอล์ฟ สนามกีฬากลางแจ้ง ลานหน้าอาคารสาธารณะ เช่น ลานชุมชน และจัตุรัส ที่โล่งมีความสำคัญต่อเมืองในด้านนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการระบบน้ำ รวมทั้งการป้องกันน้ำท่วม ผังแสดงที่โล่งที่มีอยู่ หรือแสดงที่โล่งในการวางผัง เรียกว่า แผนผังที่โล่ง	

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
58	พื้นที่ที่ไวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม (sensitive area)	พื้นที่หรือองค์ประกอบในพื้นที่ ที่มีความอ่อนไหว หรือมีความเปราะบาง ที่มีโอกาสเกิดความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในเชิงลบ หากได้รับผลกระทบไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป	ประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง การกำหนดประเภทและขนาดของระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อและหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทาง
59	สิ่งแวดล้อม	สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์ได้ทำขึ้น	พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
60	แหล่งกำเนิดมลพิษ	ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ	
61	ของเสีย	ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มวลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลว และก๊าซ	
62	ขยะมูลฝอย	สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้ หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกากของเสีย (solid waste) มีผลเสียต่อสุขภาพ ทางกายและจิตใจ เนื่องจากความสกปรกเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคทำให้เกิดมลพิษและทัศนะอุจาด	สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
63	สาธารณภัย	อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว โรคระบาดสัตวน้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบตอสาธารณชน ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งกอให้เกิดอันตรายแกชีวิต ร่างกาย หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และหมายความรวมถึงภัยทางอากาศและการกอวินาศกรรมด้วย	พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
64	หลุมยุบ	หลุมยุบบนแผ่นดินที่มีปากเกือบกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางราว 20-200 เมตร เกิดจากน้ำละลายเอาหินเกลือ หินยิปซัมหรือหินปูนที่อยู่ข้างในออกไป ทำให้พื้นที่ตอนบนยุบลงเป็นหลุมใหญ่	พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
65	พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก	พื้นที่ที่มีการท่วมขังของน้ำบนพื้นผิวดินสูงกว่าระดับปกติ และมีระยะเวลาที่น้ำท่วมขังยาวนานอยู่เป็นประจำ จนสร้างความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรม ทรัพย์สิน และชีวิต	คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการจัดทำข้อมูลและแผนที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ, กรมพัฒนาที่ดิน
66	พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ภัยอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยกระบวนการทางธรรมชาติ ทั้งในบรรยากาศภาคพื้นสมุทรและภาคพื้นดิน และมีผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ ซึ่งภัยธรรมชาติเกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปจจุบัน สามารถแบงออกได้เป็น 8 ชนิด ได้แก่ พายุหมุนเขตร้อน แผ่นดินไหว อุทกภัย พายุฟาคะนองหรือพายุฤดูร้อน แผ่นดินถลม คลื่นพายุซัดฝง ไฟปา และฝนแลง	
67	ภัยแล้ง	ภัยธรรมชาติอันเกิดจากการมีฝนตกน้อย หรือฝนไม่ตกตองตามฤดูกาล ทำให้เกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ทั้งด้านน้ำอุปโภค บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตรซึ่งเป็นสาเหตุให้พืชพรรณต่าง ๆ ได้รับผลกระทบทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตไม่สมบูรณ์ เกิดความเสียหายทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	
68	พื้นที่แล้งซ้ำซาก	พื้นที่ที่มีความแห้งแล้งด้านการเกษตรและเป็นพื้นที่เกิดขึ้นเป็นประจำหรือบ่อยครั้ง	
69	ภัยดินถล่ม	ภัยที่เกิดจากอิทธิพลของการเคลื่อนตัวของมวลดินหรือหิน ซึ่งอาจพัดพาต้นไม้ บ้านเรือน ทรัพย์สินต่าง ๆ สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ จนชำรุดเสียหายหรือพังทลาย และยังอาจทำให้ช่องเปิดของสะพาน แม่น้ำ ลำคลอง อุดตันจนเป็นสาเหตุให้เกิดอุทกภัยขึ้นได้ในเส้นทางการเคลื่อนตัว ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งแวดล้อม	
70	อุทกภัย	อันตรายจากน้ำท่วม ซึ่งมีสาเหตุมาจากฝนตกหนักต่อเนื่องกันเป็นเวลานานน้ำหลากจากภูเขาบริเวณต้นน้ำลำธาร น้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำปาไหลหลากน้ำทะเลหนุน เขื่อนพัง และจากคลื่นสึนามิ เป็นต้น ซึ่งสร้างความเสียหายให้แกชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน	
71	การใช้ที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน	การดำเนินการหรือประกอบกิจการใด ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคม บน เหนือ หรือใต้พื้นดิน ไม่ว่าจะมีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้นหรือไม่ ที่ดินที่ใช้ประโยชน์อาจเป็นพื้นผิวโลกที่เป็นสภาพธรรมชาติชนบท และเกษตรกรรม	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
72	เขตปฏิรูปที่ดิน	เขตที่ดินที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
73	การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิ และการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยรัฐนำที่ดินของรัฐ หรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น	
74	การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่	วิธีวิเคราะห์เชิงพื้นที่เพื่อหาความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาโดยเทคนิคทับ (overlay technique) ซึ่งใช้แผนที่หรือข้อมูลเชิงตัวเลขของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการพัฒนา ปัจจัยดังกล่าวครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ จุดเด่นของวิธีนี้คือให้ความสำคัญหรือให้น้ำหนักแก่ปัจจัยที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับนโยบายหรือสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยน ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันตามน้ำหนักที่แปรเปลี่ยนของแต่ละปัจจัย อย่างไรก็ตามการจัดเตรียมข้อมูลและการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ด้วยวิธีนี้ซับซ้อนกว่าวิธีกรองปัจจัยหรือวิธีซิฟ (sieve method) และเทคนิคแมกฮาร์ก (McHarg's technique) เนื่องจากต้องใช้คอมพิวเตอร์และองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยมากขึ้น แต่ผลลัพธ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากกว่า ทั้งยังมีความเป็นระบบ สามารถปรับข้อมูลสามารถปรับข้อมูลหรือผลิตผลลัพธ์ได้สะดวกรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และเมื่อคำนวณได้ผลลัพธ์แล้ว การนำเสนอก็สามารถแปลงเป็นภาพได้เช่นเดียวกับเทคนิคการซ้อนเชิงภาพ	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
75	การวิเคราะห์เชิงพื้นที่	การนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้านต่าง ๆ กับสภาพพื้นที่เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยแสดงตำแหน่งหรือการกระจายตัวของข้อมูลด้านต่าง ๆ ในแผนที่ ข้อมูลที่นำเสนออาจรวมข้อมูลด้านกายภาพ เช่น ภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่เสี่ยงภัย ถนน อาคาร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เช่น ระดับรายได้ การประกอบอาชีพและข้อมูลเชิงสังคม เช่นการกระจายตัวของประชากร ชาติพันธุ์ และสถิติอาชญากรรม	
76	การตั้งถิ่นฐานมนุษย์	การลงหลักปักฐานของประชากรกลุ่มหนึ่ง ทำให้เกิดถิ่นที่อยู่อาศัย การทำมาหากินอย่างถาวร การสร้างครอบครัวสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง การปรุงแต่งสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและวิถีชีวิตด้วยภูมิปัญญาให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของการอยู่อาศัย	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
77	วิสัยสามารถรองรับ	ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในการรองรับจำนวนประชากรและกิจกรรมโดยไม่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่ระบบนิเวศ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงมากเกินไป เช่น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น วิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป กิจกรรมที่ส่งผลกระทบเกินกว่าวิสัยทัศน์สามารถรองรับได้ อาจทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรมเร็วขึ้นถึงขั้นที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร การวางแผนพัฒนาเมืองจึงต้องคำนึงถึงวิสัยสามารถรองรับด้วย	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
78	คุณภาพสิ่งแวดล้อม	ลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ คุณภาพสิ่งแวดล้อมแต่ละด้าน เช่น คุณภาพอากาศ คุณภาพน้ำ คุณภาพเสียง จะกำหนดไว้ตามมาตรฐานสากล คุณภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่	
79	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม/ Environmental Impact Assessment (EIA)	กระบวนการนำเสนอและประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้มีการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดของประชาชนหรือชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว ผลการนำเสนอเรียกว่า รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
80	ปรากฏการณ์เรือนกระจก	ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นเนื่องจากคาร์บอนไดออกไซด์ ไอน้ำ และกระแสอื่น ๆ ในชั้นบรรยากาศโลก กรองและดูดซับรังสีความร้อนที่โลกแผ่ออกทำให้โลกอบอุ่นอยู่ได้ หากคาร์บอนไดออกไซด์มีปริมาณมากขึ้น หรือมีแก๊สบางชนิดที่รวมเรียกว่า แก๊สเรือนกระจก เช่น มีเทน ไนทรัส ออกไซด์ ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน สะสมในชั้นบรรยากาศมากเกินสมดุล แก๊สเหล่านี้จะดูดซับความร้อนไว้มาก ทำให้พื้นผิวโลกและชั้นบรรยากาศมีอุณหภูมิสูงขึ้นกว่าปกติ เรียกว่า ภาวะโลกร้อน (global warming) ส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศของโลกและสิ่งมีชีวิตบนพื้นผิวโลกเป็นอย่างมาก ในทางผังเมืองสามารถวางผังเมืองเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ เช่น การวางผังเพื่อส่งเสริมการเดินทางด้วยระบบรางและระบบขนส่งมวลชน ส่งเสริมการก่อสร้างอาคารประหยัดพลังงาน การกำหนดพื้นที่เพื่อให้มีการปลูกไม้ยืนต้นมากขึ้น	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา

ตารางภาคผนวก ข-1 แสดงคำสำคัญและความหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านกายภาพ (ต่อ)

ลำดับ	คำสำคัญ	ความหมาย	อ้างอิง
81	มลพิษทางอากาศ	สภาวะบรรยายกาศบนพื้นผิวโลกที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณมากและเป็นระยะเวลานานพอที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิตและสภาพแวดล้อม สารที่ก่อให้เกิดมลพิษในอากาศ เช่น คาร์บอนมอนอกไซด์ ตะกั่ว ไนโตรเจนออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ เถ้าถ่าน ฝุ่นละออง หมอกควัน สภาวะเหล่านี้มีแหล่งกำเนิดทั้งจากธรรมชาติ และเกิดจากการกระทำของมนุษย์ มลพิษทางอากาศเป็นปัญหาสำคัญของเมือง	พจนานุกรมศัพท์ผังเมือง ฉบับราชบัณฑิตยสภา
82	การควบคุมคุณภาพอากาศ	การกำกับดูแลสภาวะบรรยายกาศให้อยู่ในสภาพที่ดี ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต ด้วยการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เช่น การเฝ้าระวังตรวจวัดความเข้มข้นของสารมลพิษไม่ให้เกินมาตรฐานที่กำหนด การควบคุมและป้องกันการปล่อยสารมลพิษจากแหล่งกำเนิด ด้วยการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ วัสดุ วัตถุดิบ กระบวนการผลิต การกำหนดเขตควบคุมกิจกรรมที่คำนึงถึงวิสัยสามารถในการรองรับของพื้นที่	
83	มลพิษทางเสียง	เสียงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น เสียงที่ดังเกินไป ทำให้เกิดความรำคาญ เสียสมาธิในการทำงาน และอาจทำให้สูญเสียการได้ยินเมื่อได้รับเสียงนั้นเป็นเวลานาน มลพิษทางเสียงส่วนใหญ่เกิดในบริเวณที่มีการจราจร หรือจากสถานบันเทิง โรงงานอุตสาหกรรม หรือพื้นที่ก่อสร้าง จึงต้องมีการบรรเทาผลกระทบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดการย่าน (zoning) การกำหนดระยะห่างระหว่างแหล่งกำเนิดเสียงกับที่อยู่อาศัย การใช้กำแพงหรือวัสดุกันเสียง การกำหนดเขตกันชน (buffer zone) โดยมีการออกกฎหมายควบคุมแหล่งกำเนิดเสียงแต่ละประเภท	
84	มลพิษทางสิ่งแวดล้อม	สิ่งร้ายที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมมนุษย์ที่รบกวนสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม มักเกี่ยวโยงกับปัญหาการใช้เคมีภัณฑ์ มลพิษ มีต้นเหตุหรือแหล่งก่อเกิดหลายประการ ตั้งแต่พิษที่ปล่อยสู่บรรยากาศเนื่องจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงชีวมวล การใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืช ของเสียที่ปล่อยออกมาจากโรงงานและบ้านเรือนลงสู่แม่น้ำลำคลองไปจนถึงเสียงดังที่เกินมาตรฐาน	

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

นางสาวอัญชลี ตันวานิช

ประธานคณะทำงาน

นายจารุโรจน์ ภู่ประเสริฐ

คณะทำงาน

1	นางมณีวรรณ	ชนะไพ	14	นางสาวอภิญญารักษ์	แว่นแก้ว
2	นางบงกช	สุวรรณเดช	15	นางสาววราภรณ์	บุญมาก
3	นางสาวดวงแก้ว	เลิศวนิชย์ทิพย์	16	นางสาวชมพูนุท	รุ่งทอง
4	นางสาวพรพิมล	น้อยเจริญ	17	นางสาวพิมพ์	เบ็ญจกุล
5	นางสาวธนาพร	เทียมศรีรัชนีกร	18	นายนวนิตย์	แก้วเสถียร
6	นายอลงกรณ	อรุณโชติ	19	นางสาวพัชชา	ชัยณรงค์
7	นางสุชนันท์	กลีบแก้ว	20	นางสาวศยามล	สายยศ
8	นางกัลยา	รักแต่งาน	21	นางกิตินันท์	วรอนุวัฒนกุล
9	นายนิวัตร	สอนผา	22	นางสาวกมลฉัตร	ฉัตรไพบูลย์
10	นางสาววรวรรณ	กิตติวรวรรณ	23	นางสาวกุฎาภัคการ	กุณฑลปัณกร
11	นายอนิรุธ	ศรีบุรี	24	นางสาวพัชรินทร์	ชาแสน
12	นางสาวกุลวีรัชทยา	นันทวัน ณ อยุธยา	25	นายธีรานนท์	ยิ่งเฮงพูลศิริ
13	นายธนบดี	ใหญ่จริง	26	ว่าที่ร้อยตรีวิชญ์พล	จันทรางศุ

ชื่อหนังสือ : คู่มือการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผังเมืองรวม

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ตุลาคม 2567

จำนวนพิมพ์ : 500 เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท พรอสเปอร์ เอ็มจำกัด

สำนักงานใหญ่ : 600/6 ถนนอโศก-ดินแดง

แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 061 426 3551 แฟ็กซ์ : 02 726 8391

สำนักพัฒนามาตรฐาน
(สำนักวิเคราะห์และประเมินผล)
กรมโยธาธิการและผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย

สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง
224 ถนนพระราม 9 แขวงห้วยขวาง
เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
Tel. 0 2201 8218
www.dpt.go.th